

NÅR ET SPÆDBARN DØR

**Et kvalitativt studie af hvordan det opleves at
være tæt på en forælder, der har mistet et
spædbarn perinatalt**

**Kia Krogh Jørgensen: 02.10.1989
Laura Tea Dyring: 10.05.1994**

Vejleder: Silke Behrendt

Institut for Psykologi, Syddansk Universitet

Abstract

This thesis explores how it feels to be in close relation to parents who has experienced perinatal loss. Our aim is to contribute to an underexposed research area, and to elucidate this area from the perspective of persons who are in close relation to bereaved parents.

The methodological framework is qualitative semi structured interviews and draws on Interpretative Phenomenological Analysis.

Our theoretical perspectives revolve around grief and feelings, and we draw on Doka's understanding of *disenfranchised grief* to illustrate how parents who has experienced perinatal loss in general describe that their loss does not achieve social acknowledgement. In that connection we introduce the two paradigms *continuing bond* and *letting go and moving on* to further describe potential challenges in parents' and their relations' different views on the presence of grief over time. Additionally we use Hochschild's and Averill and Nunley's theoretical frameworks of feeling rules to illustrate how grief is an interpersonal practice. This is further elucidated by Scheer's understanding of emotional practices, which emphasizes that grief is socially situated.

We analyze how our informants perceive perinatal loss and the grief that follows. Among others we draw on *letting go and moving on* and *continuing bond* to illustrate how their commitment to one of these, influences their acknowledgement of the bereaved parent's grief. Furthermore we identify how on the one hand the informants compare perinatal loss to other losses and on the other hand rejects that some kind of losses are entitled to more grief than others. This is discussed as a normative ambiguity. We analyze that relations to bereaved parents can experience psychological consequences such as insecurity, a lack of entitlement to grief and restrictions on their behavior and feelings. We identify positive and negative factors which seems to influence the relationship between bereaved parents and their close social network.

We argue that it is important to involve relations of bereaved parents in the grief process and provide more information to them as a group. We draw up two main suggestions and one alternative. These are related to present day society and a diagnostic perspective.

Our study contributes to the research area by illustrating the importance of including the close social network's perspective.

Indholdsfortegnelse

Introduktion.....	3
<i>Problemformulering og forskningsspørgsmål.....</i>	5
<i>Læsevejledning.....</i>	5
Del 1. Metode og videnskabsteoretisk ståsted	6
1.1. <i>Valg af kvalitativ metode, IPA og det semistrukturerede interview.....</i>	6
1.2. <i>Kvalitetskriterier for specialet.....</i>	8
1.3. <i>Videnskabsteoretisk ståsted.....</i>	9
1.3.1. <i>Epistemologi og ontologi.....</i>	11
1.4. <i>Litteratursøgning – afdækning af eksisterende forskning.....</i>	13
1.4.1. <i>Præsentation af søgningens studier.....</i>	15
1.5. <i>Udarbejdelse af interviewguide.....</i>	15
1.6. <i>Etiske overvejelser.....</i>	17
1.7. <i>Rekruttering af informanter.....</i>	18
1.7.1. <i>Fra rekruttering til udvælgelse af informanter.....</i>	21
1.8. <i>Pilotstudie – En afprøvning af interviewguiden.....</i>	21
1.8. <i>Præsentation af inkluderede informanter.....</i>	22
1.9. <i>Setting for interviewene.....</i>	23
1.10. <i>Transskription af interviews.....</i>	24
Del 2. Teoretiske perspektiver	24
2.1. <i>Perinatal spædbarnsdød.....</i>	24
2.2. <i>Teorier med fokus på sorg og følelser.....</i>	26
2.2.1. <i>Disenfranchised grief.....</i>	26
2.2.2. <i>Letting go and moving on og continuing bond.....</i>	27
2.2.3. <i>Et eksistentielt perspektiv på nærtståendes manglende støtte.....</i>	28
2.2.4. <i>Følelser.....</i>	29
2.2.5. <i>Hochschild's forståelse af følelser.....</i>	29
2.2.6. <i>Averill og Nunleys følelsesregler i forhold til sorg.....</i>	30
2.2.7. <i>Sorg som en emotionel praksis.....</i>	32
Del 3. Specialets analytiske arbejde.....	33
3.1. <i>Analytisk tilgang.....</i>	33
3.2. <i>Analyse.....</i>	37
3.2.1. <i>Tema A: Fokus på nærtståendes syn på tabet og sorgen over perinatal spædbarnsdød.....</i>	37
3.2.2. <i>Tema B: Forestillinger om egen rolle.....</i>	46
3.2.3. <i>Tema C: Fokus på psykologiske konsekvenser for nærtstående.....</i>	51
3.2.4. <i>Tema D: Fokus på forældre og nærtståendes relation.....</i>	59
3.2.5. <i>Opsamling på analysen.....</i>	66
Del 4. Diskussion.....	67
4.1. <i>Overførsel af følelsesregler til nærtstående.....</i>	67
4.2. <i>Nærtståendes søgen efter mening og positive aspekter i tabet.....</i>	69

Når et spædbarn dør

4.3. <i>Hvordan kan nærtståendes hjælpes til at forstå forældrenes sorg?</i>	70
4.3.1. Positive effekter af øget involvering for nærtstående	72
4.3.2. Perinatal spædbarnsdød i et diagnostisk perspektiv	73
4.4. <i>Nærtståendes syn på forældrenes sørgeret</i>	75
4.5. <i>Faktorer der påvirker relationen mellem nærtstående og forældre</i>	76
4.5.1. Positive faktorer for relationen	76
4.5.2. Negative faktorer for relationen	77
4.5.3. Udfordringer for nærtstående.....	78
4.6. <i>Forskningsimplikationer</i>	79
Del 5. Konklusion	80
Referenceliste	83
Bilagsoversigt	92
<i>Bilag 1: Oversigt over fremkommen søgestrengslitteratur</i>	92
<i>Bilag 2: Transskription af Nanas interview (inkl. analysetrin 2)</i>	94
<i>Bilag 3: Transskription af Livas interview (inkl. analysetrin 3)</i>	162
<i>Bilag 4: Analysetrin 4 for Emil</i>	224
<i>Bilag 5: Transskription af Emils interview</i>	226
<i>Bilag 6: Interviewguide</i>	259
<i>Bilag 7: Samtykkeerklæring</i>	262

Introduktion

I Danmark dør der hvert år omkring 400 spædbørn i den perinatale fase (Kofod, 2017a, s. 5). Tilbage står forældre, der modvilligt har fået et nyt livsvilkår, som de skal leve med. Når et spædbarn dør, kan mange aspekter blive påvirket i forældrenes liv, bl.a. tilknytningen til et nyt barn (Hughes, Turton, Hopper, McGauley & Fonagy, 2001) og udfordringer i parforholdet (Turton, Evans & Hughes, 2009). Desuden henviser eksisterende forskning til, at en betydelig del af forældrene oplever gennemgribende og langvarig sorg (Kofod, 2017a, s. 1; Dyregrov & Dyregrov, 2008, s. 43; Kersting, Brähler, Glaesmer & Wagner, 2011) samt psykiske udfordringer (Kofod, 2017a, s. 1). I forbindelse med dette indikerer eksisterende kvalitativ forskning, at forældre, som oplever spædbarnsdød, efterspørger støtte (Østergaard, 2005), særligt fra deres nære relationer sammenlignet med sundhedsfagligt personale (DiMarco, Menke & McNamara, 2001). Det er dog ikke altid en let opgave at være nærtstående til en person, som er i sorg over at have mistet sit spædbarn. På Landsforening Spædbarnsdøds hjemmeside fremgår nedenstående tekststykke, som omhandler, hvordan sorgramte forældres forhold til deres relationer kan blive påvirket af tabet:

”Når forældre er i sorg over pludselig at have mistet deres barn, ændrer deres forhold til omgivelserne sig. Forældrene er ofte sårbare, har brug for omsorg, og har ikke det store overskud til at pleje deres relationer. Samtidig kan deres omgivelser opleve en afmagtsfølelse, fordi de ikke umiddelbart kan lindre sorgen og fordi det kan være svært at gætte sig til, hvad forældrene har brug for.” (Landsforening Spædbarnsdød, u.å.a).

Tekststykket henviser til nogle af de aspekter, der let kan føre til udfordringer i relationen mellem de nærtstående og de efterladte forældre. Endvidere understøtter Atle Dyregrov og Karl Dyregrov (2008, s. 72), at det kan være udfordrende at være nærtstående til forældre, som har mistet et spædbarn perinatalt, og at det er vanskeligt at være en støtte for dem. En af årsagerne til, at det kan være svært, er, at det kan være ekstremt vanskeligt at opleve en, man holder af, være i dyb sorg, hvorfor løsningen kan blive at forsøge at ”fikse” smerten med hurtige løsninger, som i stedet for at fremstå som en hjælp fører til fremmedgørelse fra den sørgende forældre (Cacciatore, DeFrain & Jones, 2008, s. 450). Yderligere er den dominerende opfattelse blandt mange, at forældrene hurtigt kommer videre efter tabet, hvilket er særligt udtalt, hvis parret får et eller flere nye børn, som så at sige ”erstatte” barnet i forældrenes liv og dermed fjerner sorgen (Østergaard, 2005). Dette er dog ofte ikke i overensstemmelse med forældrenes egne beretninger om deres oplevelse af sorgens tilstedeværelse

over tid (Cacciatore et al., 2008; Christensen & Sandvik, 2019 s. 67), hvilket kan være problematisk for forældrenes oplevelse af anerkendelse af deres tab fra nære relationer (Østergaard, 2005).

Meget tyder på, at uoverensstemmelserne og udfordringerne mellem nærtstående og forældre ofte bliver for svære at overkomme, hvorfor mange efterladte forældre oplever, at de mister mange venner efter tabet (Cacciatore et al., 2008). Dette kan i sig selv være problematisk, da nærtståendes adfærd ift. støtte og anerkendelse kan have afgørende betydning for forældrenes psykiske sundhed efter tabet (Østergaard, 2005; Brierley-Jones, Crawley, Lomax & Ayers, 2014-2015). I relation til dette henviser kvalitativ forskning om kvinders sorgreaktioner efter tabet af et spædbarn til, at de kvinder, som har fået mest støtte fra deres netværk, og hvor netværket har lyttet til kvinden og anerkendt, at der var et barn på trods af, at de aldrig nåede at lære det at kende, er dem med færrest svære sorgreaktioner (Østergaard, 2005). I lyset af dette har vi fundet det meningsfuldt at have et fokus på de nærtståendes perspektiv i nærværende speciale. Dette med håbet om at den genererede viden på sigt kan bidrage til, at den gensidige forståelse forældre og nærtstående imellem øges, og på den baggrund at den sociale støtte fra nærtstående til forældre kan blive forbedret. I relation til dette var det for os mest meningsfuldt udelukkende at fokusere på nærtstående til forældre, som har mistet et spædbarn i den perinatale fase. Dette ud fra et ræsonnement om at sorgen kan se forskellig ud alt afhængig af, hvornår i graviditeten forældre mister, hvorfor det kan generere mere præcis viden at fokusere på en afgrænset gruppe (Brownlee & Oikenen, 2004). Så selvom nærtstående til forældre der mister et spædbarn perinatalt givetvis har mange af de samme erfaringer, udfordringer og følelser, som nærtstående til forældre, der mister et barn på et andet alderstrin, gav det ud fra ovenstående betragtninger bedst mening i specialet at fokusere alene på nærtstående til denne tabstype.

I specialets indledende fase blev det tydeligt for os, at sorg er blevet et populært emne i det offentlige rum (Jacobsen, Guldin & Busch, 2019, s. 31). I takt med dette så vi også en stigende interesse for perinatal spædbarnsdød, og flere og flere meningsdannere bringer emnet op i den samfundsmæssige debat. Eksempler herpå er Politikens artikelserie ”De usynlige børn” fra 2017 og DR’s podcast »Når dit lille barn dør« fra 2019. Udover den øgede interesse for sorg i den samfundsmæssige debat, ser man i relation til dette også et øget fokus på sorg inden for sundhedssektoren. Dette skyldes, at man i moderne vestlige samfund i stigende grad ser sorg som en genstand for et diagnose- og behandlingsregime (Jacobsen, 2019), hvilket afspejler en forståelse af sorgen som et primært intrapsykologisk fænomen. Dette kommer særligt til udtryk i form af WHO’s offentliggørelse i 2018 af ”vedvarende sorglidelse” som en psykiatrisk diagnose i ICD-11, der forventes implementeret i det danske sundhedssystem inden for nærmeste fremtid

(Sundhedsdatastyrelsen, 2020). Med vores fokus på nærtstående forsøger vi at bevæge os væk fra redueringen af sorgen som et individuelt psykologisk fænomen til en bredere holistisk forståelse af sorgen. Vi integrerer et syn på sorg, der giver plads til en forståelse af, at sorg også udspiller sig relationelt (Mogensen & Engelbrekt, 2013, s. 81). Vi argumenterer således for, at det ikke er meningsfuldt kun at interessere sig for forældrenes oplevelse af sorgen, men at de nærtståendes perspektiv bør inkluderes for at opnå en viden, der kan give det mest retvisende billede af, hvordan man på bedste vis støtter forældrene i deres sorgbearbejdning.

Problemformulering og forskningsspørgsmål

Med udgangspunkt i ovenstående præsentation af problemfeltet vil nærværende speciale tilstræbe at svare på følgende problemformulering:

Hvordan opleves det at være nærtstående til en forælder i sorg efter perinatal spædbarnsdød?

For at kunne besvare problemformuleringen udarbejdede vi tre forskningsspørgsmål, som skulle bidrage til en belysning af de nærtståendes oplevelse og samtidig indskærpe specialets fokus:

1. #Hvilken betydning tilskriver nærtstående sorgen og tabet efter perinatal spædbarnsdød?
2. Hvilke forestillinger har nærtstående om sin egen rolle som værende nærtstående til en forælder, der har mistet et spædbarn perinatalt?
3. Hvordan påvirkes relationen mellem nærtstående og en forælder i sorg efter perinatal spædbarnsdød?

Læsevejledning

Del 1. I denne del af specialet vil vi præsentere vores metodiske og videnskabsteoretiske valg. Vi vil indledningsvis indføre læseren i valget af det kvalitative semistrukturerede interview samt IPA som analysestrategi. Afsnittet vil afspejle, at vi har arbejdet ud fra udvalgte kvalitetskriterier for at sikre kvaliteten af vores studie, og disse bliver også introduceret særskilt. Der vil endvidere fremgå en litteratursøgning, et indblik i udarbejdelsen af interviewguiden samt erfaringer fra et udført pilotstudie, hvor denne blev afprøvet. Desuden vil måden hvorpå vi har rekrutteret studiets informanter indgå samt en præsentation af disse.

Del 2. Her gives en præsentation af specialets teoretiske perspektiver. Denne vil indeholde en afdækning af perinatal spædbarnsdød som tabstype, hvorefter teorier med fokus på sorg og følelser vil følge. Vi vil løbende sætte de teoretiske perspektiver i forbindelse med identificerede udfordringer for nærtstående fra forældrenes perspektiv.

Del 3. Dette afsnit indeholder specialets analytiske arbejde og består af to dele. Første del omhandler vores analytiske tilgang med udgangspunkt i IPA, og i anden del udfolder vi specialets egentlige analyse. Denne består af fire overordnede temaer. Slutteligt ses en opsummering af analysens fund.

Del 4. I dette afsnit diskuteres analysens fund ud fra relevante teorier og forskning. Diskussionen består af fem afsnit, der henholdsvis belyser en overførsel af følelsesregler til nærtstående, nærtståendes søgen efter mening og positive aspekter i tabet, hvordan nærtstående kan hjælpes til at forstå forældrenes sorg, nærtståendes syn på forældrenes sørgeret og faktorer der påvirker relationen mellem nærtstående og forældre. Der vil løbende indgå kliniske og praktiske implikationer, hvor dette er relevant. Afslutningsvis følger forskningsimplikationer, hvor vi beskriver, hvad vores studie kan bidrage med ift. fremtidig forskning, og hvordan denne kan gribes an.

Del 5. I dette sidste afsnit præsenteres specialets konkluderende tanker.

Del 1. Metode og videnskabsteoretisk ståsted

I følgende afsnit vil vi præsentere vores metodiske overvejelser og valg samt videnskabsteoretiske ståsted. Endvidere følger en situeret beskrivelse af vores informanter.

1.1. Valg af kvalitativ metode, IPA og det semistrukturerede interview

Vi har i nærværende speciale valgt at beskæftige os med den kvalitative metode, hvilket blev besluttet på baggrund af arbejdet med problemformuleringen. Denne proces foregik cyklisk, da det indledende arbejde med problemformuleringen gav os vished om, at vores fokus og mål med undersøgelsen havde et sigte, som passede bedst med den kvalitative metodiske tilgang. Det cykliske opstod i, at det efterfølgende arbejde med problemformuleringen udviklede sig til at blive finpudset ud fra passende kvalitativ terminologi. Vi kunne observere, at vi kredsede om den nærtståendes oplevelse, hvilket hjalp os til at se, at fænomenologien og IPA (Interpretative Phenomenological Analysis) kunne være et meningsfuldt fundament for den videre undersøgelse. Ordlyden blev herfra diskuteret og omformuleret med udgangspunkt i IPAs retningslinjer, da det var vigtigt for os at skabe overensstemmelse mellem vores videnskabsteoretiske position og problemformuleringen, således at vi kunne have de bedste forudsætninger for videre undersøgelse.

Den primære årsag til valget af den kvalitative tilgang blev fundet i, at der intet forskning foreligger om nærtstående til forældre, der har oplevet perinatal spædbarnsdød, som afgrænset gruppe. Dette blev bekræftet efter to systematiske litteratursøgninger inden for feltet, hvilket vil blive belyst nærmere under afsnittet litteratursøgning. Der forelå dog en masse ytringer, holdninger og teorier om, hvordan nærtstående *fra forældrenes perspektiv* er utilstrækkelige i deres støtte, men altså intet fra nærtståendes eget perspektiv mht. deres oplevelse af situationen. Grundet dette fandt vi det meningsfuldt at foretage kvalitativ forskning, som stiller skarpt på nærtståendes førstepersons oplevelser, for at denne kan være et fundament for senere kvantitativ forskning (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 14). Den kvalitative tilgang egner sig godt til at generere dybdegående viden med en høj detaljegråd (Brinkmann, 2014), hvilket vi fandt velegnet til dette studie, da vi ønskede at få indblik i nærtståendes følelser, forestillinger og handlinger i denne første fase af forskning på området. Endvidere ønskede vi at generere viden fra de nærtståendes perspektiv, således at denne kunne bruges som en yderligere dimension til at belyse de problematikker, som vi i litteraturen har identificeret kan udspille sig i relationen mellem forældre og nærtstående (Cacciatore et al., 2008; Østergaard, 2005).

IPA som analysestrategi blev fundet brugbar, da målet med IPA-studier er at foretage en detaljeret undersøgelse af informantens syn på emnet, som også var denne undersøgelses fokus og derfor i god overensstemmelse med det ønskede mål (Langdridge, 2007, s. 107).

Det semistrukturerede interview blev valgt som metode ud fra ovenstående betragtning om, at vi ønskede at beskæftige os med nærtståendes dybdegående førstepersonsberetninger. Vi tager her udgangspunkt i Merleau-Pontys forståelse af det kvalitative interviews funktion som et redskab, der kan give privilegeret adgang til informantens oplevelse og dennes livsverden, og som yderligere kan danne afsæt for teoriudvikling (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 31). Ydermere tilslutter vi os grundpræmissen om, at den viden, som skabes i et interview, altid vil være konstrueret i det samspil, som interviewet udgør (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 31), og at målet med et interviewstudie derfor nødvendigvis må være at komme så tæt som muligt på informanternes oplevelse og på baggrund af deres beskrivelser at formulere et sammenhængende teoretisk velfunderet tredjepersons perspektiv over deres oplevelse (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 31).

Den semistrukturerede opbygning fandt vi passende, da vi ønskede at give informanterne plads til at fortælle, hvad de fandt vigtigt, samtidig med at vi havde en retning for interviewet og spørgsmål at støtte os op af, hvilket hjalp os til at holde fokus på formålet. Desuden er det semistrukturerede interview en valid metodeform inden for IPA, hvilket derfor var et meningsfuldt

valg for os. Endvidere besluttede vi at foretage individuelle interviews, da IPA benytter sig af dette, men også grundet emnets følsomme og sensitive karakter. Brugen af individuelle interviews tillader en højere grad af fortrolighed samtidig med, at interviewereren i højere grad kan skabe en atmosfære af tillid og diskretion, hvilket vi ønskede at opnå (Brinkmann, 2014).

1.2. Kvalitetskriterier for specialet

Vi har i specialet taget udgangspunkt i 5 kriterier for at sikre kvaliteten af vores arbejde. Disse kriterier er udvalgt på baggrund af læsning af litteratur samt samtaler i gruppen om, hvordan vi bedst muligt kunne sikre kvaliteten af vores speciale. Vi tilslutter os begge den gruppe af forskere, som ikke mener, at det hverken er muligt eller gavnligt uden forbehold at overføre de kvantitative kvalitetskriterier til kvalitative studier (Tracy, 2010; Brinkmann og Tanggaard, 2015, s. 522), da kvalitativ forskning med dens særegenhed kræver kriterier, som anerkender den kvalitative forsknings mål og ambitioner (Brinkmann og Tanggaard, 2015, s. 523). Vi har fundet det brugbart at tage udgangspunkt i følgende kriterier: Transparens, troværdighed, etik, at situere informanter og værdigt emne. Disse er en kombination af kvalitetskriterier fra forskellige forskere (Tracys 2010; Olsen i Brinkmann & Tanggaard, 2015; Elliot, Fischer & Rennie i Brinkmann & Tanggaard, 2015), da vi mener, at disse komplementerer hinanden godt ift. at danne udgangspunkt for sikringen af god videnskabelig praksis for vores undersøgelse. Disse vil blive præsenteret overordnet her for herefter løbende at blive brugt i opgaven, så det forhåbentligt tydeligt kommer til udtryk, hvordan vi har forsøgt at opfylde disse kriterier i praksis. Vi er bevidste om, at der er andre måder at sikre kvalitet i kvalitativ forskning end ved at følge kriterier, men i vores position som nye forskere har vi fundet det brugbart, da kriterier kan være med til at lære, systematisere og perfektionere (Tracy, 2010, s. 838) og det kan især være gavnligt for den nye eller utrænede forsker, da systematikken ved kriterier kan være hjælpsom i processen (Tracy, 2010, s. 838).

Vi har forsøgt at opnå transparens ved konsekvent at nedskrive vores arbejdsgang, fremgangsmåder, refleksioner og grundantagelser for samtlige processer i opgaven (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 523). Dette hænger sammen med kriteriet troværdighed, hvorfor vi giver fyldestgørende beskrivelser og konkrete eksempler på arbejdsgangen undervejs i opgaven, hvilket er med til at sikre troværdighed, så processen bliver ekspliciteret og vist for læseren frem for blot fortalt (Thagaard, 2004, s. 13; Tracy, 2010; Jørgensen, 2019).

Etik dækker over vores etiske overvejelser i studiet og vil blive bearbejdet i afsnittet etiske overvejelser.

Kriteriet værdigt emne er med til at sikre, at det valgte emne er signifikant, relevant og interessant (Tracy, 2010). Vores indledende arbejde bekræftede os i, at emnet opfylder dette. Dette skyldes primært, at der som nævnt ikke er foretaget forskning tidligere fra nærtståendes perspektiv. Hvordan vi har opfyldt kriteriet at situere informanter vil blive udfoldet under afsnittene videnskabsteoretisk ståsted, præsentation af inkluderede informanter og setting for interviewene.

1.3. Videnskabsteoretisk ståsted

I det følgende redegøres for vores videnskabsteoretiske ståsted. Denne har haft stor betydning for vores tilgang til processen, herunder udførelse af interviews, analyse samt refleksioner herom. Vi er af den overbevisning, at ens videnskabsteoretiske forankring er fundamentet for den forståelse, som der opnås, hvorfor vi finder det væsentligt at indføre læseren i vores valg herom (Thagaard, 2004, s. 35).

Vi har valgt at anvende analysestrategien IPA, hvorfor denne retnings videnskabsteoretiske fundament ligeledes danner udgangspunkt for vores. IPA udspringer af fænomenologien, hermeneutikken og idiografien (Smith, Flowers & Larkin, 2009). Fænomenologi er en filosofisk tradition, der beskæftiger sig med studiet af oplevelser (Smith et al., 2009). Fænomenologiens bidrag til IPA ses særligt ved ønsket om at komme så tæt som muligt på den personlige oplevelse (Smith et al., 2009). Dette indebærer et fokus på den subjektive oplevelse af en given tematik, således at oplevelsen kan komme til udtryk på dennes egne præmisser. Det centrale i IPA-studier er i relation til dette at undersøge tematikker, som udspiller sig i subjektets levede liv (Smith et al., 2009).

IPA er inspireret af flere fænomenologiske filosoffer: Edmund Husserl, Martin Heidegger, Maurice Merleau-Ponty og Jean-Paul Sartre (Smith et al., 2009). Vi har valgt at fremhæve Merleau-Pontys og Heideggers perspektiver, da disse har haft særlig betydning for vores videnskabsteoretiske ståsted. Merleau-Ponty og Heidegger er begge fortalere for en kontekstualiseret fænomenologi, hvilket indebærer, at vores viden om verden er situeret og fortolkende (Smith et al., 2009). Dette har vi integreret i opgaven ved at situere vores informanter ved bl.a. at beskrive dem og deres livsomstændigheder, beskrive rekruttering af informanter og setting for interviewene (Brinkmann & Tanggaard, 2015). Dette bliver berørt løbende under relevante afsnit i opgaven.

Merleau-Ponty inddrager desuden kroppen som et afgørende aspekt for at opnå viden om verden. Dette indebærer, at den kropslige oplevelse skaber fundamentet for vores viden om verden, da kroppen forstås som midlet til at kommunikere med verden (Smith et al., 2009). Af denne årsag

kan vi som mennesker aldrig fuldstændig dele og forstå andres oplevelser, da disse oplevelser tilhører deres egen legemliggjorte (eng: embodied) position i verden (Smith et al., 2009). Dette læner sig op ad den del af vores teoretiske sorgforståelse, som bygger på Monique Scheers (2012) definition af “emotionel practices”, hvor det kropslige også anses som værende af særlig betydning for menneskers muligheder for at udtrykke følelser, herunder sorg. Vi ser derfor her en overensstemmelse mellem Merleau-Pontys kropslige orientering og Scheers definition af “emotionel practices”. Desuden ser vi Merleau-Pontys inddragelse af det kropslige og situerede ift. at opnå viden i verden, som særlig relevant for vores undersøgelsesfokus, der beskæftiger sig med sorg i et relationelt perspektiv. Sagt på anden vis betyder dette for os, at vi anser mennesker som en del af en kontekst, og at sorg derfor skal forsøges at forstås som en del af denne kontekst og ikke blot som et intrapsykologisk fænomen, jf. teoriafsnittet.

Heidegger bevæger sig i spændingsfeltet mellem fænomenologi og hermeneutik, da han er fortaler for, at de to filosofiske retninger anvendes komplementerende (Smith et al., 2009). Hermeneutik beskæftiger sig med fortolkning, hvilket betyder, at denne også er en central del af IPA-studier (Smith et al., 2009). Hermeneutikkens bidrag til IPA-studier er derfor at få fænomener til at træde frem, da dette ikke opfattes som muligt uden fortolkning (Smith et al., 2009). Dette kan forklares ud fra Heideggers begreb “appearing” (dan: træde frem). Ved appearing forstås, at der er et fænomen, som for at kunne træde frem, kræver forskerens ”detektivarbejde”. Dette er en nødvendighed for at fænomenet kan træde frem og er forudsætningen for, at fænomenet kan blive meningsfuldt bearbejdet (fortolket) (Smith et al., 2009, s. 35). Dette relaterer sig til forskerens eksplicite rolle i IPA-studier. Forskeren i IPA-studier er en del af forskningsprocessen, hvilket relaterer sig til begrebet dobbelthermeneutik, som er centralt for IPA-studier. Begrebet dobbelthermeneutik henviser til, at forskeren tilstræber at skabe mening om informanten ud fra informantens egne fortolkninger om dennes oplevelse. Forskeren har således kun adgang til informantens oplevelse ud fra informantens egen fremstilling af denne oplevelse, hvorfor slutresultatet derfor altid vil være en fremstilling af forskerens fortolkning af informantens tanker og fremstillinger, hvilket også er essensen af dobbelthermeneutik (Smith et al., 2009, s. 80; Jørgensen, 2019, s. 5).

IPA tilstræber som udgangspunkt at forholde sig induktivt i arbejdet med empirien (Smith et al., 2009, s. 46). Dette anser vi dog ikke som fuldstændigt muligt, da informantens oplevelse aldrig i sin reneste form vil være tilgængelig for os, da denne altid vil være fortolket, jf. ovenstående. Desuden anser vi det ikke som muligt for forskere at være

perspektivløse, da det aldrig vil være muligt at fjerne sig fuldstændigt fra den viden, som allerede er opnået (Latour i Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 530). Vi har i arbejdet med empirien forsøgt at komme så tæt som muligt på informantens oplevelse for at være tro mod IPA, samtidig med at vi har været bevidste om vores eksisterende viden. Et eksempel på dette ses ved udarbejdelsen af interviewguiden, som delvis blev udformet på baggrund af den viden, vi havde opnået gennem eksisterende litteratur på området. Dermed er vores interviews et resultat af en nysgerrig, åben tilgang, grundet IPAs induktive tilstræben, i samspil med vores eksisterende viden på området. Udover vores eksisterende faglige viden er vi bevidste om, at vores personlige forhold og erfaringer med tab og sorg kan have præget interviewene – herunder udarbejdelse af interviewguiden samt vores tilgang til og forståelse af informanterne. Hvordan vi yderligere har arbejdet med empirien vil blive belyst i analysen.

IPAs idiografiske aspekt kommer til udtryk ved et fokus på undersøgelsen af det unikke, da idiografisk videnskab søger en dybdegående forståelse af enkeltfænomener (Christensen, 2014). Den idiografiske tilgang afspejler sig i studiets design, hvor vi har valgt at foretage tre dybdegående interviews. Endvidere fandt vi det idiografiske aspekt ved IPA særligt passende ift. vores undersøgelses fokus på de nærtstående ud fra førnævnte betragtning om, at der endnu ikke er forsket på området fra de nærtståendes perspektiv, hvorfor det kan være fordelagtigt at benytte en tilgang, der giver plads til at foretage dybdegående interviews, således at de nærtståendes tanker, refleksioner og følelser af oplevelsen kan komme til udtryk.

På trods af IPAs fokus på det unikke kan specialets identificerede tematikker stadig relateres til mere universelle tematikker (Smith et al., 2009). Dette er muligt, fordi de dybdegående interviews berører essentielle almenmenneskelige emner og problematikker (Smith et al., 2009, s. 38). Selvom vi frembringer unikke fund fra relativt få informanter, udspringer disse fra noget delt og fælles mennesker imellem (Smith et al., 2009). På denne måde bliver det unikke også relevant universelt.

1.3.1. Epistemologi og ontologi

I det følgende præsenteres vores epistemologiske og ontologiske udgangspunkt, da dette har betydning for, hvordan vi har grebet vores undersøgelse an. Denne er inspireret af Heidigger og Merleau-Pontys forståelse af samme. IPA er epistemologisk forankret i kritisk realisme, og denne position indebærer, at forståelsen af virkeligheden opstår gennem flere forskellige perspektiver, og her fremhæves betydning af både sansning og handling, da erkendelse ud fra denne tilgang baserer sig på en sammenhæng mellem netop disse to (Christensen, 2014, s. 42). Dette hænger i vores

optik sammen med Heidegger og Merleau-Pontys forståelse af mennesker som situerede væsener, hvor det kropslige har afgørende betydning for, hvordan vi opnår viden i verden. I relation til dette er Heideggers begreb intersubjektivitet (eng: intersubjectivity) relevant at fremhæve, da dette dækker over en forståelse af, at menneskers engagement og væren i verden i dets natur er relationel og en del af en kontekst (Smith et al., 2009). Ydermere beskriver intersubjektivitet menneskers evne til at kommunikere med hinanden og derigennem skabe mening om hinanden (Smith et al., 2009). I forlængelse af dette bliver menneskers bevidsthed tillagt stor betydning, da det er bevidstheden, der muliggør en signifikant og dermed meningsfuld verden (Smith et al., 2009). Dette betyder dog ikke, at der ikke findes en reel virkelighed, den er blot kun meningsfuld i kraft af vores bevidsthed (Smith et al., 2009). Dette knytter sig også til Heideggers ontologiske forståelse af menneskelig eksistens, hvor fortolkning fremhæves som et bærende element (Jacobsen, Lippert-Rasmussen & Nedergaard, 2015). Fortolkning får dermed epistemologisk betydning for os, da vi tilslutter os en antagelse om, at vi som forskere forstår og erkender verden gennem fortolkning. Dette betyder i praksis, at objektiv viden ikke er mulig, da vi som forskere er situerede, hvilket indebærer, at de relationer og aktiviteter, vi er en del af, præger vores forståelsesramme og dermed vores fortolkning (Jacobsen et al., 2015). Vi er i forbindelse med dette af den overbevisning, at både os som værende forskere og informanterne er meningsskabende væsener, og begge parter har derfor indflydelse på den genererede viden, som fremkommer i interviewene (Smith et al., 2009).

Da vi foretager et kvalitativt studie med fokus på den subjektive oplevelse af at være nærtstående, har vi derfor været særlig optaget af at være transparente jf. vores kvalitetskriterier omkring vores fortolkninger, forforståelse og generelle position som forskere. Dette gjorde vi med henblik på at sikre gyldigheden og kvaliteten, da dette er afgørende, når forskningen bygger på subjektiv viden (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 88; Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 522-524). Vores forståelse af forforståelse bygger på Heideggers beskrivelse af fore-structure og fore-conception (Smith et al., 2009), og vi har valgt at beskrive denne her, da vi mener, det er vigtigt at eksplisitere, hvad vi forstår ved forforståelse, da det er vores erfaring, at dette begreb bliver brugt i mange sammenhænge og med varierende betydninger. Heideggers beskrivelse af forforståelse dækker over, at enhver fortolkning altid vil være baseret på ens forforståelse (Smith et al., 2009). Dette indebærer, at det ikke er muligt at sætte sig udover tidligere erfaringer, antagelser og forudfattede meninger (ens forforståelse) i mødet med nye stimuli, da de nye indtryk altid vil blive forstået i lyset af tidligere erfaringer (Smith et al., 2009). Ift. vores speciale og det analytiske arbejde

i forbindelse hermed, forholder vi os til vores forforståelse, men som et sekundært element. Dette betyder, at vi har gået til det transskriberede materiale med en bevidsthed om i første instans at lade materialet træde frem på dets egne præmisser. Dette har vi bl.a. gjort ved at arbejde ud fra et to-farve system, som vi vil uddybe nærmere i analyseafsnittet. Formålet med at gå til materialet på denne måde er, at det kan være med til at tydeliggøre, hvilke dele af ens forforståelse som er relevant for processen. Ved at gå undersøgende til værks i arbejdet med materialet kan det medføre, at vi som forskere kommer i en bedre position til at vide, hvad vores forforståelse var (Smith et al., 2009, s. 25). Vi arbejder derfor ud fra en forståelse af, at det ikke er muligt at sætte sig ud over sin egen forforståelse i det analytiske arbejde, hvorfor vi mener, det er meningsfuldt at give plads til denne, men på baggrund af empirien, således at det er denne som bliver definerende for processen og ikke den anden vej rundt. Refleksioner vedrørende forforståelse som ikke relaterer sig til den egentlige analyse, vil løbende blive kommenteret på i opgaven for at tydeliggøre de situationer, hvor denne har haft relevans for projektet.

1.4. Litteratursøgning – afdækning af eksisterende forskning

Litteratursøgningen blev foretaget fra d. 31 januar 2020 og inkluderede artikler til og med d. 14 februar 2020. De to elektroniske databaser PsykINFO og Scopus blev anvendt til litteratursøgningen. Begrundelsen for at foretage en litteratursøgning vedrørende emnet er taget ud fra Kathryn Kinmonds (2012) anbefalinger. Disse går på at afdække, hvad der hidtil er skrevet om emnet, således at forskeren ikke formulerer forskningsspørgsmål, der allerede er belyst (Kinmond, 2012). Disse databaser blev anvendt, da PsykINFO er en psykologisk database udviklet af APA (American Psychological Association, u.å.), og da Scopus indeholder flere kvalitative studier, som også var specialets metodiske afsæt (Scopus u.å.).

Forud for litteratursøgningen opstillede vi en række inklusions- og eksklusionskriterier. Da vores teoretiske forståelse af sorg er, at sorgen og dens udtryk delvist er kulturelt betinget (Solomon i Brinkmann, 2018, s. 57), har vi valgt at ekskludere artikler, som ikke undersøger en vestlig population. I søgningen valgte vi både at inkludere kvalitativ og kvantitativ forskning, da ønsket har været at opnå en bred orientering i litteraturen. Samtidig har vi set i litteraturen, at metoderne kan bruges til at supplere hinanden og dermed bidrage til en kvalificeret belysning af problemfeltet. Eksempler herpå er, at kvantitativ sorgforskning har påpeget en sammenhæng mellem graden af social støtte og forældrenes sorg over perinatal spædbarnsdød (Campbell-Jackson, & Horsch, 2014). Kvalitativ sorgforskning har derimod bidraget med viden om sorgens kompleksitet,

og hvordan mennesker oplever sorgen forskelligt (Klass, 1996). Alle artikler blev inkluderet uafhængigt af artiklens udgivelsesår. Vi er dog bevidste om, at artiklernes sorgforståelse er samtidsorienteret, hvorfor vi har været opmærksomme på dette ved de artikler, hvorfra vi har uddraget viden.

Ud fra problemformuleringen identificerede vi centrale begreber med henblik på at omsætte disse til søgeord. Deraf fremgik ”perinatal spædbarnsdød” og ”nærtstående” som centrale begreber for hver deres søgeblok. Under den indledende søgning fremgik det, at der ikke findes en samlet betegnelse for ”perinatal spædbarnsdød” og ”nærtstående” i litteraturen, hvorfor vores søgning inkluderede flere forskellige betegnelser for disse. Betegnelserne udgjorde søgningens to søgeblokke. Efterfølgende blev de to søgeblokke sammensat i en AND søgning i henholdsvis PsykINFO og Scopus. Nedenstående ses en grafisk illustration af dette.

Tabel 1: Søgematrix

Søgeblok 1	OR	OR	OR
	Perinatal mortality	Perinatal death	Stillbirth

AND

Søgeblok 2	OR	OR	OR	OR	OR	OR	OR	OR
	Social net work	Social support	Closely related	Social environment	Family relations	Family and friends	Friendship	Social interaction

Tabel 1. Oversigt over søgningens to søgeblokke. Betegnelserne i hver søgeblok blev sammensat vha. funktionen ”OR”. Efterfølgende blev de to søgeblokke sammensat vha. funktionen ”AND”.

Søgningen var begrænset til at inkludere de artikler, hvor de ønskede betegnelser indgik i titel og/eller abstract. For at identificere søgningernes relevante artikler, screenede vi efterfølgende abstracts. Søgningen i PsykINFO resulterede i 23 hits, men efter gennemlæsning af abstracts blev 9 artikler ekskluderet. Kun én artikel blev ekskluderet på titelniveau, da denne undersøgte en ikke-vestlig population og derfor afveg fra undersøgelsens inklusionskriterier. Således blev 14 artikler fra PsykINFO identificeret som relevante for undersøgelsen.

Samme søgning blev foretaget i Scopus, hvor 128 hits fremgik ved første søgning. Efter screening på titelniveau fandt vi artikler, der havde medicinsk fokus, irrelevante, hvorfor vi valgte at

ekskudere disse. Søgningen i Scopus resulterede endeligt i 7 artikler. Ud fra søgningerne i begge databaser har vi derfor kunne identificere 21 artikler, som alle synes relevante for undersøgelsens problemfelt. Disse kan ses i bilag 1.

1.4.1. Præsentation af søgningens studier

Vi erfarede i søgeprocessen, at der endnu ikke er foretaget forskning, der berører problemfeltet ud fra nærtstående perspektiv. Det har således ikke været muligt at frembringe litteratur, der har belyst problemfeltet med det samme fokus, som denne undersøgelse har. Dermed sagt har litteraturen hidtil kun fokuseret på perinatal spædbarnsdød fra forældrenes perspektiv. Dette bekræfter blot relevansen af at belyse problemfeltet ud fra de nærtståendes perspektiv og kvalificerer samtidig, at der mangler forskning på området. Den manglende forskning gjorde desuden, at søgningens fremkomne studier blev anvendt som teoretisk fundament for måden, vi tilgik og forholdt os til den videre undersøgelse.

Dog har vi senere i processen fundet frem til et mixed-method studie af Dyregrov (2003-2004), der bl.a. beskæftiger sig med nærtstående til forældre som har oplevet krybbedød, men disse indgik blot som en del af en samlet gruppe. Dette studie vil blive inddraget i diskussionen til sammenligning med vores fund.

1.5. Udarbejdelse af interviewguide

I det følgende ses en indføring i processen omkring udarbejdelsen af interviewguiden. Dette med henblik på at præsentere vores overvejelser, refleksioner og tanker herom, således at vores proces bliver tydeliggjort.

Ved udarbejdelsen af interviewguiden valgte vi indledningsvis at tage udgangspunkt i, hvordan problemformuleringen bedst muligt kunne besvares. For at imødekomme dette, fandt vi det mest hensigtsmæssigt at udarbejde temaer, som vi i litteraturen havde identificeret som meningsfulde for problemfeltet. Disse temaer var *nærtståendes syn på sorg, den nærtståendes rolle og relationen mellem nærtstående og en forælder i sorg*. Hvert tema blev brugt som udgangspunkt for udarbejdelsen af hver sit forskningsspørgsmål. Vi var opmærksomme på, at forskningsspørgsmålene skulle belyse de aspekter af problemfeltet, som vi fandt relevante for en besvarelse af problemformuleringen.

Udover de tre præsenterede temaer, fandt vi det desuden væsentligt at have blik for de *strukturelle, kulturelle og relationelle forhold*. Vi vurderede ikke, at dette skulle fungere som et

selvstændigt tema med dertilhørende forskningsspørgsmål, men derimod som en forudsætning for at forstå informanternes personlige forhold og deres kontekst. Vi fandt det givende at starte med dette fokuspunkt, da spørgsmålene hertil var mere overordnede og dermed kunne bidrage til at skabe en atmosfære af tillid. Samtidig gav dette os kendskab til informanten som person. Desuden kan det være fordelagtigt at indlede IPA-interviews med et spørgsmål af deskriptiv karakter, da dette kan medføre, at informanten hurtigt bliver tryk ved at tale (Smith et al., 2009, s. 60), hvorfor vi fandt denne opbygning passende.

I forbindelse med udarbejdelse af interviewguiden blev der arbejdet meget med interviewspørgsmålene for at skabe overensstemmelse mellem dem, problemformuleringen og forskningsspørgsmålene. Dette indebærer, at vi forsøgte at formulere åbne og eksplorative spørgsmål, som var procesorienterede. Dette skyldes, at denne type spørgsmål er værd at stræbe efter, når IPA benyttes, da de giver gode forudsætninger for at få adgang til informanternes tanker, følelser, oplevelser og syn på det udsnit af deres verden (Smith et al., 2009, s. 46), som vi har valgt at fokusere på. I relation til dette har vi haft et epistemologisk sigte med vores forsknings- og interviewspørgsmål (Smith et al., 2009). Dette ses ved, at vi har formuleret spørgsmål, der retter sig mod, hvordan informanter skaber mening, og hvordan de forstår deres oplevelser samt de fænomener, som vi har sat under loop i dette studie. Det er meget bevidst, at vi har arbejdet mod dette, da det giver os muligheden for at høre om informanternes egen forståelse og fortolkning af deres oplevelser og erfaringer. Ved at have fokus på spørgsmål, der retter sig mod det epistemologiske niveau, giver vi derfor os selv bedre forudsætninger for at forstå informanten ud fra det ønskede perspektiv (Smith et al., 2009, s. 46-47).

For at tage højde for mulige tilbageholdende informanter, som foretrækker mere struktur end de meget åbne spørgsmål i interviewsituationen, blev prompts skrevet ind i interviewguiden (Smith et al., 2009, s. 59). Prompts er ét eller flere underspørgsmål af mere specifik karakter, som kan benyttes, såfremt at svaret på det oprindelige spørgsmål ikke vurderes som værende dybdegående nok. Prompts kan dermed bruges til at få informanten til at svare mere konkret og dermed bidrage til at gøre spørgsmålene mere specifikke og eksplicite (Smith et al., 2009, s. 61). Dette blev valgt på baggrund af anbefalinger fra litteratur vedrørende udarbejdelse af interviewguide inden for IPA-studier, hvor det anbefales at benytte prompts ved bl.a. komplekse emner, hvilket vi vurderede, at vores emne var (Smith et al., 2009, s. 61). Prompts blev kun skrevet ind i interviewguiden ved de spørgsmål, som fremstod mest generelle, da det er vigtigt ved en interviewguide ifølge IPA, at nogle spørgsmål giver informanten lov til at bevæge sig frit hen imod det svar, som denne har på

hjertet uden at blive påvirket for meget af interviewerens egne forestillinger (Smith et al., 2009, s. 61-62). Vi har derfor tilstræbt at skabe balance i interviewguiden, så prompts kun blev benyttet ved nogle spørgsmål for dermed at imødekomme eventuelle reserverede informanter, men samtidig forsøge at være tro mod IPAs natur, hvor de åbne eksplorative spørgsmål som nævnt spiller en stor rolle (Smith et al., 2009).

1.6. Ethiske overvejelser

Der er flere aspekter ved interviewforskning, der skal overvejes, så det sikres, at forskningen foregår på en etisk forsvarlig måde (Brinkmann, 2014). Desuden karakteriseres forskning inden for sorg som værende særligt sensitiv, hvorfor der skal tages yderligere etiske hensyn til dette (Thompson & Doka i Thompson & Cox, 2017; Valentine, 2007). Af denne grund vil vi i følgende afsnit præsentere, hvilke etiske overvejelser vi har gjort os ift. indsamling af empiri og den efterfølgende behandling af empirien.

Et kvalitativt studie og et mixed-method studie omhandlende sorgforskning har fremhævet, at inddragelsen af sorgramte forældre i empirisk forskning kan være særlig sårbar, da man ikke kan forudsige, hvilke emotionelle reaktioner der vil opstå hos informanterne efter deres deltagelse (Cook & Bosley, 1995; Burnell & O'Keefe, 2004). Selvom vi ikke undersøger de sorgramte forældres oplevelse, har vi ikke kunne udelukke, at de nærtstående også befandt sig i en følelsesmæssig svær situation, hvorfor det har været væsentligt at forholde os etisk til dette. Vi har tilstræbt at imødekomme dette scenarie ved at være undersøgende ift. mulige negative konsekvenser, som deres deltagelse kunne medføre. I den forbindelse blev vi optaget af, hvorvidt deltagelse kunne føre til skyldfølelse for informanterne, da vi berører emner, der er undersøgende ift. forventninger til sig selv og forestillinger om forældrenes forventninger. For at informanterne ikke skulle opleve skyldfølelse, var vi bevidste om, at det satte krav til vores interviewstil, og at vi skulle forholde os metodisk til dette ved udførelsen af interviewene (Järvinen, 2005). Det betød rent praktisk, at vi var opmærksomme på at være anerkendende, spejle og normalisere informantens oplevelse - eksempelvis ved at sige ”det har vi også hørt, at andre har oplevet”. I forlængelse af dette stillede vi af samme grund ikke spørgsmålstejn eller kritiske spørgsmål til deres personlige fortællinger om oplevelsen. Derudover var vi forud for interviewene optaget af, at deltagelsen ikke måtte ændre noget i relationen mellem forælderen og den nærtstående. Det har således heller ikke været hensigten at bedømme deres relation, hvorfor det var vigtigt at tydeliggøre for informanten, at den viden vi opnår,

ikke refereres tilbage til forælderen. Refleksioner og overvejelser om dette blev desuden drøftet med Alfred Bordado Sköld, forsker ved Sorgens Kultur på Aalborg Universitet.

Vi tilstræbte under interviewene at skabe et trygt rum, hvor informanterne var fortrolige med at dele deres følelser og tanker. I den forbindelse gjorde vi det også tydeligt for informanten, at vi var interesserede i personens unikke oplevelse, hvorfor der ingen rigtige eller forkerte svar fandtes.

For at sikre at interviewene var funderet etisk korrekt, skulle informanterne underskrive en samtykkeerklæring (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 116). Dette var med til at sikre, at informanterne var indforstået med undersøgelsens fokus, dets formål og den efterfølgende behandling af empirien. For at sikre en dækkende anonymisering fik informanterne ved transskribering et pseudonavn (Liva, Nana og Emil), lige såvel som andre navne, bopæl, arbejdsplads og lignende forhold blev ændret (Smith et al., 2009).

Ved interviewenes afslutning debriefede vi informanterne for at sikre, at vi efterlod dem et sikkert sted, hvor de ikke sad tilbage med uforløste tanker og følelser (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 149). I relation hertil var det vigtigt for os at tydeliggøre, at vi ikke kunne tilbyde terapeutisk hjælp efterfølgende, men at de var velkomne til at kontakte os, hvis der skulle opstå et ønske eller behov for dette.

Til trods for mulige etiske udfordringer som er afdækket i ovenstående, påpeger sorgforskning, at det også kan virke terapeutisk at dele oplevelsen med nogen som er anerkendende, hvorfor deltagelsen også kan have positive konsekvenser for informanterne (Dyregrov, 2004; McIntosh & Morse, 2009).

1.7. Rekruttering af informanter

Ved rekruttering af informanter valgte vi både at rekruttere via sociale internetfora og personlige kontakter. Rekrutteringen via internetfora blev udført af Landsforeningen Spædbarnsdød, efter vi havde taget kontakt til dem angående vores speciale. De ville gerne hjælpe med at finde informanter, og de delte derfor et lille opslag, som vi havde skrevet, om hvilke kriterier informanterne skulle opfylde for at deltage, i deres lukkede facebookgruppe for pårørende til forældre som har mistet et spædbarn perinatalt. Disse kriterier var:

- At informanten skulle betragte sig selv som nærtstående til enten begge, moren eller faren, der har mistet et spædbarn. Informanten måtte dog ikke være bedsteforælder til spædbarnet.

Når et spædbarn dør

- Forældrenes tab skulle være sket inden for de sidste 5 år, men det skulle mindst være 1 år siden at det skete.
- Forældrene skulle have mistet efter 22. graviditetsuge til 7 dage efter fødsel.

Disse kriterier blev udarbejdet på baggrund af både etiske, teoretiske og videnskabsteoretiske overvejelser.

Begrundelsen for at ekskludere bedsteforældre var, at bedsteforældre som gruppe kan adskille sig fra nærtstående søskende og venner ud fra den betragtning, at de kan bære på en dobbeltsorg i forbindelse med tabet (Landsforeningen Spædbarnsdød, u.å.b). Denne dobbeltsorg dækker over, at bedsteforældrene på den ene side kan bære en sorg over at have mistet et barnebarn, og på den anden side kan være i sorg over ikke at kunne fjerne sorgen fra deres eget barn (Landsforeningen Spædbarnsdød, u.å.b). Vi ønskede i relation til dette, at vores informantgruppe blev relativt homogen, ud fra IPAs anbefalinger (Smith et al., 2009), hvilket derfor også var et argument for at ekskludere bedsteforældre.

Valget om at forældrenes tab skal være sket inden for fem år er truffet efter sparring med vores vejleder ud fra et ræsonnement om, at informanterne skal kunne genkalde forløbet bedst muligt. Yderligere var det vigtigt, at det ikke var længere tid siden, da vi gerne ville sikre os, at vi kunne analysere interviewene i et samtidsperspektiv, således at de sorgteorier, som vi benytter, kan relateres til erfaringer fra en samtidig kulturel og social virkelighed.

Begrundelsen, for grænsen om at der minimum skal være gået et år siden tabet, er primært besluttet ud fra etiske overvejelser. De første seks måneder efter et tab som perinatal spædbarnsdød er ofte præget af chok, uvirkelighedsfølelse og funktionsnedsættelse samt en følelse af, at ingen forstår, hvad personen i sorg gennemlever, hvilket kan gøre det svært for denne at tale med andre (Jacobsen et al., 2019, s. 21-23). Det er derfor en periode, som kan være særligt krævende for personen i sorg, men også for den nærtstående, da denne skal finde en måde at navigere på i den nye virkelighed omkring deres nære i sorg. Af denne årsag har vi ikke fundet det meningsfuldt at tale med nærtstående i denne periode. Beslutningen er dermed både foretaget ud fra etiske betragtninger og et ønske om, at informanten skal have haft tid til refleksion om oplevelsen af at være nærtstående til forælderen i sorg. Ud fra disse overvejelser nåede vi frem til, at en etårs grænse var både etisk forsvarlig samt passende ift. mulighed for refleksion.

Det sidste kriterium vedr. dødstidspunktet henviser til WHO's (2006) definition af perinatal spædbarnsdød.

Når et spædbarn dør

Rekrutteringen via personlige kontakter blev udført ved, at flere i vores eget netværk gav udtryk for, at de kendte nogen, som havde mistet perinatalt. Vores kontakter ville gerne forhøre sig, om de personer ville hjælpe med at rekruttere gennem deres eget netværk. Efter overvejelser om dette takkede vi ja ud fra den overbevisning, at det ikke ville skabe etiske udfordringer, da vi ikke selv havde direkte kendskab til disse personer. En informant havde dog ganske lidt kendskab til en i gruppen, Laura, hvilket vi har forsøgt at tage højde for. Dette blev gjort ved, at Kia var primær interviewer ved det pågældende interview, og at Laura generelt havde en mindre fremtrædende rolle.

I forbindelse med rekruttering via personlige kontakter, blev vi opmærksomme på, at vi ikke havde forholdt os til, hvorvidt vi ønskede at inkludere andre børn (voksne børn) af forældre, som har mistet et spædbarn perinatalt, som informanter. Dette blev vi opmærksomme på, da en af forældrene nævnte, at hun overvejede at spørge sin voksne søn. Vi ønskede at tage denne beslutning på et fagligt grundlag, hvorfor relevant litteratur blev undersøgt. Her fandt vi, at børn og bedsteforældre er en del af familiedynamikken, og de skal dermed lære at forholde sig til den forandrede livssituation samt de opgaver, der er forbundet herved (Bidstrup & Bagger, 2019, s. 263). Ud fra den reviderede tosporsmodel, som har fokus på både individuel- og familiemestring, er nogle af det voksne barns opgaver at lære ny adfærd som familie (en del af den restaurerende proces) og dele smerte over tabet i familien (en del af tabsprocessen) (Bidstrup & Bagger, 2019, s. 263). Dog er denne model endnu ikke empirisk testet, men kun teoretisk forankret. Alligevel fandt vi den stadig brugbar, da den henviser til, at både børn og bedsteforældre kan have en anden rolle end andre nærtstående, når sådant et tab sker, hvorfor vi fandt det meningsfuldt at ekskludere voksne børn. Desuden peger anden forskning på, at søskende til døde spædbørn i flere år efter tabet kan kæmpe med at finde svar på komplekse spørgsmål, som ikke kan besvares, samt have somatiske og psykiske sorgreaktioner, som ligeledes kan vare op til flere år efter tabet (Cacciatore et al., 2008). Dette underbygger også, at denne gruppe hører til en kategori, som adskiller sig fra andre nærtstående, og det vil derfor være mere meningsfuldt at undersøge den selvstændigt.

Vi har valgt at udføre tre interviews på baggrund af IPAs anbefalinger om, at dette er et passende antal på specialniveau (Smith et al., 2009, s. 53). Argumentet for dette er, at tre interviews giver gode forudsætninger for at udføre detaljerede analyser af hvert interview samtidig med, at det er muligt at udvikle mikroanalyser af ligheder og forskelle på tværs af interviewene (Smith et al., 2009, s. 52). Vi valgte desuden at udføre et pilotstudie, da vi havde et ønske om at afprøve vores interviewguide. Dette blev også gjort på baggrund af IPAs anbefalinger

om dette (Langdridge, 2007). Erfaringer fra dette vil blive belyst under afsnittet pilotstudie – En afprøvning af interviewguiden.

1.7.1 Fra rekruttering til udvælgelse af informanter

To af undersøgelsens inkluderede informanter har henvendt sig på eget initiativ gennem Landsforeningen Spædbarnsdød, og den sidste blev som nævnt kontaktet via personlig kontakt.

Vi fik flere henvendelser, end vi havde brug for, hvilket vidner om, at mange nærtstående ønsker at fortælle om deres oplevelse, hvilket forstærker relevansen af at undersøge problemfeltet fra deres perspektiv. Sorgforskning har i forbindelse med dette fundet, at sorgramte forældre ønsker at deltage i empirisk forskning, idet de ønsker at hjælpe andre i en lignende situation (Burnell & O’Keefe 2004; Dyregrov 2004), hvorfor det kan tænkes, at den samme bevæggrund ligger til grund for nærtståendes deltagelse.

1.8. Pilotstudie – En afprøvning af interviewguiden

Der blev udført et pilotstudie, inden vi udførte de interviews, som skulle udgøre undersøgelsens endelige empiriindsamling, da dette anbefales i projekter, der anvender IPA (Langdridge, 2007). Formålet med udførslen af pilotstudiet var at afprøve, hvorvidt spørgsmålene fungerede hensigtsmæssigt. Samtidig ønskede vi med afprøvningen af interviewguiden at undersøge, hvorvidt der opstod nye aspekter eller tematikker, som synes relevante ift. en belysning af interessefeltet. Endvidere brugte vi pilotstudiet til at teste interviewets varighed, hvorvidt spørgsmålenes formuleringer var klare for informanten, og om rækkefølgen på disse var meningsfuld (In, 2017).

Vi erfarede ved udførslen af pilotstudiet, at spørgsmålene i interviewguiden åbnede op for essensen af det, som vi ønskede at undersøge og berørte relevante temaer. Af denne årsag foretog vi ingen ændringer i spørgsmålenes formuleringer. Under interviewet blev vi desuden opmærksomme på, at informanten havde beskæftiget sig fagligt med spædbarnsdød, hvorfor hun besad en stor viden om emnet. Til trods for dette gav informanten udtryk for, at vi havde spurgt ind til aspekter, som hun ikke havde reflekteret over tidligere, hvilket bekræftede os i, at spørgsmålene havde fokus på den nærtståendes oplevelse, hvilket var hensigten. Endvidere fremkom det i interviewet, at informanten aldrig var blevet spurgt ind til hendes egen sorg, hvilket bekræftede relevansen i at give de nærtstående en stemme, når man beskæftiger sig med spædbarnsdød.

Når et spædbarn dør

Interviewguiden blev ikke fulgt kronologisk, da vi ud fra vores videnskabsteoretiske ståsted fandt det passende at give plads til, at informanten kunne fortælle og uddybe, hvad der var vigtigt for hende. Her fornemmede vi, at hendes store viden om spædbarmsdød kom særligt til udtryk, da informanten på eget initiativ var uddybende i sine fortællinger, fremstod reflekteret og berørte aspekter, som vi endnu ikke havde spurgt ind til. Efter refleksiv stillingtagen til dette vurderede vi, at vi ville bevare samtlige spørgsmål fra interviewguiden, da det ikke var forventeligt, at vores endelige informanter kunne beskrive deres oplevelser på samme vis uden spørgsmål.

Med pilotstudiet ønskede vi desuden at afprøve en form, hvor begge interviewere var tilstede under interviewet. Her erfarede vi, at det var en fordel med en primær interviewer og en interviewer, der kunne supplere med opfølgende og uddybende spørgsmål. Informanten fremstod ikke påvirket eller forstyrret af begge intervieweres tilstedeværelse, hvorfor denne form blev fundet passende at anvende fremadrettet.

1.8. Præsentation af inkluderede informanter

Af informanterne var to kvinder og en mand. Begge kvinder var mødre, og manden havde ingen børn. De var alle i aldersgruppen 27-31 år. Informanterne boede geografisk nær hinanden, selvom dette ikke var et kriterie i rekrutteringen. Endvidere fremstod de alle som værende ressourcestærke. Informanterne adskilte sig fra hinanden ift. deres historie, uddannelse/jobsituation og familieforhold.

Tabel 2: Præsentation af informanter

Informant	Fakta	Nærtstående relation
Nana	<ul style="list-style-type: none">• 31 år• Har en kæreste• Har to børn• Fuldtidsarbejde	Nanas nære veninde har mistet et barn i 26. graviditetsuge efter at have gennemgået en kompliceret graviditet. Nana har kendt veninden siden gymnasiet og har sidenhen indgået i samme tætte venindegruppe. Hun beskriver venskabet som værende rigtig godt, og at de har meget historie at værne om. Da veninden mister barnet, er Nana på hospitalet for at sige farvel, og hun er også med til barnets begravelse. Nana havde et barn på 6 mdr., da veninden mistede barnet.
Emil	<ul style="list-style-type: none">• 28 år• Single	Emil er nærtstående til sin bror, der har mistet et spædbarn for fem år siden i tredje trimester, men den eksakte uge husker han

	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen børn • Fuldtidsarbejde og studerende 	ikke. Derudover har Emils bror og kæreste aborteret en gang tidligere, hvorfor han også fortæller om dette. Relationen til broderen er god, men han oplevede ikke at være fysisk eller psykisk tæt på broderen, da denne mistede barnet.
Liva	<ul style="list-style-type: none"> • 27 år • Kæreste • Har et barn • Studerende 	Liva er nærtstående til sin lillesøster, som har mistet et barn under graviditeten på sin terminsdag. Liva var med til fødslen. Liva og søsteren har altid haft en tæt relation, og da søsteren mistede barnet, flyttede begge forældre ind hos Liva og hendes familie for en stund. Liva havde selv et barn, da lillesøsteren mistede sit.

Tabel 2: Præsentation af undersøgelsens inkluderede informanter ift. faktuelle oplysninger og beskrivelse af nærtståendes relation til efterladte forældre (informant angivet m. pseudonavn).

1.9. Setting for interviewene

Da vi gerne ville skabe de bedste forudsætninger for, at informanterne var trygge under interviewene, besluttede vi i fællesskab med informanterne, hvor interviewene skulle udføres, hvilket gjorde at settingen for interviewene varierede.

Nana: Interviewet blev gennemført på en café i hendes nærområde, da hun var på barsel, og derfor ikke kunne bevæge sig så langt væk hjemmefra. Vi gjorde os overvejelser om, hvorvidt interviewet kunne udføres et offentligt sted, da vi var bevidste om, at vi skulle berøre et sårbart emne, og der var etiske hensyn forbundet med dette. Efter reflektiv stillingtagen besluttede vi, at dette var ok, da vi havde den formodning, at Nana ville være mest tryk i den konstellation, eftersom hun selv havde foreslået denne løsning. På caféen placerede vi os et stille sted, da vi gerne ville skabe en rolig atmosfære, selvom vi var i et offentligt rum. Nana havde desuden sit barn på fire mdr. med, hvilket gjorde, at vi enkelte gange rettede opmærksomheden mod ham, når han blev urolig. Vores overordnede oplevelse af interviewsituationen var, at Nana virkede tryk, selvom der var enkelte andre personer omkring os, og vi var et offentligt sted. Dette kom bl.a. til udtryk ved, at Nana var meget berørt under interviewet, hvilket hun virkede komfortabel med.

Emil: Dette interview blev udført hjemme hos ham. Vi valgte at placere os i et sofaarrangement fremfor omkring et spisebord, da vi havde en formodning om, at Emil ville finde det mindre

intimiderende, og dermed opleve en større grad af tillid i denne konstellation. Vores oplevelse af dette var, at Emil var komfortabel og tryk i situationen.

Liva: Dette interview blev udført hjemme hos Laura fra gruppen, da Liva foretrak dette. For at hun kunne blive tryk i de fysiske rammer, tog vi os lidt tid til at snakke sammen, inden vi udførte interviewet. Vi oplevede, at dette var med til at skabe en ro og naturlighed omkring hende, som gjorde, at hun havde tillid til at åbne sig for os under interviewet.

1.10. Transskription af interviews

Vi har fulgt Steinar Kvale og Svend Brinkmanns (2015) retningslinjer for transskribering i samspil med IPAs retningslinjer (Smith et al., 2009) dels for at sikre ensartethed, og dels for at empirien kunne blive behandlet på en etisk forsvarlig måde (Kvale & Brinkmann, 2015).

Vi valgte at transskribere ordret, at bevare hyppige gentagelser, pauser og medtage “øh” og lignende udsagn (Smith et al., 2009). Emotionelle og sociale aspekter blev også noteret for bedre at kunne huske og genkalde interviewsituationen (Kvale og Brinkmann, 2015).

Del 2. Teoretiske perspektiver

I det følgende teoretiske afsnit vil vi præsentere og redegøre for teorier, som har været relevante ift. vores undersøgelse. Indledningsvis vil vi definere og udfolde betegnelsen perinatal spædbarnsdød, hvorefter vi vil redegøre for mere generelle teorier med fokus på sorg og følelser. Vi sætter løbende disse teoretiske perspektiver i relation til nærværende speciales fokus på nærtstående. Vi har endvidere valgt at redegøre for teori, som belyser forældrenes sorg, da disse kan være med til at forklare, hvordan det kan opleves at være nærtstående til forældre, som har mistet et spædbarn.

2.1. Perinatal spædbarnsdød

Perinatal spædbarnsdød defineres af WHO (2006) som tabet af et barn efter 22. graviditetsuge og indtil de første syv dage af barnets liv. Ud fra definitionen refererer dette til, at barnet ikke har levet og i tilfælde, hvor det har levet, har det været i en meget begrænset periode. Af denne årsag adskiller spædbarnsdød sig fra andre typer af dødsfald, da forældrene i denne situation ikke har levet et liv med barnet (Christensen & Sandvik, 2019). Selvom der er store individuelle forskelle i, hvordan forældre sørger over spædbarnsdød, er der stadig nogle grundlæggende omstændigheder, som giver

tabet af barnet og bearbejdningen af dette nogle særlige præmisser (Christensen & Sandvik, 2019, s. 64). Heraf er en fremtrædende præmis, at forældrene ikke mister et fælles levet liv med minder og oplevelser, men i stedet mister de en fremtid, som for evigt er forandret (Campbell-Jackson & Horsch, 2014, s. 4). En yderligere dimension til dette er, at den relation en forælder har til sit barn, er af en anden karakter end de andre nære relationer, som et menneske har: Forældre har drømme og håb om, hvilket liv deres barn skal leve, og de tilskrives et ansvar for, at barnet får en god opvækst, barndom og opdragelse (Christensen, Hvidtjørn, Jørgensen & Sandvik, 2018). Med barnets liv følger der dermed et stort potentiale, men i tilfælde hvor barnet dør, inden det har nået at leve et liv, forbliver dette potentiale uforløst (Christensen & Sandvik, 2019). Når dette sker, kan det være med til at forværre den overvældende sorg, som mange forældre oplever efter tabet (Campbell-Jackson & Horsch, 2014).

Endnu en bærende grundpræmis for tabet er, at barnet som nævnt ikke har eksisteret i den fysiske verden, hvilket udfordrer, at man kan bære det med sig i hukommelsen (Christensen & Sandvik, 2019). Idet barnet ikke har levet et fysisk liv, er der ikke noget ”konkret”, som forældrene kan dele med omgivelserne. Barnets fysiske fravær kan derfor være vanskelig at forholde sig til for omgivelserne, hvilket kan resultere i, at forældrenes sorg bliver *en skjult* eller *usynlig sorg*, som omgivelserne ikke er bevidste om (Østergaard, 2005). Når vi mister andre nære relationer, har der været et fælles levet liv med minder og oplevelser, som gør, at den videre relation til afdøde kan eksistere (Christensen & Sandvik, 2019). Det samme er ikke muligt, når man mister et spædbarn, og relationen til barnet må derfor bæres af ”fantasifortællinger”, som efterligner minder om, hvordan barnet kunne have været en del af familiens liv (Christensen & Sandvik, 2019). Forskning viser i relation til dette, at trods barnets fysiske fravær i verden så fastholder mange forældre barnets psykologiske eksistens hos sig resten af deres liv, og sorgen følger dem dermed, men på en mere integreret og bearbejdet måde (Cacciatore et al., 2008).

Sammenlignet med andre tabstyper adskiller spædbarnsdød sig fra forældrenes perspektiv (Froen et al., 2011; Vance et al., 1995) ved en oplevelse af, at samfundet tilskriver tabet som mindre betydningsfuldt. Dette kan efterlade forældrene i en følelse af ensomhed og en oplevelse af, at deres tab ikke anerkendes (Froen et al., 2011; Vance et al., 1995). Dette kan endvidere være med til at intensivere sorgreaktionerne hos både moren og faren (Badenhorst, Riches, Turton & Hughes, 2006). Som det heraf fremgår, er der nogle særlige omstændigheder ved spædbarnsdød, herunder forældre-barn-relationens karakter, som kan gøre det særlig udfordrende for forældrenes sorgproces. Af denne årsag er behovet for et støttende netværk særlig essentielt (Campbell-Jackson & Horsch, 2014), men

som litteraturen fremhæver, kan det være vanskeligt at opnå dette grundet en manglende forståelse eller anerkendelse af deres tab fra omgivelserne (Dickersen, 2011). For omgivelserne kan det være svært at dele sorgen med forældrene, da de ikke har opbygget de samme fantasier og forestillinger som forældrene og dermed har vanskeligt ved at forestille sig, hvilken sorg forældrene gennemgår (Christensen & Sandvik, 2019).

Fremadrettet, når vi omtaler støtte, læner vi os op ad Dyregrov og Dyregrovs (2008, s. 21) definition af social netværksstøtte, som refererer til netværksstøtte som noget, der letter en situation og fremskynder mestring hos den efterladte efter pludselige dødsfald.

2.2. Teorier med fokus på sorg og følelser

Brinkmann (2018) beskriver med henvisning til Scheer (2012) og Nancy Scheper-Hughes (1993), at sorg gennem hele det 20. århundrede i vestlige kulturer er blevet betragtet som et intrapsykologisk fænomen, der er blevet analyseret adskilt fra sociokulturelle praksisser (Brinkmann, 2018, s. 176). Denne tidligere dominerende opfattelse af sorg har dermed ikke givet plads til, at sorg kan forstås som noget, der også udspiller sig i det relationelle og som en situeret praksis med normative komponenter (Brinkmann, 2018). Vi mener, at de valgte teorier, som vil blive præsenteret i nedenstående, bidrager til en forståelse af sorg, som i højere grad end tidligere klassiske sorgforståelser, giver plads til både indre og ydre komponenter.

Sorg er ud fra vores forståelse en aktiv proces, som ”udføres” eller ”gøres” af det legemliggjorte individ (Brinkmann, 2018), og kan derfor ikke begrænses til at forstås som et indre mentalt fænomen (Brinkmann, 2018; Kofod, 2017a, s. 19). Denne forståelse af sorg er altså vores teoretiske fundament, og de inddragede teorier vil derfor også afspejle en forståelse af sorg, som giver plads til interpersonelle og situerede aspekter.

2.2.1. Disenfranchised grief

Ud fra litteratursøgningen fremgår det af fire kvalitative studier (Dickersen, 2011; Golan & Lichtentritt, 2016; Lang et al., 2011; Brierley-Jones et al., 2014-2015) og et mixed method studie (Clower, 2003), at efterladte forældre oplever, at deres tab ikke anerkendes som et rigtigt dødsfald. Af samme grund oplever de, at deres sorg bliver negligeret, hvilket komplicerer forældrenes mulighed for at udtrykke deres følelser relateret til sorgen (Dickersen, 2011; Golan & Lichtentritt, 2016; Lang et al., 2011; Brierley-Jones et al., 2014-2015; Clower, 2003). I den forbindelse anvender flere af disse

studier Kenneth Doka (1989) betegnelse ”disenfranchised grief” til at forklare, hvordan forældrenes sorg over spædbarnsdød er en emotionel oplevelse, der socialt ikke anerkendes. Doka definerer det som følgende:

”Disenfranchised grief can be defined as the grief that persons experience when they incur a loss that is not or cannot be openly acknowledged, publicly mourned, or socially supported” (Doka, 1989).

Ud fra Doka's definition anerkender han, at sorgen indeholder et relationelt aspekt, hvilket understøtter den forståelse af sorg, som vi tager udgangspunkt i. Det relationelle aspekt i betegnelsen skildrer oplevelsen af en sorg over et tab, som ikke opnår social anerkendelse. Sorgen over spædbarnsdød relaterer sig til disenfranchised grief, idet forældrene ofte fremhæver, at omgivelserne ikke tildeler tabet af et spædbarn en særlig betydning (Boggs, 2012). Betegnelsen kan således bidrage til en forklaring af, at forældre til spædbarnsdød kan opleve svære sorgreaktioner, hvis deres tab ikke anerkendes socialt (Cacciatore et al., 2008). Det sociale aspekt i disenfranchised grief er relevant for denne undersøgelses fokus på nærtstående, da dette er med til at fremhæve problematikken i, at det ikke er en selvfølge, at omgivelserne anser spædbarnsdød som et betydningsfuldt tab, hvorfor det er relevant med vores studie at undersøge, om nærtstående synes at anerkende forældrenes sorg over tabet, på baggrund af deres egne ytringer.

Inden vi når til den empiriske afdækning af dette, vil vi i det følgende fremhæve supplerende teoretiske betragtninger, som kan hjælpe til teoretisk at forstå, hvad der kan ligge til grund for, når nærtstående til forældre i sorg over spædbarnsdød, ikke reagerer som forældrene ønsker. Her trækker vi på teori som beskæftiger sig med generelle betragtninger ift. nærtståendes reaktioner ift. sorg og på sorgteori generelt.

2.2.2. Letting go and moving on og continuing bond

Vi har her fundet det relevant at fremhæve det såkaldte ”letting go and moving on” paradigme (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67), som afspejler en holdning om, at en sorgproces følger nogle relativt faste stadier, som bør foregå inden for bestemte tidsperioder, hvorefter den sørgende bør give slip på den afdøde og vende tilbage til hverdagen (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67). Denne opfattelse af sorgprocessen kan være medvirkende til, at der opstår en uoverensstemmelse mellem den sørgende (forælder) og den nærtstående, da mange forældre, som har mistet et spædbarn

perinatalt, fremhæver en sorgproces som adskiller sig fra letting go and moving on paradigmet, da disse beskriver et behov for at beholde et bånd til det afdøde barn, og at det døde barn desuden ofte er psykologisk meget tilstedeværende hos den efterladte forælder (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67; Cacciatore et al., 2008). Yderligere har denne beskrivelse og forståelse fra forældrenes perspektiv fællestræk med en nyere sorgmodel kaldet "continuing bond-modellen", som står i kontrast til letting go and moving on paradigmet, da denne netop er kendetegnet ved behovet for at fastholde og fortsætte relationen til den døde (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67). Disse meget forskellige forståelser af sorg og sorgens forløb afspejler således, hvordan uoverensstemmelser kan opstå, hvis forældrenes omgangskreds har en opfattelse af, at forældrene skal fjerne sig fra relationen, og denne opfattelse synes ifølge Refslund Christensen og Sanvik (2019), at dominere blandt mange nærtstående, alt imens forældrene har et behov for at fordybe sig i relationen.

2.2.3. Et eksistentielt perspektiv på nærtståendes manglende støtte

En yderligere mulig forklaring på hvorfor det kan være svært for nærtstående at være en god støtte kan findes i det eksistentielle. Her har vi fundet Yalom's eksistentielle grundvilkår "meningsløshed" særligt relevant. Ifølge Yalom kan det ikke undgås, at livet periodisk opleves som meningsløst (Mogensen & Engelbrekt, 2013). Meningsløsheden er dog ofte ud fra dette perspektiv svær for mennesker at rumme, da vi kan blive angste, når vi ikke kan forstå livet (Mogensen & Engelbrekt, 2013). Dette kan tale ind i, hvorfor det kan være svært at være nærtstående til forældre, som har mistet et spædbarn, da mange mennesker formodentligt kan tilslutte sig det meningsløse i, at et barn kan dø, før dette har fået lov til at begynde på livet. Dette ud fra et ræsonnement om, at mennesker har lettere ved at acceptere dødens indtræden, når det sker for mennesker, som har fået lov til at leve et helt liv (Mogensen & Engelbrekt, 2013).

Dette hænger sammen med et andet af Yalom's grundvilkår "døden", som indebærer, at vi alle ved, at vi skal dø, men på trods af dette lever, som om vi er udødelige og endvidere tror, at døden først indtræffer, når vi bliver gamle og mere eller mindre "klar til at tage herfra" (Mogensen & Engelbrekt, 2013, s. 164). Dette forhold til og opfattelse af døden står spædbarnsdød som en stor kontrast til, hvorfor det kan synes ekstra meningsløst og svært at begribe, at dødsfald af denne karakter sker. Et spædbarns død kan derfor ud fra dette perspektiv og vores forståelse udfordre menneskers grundlæggende tanker om usårlighed og livets gang, hvorfor denne tabstype kan virke særligt meningsoprængende og angstfremkaldende for forældrene, men også for de nærtstående. Det kan ud fra disse eksistentielle overvejelser derfor synes "logisk", at det kan være svært for

nærtstående at forholde sig til en forælder i sorg, og yderligere kan de nærtstående have svært ved at finde de ”rigtige” løsninger ift. at optræde som en god støtte, som litteraturen ofte taler ind i er tilfældet.

2.2.4. Følelser

I det følgende vil vi præsentere Arlie Hochschild, James Averill og Elma Nunley og Scheers teorier og forståelser omhandlende følelser, som udgør den sidste del af vores teoretiske forståelse af sorg. Vi anser sorg som værende en følelse, og vi har fundet det væsentligt at bruge en del plads på følelser, da disse er særligt centrale ift. den menneskelige forståelse af oplevelser (Smith et al., 2009, s. 199). Vi mener, at disse teoretikere bidrager til en forståelse af sorg, som formår at give plads til de relationelle, kontekstuelle, kulturelle og historiske aspekter, som vi tilslutter os og mener kan have betydning for sorgens udtryk. Vi mener derfor, at det er fordelagtigt at lade sociologien, antropologien og psykologien arbejde sammen, når det kommer til at forstå et så komplekst og samtidig almenmenneskeligt fænomen som sorg. Desuden er det bl.a. arbejde inden for antropologi og emotionssociologi i nyere tid som har udfordret tidligere intrapsykologiske, ahistoriske og universaliserende forståelser af sorg (Brinkmann, 2018), hvilket er et yderligere argument for, at vi har fundet det relevant at inddrage sociologisk og antropologisk teori.

2.2.5. Hochschilds forståelse af følelser

Hochschild tilslutter sig en forståelse af følelser, herunder sorg, hvor sociale faktorer påvirker, hvordan følelser undertrykkes eller fremmanes, og endvidere at sociale faktorer guider de mikrohandlinger, som har direkte forbindelse til individets fortolkning og håndtering af følelser (Hochschild, 1979, s. 555). Dette bliver beskrevet ud fra begrebet ”følelsesarbejde” (eng: emotion work). Følelsesarbejde bliver aktiveret i individet, når individets følelser ikke stemmer overens med det, som forventes af denne i situationen. Uddybende vil dette sige, at følelsesarbejde indebærer, at individet bliver opmærksom på en uoverensstemmelse mellem, hvad det føler, og hvad det gerne vil føle, hvilket er påvirket af, hvad individet tænker, at han/hun bør føle i situationen (Hochschild, 1979, s. 562). Her bliver det altså afgørende, hvilke forventninger der er fra omverdenen i en given situation. Følelsesarbejde bliver af Hochschild inddelt i to kategorier: ”surface acting” og ”deep acting”. Disse beskriver mere dybdegående, hvordan mennesker ”gør” følelsesarbejde, hvilket indebærer, at individet arbejder hen imod at korrigere egne følelser i forsøget på at skabe overensstemmelse. Surface acting henviser til at korrigere ens ydre udtryk, så det stemmer overens med de gældende

“følelsesregler” (begreb forklares nedenfor) i en given situation (Hochschild, 1979). Deep acting refererer til det indre arbejde, hvor individet ”leder” sine følelser på en måde, således at den passende følelse og det passende udtryk bliver fremkaldt (Hochschild, 1979).

Følelsesarbejde hænger sammen med et andet af Hochschilds begreber, hvilket er følelsesregler (eng: feeling rules). Følelsesregler afspejler mønstre i sociale miljøer og deres medlemskaber. To centrale begreber i forbindelse med følelsesregler er privilegier (eng: rights) og forpligtelser (eng: dutys), og disse bestemmer, hvad der anses for passende adfærd ift. graden, retningen og varigheden af en følelse ift. den situation, følelsen udspiller sig i (Hochschild, 1979, s. 564). I relation til dette vil vi i det følgende uddybe begrebet følelsesregler med udgangspunkt i Averill og Nunleys forståelse, som er inspireret af Hochschilds definition af dette. Averill og Nunley har anvendt Hochschilds forståelse af følelsesregler direkte i relation til sorg og derigennem bidraget til udviklingen af centrale sorgteorier.

2.2.6. Averill og Nunleys følelsesregler i forhold til sorg

Ud fra Averill og Nunleys forståelse er sorg en rolle i det sociale, som den efterladte i tiden efter tabet indtager ift. sine omgivelser og derudfra forhandler om (Mogensen, 2019). Dette betyder også, at sorg skal forstås som en følelse, der kommer til udtryk i relationer. Den efterladte skal derved forhandle sig adgang til sorgen gennem relationer, og disse relationer er samtidig en del af et samfund, som har konstrueret nogle rammer for at være i sorg (Mogensen, 2019). Omgivelserne har derfor medbestemmelse ift., hvorvidt den efterladte oplever en tilladelse eller fornægtelse til at sørge, hvilket har betydning for, hvordan den efterladte bearbejder sorgen (Mogensen, 2019). Dette kan være problematisk ift. spædbarnsdød, da denne tabstype fra forældrenes perspektiv ofte bliver negligeret af omgivelserne (Boggs, 2012), hvilket kan resultere i, at forældrene oplever en afvisning af deres sorg (Østergaard, 2005).

Averill og Nunley har formuleret en række følelsesregler, der kan være beskrivende for, hvilket sorgudtryk den efterladte har til rådighed ud fra omverdenens reaktioner på den efterladtes tab. De har formuleret følgende følelsesregler: ”adgangsbetingelser”, ”privilegier”, ”restriktioner” og ”forpligtelser” (Roesgaard & Engelbrekt, 2013).

2.2.6.1. Adgangsbetingelser

Som efterladt er der særlige adgangsbetingelser tilkoblet den sociale og emotionelle rolle som sørgende, og disse tildeles af personens relationer og i en større kontekst også af samfundet

(Roesgaard & Engelbrekt, 2013). Ifølge Averill og Nunley er adgangsbetingsforhold såsom køn, alder, dødsomstændighed og relationen til afdøde, og disse har betydning for, hvordan den efterladte oplever at blive tildelt privilegier, restriktioner og forpligtelser. På baggrund af dette kan der opstå et sorghierarki, som den efterladte skal afkode for at vurdere, hvordan personen oplever at have fået tildelt sørgeret gennem adgangsbetingsforholdene (Mogensen, 2019). Sørgeret henviser i praksis til, i hvilket omfang omgivelserne forstår sorgen over tabet, spørger ind til denne og igennem disse handlinger anerkender sorgen (Mogensen, 2019). I vores forståelse kan dette betyde, at forældre der mister et spædbarn kan opleve, at de ikke får tildelt samme sørgeret, som andre tabstyper tillader. Dette skyldes, at forældrene beskriver, at de ofte oplever, at deres tab dels ikke anerkendes som et rigtigt dødsfald, og at de har en oplevelse af, at omgivelserne ikke anser relationen til barnet som eksisterende (Dickersen, 2011). Dette kan afspejle en manglende grundforståelse fra omgivelserne ift., at de ikke anser barnet som *dette specifikke, elskede barn*, som forældrene føler de har mistet, men i stedet som generisk, hvilket vil sige *et barn*, de har mistet (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67).

Ud fra ovenstående betyder dette, at den efterladte, herunder forældre, der har mistet et spædbarn, ikke alene bestemmer, hvilke adgangsbetingsforhold personen har til rådighed. Det er op til relationerne og det omgivne samfund at anerkende personens sorgudtryk ud fra en vurdering af den efterlades adgangsbetingsforhold, hvilket har afgørende betydning for, hvilke privilegier og restriktioner den efterladte får tildelt (Mogensen, 2019). Vi er med vores studie således også interessererede i at undersøge, hvorvidt vores informanter giver udtryk for, at spædbarnsdød i deres optik giver adgang til en mindre grad af sørgeret sammenlignet med andre tabstyper.

2.2.6.2. Privilegier

Den efterladte tildeles privilegier i tiden efter tabet, der referer til, at personen må udtrykke følelser, som stemmer overens med de forventninger, som omgivelserne har etableret for at være i sorg (Mogensen, 2019). Det vil sige, at den efterladte for en afgrænset periode gerne må fremstå overvældet af sorgens ulykkelighed og vrede lige såvel som privilegeret til at være usikker og ængstelig ift. den forandrede situation (Mogensen, 2019). Privilegier ift. at udtrykke sorg gives dermed med udgangspunkt i de forventninger, som omverdenen har etableret. Det er altså her den givne situation og de privilegier, som optræder inden for denne, der medierer, hvad der følelsesmæssigt er tilladeligt for personen i sorg - sorgens udtryksmuligheder forstås altså ved privilegier som værende situerede. Den privilegerede tid er ofte relativ kort, hvilket blandt andet kan

have negativ indvirkning på forældre i sorg efter spædbarnsdød, da denne sorg ofte strækker sig over mange år (Murphy & Thomas, 2013).

2.2.6.3. Restriktioner og forpligtelser

Restriktioner refererer til, at der er forventninger til, hvordan den efterladte opfører sig i det offentlige rum (Roesgaard & Engelbrekt, 2013). Den efterladte må gerne være ked af det og udtrykke frustration og vrede, men det skal være i et omfang, der er passende til den sociale sammenhæng, og uden det resulterer i et sammenbrud. Den efterladte forsøger dermed at balancere i restriktionerne, så vedkommendes følelsesmæssige tilstand er passende (Roesgaard & Engelbrekt, 2013). Udover restriktionerne er der desuden nogle forpligtelser, som henviser til en forventning om, at den efterladte udviser en særlig sorgadfærd i tiden efter tabet, eksempelvis ved at besøge afdødes gravsted på mærkedage. Dette betegner Averill og Nunley som "sørgepligt" (Mogensen, 2019). I relation til dette præsenterer Engelbrekt og Roesgaard Mogensen (2013) en konklusion baseret på Averill og Nunleys teorier, om, at det ofte er en svær balancegang at være sørgende, da mennesker i sorg er meget opmærksomme på, hvordan omgivelserne reagerer, og samtidig gør sig mange tanker om, hvorvidt de lever op til de forventninger, som de tror omgivelserne har (Roesgaard & Engelbrekt, 2013).

Vi mener, at Hochschilds og Averill og Nunleys betragtninger er særligt relevante for vores speciale, da disse kan fungere som en teoretisk ramme til at forstå og forklare hvilke muligheder, vi mennesker kan give hinanden ift. at udtrykke sorg, hvilket er væsentligt ift. vores fokus på nærtstående.

2.2.7. Sorg som en emotionel praksis

Scheers teori om emotionelle praksisser (eng: emotional practices) vil her blive anvendt som et supplement til de tidligere nævnte teorier og særligt til Hochschilds forståelse af følelser. Scheer mener, at praksisser ikke blot skaber følelser, men at følelser også i sig selv kan forstås som et engagement med verden og dermed som en praksis i sig selv (Scheer, 2012). Det at se følelser som en form for praksis i sig selv indebærer, at man vedkender sig en præmis om, at følelsen altid er legemliggjort (eng: embodied). Dette betyder, at man anerkender, at en følelse kun kan beskrives som en følelse i kraft af, at den har en krop, hvori denne opleves (Scheer, 2012, s. 209). Som beskrevet tidligere forstår vi sorg, som en aktiv proces, der "udføres" af det legemliggjorte individ (Brinkmann, 2018), hvilket taler direkte ind i Scheers forståelse af følelser som en legemliggjort praksis, hvor det kropslige og det situerede har en udtalt rolle. Nærmere bestemt opstår oplevelsen af sorg ud fra dette

perspektiv gennem kropslige og situerede praksisser (Scheer, 2012). Ud fra den samlede præsenterede teori tager nærværende speciale altså udgangspunkt i, at følelser og sorg er noget, som mennesker ”gør”.

Vi har fundet det væsentligt at fremhæve disse teoretiske betragtninger, da vi mener, at denne måde at forstå følelser på, kan være med til at belyse hvilke vilkår og muligheder sorg har med udgangspunkt i det situerede og relationelle. Ovenstående teoretiske perspektiver indebærer desuden et stærkt fokus på, hvad andre menneskers forventninger kan betyde for muligheden for at udtrykke sorg. Dette er et væsentligt teoretisk bidrag til vores speciale, da vi netop har fokus på nærtståendes oplevelser og herunder bl.a. deres forventninger til den sørgende, udfordringer i relationen og deres oplevelse af at være en god støtte.

Afslutningsvis er det vigtigt for os at pointere, at selvom vi advokerer for det meningsfulde i at forstå sorg ud fra et bredere perspektiv, betyder dette ikke, at vi ikke anerkender, at tidligere sorgforståelser har deres berettigelse og har bidraget til feltet.

Del 3. Specialets analytiske arbejde

Følgende afsnit vil bestå af to dele - en metodisk del, som indeholder en gennemgang af vores tilgang og arbejde med analysen, og en analytisk del, som indeholder specialets analytiske fund. I analysen har vi udelukkende analyseret på aspekter relateret til de nærtstående og altså ikke de implicerede forældre. Dette er valgt for at holde så skarpt et fokus som muligt på de nærtståendes oplevelse samt for at sikre kvaliteten af studiet, da viden om forældrene bygger på andenhåndsberetninger, hvorfor denne viden er mindre sikker (Harboe, 2013, s. 157).

Der vil blive inkorporeret en ny teori, Folkmans copingteori, som ikke er belyst i teoriafsnittet, da denne først fremkom relevant i den analytiske proces. Denne bliver derfor som den eneste kort redegjort for i analysen.

3.1. Analytisk tilgang

I afsnittet vil vi beskrive, hvordan vi har tilgået vores analyse med udgangspunkt i IPAs principper. Dette sættes i relation til vores eget analytiske arbejde, hvilket vil blive understøttet med eksempler med henblik på at være transparente. Vi har taget udgangspunkt i Smith et al., (2009) seks analysetrin, som vil blive uddybet nedenfor.

Trin 1. Læsning og genlæsning

På dette trin gennemlæses og genhøres transskriptionen for det første interview. Hensigten med dette er at opnå en forståelse af interviewets kronologi, og hvordan narrativer kan forbinde forskellige sektioner.

Trin 2: Førstehåndsnotater

På dette trin noteres alt af interesse fra transskriptionen ned. Dette bliver systematiseret ved brug af farvekoder. Her anvender vi farven blå, som indkapsler det deskriptive og repræsenterer IPAs fænomenologiske fokus, for at give plads til informantens eksplicite mening. Yderligere anvender vi farven grøn, og beskrivelser med denne farve har en fortolkende karakter, hvilket afspejler IPAs hermeneutiske aspekt. Ved inddragelsen af det fortolkende element får forskeren en mere synlig rolle, og teoretisk viden kan komme i spil (Smith et al., 2009).

Tabel 3: Eksempel på trin 2 fra interview med Nana

Deskriptiv	Start Time	End Time	Transcript	Speaker	Fortolkende
Informant sender blomster på enten Basses døds- eller fødselsdag hvert år for at vise, at hun også tænker på ham.	00:22:50.5	00:23:03.1	De er rigtig hårde for hende. Og øh, jeg sender hende en buket, jeg har sendt hende blomster de sidste 3 år på Basses dødsdag eller også er det fødselsdag, det kommer lidt an på, hvor vi er henne i verden, men bare for at sige, at jeg også tænker på ham.	R	Buketten som hun sender hvert år, bliver et symbol på en anerkendelse af Basses eksistens.

Tabel 3: Grafisk illustration af trin 2 i analyseprocessen.

Trin 3: Udvikling af fremspirende temaer

På dette trin udvikles fremspirende temaer med udgangspunkt i de fortolkende kommentarer, som blev produceret på trin 2. Med de fremspirende temaer forsøges det at indkapsle tekststykkets psykologiske essens. Denne proces bliver et direkte eksempel på dobbelthermeneutikken, som er beskrevet i det videnskabsteoretiske afsnit.

Når et spædbarn dør

Tabel 4: Eksempel på trin 3 fra interview med Liva

Fremspirende temaer	Start Time	End Time	Transcript	Speaker	Fortolkning
Tydelige egne overbevisninger om god støtte præger adfærden	00:12:20.4	00:12:29.7	Det kan jeg simpelthen ikke huske, jeg tror vi selv (kort pause), ja det må vi selv, fordi der var ikke meget sådan nej, jeg husker det som om, det var os selv der tænkte, nu skriver vi lige til	R	Meget handlekraftig ift. håndtering - beskyttende adfærd over for forældre, men spørger dem ikke - misforstået hensyn?

Tabel 4: Grafisk illustration af trin 3 i analyseprocessen.

Trin 4: Søgen efter sammenhænge og mønstre på tværs af de fremspirende temaer

På dette trin brydes kronologien op, og der bliver søgt efter mønstre og sammenhænge på tværs af de fremspirende temaer, således at der dannes nye klynger, hvori de fremspirende temaer indgår. Derpå undersøgte vi, hvilke klynger der konceptuelt passede sammen med udgangspunkt i forskningsspørgsmålene. Ud fra de nye klynger udarbejdede vi interviewets endelige temaer.

Tabel 5: Eksempel på trin 4 fra interview med Emil

Tema	Tid
<i>Forhold der har betydning for nærtstående syn på spædbarnsdød</i>	
Egen norm afgørende for ikke at italesætte barnet i særlige situationer	16.35.8-16.48.9
Ikke selv erfaret meningsprægende tab: kan give mindre forståelse for situationen	19.03.0-19.07.2
Udfordring: spædbarnsdød er abstrakt	9.42.7-9.45.9
Prøver at skabe mening gennem narrativet "en lykkelig slutning"?	14.49.3-14.49.4
Spædbarnsdød komplicerer parforholdet	11.10.3-11.15.0

Tabel 5: Grafisk illustration af trin 4 i analyseprocessen. Dette er kun ét af de endelige temaer for Emil, se bilag 4 for hele trin 4 for Emil.

Trin 5: Næste interview påbegyndes

Her påbegyndes arbejdet med næste interview, hvor samme analyseproces gentages.

Når et spædbarn dør

Trin 6: Søgen efter mønstre på tværs af transskriptionerne

Dette er analysens sidste trin og involverer, at der ledes efter mønstre på tværs af transskriptionerne. Vi var her opmærksomme på, hvor der opstod forbindelser mellem de tre transskriptioners temaer, og hvilke temaer der synes mest væsentlige ift. at besvare undersøgelsens forskningsspørgsmål. Ud fra dette blev fire endelige overordnede temaer identificeret. Disse præsenteres i nedenstående ”Master table of themes”.

Tabel 6: “Master table of themes” for undersøgelsens tre interviews (dan. overordnede temaer)

Overordnede temaer for gruppen	Tid
A: Fokus på nærtståendes syn på tabet og sorgen over perinatal spædbarnsdød	
<i>Syn på spædbarnsdød</i>	
Emil: [...] jeg kan bare huske det billede der med den lilla baby øhh.	08.38.0-08.43.4
Nana: Øhm. Jeg tror sådan accepten af at ens morfar dør, er større end at et lille barn dør [...].	30.35.6-31.04.4
Liva: [...] to uger efter, boede de jo bare hjemme hos os, for de kunne slet ikke (kort pause) få et liv til at hænge sammen.	10.37.0-10.43.3
<i>Forhold der har betydning for synet på spædbarnsdød</i>	
Emil: Der har jeg været så heldig kun at miste én, og det var så min farfar.	19.03.0-19.07.2
Nana: [...] Og det er jo svært at sætte sig ind i, hvis man ikke har prøvet det.	34.16.8-34.32.8
Liva: [...] hvis jeg mistede et barn nu, efter jeg havde fået et barn, så tror jeg måske, det ville være anerledes [...].	19.43.2-19.54.1
B: Fokus på nærtståendes forestillinger om egen rolle	
<i>Forestillinger</i>	
Emil: fordi jeg har svært ved at forholde mig til (kort pause) at skulle sørge over noget, jeg ikke kender.	36.41.3-36.45.9
Nana: [...] Men sådan prøve at italesætte det her med, at han er ikke glemt, bare fordi at han er død [...].	23.54.1-24.10.1
Liva: [...] måtte mande mig op, men jeg må ærligt indrømme, jeg havde ikke lyst til at være derinde.	25.52.4-26.24.5
<i>Forhold der har betydning for forestillingerne</i>	
Emil: Men men han har sådan en formåen ift. at sådan at kunne tale om det.	17.13.9-17.19.8
Nana: [...] der er nogen følelser [...] som jeg bedre kunne imødekomme hende med, fordi jeg selv havde et barn.	34.41.1-35.17.7
Liva: [...] Og være egoistiske, og ligesom sige nu må I godt gå, eller nu må I godt være her.	11.06.6.-11.10.2
C: Fokus på psykologiske konsekvenser for nærtstående	
<i>Følelsesmæssige reaktioner</i>	
Emil: [...] jeg føler mig lidt som en elefant i en glasbustik ik’, når det kommer til sådan noget dér [...].	44.42.3-44.59.1
Nana: [...] Jeg tror ulykke, sådan det gør ondt, jeg synes det er hjerteskrærende [...].	45.29.2-46.02.7

Når et spædbarn dør

Liva: [...] da jeg skulle ringe og sige det til min kæreste, der krakelerede det hele ik’.	24.15.2-24.33.7
<i>Oplevelse af egen sorg og berettigelse til at sørge</i>	
Emil: [...] min sorg i hvert fald, nærmest kun kan være på deres vegne.	36.30.9-36.51.0
Nana: [...] Og nu ter jeg mig som om, at det er mig, der ligesom øh mister.	18.51.5-19.14.9
Liva: [...] det er hele tiden sådan en comparing, sammenligning med hvordan de har haft det, ikke.	42.46.9-43.36.4
<i>Eget behov for støtte</i>	
Emil: [...] Det hjalp jo egentlig noget på forståelsen, at så var der nogle billeder med, og de sad og bladrede rundt.	09.52.4-10.05.3
Nana: [...] og det er helt okay, hvis vi ikke vil være der, sidder hun så og siger	19.15.0-19.30.3
Liva: [...] da vi så fandt ud af det, det var at jeg egentlig havde brug for min egen mor.	06.33.3-06.55.4
D: Fokus på forældre og nærtstående relation	
<i>Udefineret rolle som nærtstående</i>	
Emil: [...]”jamen jeg ved sgu ikke lige, hvad jeg skal sige” [...].	45.31.4-45.42.6
Nana: [...] hvordan er man der for en person, som er helt knust [...].	31.20.4-31.40.5
Liva: [...] tror jeg også folk var sådan lidt ”nå ja, det er jo ikke dig, der sidder i det”, og jeg tror også selv, at jeg havde det sådan lidt, det er jo ikke mig, der sidder i det.	42.46.9-43.36.4
<i>Anerkendende og ikke-anerkendende handlinger (støttende adfærd og ikke-støttende adfærd)</i>	
Emil: [...] så er det jo heller ikke fordi man lige siger ”Nå nok om hvordan den lille er begyndt at kravle, lad os lige snakke om din døde baby”.	16.35.8-16.48.9
Nana: [...] jeg har sendt hende blomster de sidste tre år på Basses dødsdag [...].	22.50.5-23.03.1
Liva: [...] Ja, så vi holdt også hendes et-års fødselsdag.	32.53.6-33.09.5
<i>Forskellige forestillinger om barnet</i>	
Emil: [...] det var også enormt svært for os, eller i hvert fald for mig [...] ligesom at finde ud af, hvad det var for noget.	08.57.0-09.07.0
Nana: [...] Der er jo virkelig få mennesker omkring dem, der tror på det, fordi et barn under 500 g., der er få af dem der overlever, ikke.	16.14.6-16.39.7
Liva: De var jo fuldstændig knust, det var jo bare, det var ønskebarnet	08.25.8-8.29.7

Tabel 6: Af tabellen fremgår tema A, B, C og D samt undertemaer for hver af disse. Under hvert undertema ses eksempler fra hver informant. Undertemaerne er brugt som inspiration til hvert tema og vil derfor ikke fremgå særskilt i analysen.

3.2. Analyse

3.2.1. Tema A: Fokus på nærtstående syn på tabet og sorgen over perinatal spædbarnsdød

Igennem den analytiske proces af specialets indsamlede empiri fremkom tema A, der har fokus på nærtstående syn på tabet og sorgen over perinatal spædbarnsdød.

3.2.1.1. Individuel sorgforståelse

Når vi har formuleret åbne spørgsmål, der har relateret sig til informanternes syn på tabet og sorgen over perinatal spædbarnsdød, fremgår det tydeligt i deres svar, at de betragter forældrenes sorg som individuel. Når vi bruger betegnelsen individuel sorg, indebærer det i vores forståelse, at sorg er en unik oplevelse, som er bundet til det enkelte individ. Eksempler på denne individuelle forståelse ses i nedenstående citater fra alle tre informanter.

I et spørgsmål vedrørende tanker om sorgen over spædbarnsdød ift. andre tabstyper, beskriver Nana:

Nana: ”Øhm, jeg tror det er meget forskelligt, hvordan man (forældrene) har det med det. Øhm og jeg kan kun se det i forhold til mig selv, og nu er det selvfølgelig også enormt meget farvet af, hvad jeg laver.” (bilag 2: 27.45.9-28.11.5).

I Nanas beskrivelse fremgår det, at hun mener, at det er meget individuelt, hvordan forældrene har det, når de mister et spædbarn perinatalt, hvilket kan forstås som en opfattelse af, at sorgen er individuel. Denne individuelle sorgforståelse kommer også til udtryk, idet hun mener, at hun kun kan tage udgangspunkt i sig selv, hvilket kan forstås som, at hun fraskriver sig selv muligheden for at kunne vurdere andres oplevelse af sorg. Endvidere fremgår der i citatet en bevidsthed om, at hun er præget af sin lægefaglige baggrund, hvilket kan tolkes som, at hun selv er af den overbevisning, at hendes forståelse for tabet tager afsæt i hendes faglighed, og derfor kan adskille sig fra andres syn på spædbarnsdød. Nanas fortælling kan således bidrage til en forståelse af, at man som nærtstående ikke kan vide sig sikker på, hvordan forældrene oplever deres sorg, da denne er individuel, hvorfor man heller ikke kan agere dommer over for deres følelser og tanker herom.

At Liva også har en individuel sorgforståelse kommer til udtryk efter et spørgsmål om, hvordan hun forestiller sig, at sorg udvikler sig over tid:

Liva: ”Jeg føler lidt at, det er jo også bare mit perspektiv, at den fortager sig (kort pause) hen af vejen, jeg kan jo ikke, jeg har jo ikke sorg mere over en hamster, jeg mistede for ti år siden (bilag 3: 16.40.8-16.50.3).

I: Nej

Når et spædbarn dør

Liva: ”[...] , så tror jeg den er individuel, for det kan jo godt være, at der er nogen der har en (kort pause) en sorg (smågriner) [...] over en hamster, der er død for ti år siden, fordi den mente noget mere til én

I: Ja

Liva: [...] så jeg tror, man lever med sorgen og så bliver den måske, den bliver ikke mindre, men den bliver mindre tydelig” (bilag 3: 17.01.9-17.08.7).

Liva beskriver, at sorg generelt bliver mindre med tiden, hvilket hun forklarer ved, at hun eksempelvis ikke er i sorg over en hamster, som hun mistede for ti år siden, men at dette ikke er ensbetydende med, at andre ikke ville være i sorg over tabet. Dette sætter hun i relation til spædbarnsdød, hvormed hun beskriver, at sorgen over spædbarnsdød ikke bliver mindre med tiden, blot mindre tydelig. Fortællingen bliver et udtryk for, at hun besidder en individuel forståelse af sorg, da hun lader det være op til den enkelte at vurdere, hvorvidt sorgen vil få en afslutning eller fortsat være tilstede.

Emil har også en individuel sorgforståelse på forældrenes vegne, hvilket kommer til udtryk efter et spørgsmål om, hvorvidt der er en passende længde at sørge i. Hertil svarer han: ”Det tror jeg er sindssygt individuelt (bilag 5: 23.56.3-23.58.7). I en yderligere udfoldelse af Emils sorgforståelse, udtrykker han en holdning om, at sorgen ikke blot er en individuel oplevelse, men også et individuelt anliggende forstået på den måde, at bearbejdningsarbejdet primært lægger hos forældrene selv. Emil bringer denne forståelse op i en fortælling, der udspringer af spørgsmålet ”hvad synes du, det vil sige at være nærtstående, til en der har mistet et spædbarn?”. Hertil beskriver Emil, at ”det er jo deres sorg” (bilag 5: 32.36.7-32.38.9), hvilket kan indikere en afgrænsning af sorgen, idet han omtaler det som ”deres sorg”, og dermed placerer sorgen hos forældrene. I en yderligere udfoldelse af dette udtaler Emil:

Emil: ” [...] og så tror jeg, det har været vigtigt for dem at få talt ud” (bilag 5: 38.32.7-38.46.0).

I: Mmm

Emil: Øh, og så at få arbejdet med det selv

I: Ja

E: Øhm, jeg har ikke oplevet et eller andet sådan stort behov for lange samtaler og

I: Nej

Emil: fra hans side, som sådan

Når et spædbarn dør

I: Nej

Emil: [...] jeg tror de har gjort det med hinanden

I: Mmm

Emil: mere

I: Ja

Emil: fordi de har trods alt været to” (bilag 5: 38.32.7-39.15.3).

Det fremgår af ovenstående citat, at Emil ikke oplevede, at hans bror havde et udpræget behov for lange samtaler med ham om tabet, da han tror, at det har været vigtigt, at *parret* har fået snakket sammen og således selv bearbejdet sorgen. Dette er med til at understrege Emils forståelse af sorgens placering hos forældrene, hvorfor han også mener, at sorgen primært skal bearbejdes af forældrene selv. Af samme grund bliver den nærtstående rolle mindre vigtig for forældrenes sorghåndtering. Hans placering af både sorgen og bearbejdningen af denne hos forældrene kan afspejle, at sorg i stigende grad opfattes som et individuelt anliggende i de vestlige samfund, hvor den sørgende bærer det primære ansvar for at bearbejde sorgen (Jacobsen & Petersen, 2018, s. 60). Som tidligere pointeret efterspørger forældre, der har mistet et spædbarn, støtte fra nærtstående i deres bearbejdning af sorgen (DiMarco et al., 2001), hvorfor denne individualistiske forståelse af hjælp kan være problematisk ift. forældrenes bearbejdning af sorgen.

3.2.1.2. Letting go and moving on og continuing bond

Som tidligere pointeret fremhæves det i litteraturen, at forældre til spædbarnsdød ofte har en oplevelse af, at omgivelserne forventer, at de med tiden giver slip på tabet af det mistede barn (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67). Nana og Liva synes ikke at repræsentere forældrene fra litteraturens oplevelse af dette, da de beskriver, at de er bevidste og forstående over for forældrenes fortsatte sorg og bånd til barnet:

Nana: ”[...] Men sådan prøve at italesætte det her med, at han er ikke glemt bare fordi, at han er død [...] (bilag 2: 23.54.1-24.10.1).

I: Ja. Oplever du nogen forskel fra dengang og til nu?

Nana: Ja, altså nu hviler hun mere i det, og hun taler meget om sig selv som, at hun har flere børn. Og det har hun jo også” (bilag 2: 24.19.0-24.26.1).

Når et spædbarn dør

Nanas fortælling giver et indblik i, at hun er bevidst om venindens fortsatte bånd til barnet og hendes fortsatte rolle som værende mor. Nanas udtalelse om ”Og det har hun jo også” bliver en understregning af, at hun som nærtstående tilslutter sig venindens syn på barnet som en integreret del af familien til trods for dets fysiske fravær, hvilket afspejler en forståelse for continuing bond (Christensen & Sandvik, 2019).

En fortælling af Liva giver også et indblik i, at hun er bevidst om, at barnet altid vil have en særlig betydning for forældrene, hvilket demonstreres i følgende citat:

Liva: ”[...] altså det er meget metaforisk, men hun vil altid være i deres hjerter og hun vil jo altid, hun er med mange steder, øhm de har en lille blæksprutte, som de har med hende når de f.eks., øh min svoger han spiller en meget fjollet sport (griner), men når han har vundet og så noget, så har han den med op på podiet, eller når min søster har fået kørekort i det her år, så har hun haft den der øh blæksprutte med [...]” (bilag 3: 13.43.2-14.14.8).

Tilsvarende Nanas fortælling forsøger forældrene i dette tilfælde også at integrere det mistede barn i familien, hvilket de gør ved at bære dets eksistens med sig gennem *blæksprutten* ved særlige begivenheder. Dette er også med til at understrege, at Liva har en klar overbevisning om forældrenes fortsatte kærlighed til barnet, og at barnet udgør en særskilt plads og betydning for forældrene, da hun tilslutter sig præmissen om, at barnet eksisterer gennem blæksprutten. Hun anerkender samtidig, at det er et unikt barn, som forældrene har mistet, og ikke blot et generisk barn, som kan ”erstatte af et nyt”. Grundet ovenstående tolkninger synes der derfor at være en mulig diskrepans mellem Liva og Nanas forventninger til forældrenes sorg, og de forventninger forældrene fra litteraturen oplever, at deres sorg bliver tillagt. I relation til dette synes Emil at adskille sig fra Liva og Nanas forståelse af sorgens fortsatte betydning, hvilket træder frem i et spørgsmål om, hvilken betydning sorgen har for broren i dag:

Emil: ”Ja det oplever jeg faktisk ikke så meget (bilag 5: 14.45.6-14.49.1)

I: Nej

Emil: men så er det jo selvfølgelig også fordi, at den øh at den har jo, hvis man på nogen måde kan sige, at det har en lykkelig slutning

I: Mmm

Når et spædbarn dør

Emil: Øhm, så kan man altså, og det kan man nok ikke helt, men hvis man nu alligevel skulle prøve

I: Ja

Emil: så har de jo to rigtig dejlige unger, drenge” (bilag 5: 15.03.5-15.06.4).

Emil oplever ikke, at brorens sorg er tilstede i dag, hvilket han forklarer ved, at broren har fået to nye børn, som har skabt en lykkelig slutning for sorgen over det mistede barn. Dette kan forstås som, at Emil har en opfattelse af, at tilkomsten af nye børn fjerner sorgen over det mistede barn. Emils forestilling er i overensstemmelse med dele af den kvalitative empiri (Østergaard, 2005), som beskriver, at mange nærtstående til efterladte forældre har en opfattelse af, at nye børn ”erstatte” det mistede. En konsekvens heraf bliver derfor, i nærtståendes forståelse, at sorgen over det mistede barn forsvinder, når nye kommer til. Denne opfattelse kan dog være problematisk ift. at anerkende de efterladte forældres sorg, da mange af disse ikke genkender denne beskrivelse, hvorfor denne forestilling fra Emil muligvis kan være et udtryk for en typisk opfattelse jf. empirien (Østergaard, 2005), mere end et egentligt udtryk for forældrenes reelle følelser. Hans forståelse læner sig derfor i højere grad end Liva og Nanas op ad letting go and moving on paradigmet, da sorgen over det mistede barn, ud fra ovenstående tolkning, forsvinder i takt med, at nye børn kommer til. Ud fra denne forståelse medierer og begrænser tilkomsten af nye børn dermed forældrenes sorg.

Denne forståelse kan tale ind i den del af specialets teoretiske afsnit, der omhandler følelsesregler. Dette indebærer, hvordan forældre efter perinatal spædbarnsdød definerer deres følelser ud fra de følelsesregler, der gør sig gældende i deres omgangskreds, når man mister et spædbarn. Emils forståelse af nye børns betydning kan derfor virke som en begrænsning for forældrenes ret til fortsat at udtrykke sorg over det mistede barn (hvis altså denne stadig er tilstede). Yderligere kan dette forstås som, at Emil justerer sit sorghierarki (Mogensen, 2019, s. 101) ud fra forældrenes nye familiekonstellation, forstået på den måde, at forældrenes nye børn mindsker forældrenes ret til at sørge over det mistede barn. Ud fra denne tolkning kan det tænkes, at forældre på ny skal afkode Emils nye sorghierarki ift. hvilke følelsesregler, der nu gør sig gældende, hvilket kan føre til en mulig begrænsning af forældrenes sørgeret.

3.2.1.3. Spædbarnsdød udløser meningsprængning

På tværs af informanternes fortællinger synes der at være en følelse af meningsprængning forbundet med tabet af et spædbarn. I et spørgsmål om hvorvidt der er forskel på sorgen over spædbarnsdød ift. andre tabstyper, udtrykker Emil:

Emil: ”Det tror jeg helt sikkert der er (bilag 5: 21.43.0-21.44.0)

I: Ja

Emil: Altså det er jeg helt overbevist om. Jeg har jo ikke prøvet det, men det (kort pause)

I: Men det er sådan du tænker det?

Emil: Det virker som om, at der bliver revet noget ud af folk

I: Ja

Emil: som mister et barn eller (kort pause). Det virker som om der sådan er en på en eller anden måde en uoprettelighed i det” (bilag 5: 21.55.0-22.04.1)

Emil beskriver, at han har en klar overbevisning om, at sorgen over spædbarnsdød adskiller sig fra sorgen over andre tabstyper. Beskrivelsen af at ”der bliver revet noget ud af folk”, som mister et spædbarn, kan forstås som, at Emil tillægger tabet en voldsom betydning. Udover at barnet bliver revet væk fra forældrene i dets fysiske forstand, kan det også tolkes som, at der bliver revet noget dybt indre ud af forældrene. Emil fortolker selv dette, som at spædbarnsdød kan udløse en uoprettelighed, hvilket kan afspejle Yaloms eksistentielle grundvilkår ”meningsløshed”, idet forældrene mister deres barn, inden det har påbegyndt livet, hvilket kan være svært at acceptere (Mogensen & Engelbrekt, 2013). I en yderligere udfoldelse af Emils syn på sorgen sammenholder han spædbarnsdød med tabet af et ældre menneske:

Emil: ”[...] jeg tror også meget, at det handler om omstændighederne, ik’ altså (bilag 5: 22.04.1-22.06.0)

I: Jo

Emil: Min farfar var jo en gammel mand

I: Ja

Emil: altså trods alt, ik

I: Jo

Når et spædbarn dør

Emil: og døde af lungekræft øh, har også været ryger hele sit liv og var det jo stadigvæk nærmest mens han lå på og ikke kunne så meget andet ik' altså, og det synes jeg jo ikke i situationen på nogen som helst måde gjorde det okay, men man kan bedre forstå det" (bilag 5: 22.16.8-22.32.1).

Emil beskriver, at omstændighederne også har betydning for sorgen, hvilket han forklarer ved, at man bedre kan forstå tabet af et ældre menneske, og i særdeleshed hvis denne person har gennemgået et langt sygdomsforløb. Dette kan forstås som, at oplevelsen af sorg medieres af omstændighederne, hvorfor det er nemmere at finde en accept af døden, hvis dette skyldes en omstændighed som alderdom. Oplevelsen af at sorgen kan forekomme mindre meningsprængende, når et ældre menneske dør, er ligeledes en del af Nana og Livas fortællinger, da deres beskrivelser også indikerer, at sorgen medieres af omstændighederne:

Liva: "[...] hun (barnet Emma) aldrig fik lov at leve livet, øhm i forhold til en der måske er blevet 90 og har fået hele livet (bilag 3: 17.18.6-17.55.6)

I: Mmm

Liva: Øhm, så der tror jeg sorgen måske godt kan være anderledes" (bilag 3: 17.55.9-17.57.4).

Nana: "Øhm. Jeg tror sådan accepten af at ens morfar dør, er større end at et lille barn dør [...] Og det tror jeg er nemmere, også for andre mennesker at forholde sig til, at en gammel person dør. Og derfor tror jeg, at det berør flere mennesker på en anden måde, når der er nogle småfolk der dør, eller unge mennesker for den sags skyld [...]" (bilag 2: 30.35.6-31.04.4).

I en yderligere udfoldelse af synet på sorgen, træder det frem i Emils fortælling, at han desuden finder det mere meningsprængende, hvis barnet har nået at leve, men stadig dør i en tidlig alder, sammenlignet med spædbarnsdød:

Emil: "[...] På den anden side så tror jeg så, at man kan skrue endnu mere op for det, det ved jeg jo ikke, men men det vil jeg da tro (bilag 5: 22.37.7-22.46.5)

I: Mmm

Emil: Hvis barnet nu f.eks. var to år eller fire år eller fem år, altså

Når et spædbarn dør

I: Tænker du så, at det er sværere?

Emil: så har du også opbygget et forhold, så kender du lige pludselig barnet

I: Okay, ja [...]

Emil: så tror jeg det bliver endnu værre” (bilag 5: 22.57.8-22.58.6).

For Emil medieres sorgen dermed også af, hvorvidt man har haft et forhold til barnet, hvilket betyder, at tabet opleves som mere meningsprængende i tilfælde, hvor man har opbygget en relation til barnet. Dette kan forstås som, at selvom Emil forbinder spædbarnsdød med en oplevelse af meningsprængning, så er der stadig tabstyper, eksempelvis et yngre barns død, der tilskrives en større betydning, da dette tab udløser en større grad af meningsprængning for Emil. Dette kan samtidig være et udtryk for, at han som nærtstående enten ikke er bevidst eller ikke tilskriver det en særlig betydning, at der med spædbarnets død midt i dets tilblivelse ofte går en masse forestillinger tabt om, hvad barnet kunne være blevet (Christensen & Sandvik, 2019). I relation til dette fremgår det af specialets teoretiske afsnit, at nærtstående ikke opbygger fantasier og forestillinger om barnet i samme udstrækning som forældrene (Christensen & Sandvik, 2019). Ud fra dette giver det mening, at der kan opstå en diskrepans mellem nærtstående og forældres syn på sorgen over spædbarnsdød. Dette synes ud fra ovenstående også at være tilfældet ved Emil, hvilket bliver bakket op af et yderligere eksempel fra interviewet med Emil: ”Altså, jeg har svært ved at forholde mig til noget, der aldrig rigtig har været” (bilag s. 5, 30.39.2-30-43.4). Dette kan tolkes som, at barnet opfattes som en abstrakt og generisk størrelse, hvorfor det er vanskeligt for Emil at danne forestillinger om dets eksistens.

Denne diskrepans synes ikke at være til stede hos Liva og Nana. En mulig forklaring kan findes i, at de udtrykker en bevidsthed om forældrenes tidlige fantasier og forestillinger om barnet, og derved tilskriver tabet stor værdi:

Liva: ”De var jo fuldstændig knust, det var jo bare, det var ønskebarnet (bilag 3: 8.25.8-8.29.7)

I: Okay

Liva: Øhm hvor min egen datter, hvis hun hører, ej (alle smågriner), hun var jo ikke, det var ikke fordi hun ikke var ønsket, men hun kom bare lige pludselig, hvor det her det var jo ligesom det ønskebarn, de bare havde ønsket, som ja de virkelig gerne ville have, øhm så de var jo fuldstændigt ødelagte [...] (bilag 3: 8.30.1-8.50.4).

Nana: ” [...] hvor at der er Julie (veninden) en helt anden type som fra day one bare vil have det barn, og når hun har det barn, så passer hun på det og altså elsker det ubetinget fra de to streger, ikke. [...]” (bilag 2: 29.13.4-29.46.2).

Ifølge antropolog Scheper-Hughes (1993) sker forældres tilknytning til det kommende barn allerede undervejs i graviditeten, hvor særligt mødre udvikler et intimt og eksklusivt bånd til barnet (Radestad et. al., 1996). Set i lyset af dette giver det mening, at både Liva og Nana udviser en bevidsthed om mødrenes tidlige forestillinger, da begge beskriver, hvordan mødre virkelig ønskede det barn, som de bar i maven. En mulig forklaring på, at Liva og Nanas forestillinger om barnet adskiller sig fra Emils, kan findes i, at Emil er nærtstående til en far, hvorimod Liva og Nana er til en mor. Dette ud fra et ræsonnement om, at der ses en kønsforskel i forældres tidlige tilknytning, hvor kvinder grundet deres tidligere tilknytning til barnet, ligeledes tidligere danner fantasier og forestillinger om dette (Radestad et. al., 1996). Dette kan derfor være med til at forklare, hvorfor Nana og Liva har stærkere forestillinger om barnet ift. Emil, da de i højere grad er blevet præsenteret for disse tidlige forestillinger og fantasier fra mødrene jf. ovenstående citater, hvilket ikke fremgår som en del af Emils fortælling.

3.2.2. Tema B: Forestillinger om egen rolle

Under dette tema vil vi belyse informanternes forestillinger om deres rolle som nærtstående til forældre, som har mistet et spædbarn perinatalt.

Livas forestillinger om sin egen rolle som nærtstående til søsteren efter tabet bærer præg af, at hun har store forventninger til sig selv ift. at støtte søsteren. Dette kommer bl.a. til udtryk ved Livas beskrivelse af søsterens fødsel, hvor hun beskriver det som et svigt, hvis hun havde valgt ikke at være tilstede:

Liva: ”[...] for mig var der ikke nogen øh anden, end at gå ind og gøre det ik’, for så vidste hun godt at, eller så vidste, følte jeg, at jeg havde svigtet på, at hvis hun kunne altså, hende min søster der var i gang med at føde kunne være i det, så må jeg altså også kunne være i det. Jeg var sådan lidt, måtte mande mig op, men jeg må ærligt indrømme, jeg havde ikke lyst til at være derinde” (bilag 3: 25.52.4-26.34.5).

Når et spædbarn dør

Denne beskrivelse vidner om, at Liva har nogle klare forestillinger om, hvad hun skal gøre for sin søster for at være der for hende, selv i situationer som denne, som fremkalder stort ubehag hos hende selv. I relation til dette har Liva tilpasset sin adfærd over for søsteren til at være mindre kontant efter tabet, da hun vurderer, at søsteren har behov for, at hun er mildere over for hende:

Liva: "[...] altså jeg elsker min søster, men jeg har altid været hårdt anlagt, fordi hun ligesom nogle gange skal tage sig sammen, og så var det lidt hårdt ikke sådan, man skulle ligesom finde den bløde og den rigtig gode morside frem, hvor man var sådan "nååå", altså uden at man ligesom ynkede hende, men var i det med hende [...]" (bilag 3: 34.31.9-35.33.2).

Liva har altså her en klar forestilling om, hvordan hun skal være som nærtstående for at være en god støtte for søsteren, og hendes håndtering afspejler nogle forestillinger om og en stillingtagen til, hvordan man som støtte kan være der for en person i sorg (var i det med hende). Dette afspejler en forestilling om, at nærtstående (her søster) har et stort ansvar ift. at hjælpe den sørgende, at denne har en vigtig rolle at udspille ift. helingsprocessen, og at det er naturligt, at den nærtstående tilpasser sig den sørgendes behov på trods af, at det kan være udfordrende.

Yderligere har Liva en forestilling om, at hun skal være der på søsterens præmisser:

Liva: "Øhm. Der havde jeg, der fik jeg lidt den der igen, at jeg ville gerne (kort pause) alt det udover Emma, ville jeg gerne kunne løse for hende [...]" (bilag 3: 20.32.0-20.54.1)

Interviewer: Ja

Liva: [...] jeg var problemløseren igen, jeg kom ligesom, faldt tilbage i min gamle rolle [...]" (bilag 3: 20.54.3-21.12.1).

Livas formulering "alt det udover Emma, ville jeg gerne kunne løse for hende" vidner om, at hun har en forestilling om, at hun ikke skal forsøge at fikse tabet eller sorgen over barnet, men i stedet hjælpe med de ting, som hun mener er muligt for hende at hjælpe med. Dette viser, sammen med ovenstående citat "var i det med hende", at Livas forestillinger om, hvad der er passende adfærd ift. at støtte søsteren, er i overensstemmelse med, hvad et studie af Cacciatore et al. (2008) om forældrenes behov taler ind i, nemlig at forældrene har brug for, at deres nære kan være i det sammen med dem uden at

Når et spædbarn dør

forsøge at fikse sorgen. Dette kan indikere, at Liva har en stor indsigt i søsterens behov. Nedenstående citat indikerer yderligere Livas villighed til at imødekomme søsterens behov ved at gå med på præmissen om, at barnet omtales som en levende baby, hvilket ligeledes kan indikere, at Liva har en stor indsigt i søsterens behov:

Liva: ”Ja, der er hun en levende baby. Der snakker vi om hendes have, og når hun er rigtig ked af det, så snakker vi om, hvordan det kunne have været, og der er der jo nogen, der tænker jeg, at der nok er nogen, der ikke kan rumme det der med, hun kan ret godt lide at levendegøre hende [...]” (bilag 3: 32.53.6-33.09.5).

Forestillingen om at være der på forældrens præmisser går igen hos både Nana og Emil, men med forskelligt fokus:

Emil: ”[...] så man skal heller ikke oversteppe [...] (bilag 5: 32.39.2-32.59.1)

I: Ja

Emil: Så det er sådan en balance, jeg synes det er sådan en balance med, at man øhm, man ligesom sådan gør sig synlig ift. at sige, at man er der.

I: Ja

Emil: Men øhm, men heller ikke bare, altså (kort pause) flyver op på Rigshospitalet og altså

I: Nej

Emil: stiller sig ind i midten mellem dem (bilag 5: 33.44.8-33.48.4).

I: ”Øhm. Hvilke forventninger havde du til dig selv, efter at de havde mistet barnet, hvis du havde nogen? (bilag 2: 31.20.4-31.40.5)

Nana: Øhm. Jeg ved ikke, om jeg tænkte over det i øjeblikket, andet end jeg enormt gerne ville have at hun vidste, at jeg var der, men hvordan er man der for en person, som er helt knust, og jeg sidder selv med et barn, så jeg kan jo ikke komme når hun ringer. Altså jo jeg kan tage mit barn med, men det kan hun jo ikke holde ud og glo på eller sådan” (bilag 2: 31.20.4-31.40.5).

Når et spædbarn dør

Emil har større opmærksomhed på, at nærtstående ikke skal fylde for meget ift. Nana og Liva, hvilket bliver yderligere underbygget i hans udsagn om, at forældrene primært har brugt hinanden i sorgbearbejdningen, som belyst på s. 40 i analysen: ”jeg tror de har gjort det med hinanden”. Nana virker til at have en klar forestilling om, at hun skal være der for sin veninde, men er udfordret ift. sin egen rolle som mor, og de forestillinger hun har om, hvad hun kan tillade sig at gøre i hendes situation (ikke troppe op med barnet), hvilket skaber en konflikt ift. hendes ønske om at vise veninden sin støtte.

Liva og Nana synes generelt at have et større fokus end Emil på at være meget synlige som støtte. At Emil ikke har ligeså klare forestillinger om sin egen rolle og funktion ift. forældrene, og at han generelt ikke har ligeså mange forventninger til sig selv som Nana og Liva, kan bl.a. skyldes hans opfattelse af, at sorgen ikke længere er tilstede hos forældrene, da deres to nye sønner tager opmærksomheden væk fra den, som tidligere belyst (s. 42 i analysen). Nana og Liva prioriterer begge fortsat at vise forældrene, at de stadig tænker på det døde barn:

Nana: ”Og øhm, men ellers har jeg efterfølgende tænkt, og det er jo nok det, jeg vil vise hende med den buket, jeg sender til hende hvert år, at han ikke er glemt [...]” (bilag 2: 31.40.6-32.15.4).

Liva: “[...] Ja, så vi holdt også hendes etårs fødselsdag” (bilag 3: 32.53.6-33.09.5).

En mulig forklaring på, at Emil ikke har ligeså klare forestillinger om sin egen rolle og ligeså store forventninger til sig selv som Liva og Nana, kan findes i, at tabet, som er relateret til Emil, er det som er sket for længst tid siden (fem år). Dette kan også være en del af forklaringen på, at han mener, at sorgen ikke længere er ligeså nærværende for forældrene, og at hans forestillinger om egen rolle derfor er tilsvarende mindre.

Desuden virker det til at gøre en forskel, at Nana og Liva selv er mødre, da deres rolle som mor synes at medvirke til en bedre forståelse for, hvad det er forældrene har mistet, da de selv har oplevet det særlige forældrebånd, som mange forældre knytter til deres børn:

Nana: ”Hvor at hvis ikke man har, tror jeg nogle gange, og det er jo svært for jeg har jo ikke prøvet det på den anden måde, men det der med at sidde og have oplevet det selv, og have haft den oplevelse og sidde med det der lille og bare tænkt sådan der,

Når et spædbarn dør

okay det er vildt nok alligevel, at jeg har lavet dig. Eller sådan at man godt kan forstå det tab som de så, eller man kan jo ikke forstå tabet, men jeg kan godt sætte mig lidt ind i det bare, bare en lille smule” (bilag 2: 33.36.4-34.03.2).

Liva: [...] men jeg tror, og det er igen fordi jeg selv er mor, og det der med at man får et, og det lyder så klichéagtigt, men man får bare et helt særligt bånd til sit barn og den, man vil jo gå i døden, for det her barn, altså det vil jeg jo [...]” (bilag 3: 17.18.6-17.55.6).

Emils opfattelse af barnet er mere abstrakt: ”Så så barnet er jo bare, på en eller anden måde, en abstrakt størrelse [...]” (bilag 5: 36.06.9-36.15.1). Dette kan have en betydning for, hvor stort et ansvar informanterne tilskriver sig selv ift. at være der for forældrene.

Informanterne har undervejs i interviewene præsenteret nogle relativt klare forestillinger om forældrens behov, som ikke altid har været afstemt med forælderen. Dette kan fornævnte citat med Nana ses som et eksempel på: ”Altså jo jeg kan tage mit barn med, men det kan hun jo ikke holde ud og glo på eller sådan” samt nedenstående citater med Liva:

Liva: [...] vi skrev til alle hendes veninder [...] og de skulle ikke kontakte dem, og de skulle kontakte dem gennem os” (bilag 3: 09.58.4-10.12.2).

Og

Liva: ”Vi havde jo også fjernet altså alt, hvad de var begyndt at sætte op i lejligheden, stole, sådanne børnestole, og alt hvad de ligesom havde, havde vi fjernet [...]” (bilag 3: 11.39.4-11.49.9).

Det væsentlige ved Livas citater er, at Liva og hendes kæreste udfører disse handlinger uden at spørge forældrene om det først. Dette kan indikere, at Liva og hendes kæreste begge har nogle klare forestillinger om, hvad der er rigtigt at gøre i deres position, som de handler ud fra. Dog har de ingen reel mulighed for at vide, om de opfylder forældrenes behov i disse situationer, andet end deres forhåndskendskab til forældrene. Ligesom i Nanas eksempel handler Liva og hendes kæreste her ud fra egne forestillinger om, hvad forældrene kan klare i deres situation uden at vide om disse

forestillinger, egentligt stemmer overens med forældrenes faktiske behov. Selvom hensigten med Livas handling med at fjerne babytingene ikke er at fjerne alle ”spor” om barnet ”[...] ikke at de skulle glemme hende, men at de ikke skulle møde alle de her levende babyting” (bilag 3: 11.50.4-11.55.1), så kan handlingen isoleret set muligvis stadig godt opleves sådan af forældrene. Dette kan skyldes, at handlingen kan fratage dem muligheden for at skille sig af med tingene i deres eget tempo og sige farvel til den del af deres liv på deres egne præmisser. Derfor kan handlingen også opfattes som et misforstået hensyn, der kan udspringe af den store usikkerhed, der kan være forbundet med at være nærtstående til forældre efter perinatal spædbarnsdød (Dyregrov & Dyregrov, 2008). Eksemplet ovenfor med Nana kan ligeledes betragtes som et misforstået hensyn, da hun senere i interviewet giver udtryk for, at veninden rent faktisk godt kunne rumme hendes eget barn (bilag 2: 35.22.8-35.49.6), hvorfor disse forestillinger om, hvad der var passende adfærd i hendes position udsprang fra Nana selv og altså ikke fra veninden.

Ovenstående betragtninger kan indikere, at det kan være vanskeligt at navigere i, hvordan det er passende at agere som nærtstående, da det er en position som, på baggrund af interviewene, ikke synes at være defineret for informanterne. En del af forklaringen kan være, at der er meget lidt forhåndsviden for informanterne at trække på bl.a. grundet tabstypen, som ikke kan betegnes som en almenmenneskelig hændelse. Endvidere er den sociale status af barnet i stor udstrækning kulturelt udefineret, hvilket kan medføre uklarhed om ageren for nærtstående ift. oplevelsen (Sawicka, 2017). Dette kan medføre, at nærtstående ikke har særlig meget andet end egne forestillinger og eventuelle ytringer fra de implicerede forældre at forholde sig til, når de skal forsøge at gennemskue, hvad der er passende adfærd i deres position, hvilket udtalelserne fra informanterne her taler ind i.

3.2.3. Tema C: Fokus på psykologiske konsekvenser for nærtstående

I dette tema vil vi belyse, hvorvidt nærtstående selv har oplevet at være i sorg, følt sig berettiget til at sørge samt deres følelsesmæssige reaktioner.

I interviewene bliver der spurgt ind til, om informanterne selv har oplevet at være i sorg, efter deres veninde/søster/bror har mistet sit barn. Her er Liva den af de tre informanter, som mest eksplicit giver udtryk for selv at have været i sorg:

I: ”[...] oplevede du selv, at du var ramt af sådan en sorg?

Liva: Ja” (bilag 3: 24.01.4-24-13.7).

Da Liva bliver spurgt ind til, hvordan det har været for hende at være i sorg selv, svarer hun, at det har givet hende nogle følelsesmæssige udfordringer:

Liva: "Øj, jo der tror jeg faktisk, at jeg havde lidt ambivalent med det, fordi jeg følte jo, at jeg havde lov, eller jeg følte som sagt jeg havde, jeg skulle være i en sorg, der var noget med, men samtidig så øhm så var det også sådan lidt efter et par uger, tror jeg også folk var sådan lidt "nå ja, det er jo ikke dig, der sidder i det", og jeg tror også selv jeg havde det sådan lidt, det er jo ikke mig, der sidder i det øhm, og når jeg har haft nogen [...] hvor jeg har været virkelig ked af det, og så har jeg siddet og tænkt, hvis jeg har det så dårligt, eller jeg har jo ikke lov til at have det så dårligt, fordi så må de jo have det endnu, det er hele tiden sådan en comparing, sammenligning med hvordan de har haft det, ikke. Og ligesom at det har været deres ret, så jeg tror, jeg tror folk har været rigtig, omverdenen har været rigtig søde, så alt foregår oppe i hovedet på mig selv [...]" (bilag 3: 42.46.9-43.36.4).

Livas sorg rummer mange modsatrettede følelser, og hun stiller store krav til sig selv i forbindelse med sorgen. På den ene side føler hun, at hun må og skal sørge, og på den anden side føler hun, at hun ikke har ret til at have nogen form for sorg, både fordi hun ikke er den, der er nærmest barnet, og fordi tabstypen ikke berettiger hende til at føle sorg, når hun ikke har kendt barnet. Se citat nedenfor: "hvorfors er du ked af det, hun har jo aldrig levet". Der synes desuden kun at være en vis mængde sorg tilgængelig ift. det mistede barn, og denne sorg har forældrene førstret til, så derfor bliver Livas sorg noget, hun ikke er berettiget til, da den tager noget fra forældrene. I relation til dette synes Liva at opstille et sorghierarki for sig selv, hvor hendes egen sorg nærmest fuldstændigt mister sin berettigelse, hvilket skaber en ambivalens, og gør det svært at håndtere, at hun selv faktisk har nogle stærke følelsesmæssige reaktioner efter tabet. Hun anerkender altså, at det er et betydningsfuldt tab, men sørgeretten som følger synes at være begrænset til forældrene ("nå ja, det er jo ikke dig der sidder i det" og "ligesom at det har været deres ret"). I forbindelse med dette giver Liva udtryk for, at de restriktive tanker ift. hendes egen sorg, udspringer fra hende selv ("omverdenen har været rigtig søde, så alt foregår oppe i hovedet på mig selv"). Dette kan indikere, at hun oplever disenfranchised grief (Doka, 1989), men i en selvpålagt form forstået på den måde, at den primært udspringer fra hendes egne forestillinger om, hvad omverdenen tænker om hendes position ift. barnet, og de rettigheder der

Når et spædbarn dør

følger med ift. at sørge. Det virker dog til, at det er vanskeligt for Liva at afkode, hvorvidt de restriktive forestillinger udelukkende udspringer fra hende selv:

Liva: “[...] hvor der var jo også nogle, der sagde med Emma at, at (kort pause), ej de sagde ikke direkte ”hvorfør er du ked af det, hun har jo aldrig levet”, men hun har jo på en eller anden måde, har hun jo aldrig været her før det var, hun er jo kommet ud i verden og (bilag 3: 18.20.3-18.46.6)

I: Ja

Liva: Ja ja, vi har aldrig kendt hende på den måde, så der tror jeg, der er nogle, der ikke forstår den sorg i at du mister, et, at hvad er det du mister, du har jo aldrig fået noget” (bilag 3: 18.46.9-18.47.0).

Dette kan indikere, at det kan være ekstremt vanskeligt at adskille andres indirekte ”tegn” og ytringer fra egne forestillinger og tanker om, hvad der er passende adfærd og følelser, når det omhandler et sårbart område som spædbarnsdød.

Nana er ikke ligeså eksplicit som Liva i sit svar ift., hvorvidt hun selv har været i sorg, men henviser alligevel til en (stærk) følelsesmæssig reaktion:

Nana: ”Øhm. Altså jeg kan mærke, også bare da jeg gik herhen i dag, der kan jeg mærke det. Jeg kan mærke, at jeg tænker sådan, nu kan jeg jo også sådan se det selv ikke (henviser til at hun lige har grædt), men sådan jeg kan godt mærke det også til brylluppet, når det bliver berørt, altså sådan det går lige ind” (bilag 2: 36.08.9-36.26.0).

Citatet samt Nanas reaktion under interviewet, hvor hun var meget grådlabil, giver et samlet billede af, at hændelsen har sat nogle tydelige følelsesmæssige spor i hende, som bliver aktiveret, når hun bliver konfronteret med tabet. Nedenstående citat taler yderligere ind i dette og henviser desuden til, at tabet og sorgen ikke er noget, der fylder for hende personligt i dagligdagen, men som kan blive aktiveret ved konfrontation og frembringe følelsesmæssige respons:

Når et spædbarn dør

Nana: ”Øhm, men sådan i dagligdagen ikke så meget. Altså det er mest i de der situationer, hvor man virkelig bliver konfronteret med det [...]” (bilag 2: 36.33.6-36.47.6).

Nana og Liva har det tilfældes, at Nana også sammenligner sin egen sorg og dennes berettigelse med forældrenes sorg og ret til samme:

Nana: ”Øøh. Og der er de egentlig rimelig fattede, og jeg tror det er os andre, der sådan græder mere end de gør, og det er jo i sig selv også sådan lidt en ubehagelig situation, altså det der med, at det jo er dem, der har mistet, altså det er jo ikke mig. Og nu ter jeg mig som om, at der er mig, der ligesom øøh mister” (bilag 2: 18.51.5-19.14.9).

Det skaber et ubehag i Nana, at hun udtrykker en stærkere eksplicit sorgreaktion end forældrene. Hendes formuleringer indikerer, at hun har skabt nogle klare forventninger og forestillinger om, hvad der er passende sorgadfærd som nærtstående, hvilket kommer i konflikt med hendes egentligt oplevede følelse af sorg i situationen. Averill og Nunleys begreb privilegier kan bruges til at belyse den indre konflikt, Nana gennemgår her, da Nana i situationen ikke tildeler sig selv nogle privilegier ift. at måtte udtrykke sorg. Dette begrundes hun med, at hun ikke er den, der har mistet, hvorfor hendes egen reaktion bliver gjort forkert, og ordlyden ”nu ter jeg mig” antyder også, at hun opfører sig upassende i situationen. Privilegier bruges normalt til at beskrive hvordan personer, som har mistet, ikke har frit valg ift. at udtrykke følelser relateret til tabet, men skal tilpasse disse ift. de forventninger, som omgivelserne har etableret for sorgen (Mogensen, 2019, s. 102). Det interessante ift. privilegier opstår her i, at Nana både indtager rollen som den sørgende (til trods for at hun bestemt ikke ønsker den), og rollen som ”omverdenen”, da hun selv har defineret nogle klare forventninger til hendes sorg, som hun ikke kan leve op til, hvilket fører til et ubehag i hende. Dette kan indikere, at nærtstående kan stå i en vanskelig situation ift. egne reaktioner efter tabet og de forventninger, der følger med at være sekundær ift. tabet, hvad end de udspringer fra en selv eller andre. Dette kan ovenstående eksempel med Liva også relateres til, hvilket kan tale ind i, at den belastning som mennesker i sorg kan opleve som resultat af at have stor opmærksomhed på omgivelsernes reaktioner (Roesgaard & Engelbrekt, 2013) også kan gælde for nærtstående, samtidig med at de kan kæmpe med en dobbeltrolle ift. både at være en sekundær sørgende samt en repræsentant for omverdenen.

Når et spædbarn dør

Emil giver udtryk for at han ikke selv har været i sorg efter tabet: ”Nej, det altså øh jeg var ikke personligt” (bilag 5: 30.13.3-30.18.0). Emil begrundet, at han ikke har følt sorg på egne vegne ud fra, at han aldrig har kendt barnet, og derfor har svært ved at forholde sig til det:

Emil: ”Men altså jeg kendte det jo ikke

I: Nej

Emil: altså, jeg har svært ved at forholde mig til noget der aldrig rigtig har været”
(bilag 5: 30.37.3-30.39.0).

Han uddyber senere dette og forklarer, at sorgen må være forældrenes alene, da andre ikke har nogen forbindelse til barnet på dette stadie:

Emil: ”Så så barnet er jo bare, på en eller anden måde, en abstrakt størrelse. Selvom det jo har været der, så har det jo ikke rigtigt været der vel (bilag 5: 36.06.9-36.15.1)

I: Nej

Emil: Øh, og hvordan sørger man over noget som du ikke, som er en abstrakt størrelse på en måde

I: Ja

Emil: Så derfor synes jeg at den jo ligger hos dem (forældrene), altså ikke at jeg har lyst til at placere den hos dem, men

I: Nej nej

Emil: Men det gør den jo lidt” (bilag 5: 36.27.4-36.28.3).

Sorgen er her meget begrænset til forældrene, og Emil opstiller således, ligesom Nana og Liva, et sorghierarki, hvor forældrenes nære ikke bliver givet samme rettigheder som forældrene til at sørge. I modsætning til Liva og Nana så kommer Emils egne følelser dog ikke i konflikt grundet dette hierarki, da der i Emils tilfælde virker til at være overensstemmelse mellem holdning og følelser.

Emil har dog, ligesom Liva og Nana, nogle forventninger til sig selv, hvilket for hans vedkommende handler om at udtrykke passende følelsesmæssige udtryk i mødet med forældrene:

Emil: Altså øh, jeg er altid sådan, jeg føler mig lidt som en elefant i en glasbutik ik’, når det kommer til så noget der, fordi hvad fanden skal man lige spørge om og øh, ser

Når et spædbarn dør

man nu også øh sådan, altså jeg tænker også tit over, hvordan jeg ser ud i ansigtet (alle smågriner) (bilag 5: 44.42.3-44.59.1).

Forskellen fra Emils forventninger til sig selv ift. Liva og Nanas forventninger er, at der i Liva og Nanas tilfælde opstår en konflikt i dem grundet, at deres følelsesmæssige reaktioner ikke stemmer overens med de forventninger, de har til sig selv som nærtstående efter tabet. Her adskiller Emil sig, da han ikke skal balancere sin egen følelsesmæssige reaktion op mod egne forventninger, men alene skal forsøge at finde et passende følelsesmæssigt udtryk ud fra omverdenens forventninger, herunder forældrenes. Adskillelsen sker altså i, at Emil ikke har en stærk følelsesmæssig reaktion på egne vegne at tage hensyn til, men udelukkende er fokuseret på, hvad han tænker, der forventes af ham, hvor Nana og Liva både skal balancere forestillinger om passende sorgadfærd ift. forældrenes sorg og deres egen følelsesmæssige reaktion.

Det faktum, at Emil er meget bevidst om, hvorvidt hans eget følelsesmæssige udtryk er passende i situationen, kan belyses ud fra begrebet surface acting (Hochschild, 1979), da Emil i denne situation ikke har et stærkt følelsesmæssigt udgangspunkt som skal ændres, men i stedet virker til at korrigere udtrykket på overfladen (Hochschild, 1979). Emil er dog også ligesom Liva og Nana følelsesmæssigt berørt efter tabet, men hans berørthed er på forældrenes og ikke egne vegne, og kan derfor nærmere beskrives som en slags empatisk sorg:

Emil: ”Ja, jeg var selvfølgelig ked af, at de havde mistet barnet, det var en forfærdelig oplevelse for dem, og det kunne jeg jo sagtens sætte mig ind i og være ked af” (bilag 5: 30.48.0-30.53.8).

Denne oplevelse af at være i sorg på andres vegne beskriver Nana også, da hun bliver spurgt ind til, hvilke følelser det vækker i hende at tale om barnet i dag:

Nana: ”[...] Jeg tror ulykke, sådan det gør ondt, jeg synes det er hjerteskrærende, at de skulle det der igennem [...]” (bilag 2: 45.29.2-46.02.7).

Citatet viser yderligere, at Nana primært får genkaldt nogle negative tanker, når hun taler om barnet i dag, hvilket adskiller sig fra Livas primære følelser, som er af positiv karakter:

Når et spædbarn dør

Liva: ”Øhm. Jeg tror jeg bliver, jeg bliver primært glad, fordi jeg har jo fået en niece lige meget om hun er her eller ej. Øhm, men jeg tror også, det er fordi, at der er mere mellem himmel eller jord, så jeg tror ikke, at hun ligger et eller andet sted i jorden og forrådner, jeg tror jo hendes sjæl er her hos os [...]” (bilag 3: 33.18.0-33.58.6).

Livas spiritualitet og hendes egen fortsatte tilknytning til barnet (”jeg har jo fået en niece lige meget om hun er her eller ej”) virker til at fungere som en beskyttende faktor for Liva, da hendes følelser omkring barnet primært er positive. Denne måde at forholde sig til barnets fortsatte eksistens på kan yderligere forstås som en måde at cope med hændelsen på. Coping er defineret som tanker og adfærd, der bruges til at håndtere indre og ydre krav i situationer, som anses for at være stressende (Taylor, 2018, s. 138). I den forbindelse kan det være meningsfuldt at belyse Livas udsagn ud fra Folkmans forståelse af meningsfokuseret coping. Denne forståelse indebærer bl.a., at personer trækker på deres overbevisninger af spirituel karakter (blandt andre) for at motivere og vedligeholde psykologisk velvære i en svær tid (Halama, 2014).

I relation til dette er Livas tilgang kendetegnende for hele hendes families håndtering, hvilket viser sig i nedenstående citat, hvor det ydermere bliver tydeligt, at deres håndtering indebærer et fokus på det positive, der er kommet ud af hændelsen:

Liva: ”[...] vi prøvede lidt at vende, at det kunne godt være, at hun var dødfødt, men vi var jo allesammen, de var blevet forældre, og vi, jeg var blevet moster og min mor var blevet mormor igen” (bilag 3: 24.37.3-24.59.4).

Denne fokusering på noget positivt i hændelsen, går igen hos Emil og Nana:

Emil: ”Men så er det jo selvfølgelig også fordi at den øh, at den har jo, hvis man på nogen måde kan sige, at det har en lykkelig slutning” (bilag 5: 14.49.3-14.56.2).

Nana: ”Og jeg tror at for Julie og Peters (forældrene) vedkommende, så tror jeg at de også har fået vendt det, også igennem den sorggruppe og sådan noget, til at de er kommet stærkere ud. Det er i hvert fald klart min opfattelse” (bilag 2: 42.31.8-42.48.3).

Og

Nana: "[...] hvis man på en eller anden måde skal tage noget positivt ud af det, så er det jo det der med, at vores venskab faktisk på en eller anden måde bliver stærkere af det" (bilag 2: 40.08.0-40.41.7).

Emils beskrivelse er en del af et længere narrativ, som omhandler, at forældrene har fået to sønner efter det barn, som de mistede, og tabet bliver derfor starten på en fortælling, som har et lykkeligt udfald, som også er belyst under tema A. Tabet står derfor ikke alene her som en tragisk begivenhed, men bliver sat ind i en større sammenhæng, som kan være med til at gøre hændelsen mindre meningsløs for Emil.

At alle informanterne fokuserer på noget positivt ved hændelsen, kan ligeledes belyses ud fra Folkmans forståelse af meningsfokuserede coping. Denne forståelse indebærer yderligere, at personer fokuserer på fordelene ved en stressfyldt begivenhed for at mindske diskrepans mellem ens globale meningsystem (eng: global meaning) og den stressfyldte begivenheds tilskrevne mening (eng: appraised meaning) for at mindske ubehag (Jurica, Bahrenz, Shim, Graham & Steger, 2014, s. 125).

Forhold som yderligere kan have betydning for, at informanterne fokuserer på det positive og meningsfulde ved hændelsen, kan findes i, at de alle tilskriver tabet stor betydning for forældrene, og desuden opfatter perinatalt spædbarnsdød som et meget meningsløst tab. En oplevelse af meningsløshed kan være med til at aktivere en grundangst som følge af, at ens forståelse af livet er blevet udfordret (Mogensen & Engelbrekt, 2013). At fokusere på det positive ved hændelsen eller at finde mening i det kan derfor være en måde at genoprette orden i ens indre på (Mogensen & Engelbrekt, 2013). I relation til dette nævner både Liva og Nana eksempler på, hvordan deres følelsesmæssige system bliver aktiveret ift. magtesløshed og opmærksomhed på egen sårbarhed:

Nana: "Altså det har jo en betydning for en selv, tror jeg. Øh, fordi at man finder ud af, at man ikke er usårlig øh, og det kunne lige så godt ske for os andre [...]" (bilag 2: 39.53.3-40.07.9).

Liva: "Og der var jeg, der stod jeg magtesløs [...]" (bilag 3: 07.28.9-07.45.2).

Disse citater samt ovenstående eksempler indikerer, at det kan være svært at være vidne til og have en bevidsthed om, at ens kære gennemgår svære livsbegivenheder. Både fordi det kan aktivere ens egen følelse af dødelighed og sårbarhed, som i Nanas tilfælde, men også fordi det ikke er muligt at fjerne smerten fra ens nære, som citatet med Liva er et eksempel på. Dette kan yderligere tale ind i, hvorfor informanterne har brug for at finde mening og fokusere på det positive ved hændelsen.

3.2.4. Tema D: Fokus på forældre og nærtståendes relation

I denne del af analysen belyses det, hvordan relationen mellem forældre og nærtstående kan blive påvirket af spædbarnsdød, og hvordan forskellige forhold synes at have betydning for dette.

3.2.4.1. Anerkendende og ikke-anerkendende handlinger

Ser man på Nana, Liva og Emils fortællinger som en helhed, træder det frem, at der både er tilfælde, hvor de udviser en støttende adfærd, og situationer hvor de bevidst såvel som ubevidst negligerer tabet og derved ikke anerkender sorgen. Særlig Nana og Liva udviser en stor bevidsthed om at agere støtte, hvilket de bl.a. gør ved at anerkende det mistede barn som et individuelt og unikt væsen, der ikke blot kan erstattes af et nyt:

Nana: "[...] jeg har sendt hende blomster de sidste 3 år på Basses dødsdag, eller også er det fødselsdag, det kommer lidt an på, hvor vi er henne i verden, men bare for at sige, at jeg også tænker på ham" (bilag 2: 22.50.5-23.03.1).

Liva: "[...] de har jo stadig fået et barn, de er jo stadig forældre øhm, og jeg har jo stadig fået en niece, så jeg er også moster. Øhm så jeg tror, hvis jeg ikke selv, jeg følte det også selv, men hvis jeg ikke selv havde følt det, havde jeg bare gjort det, fordi det var ligesom en hjælp til dem" (bilag 3: 25.11.3- 25.31.5).

Buketten, som Nana sender hvert år, bliver et symbol på en kontinuerlig anerkendelse af Basses eksistens, og hun formår derigennem at vise over for veninden, at hun fortsat er en støttende relation. Dette synes at have en positiv indflydelse på deres fortsatte stærke venskab. Liva viser også med hendes fortælling, at hun anerkender barnet som et unikt barn, der fortsat eksisterer i familien, idet hun beskriver, at hun fortsat opfatter søsteren som mor og sig selv som moster. Samtidig fremgår det, at hun er reflektiv ift. sin støtte, idet hun er villig til at indgå et kompromis med egne følelser, hvis

Når et spædbarn dør

det kan udgøre en støtte for søsteren. Dette kan indikere, at hun har et nært ønske om at hjælpe søsteren med sorgen over det mistede barn, hvilket synes at være et forhold, der bidrager positivt til deres relation efter tabet.

Modsat Nanas og Livas eksplicite anerkendende handlinger, synes Emil at være mindre anerkendende:

Emil: "[...] men altså det er jo et tungt emne ikke [...], altså det er jo ikke lige noget, man lige hiver op (bilag 5: 41.31.8-41.41.0)

I: Nej det

Emil: over ribeye-steaken vel. Medmindre man sådan lidt lidt, lidt er tvunget til det [...] det er jo ikke hvad ville du foretrække at snakke om [...] så ligger den ikke i top tre vel" (bilag 5: 41.56.7-41.57.6).

Emil beskriver, at han opfatter spædbarnsdød som et "tungt emne", hvorfor det ikke er et emne, han foretrækker at snakke om, medmindre han er tvunget til det. Ordvalget "tvunget til det" indikerer, at der kan være modstand forbundet med at snakke om tabet. Modstanden mod at bringe emnet op, kan været et udtryk for, at det skaber en følelse af ubehag, da spædbarnsdød som tidligere belyst kan udfordre ens grundlæggende tanker om usårlighed (Mogensen & Engelbrekt, 2013). Det kan ud fra dette derfor synes meningsfuldt, at Emil ikke har lyst til at bevæge sig ind på emnet, men desværre kan det have den konsekvens, at Emil indirekte ikke får anerkendt tabet, idet han fravælger at bringe tabet op.

3.2.4.2. Udfordringer i relationen mellem nærtstående og forældre

Som tidligere pointeret fremhæver dele af litteraturen, at forældre, der mister et spædbarn, kan føle sig udfordret i mødet med omgivelserne, idet de ofte erfarer, at barnet ikke anerkendes som et rigtigt barn (Dickersen, 2011). Nanas og Livas fortællinger synes at adskille sig fra litteraturens fremlægning af dette, idet de meget eksplicit anerkender barnets eksistens. Til trods for deres formåen ift. dette, fremtræder der stadig eksempler på, at de som nærtstående kan føle sig udfordret i relationen:

Nana: "Bryder sammen der (forældrenes verden). Øhm. Og det er jo svært at stå ved siden af og ikke rigtigt forstå det, og jeg står med et barn på et halvt år på det her

Når et spædbarn dør

tidspunkt og er jo også meget i min egen lykke over det her barn” (bilag 2: 13.55.8-14.09.1).

Nana beskriver således, hvordan forældrenes verden bryder sammen, idet de mister barnet, hvilket skaber en stor kontrast til hendes eget liv, da hun netop er blevet mor. Dette kan forstås som, at det kan være udfordrende at være i relationen til en forælder, der lige har mistet et spædbarn, når man som nærtstående selv er blevet beriget med en lille baby. I relation til dette fremgår det i et citat fra Liva, at hendes position som mor også bliver en udfordring relationelt:

Liva: ”[...] Og der havde jeg det sådan lidt, men der kunne jeg også mærke, at jeg savnede hende [hendes datter], at jeg ville sindssygt, men det er bare ret tarveligt, der var den igen den der med at, tarveligt at jeg gik og savnede hende, når de ikke fik noget med hjem. Øhm, så den kunne jeg heller ikke sige [...]” (bilag 3: 44.13.9-45.06.9).

Liva beskriver, at hun føler, det er tarveligt, at hun savner sin egen datter, da de er på hospitalet efter søsterens fødsel, når søsteren ikke får **sit** barn med hjem. Dette kan være udtryk for en skyldfølelse over, at hun selv har en datter, når søsteren ikke kunne få det barn, hun allermost ønskede sig. Dette fører til, at Liva lægger restriktioner på sine egne følelser, og dermed fratager sig selv retten til at savne sin egen datter. Dette kan også relateres til det tidligere nævnte sorghierarki forstået på den måde, at når man er sammen med mennesker i krise, så kan der opstå et følelsesmæssigt hierarki, der viser sig ved, at jo sværere man har det, desto mindre overskud er der til andres følelser (Dyregrov & Dyregrov, 2008, s. 285-286). Dette kan derfor føre til, at der kun er plads til den persons følelser, som er mest berørt af sorg. Livas restriktioner på egne handlinger kan derfor ses som et udtryk for, at hun tilpasser sig situationens gældende sorghierarki.

At pålægge egne følelser restriktioner synes generelt at være et fremtrædende forhold for både Liva og Nana. Et eksempel på dette fremgår hos Nana efter et spørgsmål om, hvordan hun oplevede, at det kunne være udfordrende at være tæt på en sørgende:

Nana: ”[...] altså jeg havde rigtig svært ved at dele min glæde over min datter. Der putter man rigtig mange restriktioner på sig selv over, hvis man har et eller andet, og man sidder og man er samlet og man er "årh, det vil jeg bare helt vildt gerne sige",

men ej det kan jeg ikke. Det er måske lidt upassende [...] Så det er måske mest i sådan nogle henseender, at der har man været mere opmærksom på at lægge bånd på sig selv.” (bilag 2: 47.36.3-48.15.2).

Nana beskriver en oplevelse af, at det kan være svært at dele glæden over sin egen datter med veninden, da hun anser det som upassende. Nana går dermed aktivt ind og lægger restriktioner på sine egne følelser, hvilket kan tolkes som, at hendes normer for passende støtte ikke tillader, at hun som nærtstående kan udtrykke egen lykke, da dette ikke vil være respektfuldt over for venindes sorg. Endnu et eksempel på at Liva er restriktiv omkring egne følelser fremgår i en fortælling, der udspringer af spørgsmålet om, hvorvidt sorgen har påvirket Liva og søsterens relation. Citatet er brugt tidligere i analysen, men er også relevant for at belyse relationelle udfordringer:

Liva: ”[...] for mig var der ikke nogen øh anden end at gå ind og gøre det ik’, for så vidste hun godt, at eller så vidste, følte jeg, at jeg havde svigtet på, at hvis hun kunne, altså hende min søster der var i gang med at føde kunne være i det, så må jeg altså også kunne være i det. Jeg var sådan lidt, måtte mande mig op, men jeg må ærligt indrømme, jeg havde ikke lyst til at være derinde” (bilag 3: 25.52.4-26.34.5).

Liva beskriver i citatet, at hun til trods for ønsket om ikke at være tilstede under fødslen, valgte at ”mande sig op” og være tilstede, da hun følte, at andet ville være et svigt over for søsteren. At hun fremhæver dette som eksempel på sorgens betydning for deres relation kan forstås som en oplevelse af, at relationen er blevet stærkere af, at hun tilsidesatte egne behov og følelser for at støtte søsteren under fødslen. Omvendt kan dette også forstås som, at hvis hun ikke formåede at lægge restriktioner på sine følelser af ubehag, ville det kunne have en negativ konsekvens for deres relation.

Livas og Nanas restriktioner på egne følelser kan forstås som, at de korrigerer deres følelser og behov i forsøget på at skabe en overensstemmelse ift., hvad de mener er forventeligt af dem som værende nærtstående til et menneske i sorg (Hochschild, 1979). Dette kan være opslidende generelt for mennesker i længere perioder (Dyregrov & Dyregrov, 2008), hvorfor dette kan tolkes som en mulig udfordring for relationen.

Udover Liva og Nanas restriktioner på egne følelser, er der også eksempler på, at de pålægger restriktioner på forældrenes følelser. Et eksempel på dette er fra interviewet med Liva, hvor hun beskriver, at efterladte forældre er nødt til at leve udover deres sorg for at give tabet mening. Dette

kan fortolkes som, at Liva ikke mener, at det er hensigtsmæssigt kun at leve i sin sorg, men at denne bør afgrænses for derigennem at kunne fortsætte livet. Som beskrevet i teoriafsnittet forstår vi sorg som en følelse, der medieres af sociale faktorer og derfor i høj grad udspiller sig i relationelle forhold (Hochschild, 1979; Scheer, 2012; Mogensen, 2019). Derfor kan Livas holdning have en betydning for søsterens mulighed for at udtrykke sorg og fungere som en restriktion på søsterens mulighed for dette, selvom hun ikke udtrykker denne holdning eksplicit. Heri lægger, at det ikke kun er det sagte, der har betydning for sorgens muligheder i det sociale rum, men også menneskers kropslige udtryk og handlinger (Scheer, 2012). Følgende citat illustrerer dette:

Liva: ”Jeg tror, at man har lov at have sin sorg lige så meget, ligeså længe som det er, men jeg tror også man er nødt til, ikke at komme videre, man er nødt til at leve udover sin sorg, fordi hvis min søster bare blev ved med at leve i sin sorg, så ville der heller ikke være nogen, så ville Emma jo måske, ikke være her forgæves, tror jeg også hun føler, at hun er nødt til at leve videre, og hun vil jo gerne have et nyt barn og så er hun bare, så er hun nødt til at leve videre for det barn” (bilag 3: 19.20.2-19.42.8).

I relation til dette kommer Nana også med en beskrivelse, der kan tolkes som, at hun finder en afgrænsning af sorgen passende. I følgende citat beskrives det, at veninden ikke bør nævne sit mistede barn i hver anden sætning. Dette kan indikere, at hun som nærtstående også mener, at der bør være en grænse for, hvor meget sorgen bør fylde, hvilket som i eksemplet oven for med Liva, kan tolkes som en restriktiv tanke ift. venindens sorg:

Nana: ”Ja, altså. Så selvom at hun ikke nævner ham i hver anden sætning, det skal hun måske heller ikke, altså det gør jeg jo heller ikke med min morfar” (bilag 3: 32.15.7-32.25.2).

Som beskrevet tidligere oplever Nana og Liva at være udfordret i relationen, grundet deres rolle som mor og restriktioner på egne følelser. Emil oplever også at være udfordret i relationen efter tabet, hvilket fremtræder efter et spørgsmål om, hvorvidt han har følt sig udfordret i relationen til broren efter tabet:

Når et spædbarn dør

Emil: “[...] når det kommer til så noget der, fordi hvad fanden skal man lige spørge om” (bilag 5: 44.42.3-44.59.1).

Emil beskriver, hvordan han føler sig udfordret i samværet med broren umiddelbart efter tabet, idet han er usikker på, hvad der er passende at sige. Samtidig kan det være et udtryk for en mulig berøringsangst, hvilket kan indikere en generel uvished om, hvordan man taler med et menneske i sorg.

3.2.4.2. Forældrenes håndtering

Under dette tema har fokus indtil nu primært været på, hvordan de nærtståendes handlinger har påvirket relationen, men der synes i alle interviews at fremtræde eksempler på, at forældrenes håndtering har haft signifikant betydning for relationen. Heriblandt kan betydningen af *åben kommunikation* nævnes, da alle informanterne fremhæver dette som et forhold, der har haft positiv betydning for deres forståelse af forældrenes sorg. For Emil bliver betydningen af åben kommunikation sat i relation til en billedbog af det dødfødte barn, som fremhæves gentagende gange:

Emil: ”[...] jeg tror, det er en god metode

I: Ja

Emil: (...) få snakket om det, få fortalt om det og få gjort det (kort pause) efter det er sket, lige efter det er sket. Øhm, fordi så er der ikke et eller andet, der ligger og ulmer inde, og hvad var det, var det lige sådan her det var, eller sådan her det var, eller hvordan foregik det lige” (bilag 5: 42.52.0-43.17.3).

Emil beskriver, hvordan billedbogen åbner for snakken om det mistede barn, og hvordan dette giver ham en forståelse for hændelsen. Billedbogen bliver således et redskab til at kommunikere åbent omkring tabet, og dette synes at have været essentielt ift. at korrigere hans uklare forestillinger om hændelsen. Nana beskriver også, hvordan åben kommunikation er en styrke for relationen, hvilket fremkommer efter et spørgsmål om, hvordan de taler om barnet i dag:

Nana: ”[...] Vi havde også i bryllupssangen, havde lavet en sang, hvor det også var vigtigt for os, at vi fik ham nævnt. Øhm så og jeg ved at hun sætter stor pris på, at det ikke bliver en stor elefant i rummet. Også fordi at hun selv taler så åbent om det, og

Når et spædbarn dør

på den måde gør det jo det også nemmere for os andre at nævne det” (bilag 2: 27.01.7-27.22.4).

Nana beskriver således, at veninden er god til at vise, at hun gerne vil tale om sit mistede barn, hvilket gør det nemmere at navigere i, hvordan hun som nærtstående støtter bedst. Det synes derfor at fremgå, at venindens åbne kommunikation om barnet har haft en positiv indvirkning på Nana, forstået på den måde, at denne har givet Nana tryghed i, hvordan hun skal italesætte barnet. Derved har Nana også formået at anerkende barnets eksistens, hvilket som nævnt synes vigtigt for forældre, der mister deres spædbarn (Østergaard, 2005). Dette kan ses som en faktor, der kan have positiv indflydelse på relationen.

Som tidligere beskrevet i analysen, oplever Nana det som udfordrende, at hun selv lige er blevet mor, når veninden lige har mistet, men her synes den åbne kommunikation også at bidrage positivt til deres relation:

Nana: ”[...] så sagde hun sådan, jeg er helt med på, altså fordi vi var to, der havde små børn på det tidspunkt, jeg er helt med på, at det her er en meget stor ting for os, og det er helt okay, hvis vi ikke vil være der, sidder hun så og siger” (bilag 2: 19.15.0-19.30.3).

Af passagen fremgår det, at veninden italesætter og giver plads til, at det er op til Nana selv at vurdere, hvorvidt hun kan rumme at være der for veninden efter tabet, da Nana selv lige er blevet mor. Ved at være åben i sin kommunikation formår veninden at skabe en omsorg, der virker beroligende for Nana ift. hendes bekymrende tanker om, hvordan hun skal agere, nu hvor hun er blevet mor.

I Livas interview er åben kommunikation omkring tabet også et gennemgående tema, idet det her kan forstås som et fundament, hvorudfra hun kan forstå søsterens behov for støtte:

Liva: “[...] men jeg synes, de var gode til at komme ud, også gode til at fortælle når de ligesom havde brug for at vi gik, eller hvad de havde brug for fra os af

I: Okay

Liva: [...] Og være egoistiske og ligesom sige, nu må i godt gå eller nu må i godt være her” (bilag 3: 11.06.6-11.10.2).

Denne tydelighed og åbenhed omkring egne behov fra parrets side, synes at have fungeret som en form for vejledning for Liva ift. at vide, hvornår og hvordan hun bedst kunne støtte dem efter tabet. Dette kan ses som, at forældrene også har formået at støtte Liva i rollen som nærtstående, og at forældrenes håndtering også har en betydning for, hvordan den nærtstående forstår og håndterer tabet. I relation til dette fremhæver Nana og Liva, at forældrenes personlighed og generelle væremåde har stor betydning for, hvordan de har kommunikeret omkring tabet, da deres personligheder bliver beskrevet som meget åbne og eksplicitte omkring egne følelser og behov:

Nana: "Altså der tror jeg, og nu er det selvfølgelig fordi, hun er den type som hun er, hun taler bare, hun er pisse ligeglad med hvad folk synes, ikke. Øh, om det er det ene eller andet, altså hun er også kæmpe nudist, altså hun er fuldstændig (der grines i plenum), øh iskold. Øhm, og derfor så er hun nok en lidt anderledes case end så mange andre [...]" (bilag 2: 43.20.9-44.23.6).

Liva: "[...] min søster har altid været, hun snakker meget (griner)

I: Okay

Liva: Og hun har altid været god til at komme ud med sine, det hun har [...]" (bilag 3: 10.51.5-10.56.7).

Den efterladte forælders personlighed synes derfor at stå som en faktor, der har haft en positiv betydning for Nana og Livas forståelse af tabet, hvilket samtidig kan have præget deres støttende adfærd, som på baggrund af begge interviews synes at have haft positiv indflydelse på deres relation.

3.2.5. Opsamling på analysen

I tema A hvor fokus var på nærtståendes syn på tabet og sorgen over perinatal spædbarnsdød, fandt vi, at informanterne havde en forståelse af, at sorgen er individuel og tabet udløser meningsoprængning. Dernæst at Liva og Nana repræsenterede continuing bond paradigmet, hvor Emils forståelse i højere grad havde fællestræk med letting go and moving on paradigmet.

Tema B omhandlede nærtståendes forestillinger om egen rolle, og det mest centrale var her, at der var forskel på, hvor klare forestillinger informanterne havde om egen rolle. Liva og Nana synes at have et større fokus på at være synlige som støtte end Emil, og generelt havde de flere og tydeligere forestillinger.

Tema C havde fokus på de psykologiske konsekvenser, som nærtstående kan opleve efter perinatal spædbarnsdød. Informanterne synes at have skabt et sorghierarki som havde betydning for deres berettigelse til at sørge. Desuden tilskrev de sig selv færre privilegier ift. forældrene. Endvidere fokuserede de på noget positivt og/eller forsøgte at finde mening i tabet.

Tema D fokuserede på forælders og nærtståendes relation og her fremkom forhold, der synes at have positiv og negativ indflydelse på relationen. Af positive forhold fandt vi anerkendelse af barnet som unikt samt forståelse for continuing bond og åben kommunikation. Af negative forhold belyste vi manglende italesættelse af barnet, usikkerhed om hvordan man taler med et menneske i sorg, at være mor og restriktioner på egne og forældres følelser.

Del 4. Diskussion

Diskussionen tager afsæt i analysens fund og vil blive diskuteret ud fra relevant teori samt eksisterende forskning på området. Desuden vil afsnittet indeholde praktiske-, kliniske- og forskningsmæssige implikationer. Da vi har valgt at integrere implikationerne i diskussionen, vil der ikke være en særskilt perspektivering, da dette i så fald vil være en gentagelse.

4.1. Overførsel af følelsesregler til nærtstående

Dette diskussionspunkt relaterer sig særligt til forskningsspørgsmål to om, hvilke forestillinger nærtstående har om deres egen rolle som værende nærtstående til en forælder, der har mistet et spædbarn perinatalt.

Vores fund har vist, at de nærtstående har mange forestillinger om, hvad der er passende adfærd i deres position og meget tvivl om egen ageren, følelsesmæssigt såvel som adfærdsmæssigt. Vi blev i relation til dette i den analytiske proces optaget af, at Hochschilds forståelse af *følelsesregler* og Averill og Nunleys begreber *restriktioner* og *privilegier* synes at kunne overføres til nærtstående. Følelsesregler afspejler, som beskrevet i teorien, mønstre i sociale miljøer og deres medlemskaber (Hochschild, 1979, s. 564). Restriktioner refererer til, at der er forventninger til, hvordan den efterladte opfører sig i det offentlige rum (Roesgaard & Engelbrekt, 2013), og privilegier refererer til, at den efterladte må udtrykke sorg, så længe denne stemmer overens med omgivelsernes forventninger (Mogensen, 2019). Dette har således leveret en vigtig forståelsesmæssig kontekst for specialet.

Det var overraskende, at disse begreber i høj grad skildrede informanternes beskrivelser, da vi udelukkende havde koblet begreberne til forældrenes position under udarbejdelsen af teorien. Det

virker logisk, at Hochschilds følelsesregler kan overføres til de nærtståendes følelser og forestillinger om begrænsninger for disse ift. deres position som nærtstående, da denne forståelse ikke udelukkende omhandler sorg, men alle følelser. Det overraskende var, at Averill og Nunleys begreber privilegier og restriktioner, som tager udgangspunkt i sorg over dødsfald, også fremstod som gældende for informanterne. Et eksempel på restriktioner fremstod for Nana og Liva, der begge lagde restriktioner på egen adfærd og følelser (Liva ift. at hun ikke føler, at hun må savne sin egen datter, da det er tarveligt over for søsteren, som ikke har et barn, og Nana som ikke udtrykker glædesfølelser om eget barn over for veninden, da hun mener, det er upassende, når veninden har mistet sit barn). Dette understreger, at Nana og Liva navigerer i samme sociale og situerede system som efterladte forældre, og at de også qua deres rolle som nærtstående i høj grad skal afkode, hvad der er passende adfærd og følelser at udføre og besidde, ud fra hvad de selv og omverdenen har defineret som passende for deres position.

Argumentet for at disse begreber med fordel kan overføres til nærtstående er ikke primært forbundet med, at informanterne selv er i sorg, da der, hvis dette var tilfældet, ville være tale om en åbenlys overførsel, da begreberne som nævnt er udviklet til at forstå personer i sorg. Argumentet ligger derimod i informanternes forestillinger om egen rolle der, på baggrund af vores resultater, indebærer mange overvejelser om, hvad der er passende adfærd i deres position. Ud fra ovenstående kan en overførsel af følelsesregler bidrage til en større opmærksomhed på de reaktioner, det kan afstedkomme at være tæt på forældre i sorg. Følelsesregler tilbyder en forståelsesramme for, hvordan nærtstående også indgår i en social forhandling, ift. hvordan de skal føle og agere. Vi ser derfor, at følelsesregler muliggør en forståelse af, at nærtstående ikke blot er afsendere af privilegier og restriktioner, men også selv modtagere af disse i en interaktion med deres omgivelser, herunder forældrene.

At udelade nærtståendes perspektiv kan således medvirke til, at deres følelsesmæssige reaktioner og årsager til adfærd overses. At årsagerne til adfærd overses kan have den konsekvens, at man mister muligheden for at forstå, hvad der ligger til grund for nærtståendes handlinger ift. forældrene (eks. at de trækker sig fra relationen grundet usikkerhed ift., hvordan de skal tackle situationen) (Kofod, 2017b). Dette kan medføre relationelle udfordringer, da mangel på forståelse for hinandens perspektiver i vores optik kan føre mennesker længere fra hinanden (Dyregrov & Dyregrov, 2008, s. 59).

Udover de positive aspekter en overførsel af begreberne restriktioner og privilegier til nærtstående kan have, ser vi også nogle begrænsninger herved. Dette skyldes, at måden hvorpå

Averill og Nunleys begreber præsenteres, giver os en opfattelse af den sørgende som primært en modtager af privilegier og restriktioner, hvor det synes overset, hvad den sørgende selv tager med ind i forhandlingen af følelsesregler, og hvordan dette kan påvirke den nærtståendes følelser og adfærd rettet mod forælderen. Dette til trods for Averill og Nunleys (1988, s. 80) hensigt om at forstå sorg som en følelse, der har et dialektisk forhold med omgivelserne. Vi finder denne hensigt givende, da vi mener, den bidrager til en dybere forståelse af sorgens interpersonelle dimensioner. Vi mener dog, at dette perspektiv med fordel kan udvides, så der i højere grad kommer fokus på en inddragelse af forældres og nærtståendes gensidige påvirkning.

4.2. Nærtståendes søgen efter mening og positive aspekter i tabet

Dette relaterer sig ikke direkte til et forskningsspørgsmål, da nærtståendes søgen efter mening og positive aspekter fremkom som et overraskende forhold i analysen. Dog er forholdet stadig med til at beskrive, hvordan det opleves at være nærtstående, hvorfor vi fandt det vigtigt at inddrage.

Som belyst i analysen fandt vi, at alle tre informanter fokuserede på noget meningsfuldt og/eller positivt ved hændelsen. Dette belyste vi som en mulig coping-strategi (Jurica, Bahrenz, Shim, Graham & Steger, 2014), der kunne være et udtryk for, at informanterne forsøgte at genoprette orden i deres indre samt en mulig konsekvens af, at tabstypen udløste meningssprængning for alle tre informanter. At informanterne søgte efter noget meningsfuldt i tabet og/eller positivt ved hændelsen kan samtidig også afspejle, at sorgen rummer et potentiale for mening, nærhed og fordybelse mennesker imellem. Et eksempel på dette var Nana og Livas beskrivelse af, at deres relation til de respektive mødre var blevet stærkere efter tabet samt Nanas beskrivelse af, at hun havde udviklet sig personligt efter tabet og kunne benytte erfaringer i eget job (bilag 2: 40.41.8-41.57.2). Dette taler desuden ind i fund fra Nettverksprosjektet (Dyregrov & Dyregrov, 2008, s. 314), hvor næsten 99 pct. af deltagerne ligeledes gav udtryk for, at sorgen rummer et positivt potentiale, da deltagerne mente, at de var vokset som mennesker på baggrund af erfaringen, samt at det havde været positivt for dem at få lov til at støtte (Dyregrov & Dyregrov, 2008).

Hvis nærtstående og forældre formår at bevare relationen efter tabet, kan vores fund hos to af informanterne samt resultaterne fra Nettverksprosjektet dermed indikere, at sorgen rummer et potentiale for dybde, nærhed og personlig udvikling. Dette kan yderligere indikere, at der er fordele at hente for både forælderen og den nærtstående, hvis disse lykkedes med fortsat at være en del af hinandens liv på trods af det svære tab.

4.3. Hvordan kan nærtståendes hjælpes til at forstå forældrenes sorg?

Dette afsnit relaterer sig primært til forskningsspørgsmål et, der omhandler, hvilken betydning nærtstående tilskriver sorgen og tabet efter perinatal spædbarnsdød. Yderligere vil afsnittet indeholde en diskussion af, hvilke implikationer det kan have for nærtstående, hvis efterladte forældre bliver diagnosticeret med vedvarende sorglidelse.

Ud fra analysen har vi identificeret forskellige forståelser af sorg over perinatal spædbarnsdød hos informanterne. Nana og Livas forståelser havde fællestræk med continuing bond paradigmet, hvor Emils forståelse i højere grad havde fællestræk med letting go and moving on paradigmet. I den forbindelse blev Emils forståelse belyst som et forhold, der kunne medføre begrænsninger af forældrenes sørgeret, og Liva og Nanas forståelser blev præsenteret som et anerkendende forhold, der synes at have haft positiv indflydelse på Liva og Nanas fremstillinger af, at have en stærk relation til de respektive forældre. Disse fund er her belyst ud fra vores teoretiske forståelse af sorg, og disse vil nu blive sat i relation til forskningslitteraturen for at diskutere mulige praktiske og kliniske implikationer for nærtstående.

Kvalitativ forskning har vist, at et vigtigt forhold for efterladte mødres sorghåndtering og generelle psykiske sundhed er at få anerkendt deres tab og kontinuerligt at have retten til at sørge og mindes sit barn (Østergaard, 2005). I relation til dette ses der generelt en forbedring i efterladte forældres psykiske sundhed, og her fremhæves det af jordemoderforening (Kjeldset, 2006), at det har haft afgørende betydning, at sygehuspersonale netop har implementeret en continuing bond tilgang, i modsætning til tidligere hvor fødegangene i høj grad var domineret af en letting go and moving on tilgang (Kofod & Brinkmann, 2017, s. 523). En forståelse for forældrenes fortsatte tilknytning til barnet synes derfor at have stor betydning for forældrenes trivsel. Derfor er denne ændring i tilgang fra sygehuspersonalet i vores optik også indlysende positiv. Dog kan vi være bekymrede for, om denne strategi kan føre til udfordringer mellem nærtstående og forældre generelt, hvis de nærtstående ikke også får sparring med sundhedsfagligt personale om det hensigtsmæssige i fortsat at italesætte barnet og anerkende det som en fortsat del af forældrenes liv. Det er i relation til dette identificeret i et kvantitativt tværsnitsstudie, at støtten fra sundhedspersonale i den første tid er særlig vigtig for forældre, men derefter er behovet for støtte fra nærtstående og netværk vigtigere (DiMarco et al., 2001). Ud fra vores resultater blev forståelsen for det fortsatte bånd til barnet som nævnt også fundet vigtig for relationen. Derfor kan man argumentere for vigtigheden i, at nærtstående generelt bliver oplyst om efterladte forældres behov for at barnets eksistens kan blive anerkendt kontinuerligt, så forældrene bedst muligt kan blive mødt i deres behov.

Vi er bevidste om, at alle efterladte forældre ikke er ens og har de samme behov, hvorfor det vigtigste i vores optik er, at de nærtstående får mulighed for at forstå, hvad den enkelte forælders behov er. Dette, mener vi, har de bedste forudsætninger ved inddragelse af sundhedsfagligt personale eller anden relevant tredjepart (herunder psykologer) i dialogen mellem nærtstående og efterladte forældre. I praksis ser vi dette integreret ved to mulige forslag. Det første er, at de nærtstående bliver inviteret med til en samtale med forældrene og anden relevant tredjepart. Det andet forslag er, at de nærtstående inviteres til en informationsaften. Formålet med begge forslag er dels, at nærtstående kan få viden om forskellige sorgreaktioner ved perinatal spædbarnsdød og dels en opfordring til at tage initiativ til dialog om, hvor forældrene er i deres sorg, og hvilke følelser og behov der fylder mest (Mogensen, 2019, s. 111).

Begrundelsen for, at vi foreslår dette, skal findes i et studie af Dyregrov og Dyregrov (2003-2004) samt vores fund. Dyregrov og Dyregrov fremhæver, at personer i sorg ofte har meget vanskeligt ved at udtrykke deres behov, hvorfor det virker som et utopisk håb at overlade formidlingsopgaven alene til forældrene. Vores fund har yderligere påpeget, at tydelig og åben kommunikation *fra forælderen* synes at have positiv indflydelse på relationen og på nærtståendes forståelse og håndtering af tabet. Dette forhold blev i høj grad tilskrevet personlighedstræk hos de mødre, som Nana og Liva var nærtstående til, hvorfor efterladte forældre, som ikke har denne evne til at udtrykke egne behov internaliseret og fast integreret i deres personlighed, kan være i større risiko for ikke at blive mødt tilstrækkeligt i deres sorg. Da det, ud fra førnævnte studie (2003-2004), er størstedelen af personer i sorg, der netop har svært ved at udtrykke egne behov, ser vi derfor grund til, at behovsformidlingen bliver hjulpet på vej.

Vi er bevidste om, at vores forslag involverer en sundhedsfaglig sektor, som i forvejen har været under pres gennem en årrække. Dette skyldes bl.a. besparelser i form af det tidligere to-procentskrav om effektivisering på de danske sygehuse samt et øget patientpres (Dansk Sygeplejeråd, 2017). Denne kontekst kan derfor skabe nogle udfordringer for implementeringen. Endvidere kan en mulig udfordring være, at det kan være svært at få nærtstående til at deltage i sådanne tilbud. Dette ud fra et ræsonnement om, at sygehuse ofte sættes i forbindelse med sygdom og behandling, hvorfor nærtstående kan opleve det ulogisk, at de skal tilbydes hjælp i dette regi, da de jo ikke er syge og behandlingskrævende. Endvidere kan en generel manglende viden om følger af perinatal spædbarnsdød også være en indikator på at nærtstående ikke selv oplever, at de har behov for vejledning, hvorfor dette kan være en mulig begrænsende faktor for deltagelse.

Hvis forslagene skal implementeres, mener vi desuden, at det kræver forsigtighed ift. formidlingen, da det bør undgås, at der formidles et indtryk af, at raske mennesker kræver "behandling". Et alternativ til forslagene kunne derfor være at implementere lav-tærskel interventioner. Helt konkret kunne en mulighed være at forældrene fik udleveret informationspjecer efter fødslen til overlevering til deres netværk. Dette er mindre ressourcekrævende for både sundhedspersonale og forældrene, samtidig med at de nærtstående får udleveret viden uden selv at være en aktiv part i processen. Selvom vi foreslår, at pjecen udleveres umiddelbart efter fødslen, mener vi, at det er væsentligt, at denne indeholder informationer om, at sorgen er dynamisk og derfor udvikler sig over tid. Pjecen skal således ikke kun være relateret til støtte umiddelbart efter tabet, men er også tænkt som et bidrag til de nærtstående, så de kan få en bevidsthed om, at støtten bør tilpasses ift. forældrenes sorgbearbejdning. Dette ud fra dele af den kvalitative forskningslitteraturs fremlægning af, at forældre ikke oplever at blive støttet kontinuerligt (Østergaard, 2005, s. 147), hvorfor vi ser en udfordring her, der muligvis kan imødekommes med dette forslag.

Vores to primære forslag er tiltænkt alle nærtstående for at sikre de bedste forudsætninger for støtte. Vi er velvidende om, at nogle nærtstående formår at støtte tilstrækkeligt uden hjælp udefra, men da litteraturen fremhæver et generelt stort problem ift. utilstrækkelig netværksstøtte, og at dette kan være direkte skadeligt, (Dyregrov & Dyregrov, 2008), mener vi, at der er belæg for, at viden om følgerne af perinatal spædbarnsdød bør udbredes bredt. Vi er som nævnt bevidste om, at dette er ressourcekrævende, hvorfor vores alternative forslag også kan være gavnligt og lettere at implementere.

4.3.1. Positive effekter af øget involvering for nærtstående

Det er ikke kun ud fra et perspektiv, der omhandler forældrenes psykiske trivsel, at vi finder det givende at øge informationen til de nærtstående og involvere dem mere i processen. I et forskningsprojekt "Nettverksprojektet" udført af Dyregrov og Dyregrov (2008), som omhandlede netværksstøtte efter pludselige dødsfald, herunder perinatal spædbarnsdød, oplevede 81 pct. af informanterne, at det var lidt eller meget vanskeligt at støtte de efterladte, og hele 3/4 af informanterne beskrev, at det havde været belastende. Det interessante var ift. nærværende afsnit, at oplevelsen af belastning for netværket var forbundet med egen usikkerhed og oplevelse af utilstrækkelighed ift. at håndtere situationen. Man kan derfor argumentere for, at en inddragelse af de nærtstående og en formidling af forældrenes behov ikke blot kan medvirke til at øge forældrenes psykiske trivsel, men også kan være med til at mindske belastningsgraden for nærtstående generelt, da denne netop er så

tæt forbundet med egen usikkerhed og utilstrækkelighed ift. håndtering af situationen. Vi fik desuden også identificeret dette forhold i vores fund, da alle tre informanter belyste udfordringer ved at være tæt på et menneske i sorg (Liva: bilag 3: 44.13.9-45.06.9; Nana: bilag 2: 13.55.8-14.09.1 og Emil: bilag 5: 9.42.7-9.45.9).

4.3.2. Perinatal spædbarnsdød i et diagnostisk perspektiv

Når vi fremlægger ovenstående forslag om at inkludere nærtstående mere, er det også væsentligt at forholde sig til, hvilken samfundsmæssig kontekst forslaget skrives ind i. Som beskrevet i indledningen, opfattes sorg i stigende grad i vesten som et intrapsykologisk fænomen og endvidere som en genstand for et diagnose- og behandlingsregime (Sawicka, 2017, s. 235; Brinkmann, 2018). Vi kan være bekymrede for, at denne tilgang til sorg kan vanskeliggøre betingelserne for nærtstående og forældre, da denne tilgang ikke efterlader meget plads til et relationelt perspektiv på sorg og et blik for, hvilke muligheder og forhindringer relationelle forhold kan give den sørgende. Vi er med andre ord bekymrede for, at dette perspektiv kan medføre, at forståelsen for at sorg også er noget der ”gøres” i samspil med andre mennesker i en kulturel kontekst, som redegjort for i teorien, bliver overset (Kofod, 2017b; Scheer, 2012; Mogensen, 2019). Hvis sorgen i højere grad anses som et individuelt anliggende og et intrapsykologisk ”problem”, kan der være mindre opmærksomhed på det hensigtsmæssige i at inddrage de nærtstående i processen og at betragte dem som en del af sorgbearbejdningen i et sundhedsfagligt regi. Vi mener, at det er særligt vigtigt, at det relationelle aspekt ikke bliver overset, når det omhandler forældre efter perinatal spædbarnsdød, da en betydelig del af denne gruppe oplever gennemgribende og langvarig sorg (Kofod, 2017a). Denne gruppe er derfor én, der i høj grad kan komme til at blive repræsenteret under diagnosen ”vedvarende sorglidelse”, når denne snart ventes at blive implementeret i det danske sundhedssystem (Guldin, 2019). Det er i relation til dette vigtigt for os at pointere, at vi opfatter sorg som et naturligt fænomen, men som i visse tilfælde kan være vanskelig at håndtere for den enkelte, hvilket kan føre til, at personen opfylder kriterierne for vedvarende sorglidelse. For at blive diagnosticeret med vedvarende sorglidelse skal et dødsfald blandt den sørgendes nærmeste være gået forud, og sorgreaktionen skal desuden være vedvarende og gennemgribende (min. seks mdr.). Det karakteristiske ved lidelsen er bl.a. savn og længsel efter afdøde, optagethed af afdøde samt intens følelsesmæssig smerte. Endvidere svære udfordringer ved at erkende tabet og tilpasse hverdagen til det (Guldin, 2019; WHO, 2019).

Forskning har vist at nærtstående kan have en betydelig rolle ift. forældrenes psykiske trivsel (Østergaard, 2005; Brierley-Jones, Crawley, Lomax & Ayers, 2014-2015), hvorfor det i vores optik

er problematisk, hvis der ikke er blik for det relationelle aspekt under en eventuel udredning. I relation til dette problematiserer Kofod dette individualdiagnostiske perspektiv på sorg, hvor symptomer på vedvarende sorglidelse beskrives uden inddragelse af de sociale sammenhænge, som netop kan gøre disse symptomer meningsfulde (Kofod, 2017b). Et eksempel herpå er den sørgendes optagethed af afdøde som en respons på netværkets manglende anerkendelse (Kofod, 2017b). Når denne sociale sammenhæng er inddraget, kan den sørgendes optagethed derfor forekomme som en naturlig og meningsfuld reaktion. Ift. specialets fund finder vi denne pointe særlig relevant, da vi netop har identificeret forhold, der både kan virke begrænsende og befordrende ift. forældrenes muligheder for at udtrykke følelser omkring tabet. Hvis disse forhold tages ud af ligningen ift. at forstå forældrenes adfærd og reaktioner i tiden efter tabet, kan vigtige informationer om forældrenes handlinger, følelser og "symptomer" gå tabt. Samtidig kan der også være en større risiko for, at forældrene ikke bliver mødt adækvat af sundhedsfagligt personale og derved evt. fejldiagnosticeres.

I ovenstående har vi relateret vedvarende sorglidelse til forældre efter perinatal spædbarnsdød, og problematiseret hvilke implikationer den individualdiagnostiske tilgang kan have for efterladte forældre. Nærtstående til forældre, der i fremtiden bliver diagnosticeret med vedvarende sorglidelse, kan være i en særlig udfordrende position, hvorfor vi i det følgende vil diskutere mulige implikationer for denne gruppe.

En mulig implikation kan være, at de nærtstående kan opleve, at der bliver stillet større krav til deres støtte. Dette ud fra en betragtning om, at det generelt kan være svært at støtte tilstrækkeligt ved psykiske lidelser, hvorfor dette også kan blive en udfordring for de nærtstående i vores scenarie. En undersøgelse foretaget af Epinionen understøtter dette, da de fandt, at 61 pct. følte sig psykisk belastet af at være pårørende til personer med psykiske lidelser (Bedre Psykiatri, 2018). Endvidere fandt Kofod (2017a, s. 164) i et kvalitativt studie, at et udsnit af undersøgelsens inkluderede forældre (alle var forældre efter perinatal spædbarnsdød) havde en opfattelse af, at diagnosen kunne berettige dem til mere støtte, da disse gav udtryk for, at diagnosen kunne medføre en potentiel legitimering og anerkendelse af deres sorg. Dette kan indikere, at nærtstående til efterladte forældre med vedvarende sorglidelse kan opleve et øget pres ift. at være en støtte. På den anden side kan diagnosen også give dem en mulighed for at fraskrive sig ansvaret for at støtte forældrene. Dette ud fra førnævnte betragtninger om, at den dominerende individualdiagnostiske tilgang har et fokus på det intrapsykologiske, hvilket derved kan placere hovedansvaret for behandling hos den enkelte og hos fagprofessionelle (Jacobsen & Petersen, 2018). Hvis nærtstående har en sådan opfattelse af, at

hovedansvaret er placeret hos forælderen og fagprofessionelle, kan dette også medføre, at presset mindskes.

Vi vil ikke gå nærmere ind i en diagnostisk diskussion, da det kræver mere opmærksomhed og plads, end vi har mulighed for at give det her. Ovenstående er derfor heller ikke en holdning til, hvorvidt vedvarende sorglidelse er en passende diagnose eller ej, men nærmere en refleksion ud fra de inddragede studier og egne fund over, hvilke konsekvenser samfundets strukturer og syn på sorg kan have ift. muligheden for at identificere de relationelle aspekter af sorg i fremtiden.

4.4. Nærtståendes syn på forældrenes sørgeret

Dette afsnit tager afsæt i forskningsspørgsmål et og vil afdække sociale og kulturelle aspekter særlig i forbindelse med sørgeret og sorghierarkier. Vores empiri afspejler, at sorg også er en ydre handling, da analysen viste, at informanterne opstillede sorghierarkier, hvorudfra de vurderede forældrenes ret til sorg til trods for, at de generelt udviste en forsigtighed ift. at udtale sig om de respektive forældres sorg og sørgeret. Dette forhold er også belyst i et studie af Kofod og Brinkmann (2017) blot fra efterladte forældres perspektiv, hvor de fandt, at forældre til spædbarnsdød oplever en normativ ambivalens, der betegner, hvordan forældre på overfladen afviser, at nogle tabstyper berettiger til mere sorg end andre, samtidig med at de opstiller sorghierarkier, hvor nogle tabstyper placeres over spædbarnsdød og derigennem berettiger til mere sorg. Denne normative ambivalens synes altså også at være tilstede i vores empiri for nærtstående, idet informanterne, som nævnt beskrev, at alle har lige ret til sorg, samtidig med at de opstillede sorghierarkier.

Der ses yderligere en direkte overensstemmelse mellem et fund i studiet af Kofod og Brinkmann (2017) og nærværende speciales fund, idet de fandt, at spædbarnsdød blev oplevet som mindre signifikant ift. tabet af et ældre barn, hvilket Emil ligeledes beskrev en direkte holdning til. Dette syn på spædbarnsdød som værende mindre signifikant kan derfor afspejle, at der foreligger et uofficielt sorghierarki, som både udspringer af forældrenes egne overbevisninger og de nærtståendes. Endvidere taler dette ind i, at både forældrene i Kofod og Brinkmanns (2017) studie og informanterne i specialet er formet af en kultur, hvor sorgen over spædbarnsdød er til forhandling. Studiet af Kofod og Brinkmann (2017) belyste dette forhold med betegnelsen "antropomorfisme". De anvender betegnelsen antropomorfisme til at beskrive, hvordan forældre i vestlige kulturer tidligt udvikler en tilknytning til barnet, og ser det som et unikt barn. Dette udspringer af, at spædbarnsdød i vestlige kulturer er en sjældenhed, hvorfor forældres tilknytning til barnet forekommer tidligere end i fattigere og mindre udviklede kulturer, hvor spædbarnsdød forekommer hyppigere (Kofod & Brinkmann,

2017). Spædbarnsdød udløser i disse kulturer generelt ikke den samme sorgreaktion, som den gør i vores kultur, hvor det at miste et spædbarn er uventet og opfattes som værende imod “den naturlige orden”. Brinkmann og Kofod (2017) fandt, at antropomorfisme er til forhandling i det sociale, hvilket vores præsenterede fund ligeledes synes at afspejle. Dette kan virke opsigtsvækkende, da man ud fra ovenstående kulturelle betragtninger skulle tro, at der i vores kultur ville være en konsensus om, at spædbarnsdød er et voldsomt tab, da det ikke ligger i vores natur at miste spædbørn.

En konsekvens af, at sorgens berettigelse over spædbarnsdød synes at være til forhandling, kan for forældrene være, at de kan føle sig nødsaget til at lægge restriktioner på deres sorg. Dette kan have negative konsekvenser for deres sorgproces og for relationen til den nærtstående, hvilket underbygges af et studie af Cacciatore et al. (2008), der har fundet, at det kan have negative konsekvenser for forældrenes sorgbearbejdning, hvis deres sorg ikke opnår anerkendelse.

Ud fra ovenstående betragtninger mener vi, at der kan argumenteres for at styrke forståelsen af tabets betydning mellem den nærtstående og forælderen, så de kan få en større forståelse for hinandens holdninger. Dette ud fra et ræsonnement om, at en mere lige forståelse vil kunne minimere betydningen af sorghierarkiet og den dertilhørende sørgeret, så forældrene i højere grad kan bearbejde og udtrykke deres sorg i overensstemmelse med deres reelle følelser.

4.5. Faktorer der påvirker relationen mellem nærtstående og forældre

Følgende afsnit relaterer sig særligt til specialets tredje forskningsspørgsmål om, hvordan relationen påvirkes mellem nærtstående og forældre i sorg efter perinatal spædbarnsdød. Dette aspekt af de nærtståendes oplevelse har vi gennem hele processen været meget optaget af. Som beskrevet indledningsvis i specialet har forskning vist, at gode sociale netværk har en styrkende og positiv effekt på efterladte forældres sorg (Østergaard, 2005), men at mødet med omgivelser kan være svært grundet en manglende forståelse eller anerkendelse af deres tab (Dickersen, 2011). Med hensigten om at bidrage med viden som på sigt kan styrke nærtståendes møde med forældrene, har vi gennem vores kvalitative interviews tilstræbt at udpege, hvilke faktorer der synes at have en positiv og negativ indflydelse på relationen efter tabet fra de nærtståendes perspektiv.

4.5.1. Positive faktorer for relationen

En positiv faktor for relationen synes ud fra analyseprocessen at være en anerkendelse af, at forældrene har mistet et unikt barn, og at dette barn til trods for dets manglende fysiske tilstedeværelse fortsat udgør en særlig rolle i forældrenes liv. Med denne viden argumenterer vi således for, at det

kan være styrkende for relationen, når nærtstående udviser forståelse for continuing bond (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67), hvorfor vi samtidig mener, at det vil være givende, hvis flere nærtstående til forældre efter perinatal spædbarnsdød opnår viden om dette, da litteraturen beskriver, at den modsatte opfattelse synes at dominere blandt mange nærtstående (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67).

Forældrenes håndtering i form af åben kommunikation om tabet synes desuden at være en positiv faktor for relationen. Som det fremgår i specialets teoretiske afsnit, er en bærende grundpræmis ved spædbarnsdød, at barnet ikke har levet i den fysiske verden, hvorfor forældre ikke har noget ”konkret” at dele med omgivelserne, hvilket kan udgøre en udfordring for relationen (Østergaard, 2005, s. 47). Dette forhold blev også identificeret i interviewet med Emil, da han her beskrev, at det var vanskeligt for ham at forholde sig til barnet, da barnet ikke havde levet. I relation til dette fremgik det i analysen, at de respektive forældre havde forsøgt at imødekomme denne udfordring ved at konkretisere barnet i form af bl.a. billeder, og at dette havde skabt et rum for åben kommunikation om tabet, som har bidraget til informanternes forståelse for sorgen. Ud fra dette mener vi, at åben kommunikation udgør en styrke for relationen, idet det kan være medvirkende til, at sorgen ikke bliver skjult for omgivelserne, men at åben kommunikation derimod kan skabe et fundament, hvorudfra forældre og nærtstående kan dele sorgen over tabet og tankerne herom. Endvidere at dette kan bidrage til at mindske en mulig berøringsangst om spædbarnsdød, som dele af den kvalitative forskning fremhæver kan være tilstede (Østergaard, 2005, s. 148). Dette forhold blev også identificeret i vores empiri, særligt ved Emil.

Selvom vi har identificeret åben kommunikation som en positiv faktor for relationen, er vi opmærksomme på, at det er en svær faktor at ændre på i praksis. Dette skyldes, at sorg kan modarbejde evnen til at være tydelig og kommunikere om egne behov, hvilket førnævnte studie af Dyregrov og Dyregrov (2003-2004) også belyste. Af denne årsag kan man ikke forvente, at forældre efter perinatal spædbarnsdød evner dette, hvorfor det er nødvendigt at have denne begrænsning in mente.

4.5.2. Negative faktorer for relationen

Der synes ligeledes at være faktorer, som kan have negativ indflydelse på relationen. I analysen fandt vi, at informanterne pålagde deres egne følelser restriktioner. Nana og Livas restriktioner kan være et udtryk for, at de besidder en stor omsorgskapacitet (Dyregrov og Dyregrov, 2008). Dette skyldes, at evnen til at lægge egne behov til side, hvilket restriktioner kan være et udtryk

for, er en del af karakteristikaene for stor omsorgskapacitet (Dyregrov og Dyregrov, 2008, s. 289). Endvidere har vi fået et klart indtryk af, at Nana og Liva generelt har været meget engagerede, handlingsorienterede, udvist stor indlevelsessevne og opmærksomhed på forældrenes behov, hvilket også er træk der beskriver omsorgskapacitet (Dyregrov & Dyregrov, 2008, s. 288). Paradoksalt kan denne omsorg sætte dem i en udsat position ift. at opleve omsorgstræthed (Dyregrov og Dyregrov, 2008). Så selvom vi tidligere har beskrevet Nana og Livas egenskaber positivt ift. at støtte og anerkende mødrenes behov, kan der også være nogle udfordringer forbundet med at være en person med stor omsorgskapacitet. Dette synes derfor at være et punkt, der med fordel kan rettes opmærksomhed mod i sammenhænge, hvor nærtstående til efterladte forældre indgår.

Endvidere fremgik det i analysen, at det udgjorde en relationel udfordring, hvis de nærtstående selv var mødre, da der var mange bekymrende tanker om, hvordan de skulle agere, påtale og inddrage deres barn i relationen, hvorfor dette er et forhold, der bør være skærpet fokus på.

Vi har desuden identificeret nærtståendes sorghierarkier for forældrene som en mulig negativ faktor for relationen, men da denne er belyst under punkt 3, vil det ikke blive uddybet her.

4.5.3. Udfordringer for nærtstående

Vores fund vidner om, at nærtståendes egen sorg eller stærke følelsesmæssige reaktion kan være en komplikation. Her gav Liva særligt udtryk for personligt at have været i sorg, samtidig med at hun havde sorg over, at hendes søster var i krise, hvorfor der kan være tale om en dobbeltsorg (Landsforeningen Spædbarnsdød, u.å.b). En yderligere komplikation ved dette var, at Livas sorg ikke fremstod som accepteret (hverken for hende selv eller omgivelserne), hvorfor dette blev beskrevet som en disenfranchised grief problematik. Dette kan være med til at belyse, at nærtstående, som selv er i sorg, kan befinde sig i en vanskelig position, da de ikke er den primære sørgende, hvilket kan gøre forståelsen for deres sorgreaktion mindre. I relation til dette er det også beskrevet, hvordan informanterne tilskrev forældrene den primære sørgeret og ikke følte berettigelse til egen sorg (uanfægtet om sorgen var til stede eller ej). Dette kom særligt til udtryk ved, at informanterne placerede nærtståendes sorg længere nede i deres respektive sorghierarkier. Dette syn på sørgeretten kan afspejle en opfattelse af, at det udelukkende er forældrene, der bør tilbydes hjælp, hvilket kan være en hindring for, at nærtstående selv opsøger hjælp, hvis de føler behov for dette.

Endvidere viste vores fund, at informanter havde en opmærksomhed på, hvorvidt de sørgede for lidt eller for meget. Dette forhold er også belyst af Kofod (2017a), dog med fokus på efterladte forældre. Forholdet bliver beskrevet som en normativ balancering mellem at sørge for lidt eller for

meget. Vores fund belyste, at forholdet kom til udtryk hos Liva og Nana som en reel bekymring for, om deres egen sorg eller følelsesmæssige reaktion var passende særligt ift. forældrenes sorg. Ved Emil kom forholdet til udtryk ved en optagethed af, om eget følelsesudtryk var passende ift. situationen. Disse eksempler kan altså være et udtryk for at nærtstående såvel som forældre, som belyst af Kofod, har en opmærksomhed på de normative regler og konsensusser, der omgærdet sorg, og at den normative balancering derved også er tilstedeværende i dette studie hos de nærtstående.

4.6. Forskningsimplikationer

Processen har gjort os opmærksomme på, at det fremadrettet vil være relevant at foretage forskning, der bygger på dyadiske interviews, således at en nærtstående og en forælder interviewes sammen. Dette kan levere en værdifuld indsigt i sorgoplevelsers situerede natur, da dyade-interviews kan gøre det muligt for informanterne at udforske, samarbejde, udfordre og stimulere forskellige aspekter af deres individuelle og delte perspektiver (Morgan, Ataie, Carder & Hoffman, 2013; Taylor & DeVocht, 2011).

Vi mener desuden, at det kan være givende, hvis der på sigt bliver foretaget kvantitative studier om nærtstående. Det er vores ønske, at den kvalitative viden som vi har genereret kan fungere som et udgangspunkt for senere kvantitative undersøgelser, da vores studie kan tilbyde indsigt i oplevelsen af at være nærtstående til en forælder efter perinatal spædbarnsdød. Vi håber, at specialets identificerede fokuspunkter kan være et nuanceret og detaljerigt udgangspunkt for senere statistiske undersøgelser (Brinkmann & Tangaard, 2015, s. 14). Endvidere at disse kan være et bidrag til senere kvantitative studier ift. at fortolke resultater (Smith et al., 2009).

Vi identificerede desuden en mulig dobbeltsorg hos Liva til trods for, at vi ekskluderede bedsteforældre på baggrund af samme. Fremadrettet kunne det derfor være interessant at undersøge, hvorvidt bedsteforældre og søskende oplever nogle af de samme følelsesmæssige reaktioner som støttepersoner efter tabet.

Vi blev endvidere optaget af, at der hos informanterne var en kønsmæssig forskel ift. forestillinger, følelsesmæssige reaktioner samt forventninger til egen støtte. Dette har vi blot registreret og ikke yderligere belyst i specialet grundet dets omfang, men vi mener, at dette kunne være et spændende område til videre forskning.

Del 5. Konklusion

Med udgangspunkt i IPA har vi i dette speciale undersøgt, hvordan det opleves at være nærtstående til en forælder, som har mistet et spædbarn perinatalt. For at kunne belyse dette udarbejdede vi tre forskningsspørgsmål, der havde til hensigt at belyse de aspekter af problemfeltet, som var fundet relevante for en besvarelse af problemformuleringen. Forskningsspørgsmålene har været en integreret del af hele processen og har endvidere dannet afsæt for arbejdet med analysen og diskussionen. Vi fandt det relevant at belyse problemfeltet ud fra en teoretisk forståelse af, at sorg er relationel, situeret og normativ i sin natur. Vi argumenterede for, at det var vigtigt at afdække feltet fra de nærtståendes perspektiv, da der ikke forelå forskning om denne gruppe samt at forældre, som mister et spædbarn perinatalt, efterspørger støtte fra deres nære.

Vi har undersøgt nærtståendes syn på sorgen og tabet over perinatal spædbarnsdød, og i den forbindelse fandt vi, at to af informanterne havde en forståelse for forældrenes fortsatte bånd til barnet (continuing bond) og en repræsenterede i højere grad letting og moving on paradigmet. I relation til dette identificerede vi i forskningslitteraturen, at en forståelse for continuing bond var en vigtig faktor for forældrenes psykiske sundhed. På baggrund af dette fremstillede vi to primære og et alternativt forslag, som havde til formål at fremme nærtståendes viden om forældrenes behov (herunder viden om continuing bonds betydning) med inddragelse af relevant tredjepart. Vi forholdt os til, hvilken samfundsmæssig kontekst forslagene skrives ind, da vi fandt det relevant, at sorg i vestlige samfund i stigende grad patologiseres med henvisning til implementeringen af diagnosen vedvarende sorglidelse. Vi fremsatte en bekymring om, at en sådan intrapsykologisk tilgang kan overse det hensigtsmæssige i at inddrage nærtstående og opfatte dem som en betydningsfuld del af sorgbearbejdningen for forældrene.

Endvidere fandt vi, at informanterne havde en individuel sorgforståelse. Denne blev fremstillet som et positivt forhold, da det kan tillade en opmærksomhed på efterladte forældres forskellige behov. I relation til dette fremhævede vi en mulig negativ konsekvens ved en individuel sorgforståelse, hvilket var, at denne kan placere ansvaret hos den sørgende ift. sorgbearbejdningen. Dette var særligt fremtrædende ved en informant, da hans sorgforståelse også afspejlede, at sorgen er et individuelt anliggende, hvorfor hans forståelse derfor kan være præget af en kulturelt betinget intrapsykologisk forståelse af sorg.

Det fremgik desuden, at informanterne forbandt perinatal spædbarnsdød med meningsprængning, og dermed betragtede det som et voldsomt tab. På trods af dette fremgik det dog

stadig, at der var tabstyper som de mente udløste en større grad af meningssprængning, og dermed legitimerede mere sorg.

Vi har desuden undersøgt hvilke forestillinger nærtstående har om deres egen rolle. Her fandt vi, at informanterne havde mange forestillinger om, hvorvidt deres følelser og adfærd var passende i deres position. I den forbindelse fremstod det meningsfuldt at overføre følelsesregler, særligt privilegier og restriktioner, til nærtstående. Vi foreslog brugen af følelsesregler som en forståelsesramme til at belyse, hvordan nærtstående også indgår i en social forhandling, ift. hvad de føler er tilladt for dem i samspillet med forælderen. Dog fandt vi også en mulig begrænsning i Averill og Nunleys beskrivelser af privilegier og restriktioner, da vi fik indtrykket af, at der er en klar afsender og modtager af disse. Vi argumenterede derfor for, at deres perspektiv med fordel kan udvides, så fremtidige teorier kan give mere plads til at inddrage forældre og nærtståendes gensidige påvirkning ift. at forstå hvilke muligheder og begrænsninger, de giver hinanden.

Desuden identificerede vi, at nærtstående kan opleve udfordringer på baggrund af deres forestillinger. Dette kom til udtryk ved en opmærksom på, hvorvidt informanterne sørgede for lidt eller for meget, hvilket blev beskrevet som en normativ balancerings. Det udfordrende kom særligt til udtryk ved to af informanterne, da de var særlig optaget af at afstemme deres følelser ift. forældrenes. I relation til dette fandt vi, at alle informanterne pålagde egne følelser eller følelsesudtryk restriktioner. Dette blev beskrevet som et udtryk for, at nærtstående også har en opmærksomhed på de normative regler og konsensusser, hvori sorgen udspiller sig. Vi identificerede en yderligere udfordring i form af manglende berettigelse til egen sorg. I den forbindelse belyste vi, at informanterne ikke tildelte nærtstående som gruppe nogen eller meget begrænset sørgeret, hvilket kan være en udfordring ift. at nærtstående, som har et behov for støtte selv, ikke opsøger denne.

Vi har identificeret positive og negative faktorer for forældrenes og nærtståendes relation efter tabet. De positive var anerkendelse af barnet som et unikt barn, forståelse for forældrenes fortsatte bånd til barnet og åben kommunikation (fra forælderen). Dog fandt vi udfordringer ift. at opnå åben kommunikation, da et studie viste, at sorg modarbejder evnen til at kommunikere om egne behov, og at åben kommunikation desuden blev beskrevet som noget, der udsprang fra forældrenes personligheder.

De negative faktorer var, at informanterne pålagde deres egne følelser restriktioner, særlig når informanterne besad en stor omsorgskapacitet, at informanterne opstillede sorghierarkier ift. forældrenes sorg og den faktor selv at være mor. Sidstnævnte kan dog også indeholde positive

aspekter, da det også blev beskrevet som et forhold, der gav større forståelse for, hvad forældrene havde mistet.

Et forhold som var overraskende, men væsentligt ift. at forstå nærtståendes oplevelse var, at alle informanterne søgte efter mening og/eller positive elementer ved tabet. Dette blev sat i forbindelse med, at sorg også rummer et potentiale for dybde, nærhed og personlig udvikling.

Overordnet har specialet vist os, at perinatal spædbarnsdød er en udefineret tabstype, hvilket udfordrer måden, hvorpå nærtstående forstår tabet og deres egen rolle ift. forældrene. Vi har derfor argumenteret for det meningsfulde i, at nærtstående også bliver støttet, og at det er vigtigt at inddrage deres perspektiv. Afslutningsvis er det desuden vigtig for os at fremhæve, at det ikke kun er fordelagtigt på individplan (for forældrene og nærtstående) at hjælpe nærtstående til at blive i stand til at støtte efterladte forældre hensigtsmæssigt, men også på et overordnet samfundsmæssigt plan. Argumentet bag dette er, at efterladte forældres behov for professionel hjælp kan blive mindre, hvis de opnår tilstrækkelig støtte fra nærtstående (Erlandsson, 2011). Derfor kan der samfundsøkonomisk være en gevinst ved at prioritere oplysning til nærtstående om forældres behov og sorg, således at de kan varetage en støttefunktion og dermed sørge for, at færre forældre får behov for professionel hjælp.

Referenceliste

American Psychological Association. (u.å.). Hentet fra:

<https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo/> d. 19/5 2020.

Badenhorst, W., Riches, S., Turton, P., & Hughes, P. (2006). The psychological effects of stillbirth and neonatal death on fathers: Systematic review. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, Vol. 27 (4), s. 245-256.

Beck, M. (2017). De 2 procent er væk -men hvad nu? *Dansk Sygeplejeråd*. Hentet fra:

https://dsr.dk/politik-og-nyheder/nyhed/de-2-procent-er-vaek-men-hvad-nu?fbclid=IwAR3Ldy6dHi7TG3mkm5wRgpjlvYk6lqM4b_aNnhS7zNX4e5orPzBs68AQA_hQ d. 24/5 2020.

Bedre Psykiatri: Landsforeningen for pårørende. (2018). Hentet fra: <https://bedrepsykiatri.dk/wp-content/uploads/2019/09/2018-epinion-for-bedre-psykiatri-befolkningsmaaling-paaroeerende-i-danmark-1.pdf> d. 13/5 2020.

Bidstrup, P. E. & Bagger, S. (2019) Forældres sorg. I M. H. Jacobsen, M. Guldin & C. J. Busch (red.), *Giv sorgen ord: Sorgkultur i forandring*. (s. 253-271). København: Munksgaard.

Boogs, K., J. (2012) Internet Message Boards for pregnancy Loss: Who's On-Line and Why. *Women's Health Issue*, Vol. 22 (1), s. 67-72. <https://doi.org/10.1016/j.whi.2011.07.006>

Brierley-Jones, L., Crawley, R., Lomax, S. & Ayers, S. (2014-2015). Stillbirth and Stigma: The Spoiling and Repair of Multiple Social Identities. *Omega*, Vol. 70 (2), s. 143-168. <http://dx.doi.org/10.2190/OM.70.2.a>

Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. (1. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Brinkmann, s. (2018). *Det sørgende dyr: Om sorgen, selvet og samfundet*. (1. udg.). Aarhus: Forlaget Klim.

- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2015). *Kvalitative metoder: En grundbog*. (2. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Brownlee, K., & Oikonen, J. (2004). Toward a theoretical framework for perinatal bereavement. *British Journal of Social Work, Vol 34*, s. 517-529.
- Burnell, R. H. & O'Keefe, M. (2004). Asking parents unaskable questions. *The Lancet, Vol. 364* (9436).
- Cacciatore, J., DeFrain, J. & Jones, K. L. C. (2008). (Christensen & Sandvik, 2019, s. 67), When a baby dies: Ambiguity and Stillbirth. *Marriage & Family Review, Vol. 44* (4), s. 439-454.
<https://doi.org/10.1080/01494920802454017>
- Campbell-Jackson, L. & Horsch, A. (2014). The Psychological Impact of Stillbirth on Women: A Systematic Review. *Illness, Crisis & Loss, Vol 22*, (3), s. 237-256. doi:
<http://dx.doi.org/10.2190/IL.22.3.d>
- Christensen, D. R., Hvidtjørn, D., Jørgensen, M. L. & Sandvik, K. (2018). Ritualisering og forældreskab: Sorgpraksisser hos forældre, der har mistet et spædbarn. I *Psyke & Logos, Vol. 39* (1), s. 74-91.
- Christensen, D. R. & Sandvik, K. (2019). Sorgens ritualer i et hverdagsperspektiv: sorgpraksisser for forældre til døde børn. I M. H. Jacobsen, M. Guldin & C. J. Busch (red.), *Giv sorgen ord: Sorgkultur i forandring*. (s. 63-80). København: Munksgaard.
- Christensen, G. (2014). *Psykologiens Videnskabsteori*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.
- Clower, C., E. (2003). *Pregnancy Loss: Disenfranchised Grief and Other Psychological Reactions*. ProQuest Dissertations Publishing (ordrenr. 3106870).
- Cook, A. S. & Bosley G. (1995). The experience of participating in bereavement research: Stressful or therapeutic? *Death Studies, Vol 19* (2), s. 157-170.

Når et spædbarn dør

- Dickersen, R. E. (2011). Impact of perinatal loss among adolescent parent: A phenomenological study. *ProQuest Dissertations Publishing* (ordrenr. 3453320).
- DiMarco, M. A., Menke, E. M. & McNamara, T. (2001). Evaluating a Support Group for Perinatal Loss. *On-line Journal for Pregnancy and Neonatal Loss, Vol. 26 (3)*, s. 135-140
- Danmarks Radio (2019). Når dit lille barn dør. Hentet fra:
<https://www.dr.dk/radio/pl/baglandet/baglandet-2019-10-18>
- Doka, K. J. (1989). Disenfranchised grief: Recognizing hidden sorrow. *Lexington, MA: Lexington Books*, s. 3-12.
- Dyregrov, K. (2004) Bereaved parents' experience of research participation. *Social Science & Medicine, Vol. 58 (2)*, s. 391-400.
- Dyregrov, K. (2003-2004). Micro-sociological analysis of social support following traumatic bereavement: Unhelpful and avoidant responses from the community. *OMEGA - Journal of death and dying, Vol. 48 (1)*, s. 23-44.
- Dyregrov, K. & Dyregrov, A. (2008). *Støtte ved dødsfald: Hvordan kan vi hjælpe?* (1. udg.) København: Psykologisk Forlag A/S.
- Froen, F. J., Cacciatore, J., McClure, E. M., Kuti, O., Jokhio, A. H., Islam, M. & Shiffman, J. (2011). Stillbirths: Why they matter. *Lancet, Vol. 377*, s. 1353-1366.
- Golan, A. & Leichentritt, D. (2016). Meaning Reconstruction among Women Following Stillbirth: A Loss Fraught with Ambiguity and Doubt. *Health & Social Work, Vol. 41(3)*, s.147-154.
- Guldin, M-B. (2019). Vedvarende sorglidelse: En ny diagnose for den komplicerede sorg. [artikel] *Psykiatri*. Hentet fra: <https://bestprac.dk/2019/01/07/vedvarende-sorglidelse-en-ny-diagnose-for-den-komplicerede-sorg/>

- Halama, P. (2014). Meaning in Life and Coping: Sense of Meaning as a Buffer Against Stress. I Batthyany, A. & Russo-Netzer, P. (2014). *Meaning in positive and existential psychology*. New York: Springer.
- Harboe, T. (2013). *Metode og projektskrivning* (2. udg.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Hochschild, A. R. (1979). Emotion work, feeling rules, and social structure. *American Journal of Sociology*, Vol. 85 (3), s. 551-575.
- Hughes, P., Turton, P., Hopper, E., McGauley, G. A. & Fonagy, P. (2001). Disorganised Attachment Behaviour among Infants Born Subsequent to Stillbirth. *J. Child Psychol. Psychiat.*, Vol. 42, (6), s. 791-801.
- In, J. (2017). Introduction of a pilot study. *Korean Journal of Anesthesiology*, Vol. 70 (6), s. 601-605. Hentet fra: doi: [10.4097/kjae.2017.70.6.601](https://doi.org/10.4097/kjae.2017.70.6.601)
- Jacobsen, M. H. (2019) Sorgens sociologi: Sorgen som et spejlbillede på samfundets syn på døden. I M. H. Jacobsen, M. Guldin & C. J. Busch (red.), *Giv sorgen ord: Sorgkultur i forandring*. (s. 41-60). København: Munksgaard.
- Jacobsen, M. H., Guldin, M. & Busch, C. J. (2019) Giv sorgen ord!: Sorg og sorgkultur under forandring. I M. H. Jacobsen, M. Guldin & C. J. Busch (red.), *Giv sorgen ord: Sorgkultur i forandring*. (s. 19-37). København: Munksgaard.
- Jacobsen, M. H., Lippert-Rasmussen, K. & Nedergaard, P. (2015). *Videnskabsteori: I statskundskab, sociologi og forvaltning*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Jacobsen, M. H., & Petersen, A. (2018). Sorgens socialitet: En sociologisk kommentar til psykologiseringen og medikaliseringen af menneskelige følelser. *I Psyke & Logos*, Vol. 39, s. 55-73.

- Jurica, J., Barenz, J., Shim, Y., Graham, K. & Steger, M. F. (2014). Ultimate Concerns from Existential and Positive Psychological Perspectives. I Batthyany, A. & Russo-Netzer, P. (2014). *Meaning in positive and existential psychology*. New York: Springer.
- Järvinen, M. (2005) Interview i en interaktionistisk begrebsramme. I M. Järvinen, & N. Mik-Meyer (red.) *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv. Interview, observationer og dokumenter*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Jørgensen, K., K. (2019). K07: *Anvendt metode (valgfag), Kvalitativ metode*. (Upubliceret eksamen). Syddansk Universitet, Odense.
- Kersting, A., Brähler, E., Glaesmer, H. & Wagner, B. (2011). Prevalence of complicated grief in a representative population-based sample. *Journal of Affective Disorders, Vol. 131* (1), s. 339-343.
- Kinmond, K. (2012). Coming up with a research question. I C. Sullivan, S. Gibson, & S. Rilley, (red.) *Doing Your Qualitative Psychology Project*. (s. 23-37). London: Sage.
- Kjeldset, A-M. (2006). Når mødet med den nyfødte også er en afsked. *Tidsskrift for Jordemødre*. (6). Hentet fra: <https://www.jordemoderforeningen.dk/tidsskrift/artikel/naar-modet-med-den-nyfodte-ogsaa-er-en-afsked/>
- Klass, D. (1996). The Deceased Child in the Psychic and Social Worlds of Bereaved Parents During the Resolution of Grief. I D. Klass, P. R. Silvermann and S. L. Nickman (red.). *Continuing bonds - New understandings of grief*. Washington, DC: Taylor & Francis, s. 199-216.
- Kofod, E. H. (2017)a. *Parental Grief after Infant Loss: Grief as a Normative Practice*. Aalborg Universitetsforlag. Ph.d.-serien for Det Humanistiske Fakultet, Aalborg Universitet. Hentet fra <https://doi.org/10.5278/vbn.phd.hum.00081>
- Kofod, E. H. (2017)b. Sorg er ikke kun et anliggende for den sørgende: Ph.d.-stafet. *Magasinet P*, Vol. 7, s. 34-36.

- Kofod, E. H. & Brinkmann, S. (2017). Grief as a normative phenomenon: The diffuse and ambivalent normativity of infant loss and parental grieving in contemporary Western culture. *Culture & Psychology*. (2017), Vol. 23 (4) s. 519-533.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interview: En introduktion til et håndværk*. (2. udg.) København: Hans Reitzels Forlag.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. (3. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Landsforening Spædbarnsdød. (u.å.a). Hentet fra: <https://spaedbarnsdoed.dk/om-sorg/sorg-parforhold-og-relationer/> d. 19/5 2020.
- Landsforening Spædbarnsdød. (u.å.b). Hentet fra: <https://spaedbarnsdoed.dk/familie-venner/bedsteforaeldre/> d. 20/4 2020.
- Lang, A., Fleischer, A. R., Sword, W., Gilbert, K. R. & Corsini-Munt, S. (2011). Perinatal Loss and Parental Grief: The Challenge of Ambiguity and Disenfranchised Grief. *OMEGA*, Vol. 63 (2), s. 183-196).
- Langdrigde, D (2007) *Phenomenological Psychology. Theory, Research and Method*. Pearson Education Limited. Edinburgh Gate.
- McIntosh, M. J., & Morse, J. M. (2009). Institutional review boards and the ethics of emotion. I N. K. Denzin, & M. D. Giardina (red.). *Qualitative Inquiry and Social Justice: Toward a politics of hope*, s. 81-107. Walnut Creek, CA: Left Coast Press.
- Mogensen, J. R. (2019). *Sorg er noget, vi giver hinanden: Et socialt konstruktionistisk perspektiv*. I M. H. Jacobsen, M. Guldin & C. J. Busch (red.), *Giv sorgen ord: Sorgkultur i forandring*. (s. 95-111). København: Munksgaard.
- Mogensen, J. R. & Engelbrekt, P. (2013). *At forstå sorg: Teoretiske og praktiske perspektiver*. (1. udg.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

- Morgan, D. L., Ataie, J., Carder, P., & Hoffman, K. (2013). Introducing dyadic interviews as a method for collecting qualitative data. *Qualitative Health Research, Vol. 23* (9), s. 1276-1284.
- Murphy, S. & Thomas, H. (2013). Stillbirth and Loss: Family Practices and Display. *Sociological Research Online, Vol. 18* (1), s. 16.
- Politiken (2017). De usynlige børn [artikelserie]. Hentet fra: <https://politiken.dk/usynligeborn/> d. 21/3 2020.
- Sawicka, M. (2017). Searching for a Narrative of Loss: Interactional Ordering of Ambiguous Grief. *Symbolic Interaction, Vol. 40* (2), s. 229-246.
- Scheer, M. (2012). Are emotions a kind of practice (and is that what makes them have a history)?: A bourdieuan approach to understanding emotion. *History and Theory, Vol. 5*, s. 193-220.
- Scheper-Hughes, N. (1993). *Death without weeping: The violence of everyday life in Brazil*. Berkeley and Los Angeles, California: University of California Press. Hentet fra: <https://doi-org.proxy1-bib.sdu.dk/10.1525/maq.1994.8.3.02a00060>
- Scopus (u.å.). [hjemmeside]. Hentet fra: <https://www.elsevier.com/solutions/scopus/how-scopus-works/content>
- Smith, J., Flowers, P. & Larkin, M. (2009). *Interpretive Phenomenological Analysis: Theory Method and Research*. London: Sage Publications.
- Sundhedsdatastyrelsen (2020). Hentet fra: https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/rammer-og-retningslinjer/om-klassifikationer/sks-klassifikationer/icd_11 d. 21/5 2020.
- Taylor, S. E. (2018) *Health Psychology* (10. udg.). New York: McGraw-Hill Education.
- Taylor, B., & de Vocht, H. (2011). Interviewing separately or as couples? Considerations of authenticity of method. *Qualitative Health Research, Vol. 21* (11), s. 1576-1587.
doi:10.1177/1049732311415288

- Thagaard, T. (2004). *Systematik og indlevelse: En indføring i kvalitativ metode*. København: Akademisk forlag.
- Thompson, N. & Doka, K. J. (2017): Disenfranchised grief. I Thompson, N. & Cox, G. R. (red.). *Handbook of the sociology of death, grief, and bereavement: A guide to theory and practice*, s. 177-190
- Tracy, S. J. (2010). Qualitative quality: Eight 'big-tent' criteria for excellent qualitative research. *Qualitative Inquiry, Vol. 16* (10), s. 837-851.
- Turton, P., Evans, C. & Hughes, P. (2009). Long-term psychosocial sequelae of stillbirth: Phase II of a nested case-control cohort study. *Archives of Women's Mental Health, 12*, s. 35-41.
- Valentine, C. (2007) Methodological Reflections: Attending and Tending to the Role of the Researcher in the Construction of Bereavement Narratives. *Qualitative Social Work, Vol. 6* (2), s. 159-176.
- Vance, J. C., Najman, J. M., Thearle, M. J., Embelton, G., Foster, W. J. & Boyle, F.M. (1995). Psychological changes in parents eight months after the loss of an infant from stillbirth, neonatal death, or sudden infant death syndrome: A longitudinal study. *Pediatrics, Vol. 96*, s. 933–938.
- World Health Organization. (2006). *Neonatal and perinatal mortality: Country, regional and global estimates*. Geneva, Switzerland: WHO Press.
- World Health Organization. (2019). 6B42 Prolonged grief disorder. Hentet fra: <https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http://id.who.int/icd/entity/1183832314>
- Yakoob, M. Y., Lawn, J. E., Darmstadt, G. L. & Bhutta, Z. A. (2010). Stillbirths: Epidemiology, Evidence, and Priorities for Action. *Seminars in Perinatology, Vol. 34* (6), s. 387-394.

Når et spædbarn dør

Østergaard, S. (2005) *At miste et barn er en livsproces: En bog om at være mor til et dødt spædbarn.* (1. udg.) København: Frydenlund.

Bilagsoversigt

- Bilag 1: Bilag 1: Oversigt over fremkommen søgestrengslitteratur
- Bilag 2: Transskription af Nanas interview (inkl. analysetrin 2)
- Bilag 3: Transskription af Livas interview (inkl. analysetrin 3)
- Bilag 4: Analysetrin 4 for Emil
- Bilag 5: Transskription af Emils interview
- Bilag 6: Interviewguide
- Bilag 7: Samtykkeerklæring

Bilag 1: Oversigt over fremkommen søgestrengslitteratur

Brierley-Jones, L., Crawley, R., Lomax, S. & Ayers, S. (2014-2015). Stillbirth and Stigma: The Spoiling and Repair of Multiple Social Identities. *Omega*, Vol. 70 (2), s. 143-168.

<http://dx.doi.org/10.2190/OM.70.2.a>

Brown, Y. (2009). Perinatal loss: A framework for practice. *Health Care for Women International*, Vol. 14 (5), s. 469-479.

Cacciatore, J. & Bushfield, S. (2008). Stillbirth: The Mother's Experience and Implications for Improving Care. *Journal of Social Work in End-of-Life & Palliative Care*, Vol. 3 (3), s. 59-79.

Cacciatore, J., DeFrain, J. & Jones, K. L. C. (2008). When a baby dies: Ambiguity and Stillbirth. *Marriage & Family Review*. Vol. 44 (4), s. 439-454.

<https://doi.org/10.1080/01494920802454017>

Cacciatore, J. & Thieleman, K. (2019). Normal Complications And Abnormal Assumptions After Perinatal Death. *The American Journal of Maternal/Child Nursing*, Vol. 44 (1), s. 6-12.

Campbell-Jackson, L. & Horsch, A. (2014). The Psychological Impact of Stillbirth on Women: A Systematic Review. *Illness, Crisis & Loss*, Vol 22, (3), s. 237-256. doi:

<http://dx.doi.org/10.2190/IL.22.3.d>

- Clower, C., E. (2003). *Pregnancy Loss: Disenfranchised Grief and Other Psychological Reactions*. ProQuest Dissertations Publishing (ordrenr. 3106870).
- Dickersen, R. E. (2011). Impact of perinatal loss among adolescent parent: A phenomenological study. *ProQuest Dissertations Publishing* (ordrenr. 3453320).
- DiMarco, M. A., Menke, E. M. & McNamara, T. (2001). Evaluating a Support Group for Perinatal Loss. *On-line Journal for Pregnancy and Neonatal Loss, Vol. 26* (3), s. 135-140.
- Dudley, D. G. (1996). The effects of sources and types of social support on measures of depression, stress, and bereavement of parents who have experienced perinatal death. *UMI: A Bell & Howell Information Company* (ordrenr. 9715135).
- Erlandsson, K., Säflund, K., Wredlind, R. & Rådestad, I. (2011). Support After Stillbirth and Its Effect on Parental Grief Over Time. *Journal of Social Work in End-of-Life & Palliative Care, Vol. 7* (2-3), s. 139-152).
- Golan, A. & Leichentritt, D. (2016). Meaning Reconstruction among Women Following Stillbirth: A Loss Fraught with Ambiguity and Doubt. *Health & Social Work, Vol. 41*(3), s.147-154.
- Gray, K. (2001). Grieving reproductive loss: The bereaved male. I D. A. Lund (red.). *Death, value and meaning series. Men coping with grief.* (s. 327–337). Baywood Publishing Co.
- Lang, A., Fleiszer, A. R., Sword, W., Gilbert, K. R. & Corsini-Munt, S. (2011). Perinatal Loss and Parental Grief: The Challenge of Ambiguity and Disenfranchised Grief. *OMEGA, Vol. 63* (2), s. 183-196).
- Layne, L. (2006). Your child deserves a name: Possessive, individualism and the politics of memory in pregnancy loss. I G. V. Bruck & B. Bodenhorn (red.). *An anthropology of names and naming.* (s. 31-50). Cambridge University Press.
- Montigny, F. D., Beaudet, L. & Dumas, L. (1999). A Baby Has Died: The Impact of Perinatal Loss on Family Social Networks. *JOGNN Clinical Studies, Vol. 28* (2), s. 151-156.

Når et spædbarn dør

- Murphy, S. & Thomas, H. (2013). Stillbirth and Loss: Family Practices and Display. *Sociological Research Online, Vol. 18* (1), s. 16.
- Murray, J. A. & Terry, D. J. (1999). Perinatal reactions to infant death: The effects of resources and coping strategies. *Journal of Social and Clinical Psychology, Vol. 18* (3), s. 341-369.
- Peddicord, D. J. (1990). Issues in the Disclosure of Perinatal Death. I G. Stricker & M. Fisher. (red.). *Self-Disclosure in the Therapeutic Relationship*. (s. 261-273). Boston: Springer.
- Sawicka, M. (2017). Searching for a Narrative of Loss: Interactional Ordering of Ambiguous Grief. *Symbolic Interaction, Vol. 40* (2), s. 229-246.
- Wagner, T., Higgins, P. G. & Wallerstedt, C. (1997). Perinatal Death: How Fathers Grieve. *The Journal of Perinatal Education, Vol. 6* (4), s. 9-16.

Bilag 2: Transskription af Nanas interview (inkl. analysetrin 2)

Deskriptiv	Start Time	End Time	Transcript	Speaker	Fortolkende
	00:00:00.0	00:00:33.0	Ja, men først og fremmest tak fordi, at du vil snakke med os i dag. Øhm ja, og vi er jo fra Syddansk Universitet, som vi også lige kort snakkede om, og vi er ved at skrive speciale. Øhm ja, og vi skriver jo ud fra, ja altså vi har fokus på nærtstående til forældre, der har mistet et spædbarn perinatalt. Øhm, så vi er meget interesserede i at høre din oplevelse, ja og tanker og følelser. Og så har vi selvfølgelig en spørgeguide, men	I	

Når et spædbarn dør

			vi vil faktisk bare gerne høre, hvad du tænker om det hele.		
	00:00:33.0	00:00:33.1	Ja.	R	
	00:00:33.1	00:00:49.1	Vi tænker, at det kommer til at vare omkring en time. Yes, øh. Og vi anonymiserer det i opgaven, og også hvis der er nogle sådan følsomme oplysninger udover navn og sådan noget, så tager vi også højde for det. Ja, og sletter det efter det er blevet godkendt, transskriptionerne.	I	
	00:00:49.1	00:00:49.2	Yes.	R	
	00:00:49.1	00:00:55.5	Og du er altid velkommen til at sige, hvis der er noget, du ikke vil svare på. Og ja, du spørger bare, hvis der er noget, der er uklart.	I	
	00:00:55.5	00:00:55.6	Super.	R	
	00:00:55.6	00:01:08.9	Vi starter sådan lidt mere overordnet og bare sådan lidt om dig selv, øh generelt. Så vil du fortælle bare lidt kort om dig selv, sådan ja din alder, dit arbejde, ja.	I	
Præsentation af informant	00:01:08.9	00:01:31.1	Ja. Jeg er øh 31 år gammel, og jeg er læge, og jeg har været uddannet i 2,5 år nu. Øhm, og gik direkte i en, hvor jeg skriver om kvinder, der har haft diabetes i	R	Profil virker ressourcestærk

Når et spædbarn dør

			graviditeten. Og øh, det er oppe i Helsingør, at jeg er, og jeg har været der i 7,5 år derude og forsket under studiet, så jeg startede efter min bachelor.		
	00:01:31.1	00:01:31.2	Okay.	I	
Yderligere præsentation af informant + familie Parforhold, varighed: 15 år. Begge læger	00:01:31.2	00:01:55.1	Øhm. Og jeg har to børn, en pige Ida på 4, eller det bliver hun om lidt, og så har jeg ham her Karl på fire måneder. Ja, det er dig (kigger på sønnen, der grines lidt). Og øh, så har bor jeg her på Frederiksberg sammen med min kæreste, og han er også læge. Øhm, og ja vi har kendt hinanden i 15 år eller sådan noget, så vi kendte hinanden, før vi blev læger.	R	Ressourcestærk familie Kernefamilie
	00:01:55.1	00:01:55.2	Ja (der grines lidt i plenum). Super.	I	
	00:01:55.2	00:02:02.0	Øh. Og så, hvad skal jeg så mere sige. Det tror jeg da nok var lidt om mig.	R	
	00:02:02.0	00:02:08.1	Ja, det synes jeg er så fint. Øhm, hvad er din relation til den person, der har mistet?	I	
Veninde nævnes første gang	00:02:08.1	00:02:10.0	Øh, hende har jeg gået i Gymnasiet med.	R	Længerevarende venskab
	00:02:10.0	00:02:10.1	Ja.	I	

Når et spædbarn dør

Uddybning af relationen	00:02:10.1	00:02:20.8	Øhm. Og hun var sproglig og jeg var matematisk student, og vi havde egentlig ikke så meget med hinanden at gøre de første par år, men så i 3.g, så havde vi psykologi sammen.	R	Meget specifik beskrivelse af relation til veninde
	00:02:20.8	00:02:20.9	Okay.	I	
Informant var bange for veninde til at starte med	00:02:20.9	00:02:39.5	Øhm, og der startede det ligesom stille og roligt, jeg var faktisk rigtig bange for hende til at starte med (der grines), for jeg var kærester med en af hendes venner. Øh, og det var ikke fordi, vi stoppede simpelthen med at være kærester, kan man vist roligt sige, mig og ham. Og så skulle jeg være kærester med ham, som jeg er kærester med nu.	R	Fornemmelse af at veninden er bestemt og tydelig ift. hvad hun mener. Veninden er en, man ikke vil komme på tværs med.
Forhold til mand begynder					
	00:02:39.5	00:02:39.6	Okay (der grines lidt sammen).	I	
Informant decideret bange for veninde Veninde tog ekskæreste parti Veninde er meget udadvendt og udadreagerende personlighedstype.	00:02:39.6	00:03:05.6	Øøhm, hvad hedder det, og hun synes ikke, at jeg var så sød ved ham, hvilket jeg nok heller ikke var, men øh så hun tog meget hans parti, og jeg var decideret bange for hende, for hun er meget (pause) hun er sådan meget, øh udadvendt og sådan meget, nu kan jeg ikke finde på et flot ord, men sådan I ved, sådan. Hvad	R	Hurtig gentagelse af samme beskrivelse – bange for hende! Føler hun sig uretfærdigt behandlet? Virker vigtigt for informant at få beskrevet veninden med tydelige tillægsord

Når et spædbarn dør

			kalder man det, sådan en personlighed, meget udadreagerende personlighedstype, ikke.		Venindes personlighedstype synes meget dominerende/fremtrædende
	00:03:05.6	00:03:05.7	Ja.	I	
Veninde siger sin mening Veninde er for vild og for crazy. Skift i relation. Begynder til gospel sammen og bevarer relation efter gymnasiet.	00:03:05.7	00:03:35.2	Ja, så hun siger sin mening, når hun var ja helt vild, og jeg tænkte bare nejnejnejnej. Det øh, hun er for crazy hende der, men så på en eller anden måde, så havde vi psykologi sammen der, og så mødtes vi ligesom omkring det sammen med en anden pige, som jeg også har gået i folkeskole med faktisk. Og så øh, så begyndte vi ligesom bare at ses efter gymnasiet, det blev vi ved med og tale sammen. Og så startede vi til gospel sammen.	R	Informant formår på kort tid at give et indtryk af, hvordan hun opfatter veninden.
	00:03:35.2	00:03:35.3	Ja.	I	
Beskrivelse af gospel som et frirum.	00:03:35.3	00:04:14.4	Ja øh, hvor vi gik hende og jeg, og hende den anden pige der hedder Line og så et par stykker andre, fordi det var sjovt. Altså det er ikke fordi, at jeg beder bordbøn hver aften eller på den måde, men det var et rigtig sjovt frirum, hvor man bare fik lov til at synge og danse og	R	Vigtigt at have et frirum og bruge tid sammen med hendes relationer.

Når et spædbarn dør

Har været veninder siden de startede til gospel Veninde er blevet en del af informants gamle venindegrupp e			have det rigtig hyggeligt. Og måske ikke mindst bare tale sammen i to timer om ugen, hvor man bare kan sige, jeg skal bare til gospel, så kan man snakke ikke. Øhm, så det gjorde vi, og så har vi faktisk bare snakket sammen siden. Og så er det nok derigennem, at hun er blevet en del af min gamle venindegruppe.		Vigtigste for hende, at hun får talt med sine veninder.
	00:04:14.4	00:04:14.5	Ja.	I	
	00:04:14.5	00:04:22.5	Jeg har ti piger fra min folkeskole, som vi ses stadigvæk, og den er hun sådan blevet en del af den gruppe.	R	
	00:04:22.5	00:04:22.6	Okay, ja.	I	
	00:04:22.6	00:04:24.7	Øhm, så det er derigennem, ja.	R	
	00:04:24.7	00:04:29.3	Ja. Øhm, og hvor længe siden er det, at hun har mistet?	I	
	00:04:29.3	00:04:32.4	Øhm, det er 3 år siden.	R	
	00:04:32.4	00:04:32.5	3 år siden, ja.	I	
	00:04:32.5	00:04:34.9	Ja, 3,5 knap.	R	Meget præcis i sin fortælling om forløbet.
	00:04:34.9	00:04:38.1	Ja. Hvor længe henne i graviditeten var hun kan du huske det?	I	

Når et spædbarn dør

	00:04:38.1	00:04:39.4	Hun var i uge 26.	R	Præcis i fortællingen om forløbet
	00:04:39.4	00:04:49.0	Ja, super. Øhm og sådan bare lidt mere generelt om dig, hvordan vil du sådan beskrive dit forhold til din familie og dine nærmeste venner?	I	
Beskrivelse af barndomsfamilie. Mor og far stadig gift Lillesøster og informant har altid været meget sammen. Informant ”har bestemt ikke været et problembarn ”	00:04:49.0	00:05:10.9	Øhm. Mit forhold til min familie har altid været meget godt, synes jeg. Jeg kommer fra en familie, som boede i Gentofte, min mor og far er stadig gift, og jeg har en lillesøster på 28. Og hun er pædagog, øh og vi har altid været meget sammen, synes jeg. Og jeg har bestemt ikke været et problembarn.	R	Kommer fra en kernefamilie. Informanten er tydelig i hendes selvforståelse - har ikke gjort oprør. Informant fremstår selvsikker i sin forståelse/beskrivelse af andre og sig selv.
	00:05:10.9	00:05:11.0	Nej.	I	
Har aldrig gjort oprør Har ikke sagt sin far imod	00:05:11.0	00:05:18.8	Jeg har aldrig gjort oprør, som jeg kan se, at mange af mine venner har gjort, øh. Og jeg tror det kan tælles på en hånd, hvor mange gange jeg har sagt min far imod.	R	Tyder på at informant er autoritetstro, muligvis konfliktsky
	00:05:18.8	00:05:18.9	Ja.	I	
Opfatter ikke faren som en hård far.	00:05:18.9	00:05:24.7	Og ikke fordi at han har været sådan en hård far, som jeg har	R	Vigtigt ikke at få faren til at fremstå

Når et spædbarn dør

Ser sig selv som autoritetstro			oplevet det, men øh jeg er bare autoritetstro.		som værende en dårlig far.
	00:05:24.7	00:05:24.8	Ja.	I	
Det autoritetstro i hendes personlighed er blevet lidt en konflikt for hende efter hun selv har fået børn.	00:05:24.8	00:05:40.2	Og øhm ja, ja det tror jeg. Og det er måske lidt blevet en konflikt for mig her senere, nu hvor jeg selv har fået børn, fordi man lige pludselig skal sige sine forældre imod på nogen punkter, hvor at man har nogen ting, som man selv gerne vil stå på.	R	Løsrivelse fra sine forældre, bliver mindre "barn". Svært at forene det autoritetstro ift. forældre med sin nye rolle som mor.
	00:05:40.2	00:05:40.3	Ja.	I	
Det kan være svært at gøre oprør, når det ikke er gjort tidligere i livet. Befinder sig i en løsrivelse fra børnerollen nu.	00:05:40.3	00:05:55.5	Øh, og der kan man så sige, at det er en ulempe, at man ikke har gjort det før eller i hvert fald oplevet, at det var noget, der skulle gøres, den der på en eller måde løsrivelse fra børnerollen eller sådan noget. Den står jeg jo så virkelig i nu.	R	Hun stiller krav til sig selv som mor, hvilket er svært ift. relation til forældrene
	00:05:55.5	00:05:55.6	Ja.	I	
Vil gerne gøre nogle ting anderledes end hendes forældre. Ser sin barndom som tryk og enormt lykkelig	00:05:55.6	00:06:20.6	Øhm, fordi jeg selv står som mor her nu og har nogle ting, som jeg måske gerne vil gøre anderledes. Øhm. Og ellers ser jeg min barndom som værende enormt lykkelig og god, og jeg har altid været tryk. Min mor er skolelærer, så jeg har aldrig haft lange dage nogen steder, øhm,	R	Forholder sig til sig selv som mor, og hvad hun gerne vil give videre. Ser meget positivt på hendes opvækst

Når et spædbarn dør

Har tilbragt meget tid sammen med lillesøster.			og haft det rigtig dejligt. Jeg har været rigtig meget sammen med min lillesøster, der er 3,5 år mellem os.		
	00:06:20.6	00:06:20.7	Ja.	I	
Beskrivelse af flere generationers samvær - søskendes veninder + forældre. Hun tror at udefrakommende opfatter hendes barndom som idylliseret	00:06:20.7	00:06:39.7	Så vi har altid leget rigtig fint sammen. Øhm, og mange af de piger som jeg har gået med nede på Gentofte Privatskole, som er der hvor jeg har gået, de har så søskende i min søsters klasse, så forældrene går jo igen og de børn går jo igen, så det har været sådan meget, jeg tror udefrakommende eller udestående sådan meget idylliseret barndom.	R	Fremhævnningen af de mange generationer kan betyde, at det relationelle har en vigtig betydning for hende
	00:06:39.7	00:06:39.8	Ja. Ja.	I	
	00:06:39.8	00:06:44.1	Ja, øhm, ja.	R	
	00:06:44.1	00:06:51.4	Er der sådan nogen, i hvilke situationer tænker du, at du har brug for din familie, kan du sige noget om det? Eller dine nærmeste venner?	I	
Har brug for hjælp fra familie efter hun har fået børn	00:06:51.4	00:06:56.1	Ja altså, i forhold til min familie har jeg rigtig meget brug for dem nu, fordi jeg selv har fået børn.	R	Samfundets strukturer – vi har et samfund hvor forældre ofte har brug for bedsteforældre til det praktiske
	00:06:56.1	00:06:56.2	Ja (anerkendende).	I	

Når et spædbarn dør

På sigt endnu større behov for hjælp fra forældrene	00:06:56.2	00:07:01.1	Og på sigt nok rigtig meget, fordi jeg skal gå i vagtarbejde, og det skal min kæreste også.	R	Praktisk hjælp
	00:07:01.1	00:07:01.8	Ja, det er selvfølgelig klart.	I	
Begrænset kontakt til egne bedsteforældre	00:07:01.8	00:07:28.7	Så det er en stor del af det. Og jeg har ikke selv haft så meget kontakt til mine bedsteforældre, øhm. Min mormor og morfar har boet på Fyn, og har boet der hele mit liv, så det har primært været i ferier, at jeg har været der. Og min farmor og farfar var af den meget gamle skole, øh, og er sådan lidt fine på den, min far kommer fra en lidt finere, jeg ved ikke hvad man skal kalde det, de var rige.	R	Bruger sit eget forhold til bedsteforældre til at sætte sine egne børns forhold til forældre i perspektiv.
	00:07:28.7	00:07:28.8	Ja, ja (grines i plenum).	I	
Har en oplevelse af at hendes farmor og farfar ikke havde den store interesse i at være sammen med børnebørnene	00:07:28.8	00:07:42.6	Og min farfar arbejdede meget, og min farmor og farfar rejste meget, så de er blevet passet meget af ung pige i huset, øhm, og havde ikke den store interesse, tror jeg, i nødvendigvis at være meget sammen med os som børnebørn.	R	
	00:07:42.6	00:07:42.7	Nej, nej.	I	
Informants kæreste har tættere	00:07:42.7	00:08:04.1	Og derfor så, min kæreste har så et helt andet forhold til sine	R	

Når et spædbarn dør

<p>forhold til sine bedsteforældre</p> <p>Stort ønske om at hendes børn får et godt forhold til deres farmor og farfar.</p> <p>Kan berige hinandens liv</p>			<p>bedsteforældre, som har været meget mere på. Og det er jeg jo så også meget interesseret i, at de er over for mine børn, og derfor så har jeg et meget stort behov og ønske for dem, for at de er sammen med dem. Øh, fordi de giver meget til dem og omvendt kan de give noget liv i deres liv.</p>		<p>Lægger stor vægt på betydning af relationer/familie</p> <p>Værdi: overbevisning om at de beriger hinandens liv</p>
	00:08:04.1	00:08:04.2	Helt sikkert.	I	
<p>Pigegruppe betyder meget for informant</p> <p>Har brugt meget tid sammen</p>	00:08:04.2	00:08:47.3	<p>Øhm i forhold til mine venner, så har jeg altid været rigtig glad for den der pigegruppe, jeg har haft, øhm. Vi har altid været meget sammen, og vi startede efter gymnasiet, startede vi en madklub som kørte, det var dengang tror jeg var anden uge, hvor mange af os boede sammen, og så kørte vi hver anden uge med madklub, hvor man serverede mad fra forskellige lande. Ja, og mødte bare og sås og var sammen, og det var rigtig hyggeligt. Vi kender jo hinandens forældre, og det der med at det går så</p>	R	<p>Veninderne har fyldt meget i hendes ungdom: boet sammen, madklub.</p>

Når et spædbarn dør

Har mange historier med vennerne at værne om Alle veninder i gruppen har fået et barn på nær én - komplicerer samværet lidt			langt tilbage, så har man en masse historier, som man værner meget om. Øh, og nu har vi alle på nær én, tror jeg, fået mindst et barn, og det komplicerer jo samværet lidt.		Det bliver tillagt stor værdi at have fælles historier og fortid, og det er noget, som man værner meget om ifølge informanten -det kan sige noget om hendes grundværdier og traditioner har en betydning for hende.
	00:08:47.3	00:08:47.4	Ja.	I	
Ærgerlig over at vennerne og dagligdagen med børn ikke kan forenes bedre.	00:08:47.4	00:08:58.2	Øhm. Og det tror jeg faktisk, at hvis jeg tænker meget over det lidt ærgerlig over, at det på en eller måde ikke kan forenes bedre, men det synes jeg er rigtig svært at få til at hænge sammen.	R	Ønske om at hun havde mere tid til vennerne i dagligdagen med børn. -Kunne tyde på venskaberne betyder meget for hende.
	00:08:58.2	00:08:58.3	Ja, mmhm.	I	
Venner flyttet ud af byen, gør det svært at ses.	00:08:58.3	00:09:08.5	Og på nuværende tidspunkt er det jo så sådan, at der også er nogen, der er flyttet ud af byen, og derfor så er det jo endnu sværere, nu har vi jo så fået en bil, hvilket gør det lidt nemmere.	R	Overgang fra ungdommeligt liv til voksenliv - giver udfordringer relationelt.
	00:09:08.5	00:09:09.2	Okay, ja (gines lidt i plenum).	I	
Selvom man ses med vennerne i dag, er det svært at få tid til at snakke	00:09:09.2	00:09:30.9	Men det har vi først fået for 4 måneder siden. Øh, men der er jo ligesom flere ting, der skal gå op, og vi kan jo så sige, at vi	R	Det handler nærmest kun om børn når de mødes, det virker til at det kan være lidt

Når et spædbarn dør

<p>rigtigt sammen, da børnene fylder.</p> <p>Veninder har fået børn på forskellige tider i deres liv</p>			<p>mødes med børnene til forskellige ting, men man får jo ikke talt sammen. Fordi at det er jo alderspredende, det er jo alt fra 0-7 år.</p>		<p>utilfredsstillende for informanten ift. venskaber.</p> <p>Venindegruppen har været vidner til, at hinanden har fået rollen som mor på forskellige tidspunkter.</p>
	00:09:30.9	00:09:31.0	Ja.	I	
<p>Beskrivelse af at der ikke er tid til at snakke sammen til arrangementer længere pga børnene</p>	00:09:31.0	00:09:36.6	<p>Det er jo bare et spørgsmål om at komme igennem og få drukket sin kaffe og måske få ført bare en lillebitte samtale, ikke.</p>	R	<p>Giver et indtryk af, at hun er ærgerlig over, at der ikke er tid til mere dybe samtaler pga. børnene.</p> <p>Kan have en negativ klang "et spørgsmål om at komme igennem" -det skal overstås.</p>
	00:09:36.6	00:09:36.7	Ja.	I	
<p>Vil gerne have at venindegruppens børn skal kunne sammen, så mødrene kan fortsætte venskabet.</p>	00:09:36.7	00:10:11.4	<p>Ja øhm. Det kunne jeg godt savne lidt, tror jeg, men ellers har jeg et meget stort ønske om, at man sådan skal forsøge at børnene skal have noget sammen, så man kan fortsætte sit venskab i det, øhm. Og så er det jo sådan noget med, at en anden ting som jo også kommer op i en, når man bliver ældre og med venskaber og sådan noget, men de har jo også mænd, og de skal jo også kunne</p>	R	<p>Generationsaspekt et bliver igen fremhævet -det betyder noget for hende, at deres børn også kan få glæde af hinanden.</p>

Når et spædbarn dør

Veninder har også mænd, som skal kunne sammen med hendes kærester.			med min kæreste, for ellers hiver man jo folk ind i en relation, hvoraf alle måske ikke lige synes, at det er lige fedt, og det kan jeg så også være svært.		At hun også fremhæver veninders mænd er med til at understrege, at hun generelt er meget opmærksom på det relationelle.
	00:10:11.4	00:10:12.1	Nej, helt sikkert.	I	
Hun synes det kan være svært at vurdere, hvilke relationer hun skal ses mest med, da man ikke har uanede mængder tid.	00:10:12.1	00:10:33.0	Og finde ud af, for hvem er det så, at man skal ses mere eller mindre med. Øh, og pigerne vi har jo altid ses meget allesammen, og så har der jo selvfølgelig været dem som boede sammen, og de sås mere end andre, men der skal man lige finde ud af, hvem er det så, at man skal bruge mere eller mindre tid på, fordi man jo ikke har uanede mængder af tid.	R	Det virker til at optage informanten meget, det skift der ofte sker fra ung til voksen, hvor venskaber ofte træder i baggrunden for den nystiftede familie –det virker til at hun tænker meget over hvordan hun skal løse de udfordringer der følger med den nye familiekonstruktion.
	00:10:33.0	00:10:33.1	Ja.	I	
Uddybning af ovenstående	00:10:33.1	00:10:36.3	Når man skal passe fuldtidsarbejde, familie, børn og venner.	R	
	00:10:36.3	00:10:36.4	Ja.	I	
Yderligere uddybning	00:10:36.4	00:10:39.6	Øh, så er der bare ikke særlig meget tid. Og min kæreste har tre søstre, så han har også noget familie,	R	Udfordrende at så mange forskellige relationer skal passes.

Når et spædbarn dør

			som ligesom skal passes.		
	00:10:39.6	00:10:46.1	Ja og skal plejes. Ja, mhm.	I	
	00:10:46.1	00:10:48.6	Ja.	R	
	00:10:48.6	00:11:01.2	Øhm, nu tænker jeg, at vi bevæger os lidt mere ind på den konkrete hændelse og også sorg. Øhm, vil du beskrive hvordan du oplevede situationen, hvor din veninde mistede sit barn?	I	
Veninde har altid haft et ønske om at få børn	00:11:01.2	00:11:10.7	Øhm, hun øøøh (lille pause). Jeg kan ikke lige huske, hvor mange af os der havde fået børn, men hun har altid haft et ønske om at få et barn.	R	
	00:11:10.7	00:11:10.8	Ja okay.	I	
Venindes mand var lidt ældre. Veninden var ikke helt klar til at få børn, så de fik en hund.	00:11:10.8	00:11:23.6	Men hun var kærester, eller hun var gift med en mand, der var lidt ældre end hende, øh, men hun var måske ikke helt klar rigtigt til at tage det skridt, så de fik en hund, som man jo nu gør, hvis man skal prøve at have børn.	R	
	00:11:23.6	00:11:23.7	Ja (der grines i plenum).	I	
Veninde får en hund, hvilket har en meget stor betydning for veninden.	00:11:23.7	00:11:52.9	Øh, ja og de boede på Vesterbro og havde så den her hund der, og det var virkelig en stor ting for hende. Og så flyttede de til	R	

Når et spædbarn dør

<p>Veninde begynder at etablere sig og ønsket om barn vokser i takt med dette.</p> <p>Når venindes sætter sig noget for, så skal det gerne ske hurtigt.</p>			<p>Gentofte, hvor vi alle sammen også har gået i skole, og købte et hus derude, og så begyndte det ligesom at blomstre, det der med at hun gerne ville være gravid. Og hun er jo lidt, som jeg sagde, en type, der når hun sætter sig noget for i hovedet, så må det ikke gå for langsomt.</p>		<p>Venindens personlighedstype kommenteres: handlekraftig type –taler ind i, at det kun kan gå for langsomt at blive gravid, fra beslutningen er taget.</p>
	00:11:52.9	00:11:53.0	Nej.	I	
<p>Veninde + mand fik gang i, at forsøge at blive gravide (beskrives som et projekt).</p> <p>Veninde synes ikke det gik hurtigt nok -hører kun historier om at det kun tager en måned at blive gravid.</p>	00:11:53.0	00:12:10.6	<p>Og øh, så fik de ligesom gang i det der projekt, og hun synes ikke rigtigt, at det gik så hurtigt, for man hører jo kun historierne om, at der går en måned, og så var det simpelthen så lykkeligt, at man fik et barn.</p>	R	<p>Vi har en tendens i samfundet til kun at snakke om de ting, der går godt, herunder graviditeter. Kan der være et tabu i at snakke om de graviditeter, som ikke går helt som planlagt. Kan give et sløret billede af virkeligheden.</p> <p>Ordlyden “projekt” om graviditet –kan henvise til at informant lader det lidt negativt.</p>
	00:12:10.6	00:12:10.7	Ja.	I	

Når et spædbarn dør

<p>Informant beskriver at man ikke hører så meget om forløb der afviger fra det “lykkelige” forløb (henvisning til ovenfor)</p> <p>Veninde er urolig, men bliver gravid, meget lykkeligt.</p> <p>Veninde har en kronisk sygdom.</p>	<p>00:12:10.7</p>	<p>00:12:44.9</p>	<p>Man hører jo ikke så meget om alle de andre. Og hun bliver meget hurtigt nervøs og tænker, at der er et eller andet galt, men hun blev gravid. Øhm, og det var meget lykkeligt alt sammen, og hun var glad. Øhm og øh er ligesom i den her graviditet som er, som den skal være, men hun har så også en kronisk sygdom, som hun ligesom også arbejder lidt med og har gjort det altid. Øhm, og så er det, det er faktisk på min datters barnedåb, hvor hun er i uge 20, og hun skal scannes. De er blevet scannet ved 12 ugers scanningen, og der ser det fint nok ud, men der kan man jo heller ikke se så meget, kan man sige.</p>	<p>R</p>	<p>Kan det være med til at skabe en frygt generelt hos gravide?</p> <p>Hendes profession eller erfaring som mor præger hendes måde at fortælle på/forholde sig til oplevelsen.</p> <p>Meget detaljeret beskrivelse.</p>
	<p>00:12:44.9</p>	<p>00:12:45.0</p>	<p>Nej.</p>	<p>I</p>	
<p>Til informantens datters barnedåb er det tydeligt, at forældrene er lykkelige over graviditeten og deler det med informantens forældre.</p>	<p>00:12:45.0</p>	<p>00:13:44.6</p>	<p>Og de skal så scannes om mandagen efter den der barnedåb, fordi hun stod der, de var så glade og de talte med mine forældre, og det lyser ud af dem, hvor lykkelige de to var. Og så øh bliver de scannet, og så får vi en besked omkring, at de havde scannet ham, fordi det var en lille dreng, øhm men</p>	<p>R</p>	<p>Moren er så langt henne i graviditeten, at hun vil dele det med omverdenen – jo længere henne man er, desto stærkere prænatal tilknytning.</p>

Når et spædbarn dør

<p>Bliver scannet, barnet er lidt for lille</p> <p>Venindes mave under graviditeten bliver sammenlignet med veninders maver, der også er gravide. Hendes er mindre.</p> <p>Veninde skal til yderligere udredning – her finder de ud af at barnet er markant for lille og at hans navlesnor ikke giver ham tilstrækkelig næring</p>			<p>han var lidt for lille, øhm. Og det var svært sådan rigtigt, og hun havde også tænkt, fordi hun var faktisk gravid samtidig med to andre i pigegruppen, og deres maver var lidt større og også førstegangs gravide og sådan, og det er jo svært på den måde rigtigt at vurdere, men der var en forskel kan man godt se, hvis man kigger på billeder og sådan noget. Øhm. Og hun skal så til yderligere udredning, og de finder så ud af, at han er sådan markant meget for lille, øhm og det er, det er ikke bare en del af ham, det er sådan hele ham, der er for lille. Og de finder så ud af, at hans navlesnor ikke giver ham sufficient med næring.</p>	<p>Hun omtaler barnets som en ham/lille dreng: viser, at hun ikke anser barnet som noget generisk, men anerkender ham som deres specifikke barn.</p> <p>Kan være et eksempel på at man ikke kan afskærme sig i sin gravitet –svært ikke at sammenligne mm.</p> <p>“Sufficient med næring”: hendes fagprofil kommer til udtryk. Det virker til at hendes faglighed er med til at øge hendes forståelse for venindens forløb.</p>
--	--	--	---	---

Når et spædbarn dør

	00:13:44.6	00:13:44.7	Ja.	I	
Veninde + kærestes verden bryder lidt ned	00:13:44.7	00:13:55.7	Øhm. Og de kan ikke rigtigt finde ud af hvorfor, og det er jo så der, hvor man går ind og sådan er det måske fordi, at hun har den der kroniske sygdom, eller hvad er det for noget, men hele deres verden den bryder jo lidt ned.	R	At graviditeten ikke forløber som planlagt, og dermed vælter hendes verden, kan være med til at understrege betydningen af graviditeten - som er stor.
	00:13:55.7	00:13:55.8	Ja.	I	
Venindens verden bryder sammen Det er svært for informant at stå ved siden af det og ikke rigtig forstå det, samtidig med selv at have et lille barn	00:13:55.8	00:14:09.1	Bryder sammen der. Øhm. Og det er jo svært at stå ved siden af og ikke rigtigt forstå det, og jeg står med et barn på et halvt år på det her tidspunkt og er jo også meget i min egen lykke over det her barn.	R	”deres verden bryder ned” □ står i kontrast til hendes liv, som lige er blevet beriget med en lille baby □ eksistentielt.
	00:14:09.1	00:14:09.2	Selvfølgelig, klart.	I	
Veninde undersøges på hospitalet, får lavet navlesnorsbiopsi, tjekker for	00:14:09.2	00:14:44.8	Øh. Og øh, men de skal jo så, der fra sker der jo en masse ting og ind på hospitalet, og de skal undersøges. De får lavet en navlesnorsbiopsi, for om de kan finde ud af, om det er en kromosomfejl, eller	R	

Når et spædbarn dør

<p>kromosomfej l</p> <p>Bliver enige med læger om at de skal følges tæt.</p>			<p>hvad det nu er. De kan ikke rigtigt finde ud af, men de mener ligesom, at det må være fordi, at han simpelthen får for lidt næring, og så bliver de ligesom enige med lægerne om, at de må blive fulgt, sådan at de kan se om, fordi nogen gange hvis barnet følger sin egen kurve, så er det jo fint nok, men fordi så kan man måske hjælpe det på vej efterfølgende, ikke.</p>		<p>Hendes fagsprog træder frem igen: skyldes det setting eller hendes faglige baggrund, at hun kan beskrive forløbet så detaljeret?</p>
	00:14:44.8	00:14:44.9	Ja.	I	
<p>De bliver fulgt tæt, holder øje med om barnet vokser.</p> <p>Besluttes, at hvis der ikke sker noget med barnets vækstkurve, så skal der ske noget.</p> <p>I uge 26 stopper det med at fungere – barnet får ikke mere ud af navlesnoren.</p>	00:14:44.9	00:15:36.4	<p>Øhm, så det er ligesom det, der bliver planen, at de bliver fulgt tæt for at følge, om han vokser som han gør, og øh der bliver så lagt en plan omkring, at såfremt han ikke gør det, så skal det ligesom ske et eller andet. Øhm. Og så når hun så, og det er jo så frem og tilbage, og de tror på det, de tror virkelig på det, øhm. Og så er det i oktober, øøh, da hun er i uge 26, øh, der er det så, at det stopper med at fungere, så han får ligesom overhovedet ikke mere ud af den der navlesnor. Og jeg kan huske det, for jeg er ude og gå med en tur over i parken med</p>	R	

Når et spædbarn dør

			en anden ven dernedefra, hvor at jeg kigger over på hospitalet, og så siger jeg til ham, nu er Julie derinde.		Oplevelsen er tydelig for hende. Kan huske mange detaljer – graviditetsuge, hvor hun selv befinder sig, gråvejr, datoer for fødsel og død -kan indikere et engagement og/eller berørthed
	00:15:36.4	00:15:36.5	Ja.	I	
Uddybning Bliver enige med læger om at tage barnet ud.	00:15:36.5	00:15:46.7	Ja, øhm. Og det var gråvejr, åh ja det var en skidt dag på alle måder. Æhm, men hun kommer så derind, og de bliver enige om, at de tager ham ud, fordi så kan de måske bedre give ham næring udefra.	R	Gentagelse fra ovenstående.
	00:15:46.7	00:15:46.8	Okay.	I	
Det kan godt lade sig gøre, men sandsynligheden er dårlig	00:15:46.8	00:16:00.1	Og øh, i 26. uge siger de jo, det kan vi godt administrere heromkring, øh, det er et lille barn, og sandsynlighederne er ikke gode, men vi må jo se på hvordan og hvorledes.	R	
	00:16:00.1	00:16:00.2	Ja.	I	
Veninde får lavet kejsersnit Barnet vejer for lidt (500 gram)	00:16:00.2	00:16:14.5	Øhm. Og de får så lavet det kejsersnit der, og han kom ud, og øhm og øh, han er lidt for lille, han vejer 500 g.	R	
	00:16:14.5	00:16:14.6	Okay.	I	

Når et spædbarn dør

<p>Barnet skulle veje det dobbelte.</p> <p>Det var en vild ting for forældrene at få barnet ud og se det. Forældrene skal tro på det.</p> <p>Meget få mennesker omkring dem der tror på at barnet overlever, da meget få børn på 500 gram overlever.</p>	00:16:14.6	00:16:39.7	<p>Og han skulle veje det dobbelte. Øhm og altså det var en, det var en helt vild ting for de to der at få ham ud, også fordi man kigger jo på det der lille menneske, som man har en idé om, og man skal bare tro på det der barn, der kommer ud der. Der er jo virkelig få mennesker omkring dem, der tror på det, fordi et barn under 500 g., det er få af dem, der overlever, ikke.</p>	R	<p>Forskelligt hvilket syn (og tro) forældrene og omgivelserne har ift. barnets overlevelse. Kan tale ind i at barnet har en særlig (og naturlig) større betydning for forældrene - de har måske allerede forestillinger og/eller en tilknytning til barnet, som giver dem et ekstra behov for håb.</p>
	00:16:39.7	00:16:39.8	Jo.	I	
<p>I uge 26 bliver de indlagt på neonatal.</p> <p>Efter to dage får han en hjerneblødning, og det skal besluttes om man skal fortsætte eller ej.</p>	00:16:39.8	00:17:08.3	<p>Og når han så var i uge 26 samtidig, så skulle han være det større, men de blev så indlagt der på neonatal, og der bliver ligesom gjort, hvad der skal gøres for dem, øhm. Og så to dage efter, der beslutter de sig så for, at fordi at det ser skidt ud, han får en blødning i hjernen, og hvor at de ligesom skal tage stilling til, om det er noget man skal fortsætte med eller ikke skal.</p>	R	
	00:17:08.3	00:17:08.4	Ja.	I	

Når et spædbarn dør

Forældrene tager en beslutning om, at barnet ikke fortsat skal holdes i live.	00:17:08.4	00:17:10.0	Og der beslutter de sig så for, at det skal der ikke.	R	
	00:17:10.0	00:17:10.1	Nej.	I	
Barnet dør mens det ligger hos forældrene.	00:17:10.1	00:17:20.6	Og så får de ligesom taget slanger ud og sådan noget, og de får lov til at tage ham op og lægger med ham, og så dør han så (informant bliver meget berørt).	R	Informanten bliver berørt af at genfortælle episoden, hvor barnet dør - kan indikere, at det vækker nogle følelser i hende.
	00:17:20.6	00:17:35.5	Ja, ja. Jeg kan godt forstå, at du bliver meget berørt af det, ja (der bliver stille, da informanten er rørt). Hvordan oplevede du sådan, at din veninde håndterede hele det her tab? Du må lige sige til, hvis vi skal holde en lille pause.	I	
Veninde skriver at barnet er dødt. Spørg om dem der er tæt på vil komme at sige farvel på hospitalet.	00:17:35.5	00:18:12.7	Det er i orden. Ja, øhm. Hun var, fordi vi fik så en sms, det må så have været d. 14 august, det var d. 12 han blev født, og så d. 14 august han døde, og vi får så sms, og jeg er derhjemme, og vi har besøg af nogen af min kærestes venner, og skriver hun bare, at han er død, og om os der er tæt på, vi vil komme op og sige farvel (informant græder lidt). Og øhm,	R	Informant kan huske datoerne for barnets fødsel og død, hvilket viser, at hændelsen har gjort indtryk Besøget på hospitalet viser, at veninder gerne vil

Når et spædbarn dør

De tager derop			vi tog derop. Og det i sig selv synes jeg var sejt, at de havde overskud til, at de ville have os derop.		støtte veninden, efter hun lige har mistet barnet.
Informant synes det var sejt at de havde overskud til at få dem tæt på op på hospitalet.					Anerkendende og er imponeret over forældrenes håndtering
	00:18:12.7	00:18:12.8	Ja.	I	
Fem veninder besøger forældrene på hospitalet.	00:18:12.8	00:18:27.8	Vi var alligevel fem eller sådan noget, der troppede op derovre om aftenen, og øh skulle op og se ham der, og hun kommer ud, og hun er nok, mit bud er altså, at hun er helt høj på adrenalin, og hun er fuldstændig helt slukket. Og hun kommer ud, og hun græder lidt, men hun er faktisk i godt humør.	R	Hendes beskrivelse af besøget på hospitalet er detaljeret – har gjort indtryk på hende. Informants vurdering og tolkning af veninden i situationen –Kan henvise til at veninden slet ikke er i kontakt med sig selv på nuværende tidspunkt (lidt som chokreaktion) grundet omstændighederne .
Informant tror, at veninden er høj på adrenalin. Veninden virker også slukket, hun græder lidt, men er også i godt humør.					
	00:18:27.8	00:18:27.9	Okay.	I	
Den fem veninder som er på besøg er meget	00:18:27.9	00:18:51.4	Og vi står bare sådan fem andre piger helt brødbetyngt, der slet ikke ved, hvordan vi	R	Svært som nærtstående at

Når et spædbarn dør

<p>kede af det og ved ikke hvordan de skal forholde sig til situationen.</p> <p>Kommer ind og ser barnet.</p>			<p>skal forholde os til situationen. Og vi kommer ind der på neonatal, hvor han ligger meget fint, og øhm i sin lille krybe der, og vi kan sige hej og farvel, og de kan vise ham lidt frem og sådan noget. Øhm.</p>		<p>vide, hvordan man skal agere/forholde sig til en, som lige har mistet.</p>
	00:18:51.4	00:18:51.5	<p>Ja. Han snor sig (rettet mod informants søn, der ligger på bordet).</p>	I	
<p>Forældrene virker fattet, når veninder er på hospitalet. Det er mere de fem veninder, der græder.</p> <p>Hun oplever det som en ubehagelig situation, at veninderne græder og ikke forældrene.</p>	00:18:51.5	00:19:14.9	<p>Øøøh. Og der er de egentlig rimelig fattet, og jeg tror det er os andre, der sådan græder mere end de gør, og det er jo i sig selv også sådan lidt en ubehagelig situation, altså det der med, at det jo er dem, der har mistet, altså det er jo ikke mig. Og nu ter jeg mig som om, at der er mig, der ligesom øøh mister.</p>	R	<p>Situationen stemmer ikke overens med hendes forventninger -det skaber ubehag hos hende, at situationen adskiller sig fra det som hun opfatter som det "rigtige" i situationen (at forældrene burde være mest kede af det) - informanten har ikke samme berettigelse som forældrene til at være ked af det. Sørgeret og sørgepligt</p>
	00:19:14.9	00:19:15.0	<p>Ja, ja.</p>	I	
<p>Informant og anden veninde har selv to små børn på daværende tidspunkt.</p>	00:19:15.0	00:19:30.3	<p>Øhm. Og hun også deroppe, så sagde hun sådan, jeg er helt med på, altså fordi vi var to, der havde små børn på det tidspunkt, jeg er helt med på, at</p>	R	

Når et spædbarn dør

Veninden, der har mistet, giver udtryk for, at det er okay, hvis de ikke vil være der.			det her er en meget stor ting for os, og det er helt okay, hvis vi ikke vil være der, sidder hun så og siger.		
	00:19:30.3	00:19:30.4	Okay.	I	
Storsindet af veninden at kunne se udover sin egen situation og tænke på informant + anden veninde	00:19:30.4	00:19:46.1	Og det synes jeg også var meget storsindet af hende på en eller måde, at hun kunne se sig udover det, øhm, i sådan en situation som var så utrolig ulykkelig for dem, fordi hun ønskede sig det barn så sindssygt meget.	R	Veninden giver plads til, at informanten selv kan vurdere, om hun kan rumme at være der for hende, nu hvor hun lige er blevet mor. Veninde formår at åbne op for "den svære samtale". Starter en dialog mellem sørgende og nærtstående.
	00:19:46.1	00:19:50.2	Ja, der var hun faktisk i stand til at se det fra jeres perspektiv.	I	
Veninde spørg gospelveninder om de vil synge en bestemt sang for barnet.	00:19:50.2	00:20:01.5	Ja, ja. Og så spurgte hun, om vi ville synge en sang for ham, os der havde gået til gospel, hvor vi havde sunget sådan en bestemt sang (informant bliver rørt).	R	Følelsesladet øjeblik i interviewet.
	00:20:01.5	00:20:01.6	Ja, ja (der bliver stille imens informanten får lidt ro).	I	
	00:20:01.6	00:20:12.3	Og det gjorde vi så.	R	
	00:20:12.3	00:20:12.4	Der er lige nogen servietter her (stadig lidt stille).	I2	

Når et spædbarn dør

	00:20:12.4	00:20:16.3	Ej, men det giver da rigtig god mening, øh.	I	
De sang sangen og tog afsted efterfølgende . Barnet blev begravet og informant var med. Informant synes det var en fin begravelse.	00:20:16.3	00:20:43.2	Og så gjorde vi det, og så tog vi andre afsted, og så skulle de ligesom, jeg ved ikke kører ham et eller andet sted hen. Og så var det, så blev han begravet ude på kirkegården, hvor at der var sådan en rigtig begravelse, eller sådan en lille ceremoni, for os der var tæt på. Øhm, ja jeg synes det var meget fint faktisk.	R	
	00:20:43.2	00:20:48.8	Ja. Hvilken betydning oplever du, at det har for forældrene i dag, eller sådan sorgen har får dem, hvis det stadig gør det i dag?	I	
Sorgen fylder stadig for forældrene i dag. Da veninden fylder 30 år, annoncerer de, at hun er gravid igen.	00:20:48.8	00:21:02.0	Ja, men det gør det, fordi det var sådan at de, hun fyldte så 30 året efter, og der annoncerede de så at de er gravide igen.	R	
	00:21:02.0	00:21:02.1	Okay.	I	
Veninde er blevet gravid igen, på trods af at de er blevet anbefalet at vente lidt	00:21:02.1	00:21:17.6	Selvom de havde fået af vide, at de skulle vente lidt. Øhm, men det er så sådan, at hun har terminsdag med den nye baby som også er en dreng,	R	Siger noget om informants opfattelse af venindens personlighed – ikke autoritetstro og bestemmer selv.

Når et spædbarn dør

Nye baby har terminsdag oveni barnets dødsdag.			lige oveni hvor han så døde.		
	00:21:17.6	00:21:17.7	Ja.	I	
Venindes graviditet bliver fuldt tæt, fordi hun har mistet tidligere.	00:21:17.7	00:21:37.0	Øh, men de bliver jo fulgt rimelig meget tættere nu, fordi at de ligesom har fundet ud af, at det her kan hun ikke finde ud af med den der navlesnor, det fucker helt op for dem og sådan noget, så de bliver fulgt relativt tæt, og hun er den her risikograviditet. Og hun får noget magnyl for at åbne karrerne, så hun øger sandsynligheden for at navlesnoren kan give det.	R	Informantens sprogbrug om forløbet (ny graviditet) kan indikere, at hun personificerer vanskeligheder eller distancerer sig fra den ubehagelige oplevelse. Hendes faglighed kommer til udtryk og det virker som om, at den måde hun forholder sig til virkeligheden er biologisk funderet.
	00:21:37.0	00:21:37.1	Ja, ja okay.	I	
Veninden tidligere tab, har gjort hende nervøs for at miste igen. -fylder meget. Veninden har og er stadig meget ambivalent omkring den nye graviditet. Hun var rigtig glad	00:21:37.1	00:22:12.9	Øhm, ja så i den periode har det jo en rigtig stor betydning, fordi hun var bare nervøs. Og hun har været nervøs hele graviditeten. Og så tror jeg hun var meget, eller det ved jeg, fordi det har hun jo sagt, og det siger hun stadigvæk, at hun er meget ambivalent omkring det, og det var hun dengang rigtig meget. Hun var så glad for, at hun var blevet	R	Kan relateres til sorgteori ift. at miste et spædbarn -kan være svært at forene det døde barn med at der kommer et nyt til -stadig en sorg over at have mistet det første, men svært at integrere begge følelser ofte.

Når et spædbarn dør

for den nye graviditet, men samtidig rigtig ked af, at de har mistet Basse.			gravid igen, men hun var så ked af, at hun - de kaldte ham Basse dengang, og de fik ham også døbt, så nu hedder han Basse, men den der ambivalens med, at hun er så lykkelig for det nye barn, men hun stadigvæk er rigtig ked af at de mistede ham.		Moren: ”ambivalent sorg” – mistet et barn, men stadig lykkelig over det nye.
	00:22:12.9	00:22:13.0	Ja.	I	
Ked af at de ikke fik lov til at lære ham ordentligt at kende bl.a. - Det sidder rigtig meget i hende.	00:22:13.0	00:22:24.8	Og ikke fik lov til at lære ham ordentlig at kende og sådan noget. Øhm. Og det sidder rigtig meget i hende, fordi han bliver så født med kejsersnit, og han er sund og rask og alt er godt.	R	At de ikke får lov til at kende barnet er kendetegnende for spædbarnsdød som tabstype. Barnets manglende levede liv: Yalom, meningssprængende.
	00:22:24.8	00:22:24.9	Dejligt.	I	
Det nye barns fødselsdag ligger mellem Bases fødsel- og dødsdag.	00:22:24.9	00:22:39.1	Ja, men han bliver så født d. 13 august, så altså den ene altså Basse bliver født d. 12, så Emil d. 13 og så dør Basse d. 14, så det hele er sådan meget komprimeret.	R	
	00:22:39.1	00:22:39.2	Ja, det må man sige.	I	
Den periode er hvert år rigtig hård for veninden.	00:22:39.2	00:22:50.4	Og den periode, de dage, for hende er hvert år, nu er Emil 3, de er rigtig hårde for hende.	R	
	00:22:50.4	00:22:50.5	Ja.	I	
Informant sender blomster på	00:22:50.5	00:23:03.1	De er rigtig hårde for hende. Og øh, jeg sender hende en	R	Buketten som hun sender hvert år, bliver et symbol

Når et spædbarn dør

enten Basses døds- eller fødselsdag hvert år for at vise, at hun også tænker på ham.			buket, jeg har sendt hende blomster de sidste 3 år på Basses dødsdag eller også er det fødselsdag, det kommer lidt an på, hvor vi er henne i verden, men bare for at sige, at jeg også tænker på ham.		på en anerkendelse af Basses eksistens.
	00:23:03.1	00:23:03.2	Ja, ja. Ja.	I	
Veninde sætter stor pris på blomsterhandling. Veninde sætter ord på, at hun synes det er rigtig svært at være rigtig glad når Emil har fødselsdag, samtidig med at skulle minde sig selv om at der også var et andet barn. Bange for at glemme Basse eller at andre glemmer ham.	00:23:03.2	00:23:29.7	Og det ved jeg, at hun sætter stor pris på. Fordi hun synes, det sætter hun ord på, hun synes det er rigtig svært, det der med at være rigtig glad for Emil og fejrer hans fødselsdag, og samtidig skal du faktisk også på en eller anden måde minde dig selv om, der var også en anden. Og hun synes det er svært, og hun er bange for at hun glemmer ham, eller hun er bange for, eller tror, at folk glemmer ham. Øhm. Og har meget svært ved at være i det.	R	Veninde sætter selv ord på sine følelser - bekræfter informanten i, at hendes støtte (med buketten) er værdsat. Ambivalente følelser opstår igen omkring Basse og det nye barns fødselsdag. Moren oplever, at hun har en sørgepligt over Basse: "hun skal på en eller anden måde minde sig selv om, at der var en anden". "Continuing bonds" - moren "letting go and moving on" - frygter omgivelserne glemmer ham
	00:23:29.7	00:23:29.8	Ja.	I	

Når et spædbarn dør

<p>Informant tror, at det har en stor betydning for moren, at man italesætter barnet.</p> <p>Informant har stadig et ark fra barnedåben hængende på køleskabet.</p> <p>Sender blomster til det døde barn på hans fødselsdag fremfor nye barns, for han skal nok blive fejret.</p>	00:23:29.8	00:23:54.0	<p>Og derfor tror jeg også, at det betyder meget for hende, at man er øh, at man ligesom italesætter, jeg har stadigvæk billedet, de havde sådan et ark som vi fik udleveret til barnedåben med sange i, og det har jeg hængende på mit køleskab. Altså sådan prøve at italesætte over for hende, det er også derfor jeg sender hende blomster til Basse og ikke til Emil, fordi Emil skal nok få kagen og alt det der.</p>	R	<p>Det virker til at veninde og informant har en god og tydelig kommunikation omkring venindes behov ift. Basses død.</p> <p>Arket på køleskabet: anerkendelse af Basses eksistens/sorgen.</p> <p>Bevidst handling fra informant at sende blomster til Basse og ikke til Emil.</p>
	00:23:54.0	00:23:54.1	Ja, selvfølgelig.	I	
<p>Informanten understreger at det er vigtigt for hende at italesætte at Basse ikke er glemt, bare fordi han er død.</p> <p>Opbakning fra venindes forældre.</p>	00:23:54.1	00:24:10.1	<p>Ja, for han lever jo. Men sådan prøve at italesætte det her med, at han er ikke glemt bare fordi, at han er død. Og hendes forældre og hans forældre er rigtig gode til at tage ud på graven og lægge lidt til ham.</p>	R	<p>Ved at italesætte Basse, viser hun, at hun stadig giver plads til Basses eksistens.</p> <p>Bedsteforældrenes besøg på gravsted: sørgepligt, udviser passende sorgadfærd. Viser samtidig deres støtte og de anerkender sorgen.</p>
	00:24:10.1	00:24:10.2	Ja, mhm.	I	

Når et spædbarn dør

Det er svært for veninden	00:24:10.2	00:24:15.7	Engang i mellem, så. Så det er bestemt svært for hende.	R	
	00:24:15.7	00:24:19.0	Ja. Oplever du nogen forskel fra dengang og til nu?	I	
Veninder hviler mere i sorgen. Veninde omtaler sig selv, som om hun har flere børn.	00:24:19.0	00:24:26.1	Ja, altså nu hviler hun mere i det, og hun taler meget om sig selv som, at hun har flere børn. Og det har hun jo også.	R	Venindens sorg har udviklet sig. Skyldes det, at hun har fået flere børn eller er det tiden? Informant anerkender holdningen om at man har flere børn, selvom de ikke er her mere - ikke typisk at nærtstående gør det ifølge litteraturen
	00:24:26.1	00:24:26.2	Ja, ja.	I	
Informant tror at veninde + mand er blevet rådet til at formulere sig som at de har flere børn. Parret går i sorggruppe. Sorggruppe er med til at sætte tingene i perspektiv.	00:24:26.2	00:25:00.5	Og det tror jeg også, at de bliver rådet til. Øh, de går i sådan en sorggruppe jo og taler med andre forældre der har mistet, og tror jeg også får det sat lidt i perspektiv i forhold til andre der måske, og det skal man jo passe på med det der med, fordi det er jo også noget hun siger, hun har ikke haft det fuldbårne barn, der døde. Øh, og der sidder måske nogen, der har båret et barn i	R	Sorggruppe viser at de har fået hjælp og støtte til at håndtere tabet – giver ressourcer og hjælp til kommunikation: kan være en af grundene til at deres kommunikation virker til at fungere så godt. Det virker som at informant prøver at kommentere på at nogle af de

Når et spædbarn dør

Forældrene i sorggruppen har mistet i forskellige uger.			40 uger som dør, og hvordan forholder man sig til det. For det er måske et lige så stort tab for Julie, som det er for de andre øhm, bare på forskellige tidspunkter.		andre har et sværere tab, da de har mistet senere, men at hun ræsonnerer sig frem til at venindens tab og sorg kan være ligeså svær, selvom de ikke har mistet et fuldbåret barn. Informanten vil ikke være dommer over, hvornår man er mest berettiget ift. at sørge over spædbarnsdød - altså hvorvidt man er mere berettiget, hvis man er længere henne i graviditeten. Vidner om, at der ikke er en klar defineret sørgeret ift. spædbarnsdød.
	00:25:00.5	00:25:00.6	Ja.	I	
Informant synes, at forældrene er gode til at tale om tabet og komplementere hinanden, eksempelvis ved begravelsen.	00:25:00.6	00:25:26.1	Ja. Så jeg synes, at hun bliver bedre, og de er gode til ligesom, de er rigtig gode til at tale om det altså. Og de er gode til at komplementere hinanden, så når den ene, altså der var begravelsen et meget fint symbol på det, for når den ene brød sammen, så tog den anden fuldstændig over og var fuldstændig fattet og	R	Parforholdet virker her til at have betydning for hvor godt parret håndterer deres sorg. Formår at være en god støtte.

Når et spædbarn dør

			talte sig igennem det hele, og så switcher de.		
	00:25:26.1	00:25:27.2	Ja.	I	
Bump på vejen i graviditeten - fører tankerne tilbage til Basse, fordi hun havde tal der tydede på kromosomfejl	00:25:27.2	00:25:49.3	Øh. Og det vil sige sådan nu, at nu er hun gravid igen, hvilket er dejligt, men de har så lige haft en lille bump på vejen, og det gør jo så, at det kommer tilbage til det her med ham Basse, fordi de fik af vide, at hun havde nogle tal som tydede på, at ham den nye dreng kunne have en kromosomfejl.	R	Tidligere negative erfaringer med graviditet præger den nye graviditet. Angsten for at miste tager hurtigt over.
	00:25:49.3	00:25:49.4	Ja.	I	
Uddybning af ovenstående. Veninden stejler over, at graviditeten ikke forløber planmæssigt.	00:25:49.4	00:26:14.2	Som ikke bare var en af de der tre hyppigste, selvom Downs det kan man leve med, hvor det kan man overhovedet ikke med de to andre, men var noget sådan noget helt way off. Så de har været inde og få lavet en biopsi igen, og idet de får af vide, der er noget der er forkert her, eller i hvert fald bare ikke stemmer helt overens med alt andet, så stejler hun jo fuldstændig. Hele hendes verden bryder sammen, hvilket man jo godt kan forstå.	R	At veninden stejler indikerer, hvor stor en betydning den tidligere graviditet har haft - medfører en form for

Når et spædbarn dør

Hele venindens verden bryder sammen.					grundangst over at miste igen.
	00:26:14.2	00:26:14.3	Ja, ja.	I	
Føler ikke at der blev taget hånd om dem, informant enig - refererer til hospitalet.	00:26:14.3	00:26:19.6	Fordi de har været alt det her igennem. Og de føler ikke, at der blev taget ordentlig hånd om dem, det gjorde der heller ikke.	R	
	00:26:19.6	00:26:19.7	Nej, okay.	I	
der blev ikke taget hånd om at de havde mistet et barn før - uheldigt.	00:26:19.7	00:26:26.4	Fordi der på en eller måde ikke bliver taget hånd om, at de tidligere har mistet et barn før. Og det var uheldigt, når de går i et forløb derinde.	R	Kan indikere at sundhedssystemet ikke er opmærksomme på de psykiske følger der kan opstå efter spædbarnsdød
	00:26:26.4	00:26:26.5	Ja, det må man sige.	I	
Får efter et par uger at vide, at deres nye barn er raskt. Informant synes det er uretfærdigt, hvis de skal miste to gange.	00:26:26.5	00:26:40.3	Ja, men har så nu fået at vide herefter et par uger, at det er et raskt barn der er derinde, så det er godt. Ja, det er rigtig godt, fordi det var sådan at man tænkte, at det var så uretfærdigt, at det skal ske for mennesker to gange sådan noget.	R	Stor medfølelse for parret -kan ikke bære hvis de skal opleve det igen. Taler ind i uretfærdighed. Informanten har svært ved at finde mening i det.
	00:26:40.3	00:26:43.2	Ja helt sikkert. Men de er stadig sammen forældrene?	I	

Når et spædbarn dør

Forældrene er stadig sammen. De er gode sammen.	00:26:43.2	00:26:59.7	De er stadig sammen og gift og rigtig glade. Vi var til bryllup hos dem sidste år. Ja, de er gode sammen, de formår at bruge hinanden rigtig godt. Øhm, ja.	R	Parforholdets betydning. Taler
	00:26:59.7	00:26:59.8	Hvordan taler i om Basse i dag?	I	
Taler åbent om Basse i dag. Informant havde i bryllupssang en skrevet sang hvor Basse blev nævnt. Veninde sætter pris på at det ikke bliver en stor elefant i rummet. - åbenhed vigtigt.	00:27:01.7	00:27:22.4	Jamen åbent, synes jeg. Vi havde også i bryllupssangen, havde lavet en sang, hvor det også var vigtigt for os, at vi fik ham nævnt. Øhm, så og jeg ved at hun sætter stor pris på, at det ikke bliver en stor elefant i rummet. Også fordi at hun selv taler så åbent om det, og på den måde gør det jo det også nemmere for os andre at nævne det.	R	Festlige lejligheder □ tidspunkter det kan være svært at vurdere, om man skal bringe det mistede barn op. Metafor: elefanten i rummet. Forældre gode til at vise at de gerne vil tale om ham - gør det lettere for veninder at navigere i det hele at forældre viser vejen.
	00:27:22.4	00:27:22.7	Helt sikkert.	I	
Til Emils barnedåb/eller deres byllup giver veninderne dem en birth-poster af begge børn, som hænger i soveværelset. Viser, at det er okay, at de taler om Basse.	00:27:22.7	00:27:40.0	Og der er også, da vi gav dem en fødsels sådan en birth-poster til Emil til hans barnedåb eller til deres bryllup eller på et eller andet tidspunkt, jeg kan ikke lige huske det. Og så også af ham, så de har dem begge to hængende i soveværelset. Så der er ligesom, de viser	R	Fortsættelse af ovenstående tolkning: parret viser igen veninder at det er okay at tale om Basse og de går forrest. Continuing bonds

Når et spædbarn dør

			os, at det er okay, at vi taler med dem om det, ikke.		
	00:27:40.0	00:27:40.1	Ja, ja det må man da sige.	I	
Parret har fortalt Emil at han har en storebror	00:27:40.1	00:27:42.3	Og Emil der han ved godt, at han har en storebror.	R	At Emil kender til Basse viser, at forældrene giver ham en naturlig/eksplicit rolle i familien – refererer til continuing-bonds.
	00:27:42.3	00:27:45.9	Ja, ja okay. Hvordan tænker du sådan om sorgen over spædbarnsdød i forhold til andre tabstyper?	I	
Meget individuelt hvordan man har det når man mister et spædbarn. Bevidsthed af at hun er præget af hendes faglighed.	00:27:45.9	00:28:11.5	Øhm, jeg tror det er meget forskelligt, hvordan man har det med det. Øhm og jeg kan kun se det i forhold til mig selv, og nu er det selvfølgelig også enormt meget farvet af, hvad jeg laver.	R	Opfattelse af at sorg er individuel. Fraskriver sig ansvaret/mulighed en for at kunne vurdere andres sorg generelt, tager udgangspunkt i sig selv.
	00:28:11.6	00:28:14.0	Ja, du har selvfølgelig en anden baggrund.	I	
Kæreste som gerne ville i gang med at have børn.	00:28:14.0	00:28:19.9	Ja. Det var min kæreste, der gerne ville i gang med at have børn og ikke mig.	R	
	00:28:19.9	00:28:20.0	Okay.	I	

Når et spædbarn dør

<p>Informant har ikke travlt med at få børn.</p> <p>Informants kæreste argumenterer for, at de skal have børn nu.</p> <p>Informant siger, at hun hendes tilgang til graviditeten måske har været anderledes end venindens.</p>	<p>00:28:20.9</p>	<p>00:28:49.9</p>	<p>Fordi jeg tænkte sådan, vi har 100 år, og jeg læser og jeg skal og vi skal nå alt muligt, og nu skal du høre. Og øh hvor han var sådan, og hvor han netop gik ind og sagde "prøv at hør her Nana, vi har været sammen i 100 år, og øh nu bliver vi ligesom nødt til at komme videre, og det er måske meget smart, og nu skal du høre alle de gode argumenter. Jeg vil gerne være ung, og min far han vil også gerne være ung, for han skal lege med børnene og sådan noget". Øhm, så der gik jeg måske ind i det her med at få børn på en anden måde, end hun gjorde.</p>	<p>R</p>	<p>Indikerer forskel fra informant og venindes forhold til at få børn</p>
	<p>00:28:49.9</p>	<p>00:28:50.1</p>	<p>Okay.</p>	<p>I</p>	
<p>Informants indstilling til graviditeten er, at nu prøver vi bare.</p>	<p>00:28:50.1</p>	<p>00:29:13.3</p>	<p>For jeg gik ind i det og sagde sådan okay fint nok, whatever nu prøver vi bare, ikke. Og jeg går igennem en graviditet som er fuldkommen ukompliceret og øhm, og hvor at jeg</p>	<p>R</p>	<p>Meget pragmatisk ift. egen graviditet og ikke så følelsesladet omkring det. Hendes faglige viden virker til at have betydning for tilgangen.</p>

Når et spædbarn dør

<p>Informant gennemgår en ukompliceret graviditet.</p> <p>Glæder sig ikke helt så meget til barnets ankomst, som veninden, da hun tænker noget kan jo gå galt.</p>			<p>måske, og det lyder jo voldsommere end det er, men jeg glæder mig jo ikke helt lige så meget, fordi at jeg tænker sådan bare okay, men der kan gå det galt og det galt, og nu må vi bare lige se, og lad os nu bare lige. Nu tager vi ikke lige glæderne på forskud.</p>		
	00:29:13.3	00:29:13.4	Nej (smågriner sammen).	I	
<p>Sammenligne rsig selv og veninden som typer ift. Graviditeterne.</p> <p>Veninden elsker barnet ubetinget fra det øjeblik hun ved, at hun er gravid.</p> <p>Informant mener, at der kan være en forskel i, hvor meget man ønsker barnet og lægger i det.</p>	00:29:13.4	00:29:46.2	<p>Nu får vi lige det barn ud og så må vi se. Og øhm hvor at der er Julie en helt anden type som fra day one bare vil have det barn, og når hun har det barn, så passer hun på det og altså elsker det ubetinget fra de to streger, ikke. Øhm. Og derfor så, og det er meget svært at sige jo, hvordan jeg ville have det, men jeg tror bestemt at der er forskel på, hvor meget man ét ønsker det barn, men hvor meget man måske også lægger i det. For igen er det jo sådan noget med, du kan også se der er forskel på folk, når de er gravide. Går de ud og</p>	R	<p>Fremhæver at personligheden har betydning for, hvordan man reagerer ift. at miste et barn perinatalt.</p> <p>Det at veninden er en type der elsker sit barn ubetinget fra hun finder ud af at hun er gravid, virker til at give informant en forståelse for hendes sorgreaktioner.</p>

Når et spædbarn dør

			køber hele pakken, øh i uge 2.		
	00:29:46.2	00:29:46.3	Ja, helt sikkert.	I	
Uddybning af ovenstående. Det har betydning hvordan barnet dør.	00:29:46.4	00:29:59.3	Eller, eller venter man med nogen af tingene, øhm sådan i forhold til hvor meget man sådan, og hvad for nogle forventninger man har til det, og så har det helt sikkert også noget at gøre med, hvordan de dør.	R	Hvordan barnet dør, har betydning for ens sorg.
	00:29:59.3	00:29:59.4	Ja, ja.	I	
Informants kollega mister et barn lige ved terminsdatoen, hvilket hun også synes er en grim og ubehagelig ting.	00:30:01.4	00:30:14.5	Der var, jeg har en kollega, som mistede sit barn under fødslen, eller jeg tror det var to dage før hendes termin, der kunne hun ikke mærke det. Og den synes jeg godt nok er grim også. Det er ubehageligt, synes jeg.	R	Det taler ind hvordan informant personligt ville synes det var meget svært at miste. Man får fornemmelsen af, at informanten synes det vil være særlig voldsomt at miste lige op til termin – der har givetvis ikke været nogen advarsel/givet et chok.
	00:30:14.5	00:30:24.9	Ja. Hvordan tænker du sådan i forhold til, altså når man dør på andre måder? Altså tænker du, at der er nogen tab, der berettiger sådan længere sørgetid, eller tænker du?	I	

Når et spædbarn dør

<p>Hun synes, at det er subjektivt hvad man er berettiget til ift. sorg.</p> <p>Siger at ens verden også kan væltes, hvis ens kanarieflugt dør.</p>	00:30:24.9	00:30:35.5	<p>Ja, nu er det jo svært at vide det her med at berettigede, fordi det er jo meget subjektivt, og hvad er berettiget, for man kan jo være rigtig ked af det over sin kanarieflugt, der er død og vælter hele ens verden.</p>	R	<p>Opfatter det, at vurdere hvor svært sorgen er, som et personligt anliggende –Hun har forståelse for at det at miste et kæledyr kan være meget svært, så hun taler ind i en forståelse af, at man kan blive meget berørt af forskellige tabstyper.</p>
	00:30:35.5	00:30:35.6	<p>Ja, selvfølgelig.</p>	I	
<p>Accepten af at ens mormor dør er større end accepten af at ens barn dør</p> <p>Lettere for andre mennesker at forstå når ældre dør, derfor tror hun at det berører flere og på en anden måde, når småbørn eller unge dør.</p> <p>Siger at jo mindre barnet er, jo værre er det.</p>	00:30:35.6	00:31:04.4	<p>Øhm. Jeg tror sådan accepten af at ens morfar dør, er større end at lille barn dør. (Karl begynder at smågræde og informant forsøger at berolige. Der snakkes og grines lidt med ham i plenum). Og det tror jeg er nemmere, også for andre mennesker at forholde sig til, at en gammel person dør. Og derfor tror jeg, at det berører flere mennesker på en anden måde, når der er nogen småfolk der dør, eller unge mennesker for den sags skyld. Jo mindre jo værre, ikke.</p>	R	<p>Mindre ambivalent sorg, når man mister en ældre person. Relationen kan bygge videre på minder og historier.</p> <p>Nemmere for andre at forholde sig til, at et gammelt menneske dør.</p> <p>Mere meningsprægen de når et ungt menneske dør, end når et gammelt menneske dør. Yalom.</p> <p>Der er noget modsætningsfuldt i kommentaren om</p>

Når et spædbarn dør

					jo mindre jo værre, ift. Litteraturen, hvor der ofte tales ind i at det ikke er ligeså slemt at miste når man ikke har kendt barnet eller kun har kendt det kortvarigt -er hun farvet af emnet i vores speciale her?
	00:31:04.4	00:31:04.5	Ja, jo.	I	
	00:31:04.5	00:31:08.0	På en eller anden måde.	R	
	00:31:08.0	00:31:12.2	Ja, det giver god mening. Ja.		
	00:31:12.2	00:31:14.3	Ja, han skal også have lidt opmærksomhed (Karl begynder at pludre, så alle retter kort opmærksomheden mod ham).	I2	
	00:31:14.2	00:31:16.9	Ja, det skal der også være plads til (der grines lidt i plenum).	I	
	00:31:16.9	00:31:20.4	Øhm. Hvilke forventinger havde du til dig selv, efter at de havde mistet barnet, hvis du havde nogen?	I	
Hun ville gerne have, at veninden vidste, at hun var der for hende. Hun stiller sig selv et	00:31:20.4	00:31:40.5	Øhm. Jeg ved ikke om jeg tænkte over det i øjeblikket, andet end jeg enormt gerne ville have at hun vidste, at jeg var der, men hvordan er man der for en person som er helt knust, og jeg sidder selv med et	R	Evt. en efterrationalisering Der er ingen klar definition af, hvordan man skal

Når et spædbarn dør

<p>spørgsmål om, hvordan man er der for et menneske, der er knust.</p> <p>Hun sidder selv med sin lille baby, og kan derfor ikke bare tage af sted, når hun ringer.</p>			<p>barn, så jeg kan jo ikke komme når hun ringer. Altså jo jeg kan tage mit barn med, men det kan hun jo ikke holde ud og glo på eller sådan.</p>		<p>agere over for et menneske i sorg.</p> <p>Er det en tolkning hun lægger ned over veninden eller er det noget hun har sagt direkte? Tager hun et misforstået hensyn?</p>
	00:31:40.5	00:31:40.6	Nej.	I	
<p>De snakkede om ovenstående.</p> <p>Har efterfølgende tænkt at det hun vil vise hende med blomsterne hvert år er, at Basse ikke er glemt.</p> <p>Informant snakker hvert år med veninde omkring døds- og fødselsdag. Veninde er bange for at glemme Basse. Hun er ked af at hun ikke kan nå graven.</p>	00:31:40.6	00:32:15.4	<p>Så det snakkede vi lidt om faktisk. Og øhm, men ellers har jeg efterfølgende tænkt, og det er jo nok det, jeg vil vise hende med den buket, jeg sender til hende hvert år, at han ikke er glemt. Og det er okay, og jeg snakker med hende altid deromkring, fordi hun er sådan bange for at hun glemmer ham, og hun er ked af det, og kan hun nå graven og sådan, hvor vi snakker om, at det at hun tænker på ham, og også bare det at hun er ked af det, det er okay at hun føler hun er ked af det, fordi det gør jo egentlig til sig selv, at hun kan sige, at hun har ikke glemt ham.</p>	R	<p>Efterrationalisering: Buket bliver igen et symbol på hendes anerkendelse af Basse og sorgen over ham.</p> <p>“bange for ikke at nå at besøge gravsted” - moren er bange for, at hun ikke udviser passende sørgeadfærd. Sørgepligt.</p> <p>Moren er bange for at glemme ham: et ønske om at bevare continuing-bond</p> <p>Informanten bliver en støtte for veninden, idet hun hjælper veninden</p>

Når et spædbarn dør

					med at reflektere/snakke om ham. Er muligvis med til at minimere det forventningspres moren giver udtryk for ift. tanker og adfærd.
	00:32:15.4	00:32:15.7	Ja.	I	
	00:32:15.7	00:32:25.2	Ja, altså. Så selvom at hun ikke nævner ham i hver anden sætning, det skal hun måske heller ikke, altså det gør jeg jo heller ikke med min morfar.	R	Bevidsthed om at barnet og sorgen stadig kan være der, selvom moren ikke nævner barnet i hver anden sætning. “det skal hun måske heller ikke”: kan det indikere at der er en grænse for hvor meget sorgen må fylde, for informanten? -er der nogle restriktive tanker bag?
	00:32:25.2	00:32:25.3	Nej, næh næh.	I	
Mener at det at de ikke taler om Basse hele tiden, ikke betyder at han ikke er en del af deres verden. har efterfølgende tænkt at det ikke skal gå i glemmeboge	00:32:25.3	00:32:52.8	Så betyder jo ikke, at han ikke er i deres verden længere og sådan noget, så jeg tror mest sådan efterfølgende, at jeg har prøvet at tænke, det må man huske at prøve på at lade være med at lade gå i glemmebogen for deres skyld. Fordi de har jo rigeligt med det også, og de skal i hvert fald vide at uanset så har de et	R	Bevidsthed om, at barnet altid vil eksistere i deres fortælling. Hun bliver en støtte idet hun er opmærksom på, at

Når et spædbarn dør

n,for deres skyld. de skal vide at de har et rum, hvor de kan snakke om det.			rum, hvor de sagtens kan sige det til en.		Basse ikke skal gå i glemmebogen. Har forholdt sig til at hun gerne vil skabe et rum, hvor forældrene frit kan tale deres sorg og om Basse.
	00:32:52.8	00:32:52.9	Ja, ja.	I	
Fortæller hvad hun gerne vil undgå at signalere til veninden.	00:32:52.9	00:32:59.4	Eller nævne det uden at man sidder og tænker sådan, når tænker du stadigvæk på, det var da helt vildt, ikke. Det var jo 3 år siden, nu har du endda 2 børn.	R	Forsøger ikke at være dømmende over for måden veninden sørger. Hun er opmærksom på, at nogen godt kunne tænke, at sorgen bør stoppe efter en hvis tid, og især efter at hun har fået andre børn.
	00:32:59.4	00:32:59.5	Ja, ja.	I	
	00:32:59.5	00:33:03.1	Ja.	R	
	00:33:03.1	00:33:06.0	Oplevede du, at der var en forventning om at du selv sørgede?	I	
Oplevede ikke en forventning om at hun selv sørgede. Veninden giver udtryk for, at hun godt forstod, at det kunne være svært at sætte sig ind i situationen, når	00:33:06.0	00:33:36.1	Øhm. Nej, det gjorde jeg faktisk ikke. Og det er måske mest det med at hun sagde, at hun godt forstod, at det var svært for mig at sætte mig ind i, når jeg sidder med et barn selv. Øhm. Og øh jeg tror på en eller anden måde, at jeg følte det i nogen situationer mere voldsomt, fordi man sidder og kigger på	R	Veninden formår at skabe en dialog om det sårbare emne. Det at hun selv havde et lille barn, sætter det hele lidt

Når et spædbarn dør

informanten selv lige har fået et barn. Informant tænker, at hendes egen rolle som mor, måske har forstærket hendes oplevelse af tabet.			sit eget og sidder og tænker, shit det var alligevel, det var alligevel en streg i regningen for dem.		mere i perspektiv –der virker til bedre at kunne foregå en 1-1 sammenligning, fordi informanten har en bedre forståelse (personificeret) af hvad de helt præcist har mistet.
	00:33:36.1	00:33:36.2	Ja.	I	
Mener at det giver en bedre forståelse at hun selv er mor	00:33:36.4	00:34:03.2	Hvor at hvis ikke man har, tror jeg nogen gange, og det er jo svært for jeg har jo ikke prøvet det på den anden måde, men det der med at sidde og have oplevet det selv, og have haft den oplevelse og sidde med det der lille og bare tænkt sådan der, okay det er vildt nok alligevel, at jeg har lavet dig. Eller sådan at man godt kan forstå det tab som de så, eller man kan jo ikke forstå tabet, men jeg kan godt sætte mig lidt ind i det bare, bare en lille smule.	R	Hvis man er mor, så kan man måske have nemmere ved at sætte sig i forældrenes sted. Man vil aldrig kunne forstå tabet hundrede procent, da man ikke er den, der har mistet.
	00:34:03.2	00:34:06.3	Ja. Ja, det virker lidt som om, at det bliver sat lidt mere i perspektiv.	I	
Det selv at være mor giver perspektiv	00:34:06.5	00:34:16.6	Ja perspektiv, fordi hvis ikke man har født, fordi alle siger jo njaaah, men så	R	En større forståelse kan give en bedre støtte.

Når et spædbarn dør

ift. at miste et spædbarn. Alle siger at når man føder, så oplever man den ultimative kærlighed, men det forstår man ikke, når de siger det.			føder du og så oplever du den ultimative kærlighed bare sådan der, whatever. Det fatter man jo ikke.		
	00:34:16.7	00:34:16.8	Nej.	I	
Uddybning af det at blive mor. Svært at sætte sig ind forældreskab et, når man ikke har prøvet det.	00:34:16.8	00:34:32.8	Og det er jo heller ikke fordi, da jeg selv fødte, at jeg tænkte wauw nu elsker jeg dig bare, men det er en oplevelse man har sammen, og det er jo virkelig noget der vokser på en. Øh. Og det er jo svært at sætte sig ind i, hvis man ikke har prøvet det.	R	
	00:34:32.8	00:34:34.1	Ja, det giver god mening.	I	
	00:34:34.1	00:34:39.0	Må jeg spørge om noget? Følte du faktisk, at det komplicerede det med at du havde dit eget barn?	I2	
Informant følte at det komplicerede det at hun selv havde et barn	00:34:39.0	00:34:39.1	Ja.	R	Er der noget modsætningsfyldt i at hun svarer ja her, når hun oven for har givet udtryk for at hun har en større forståelse, grundet hendes eget moderskab? -Kan

Når et spædbarn dør

					det tale ind i, at hun tidligere nævnte, at det komplicerede det ift. rent fysisk at være tilstede for veninden?
	00:34:40.4	00:34:41.1	Havde det været anderledes, hvis du ikke havde det?	I2	
Hun oplever, at der er nogen følelser, hun bedre kan imødekomme moren i, da hun selv er mor. Dog begrænsede det hendes fysiske tilstedeværelse, som andre veninder bedre kunne. Mener ikke at hun kunne tage barnet med ud til veninden.	00:34:41.1	00:35:17.7	Ja, altså man kan sige, der er jo nogen følelser som jeg ville kunne, som jeg bedre kunne imødekomme hende med, fordi jeg selv havde et barn. Øh, men det begrænsede mig jo på den måde, at jeg måske gerne ville være der mere for hende, men det kunne jeg ikke fysisk, for det var ikke muligt for mig. Så det er jo selvfølgelig en begrænsning, hvor jeg kunne se at nogen af de andre havde mere mulighed for at kunne tage derud og tage biografen og alle de der ting. Det kunne jeg jo ikke, fordi det var jo alligevel så lille et barn, at det ikke kunne være derhjemme så lang tid alligevel. Og jeg kunne jo ikke tage hende med, altså det ville jo være en stor fed fuckfinger, det dur ikke.	R	Voldsom ordlyd: stor fed fuckfinger. Konkluderer hun selv, at det er upassende, at hun

Når et spædbarn dør

					tager barnet med over til veninden efter tabet? Det er en norm hun har.
	00:35:17.7	00:35:22.8	Nej. Oplevede du, at hun godt sådan kunne rumme at der ligesom også var et spædbarn?	I2	
Veninden italesætter, at hun godt forstår, at det kan være svært for hende at være der for hende, da hun lige har født. Det var en stor lettelse for informanten, at veninden gav udtryk for dette.	00:35:22.8	00:35:49.6	Ja, ja altså det synes jeg. Jeg synes, jeg synes hun var meget god til det faktisk. Altså bare det at hun kunne sådan italesætte, at hun godt forstod, at det kunne være svært og hårdt for en der lige, eller 5 måneder forinden havde fået et barn. Øhm. Det synes jeg var, var øh. Jeg tror faktisk at jeg sagde til hende på et tidspunkt, at det var en stor lettelse eller sådan for mig, at hun på en eller anden måde, altså jeg synes også det er stort af en person på den måde kan sige, prøv jeg forstår godt at du har svært ved at være i det her for mig nu, for det er mig der er ked af det (informant taler om sig selv i tredjeperson) eller sådan. Det synes jeg var stort, men det gjorde, det gjorde mig mere afslappet.	R	her taler hun ind at veninden godt kunne rumme informantens barn –var hensynet om ikke at tage ud til veninden med sit eget barn så et egentligt afstemt hensyn til venindens behov eller hendes egen norm om hvad man ikke gør? Veninde har ved flere lejligheder italesat situationen fra informants perspektiv –virker til at have haft stor betydning for informants håndtering og åbenhed. Veninden er med til at skabe nogen rammer for, hvordan situationen skal håndteres. Er tydelig i kommunikationen.

Når et spædbarn dør

					At de kan snakke åbent om deres relation i sorgen og forventningsafstemme, gør informanten tryk og afslappet.
	00:35:49.6	00:36:00.9	Ja, ja okay.	I2	
	00:36:00.9	00:36:08.9	Oplevede du selv at være ramt af nogen form for sorg eller sådan i forbindelse med det?	I	
Svarer ikke direkte på om hun selv har været i sorg. Kan mærke sin egen ked af det hed, ift. Tabet, når hun bliver konfunderet med det i forskellige situationer.	00:36:08.9	00:36:26.0	Øhm. Altså jeg kan mærke, også bare da jeg gik herhen i dag, der kan jeg mærke det. Jeg kan mærke, at jeg tænker sådan, nu kan jeg jo også sådan se det selv ikke, men sådan jeg kan godt mærke det også til brylluppet, når det bliver berørt, altså sådan det går lige ind.	R	Hun er i stand til at være i kontakt med sine følelser vedr. tabet og er villig til at sætte sig forbindelse med dem - kan det være for venindens skyld/vise hun er en støtte?
	00:36:26.0	00:36:26.1	Ja.	I	
Fordi hun har været tæt på moren, da hun mistede, kan hun genkalde følelser, hun havde dengang.	00:36:26.9	00:36:33.0	Øhm. Og det er måske lige så meget fordi, at man har været tæt på og derfor så kan se eller sådan genskabe de følelser, man havde omkring det, ikke.	R	Hun tænker at hendes ked af det hed eller sorg også udspringer af at blive taget tilbage til dengang.
	00:36:33.5	00:36:33.6	Ja.	I	
Oplever ikke at hun selv er præget af sorg i dagligdagen,	00:36:33.6	00:36:47.6	Øhm, men sådan i dagligdagen ikke så meget. Altså det er mest i de der situationer, hvor man	R	Hendes sorg er afhængig af venindens behov for støtte - her hun selv kommer i

Når et spædbarn dør

det er mest i situationer, hvor hun bliver konfronteret med det – eksempelvis opkald fra veninde.			virkelig bliver konfronteret med det, eller Julie hun ringer og siger "aargh nu er det sådan her", så kan jeg godt sådan sige "ja det er super nederen, det forstår jeg godt".		forbindelse med det.
	00:36:47.9	00:36:48.0	Ja, ja.	I	
Hun kan mærke at der sidder noget i hende som bliver aktiveret i forbindelse med venindens udfordringer ift. Graviditeten. Hun ønsker at der er en gud der holder hånden over dem.	00:36:48.0	00:37:05.9	Og så det her med den der graviditet her nu, hvor der er kommet de her problemer, hvor man bare sidder, og altså der kan man også virkelig mærke, at der sidder noget dér. Hvor der ønsker man bare, at det skal være anderledes, eller at der er en eller anden gud, der kan holde hånden over dem, der allerede har været udsat for noget, ikke.	R	Hun oplever ikke at være ramt af decideret sorg, men der er tydeligt en følelse i hende, der relaterer sig til tabet og som påvirker hende. Det kan være man her kan tale om en empatisk sorg – den bliver aktiveret i forbindelse med at hun brændende ønsker at veninden slipper for flere dårlige oplevelser. Sorg/følelse som udspringer af kærlighed måske?
	00:37:05.9	00:37:06.0	Jo, ja.	I	
	00:37:06.0	00:37:07.9	Ja.	R	
	00:37:07.9	00:37:12.0	Jo, det lyder også lidt på mig som om, at du virkelig sådan har en stor kærlighed til hende. At du bare håber, at det går godt.	I	

Når et spædbarn dør

<p>Beskriver at veninden er udtryksfuld.</p> <p>Veninden elsker alt det med at være mor.</p> <p>Det vil være en sorg, hvis en som hende ikke kan blive mor.</p> <p>Sandsynligvis sidste gang veninden kan blive gravid, da det er tredje kejsersnit.</p>	00:37:12.0	00:37:35.8	<p>Ja, men det gør jeg virkelig. Ja, fordi hun, hun vil, fordi hun er så udtryksfuld, altså hun vil bare så gerne, og det er bare hun elsker det der med at være mor, og det vil hun bare så gerne, ikke. Så det ville jo være en kæmpe sorg, at sådan en som hende hun ikke kan. Øh, og nu er det jo så en anden ting det med, at det højst sandsynligt er hendes sidste barn, fordi det er tredje kejsersnit.</p>	R	<p>Der ligger noget i denne beskrivelse om, at det er ekstra sårbart og sørgeligt, fordi veninden er som hun er (hendes personlighed) og har et så stort ønske om at være mor.</p> <p>Der opstår en sorg i hende ved tanken om, at veninden ikke kan få børn. Sorg på venindes vegne.</p>
	00:37:35.8	00:37:36.0	<p>Okay, så det siger man at øh.</p>	I	
<p>Veninden kan nok ikke få flere børn pga. livmoderen.</p>	00:37:36.0	00:37:48.2	<p>Fordi at livmoderen så måske ikke kan klare mere, ikke. Så det er jo så en anden ting, som man lige skal arbejde med, ja, men øh.</p>	R	<p>Der virker til at være rigtig mange aspekter og frustrationer forbundet med det at miste et spædbarn perinatalt.</p>
	00:37:48.2	00:37:49.2	<p>Der er mange ting i det.</p>	I	
<p>Der er mange ting i det.</p> <p>har en opfattelse af at veninden synes det er godt at have børn af begge køn</p>	00:37:49.2	00:38:03.0	<p>Ja, men der er nemlig rigtig mange ting i det. Ja, og så fordi at nu skal de jo have en dreng til, og jeg tror hun altid har ønsket sig, hun har en bror, så hun har altid set det der med, at man er flere af forskellige køn, ikke.</p>	R	<p>Veninden fremstår fastlåst i hendes mindset, hvilket muligvis kan komplicere sorgen (ønsket om at få en datter og søn, eksempelvis). Veninden er nødsaget til at omskrive sit</p>

Når et spædbarn dør

					narrativ - virker svært for hende.
	00:38:03.0	00:38:03.2	Ja.	I	
Veninde venter en dreng, så tre drenge i alt, så hun får aldrig en pige og bliver derfor aldrig mormor.	00:38:03.2	00:38:17.6	Øh, og det er så en anden ting der lige kommer ovenpå, nu er det tre drenge, så får jeg aldrig en pige, jeg bliver aldrig mormor. Nej siger jeg, så bliver du farmor og hun er også rigtig god hjemme hos os.	R	<p>Uddybning af ovenstående: veninden har en klar forestilling om, hvordan hendes liv ville se ud – et ønske om at blive mormor, men det bliver hun ikke – udfordrende for hende at acceptere.</p> <p>Informant udfordrer venindens mindset, men i forsøget på at være opmuntrende.</p> <p>Idet hun forsøger at afdramatiserer venindens forestilling om at være mormor, kan det virke negligerende ift. hendes følelser omkring det.</p>
	00:38:17.6	00:38:18.5	(Der grines lidt i plenum) Og ja, det kan jo være lige så godt, men forestillingen om det skal man måske lige have ændret, eller ja.	I	
Har svært ved at sætte sig ind i	00:38:18.5	00:38:55.9	Ja, så der er mange, der gemmer sig så mange ting i det der,	R	Det viser noget om deres forskellige

Når et spædbarn dør

<p>venindes store ønske om at få både en dreng og pige.</p>			<p>som er sådan lidt, som jeg i hvert fald, jeg har aldrig nogensinde, det sagde jeg også til hende, aldrig nogensinde tænkt over, som jeg også sagde til hende, hvis det er nemt for mig at sige, fordi jeg sidder med en dreng og en pige, men jeg kommer jo af to piger, jeg har aldrig haft en bror eller sådan. Da vi skulle have af vide, at vi skulle have en dreng, tænkte jeg sådan, jeg ved ikke hvordan skifter en ble på en dreng (der grines), øh, jeg ved ikke, jeg har aldrig håndteret et lille drengebarn på nogen som helst måde, øhm, og hvor jeg sådan tænkte, så jeg har faktisk svært ved at sætte mig ind i det du siger.</p>		<p>personligheder – veninden er en type som tænker alt igennem og har faste forestillinger, informant har ikke haft de samme overvejelser. De kan godt tale om deres forskelligheder – kan vidne om en stærk relation.</p> <p>Deres forskelligheder kan også være udfordrende for relationen, da hun har svært ved at følge venindes tankegang.</p>
	00:38:55.9	00:38:56.0	Ja.	I	
<p>Uddybning af ovenstående.</p>	00:38:56.0	00:39:17.0	<p>Øh, men jeg kan godt se, at når du vender det på den måde, og hun siger man kan lave nogle andre ting med en pige og øh, jo det kan jeg jo til dels godt se, men som jeg sagde, jeg har da også en ambition om, at jeg godt regner med, at han da godt kan sætte sig og tegne, for ellers</p>	R	<p>Uddybning af ovenstående</p>

Når et spædbarn dør

			bliver jeg da sindssyg. Altså jeg har da bare tænkt mig at vise ham, at han kan tegne, altså sådan det er jo ikke fordi, at han behøver at rende rundt med en skyder og skyde mig hele tiden.		
	00:39:17.1	00:39:17.2	Øøøh, nej.	I	
Yderligere beskrivelse af venindens personlighed: crazy, bridezilla.	00:39:17.2	00:39:42.2	Nej, men sådan hvor at der man måske, ja det ved jeg ikke, men der er mange ting i det der hos hende. Fordi hun tænker alting igennem mange gange og hun vil meget gerne, altså hun var også kæmpe bridezilla, ikke. Vi var 8 brudepiger, altså helt crazy, helt vanvittig. Og hun ved det godt (grines i plenum).	R	Veninde tænker alting igennem mange gange, derfor fylder det meget for hende at hun ikke får en pige –igen henvisning til at det bunder i hendes person. Ordlyd: helt crazy, helt vanvittig. -det virker til at der er en konsensus om at de taler om veninden sådan her, og at de er åbne om det.
	00:39:42.2	00:39:45.6	Hvad synes du, at det vil sige, at være tæt på en der har mistet et spædbarn?	I	
	00:39:45.6	00:39:49.6	Øhm.	R	
	00:39:49.6	00:39:53.3	Vi tænker sådan lidt i hvilken funktion har man, hvilken betydning har man.	I	
Informant tror at det at være nærtstående til spædbarnsdød har	00:39:53.3	00:40:07.9	Altså det har jo en betydning for en selv, tror jeg. Øh, fordi at man finder ud af, at man ikke er usårlig øh, og det kunne lige så godt ske for os	R	

Når et spædbarn dør

<p>betydning for en selv -Man finder ud af at man ikke er usårlig.</p> <p>Hun mener ikke at det behøver at være specifikt for tabet af spædbørn.</p>			<p>andre. Øhm, og det kan man jo sige mange, det behøver jo ikke nødvendigvis kun være betinget på et spædbarn, men på alle mulige ting i livet, ikke.</p>		<p>Yalom: taler ind i vilkåret "døden" - udfordrer tanken om, at man er usårlig. En følelse det vækker i informanten.</p>
	00:40:07.9	00:40:08.0	Ja. Jo, jo.	I	
<p>Forestillinger om at tragiske begivenheder kun sker for andre, bliver udfordret ved at det sker for nogle tæt på.</p> <p>Man lærer meget af det, da man bliver skubbet ud i nogle ubehagelige situationer, som man ikke normalt gør i en beskyttet tilværelse.</p> <p>kan tage det positive ud af det, at deres venskab på en måde er blevet stærkere af det.</p>	00:40:08.0	00:40:41.7	<p>Men at man hele tiden går og tænker, det sker for andre, det sker ikke for os, for lige pludselig så er der en tæt på hvor det sker for, og så bliver man wow okay. Og øhm, men man lærer også meget af det, synes jeg, fordi at man, du bliver skubbet ud i nogle situationer som er ubehagelige, øhm, i den her verden hvor man ellers bare lidt er pakket ind i vat. Øhm, så det gør helt bestemt noget, og det tror jeg sådan hvis man sådan skal sige noget, hvis man på en eller anden måde skal tage noget positivt ud af det, så er det jo det der med, at vores venskab faktisk på en eller anden måde bliver stærkere af det.</p>	R	<p>Spædbarnsdød kan skabe en oplevelse af, at man ikke er usårlig (også som nærtstående). "Det er ikke kun naboen det sker for". - kan være meningsprægende.</p> <p>Midt i al elendigheden/sorg en forsøger informanten at finde en mening i det - "man lærer også meget af det". Forsøger at finde noget positivt i den tragiske oplevelse –er der noget tidstypisk/samfundsmæssigt/almen menneskeligt i</p>

Når et spædbarn dør

					det, at man altid skal prøve at se positivt på selv de sværeste ting?
	00:40:41.7	00:40:41.8	Ja.	I	
<p>Henviser her til at mange venskaber bevæger sig mere på overfladen, hvor en sådan oplevelse som her, kan give venskabet mere dybde.</p> <p>Henviser til at dybden også kan komme af andre ting, som f.eks. fertilitetsbehandlinger og skilsmisser - det er det der for hendes vennegruppe er aktuelt lige nu.</p> <p>Man bliver bedre til at forholde sig til og håndtere sorg (henviser her til at man generelt er bedre gearret</p>	00:40:41.8	00:41:57.2	<p>Øhm, synes jeg. Fordi at (baby pludrer og der snakkes lidt til ham). Øhm, at mange venskaber, nogen er i hvert fald, meget sådan så tager man i byen sammen, snakker lidt sammen " ja det går fint, nok. Nå du har mødt ham der, nå men han er grineren, fint nok osv.", ikke. Øhm, ja hvor har man jo faktisk noget virkelig noget at mødes om, det øhm, det kommer måske også bare ved alt mulig andet, så er det måske fertilitetsbehandling for nogen, som man snakker om, og ja måske skilsmisse eller hvad det må være. Så det jo ligesom det, vi arbejder med i øjeblikket, men. Så det har helt sikkert haft en betydning, øh og måske også bare det der med, at man bliver bedre til sådan en situation med sådan noget sorg, uanset hvem det er, fordi igen det her med, man er nok</p>	R	Spædbarnsdød kan styrke relationen ved at give den noget dybde – positivt for informanten.

Når et spædbarn dør

til at forholde sig til ældre menneskers dødsfald), også en fordel for hende i det arbejde hun skal ud at udføre.			generelt bedre gearet eller håndteret eller kan håndtere det der med, at man mister de ældre mennesker. Det prøver alle, det her prøver alle jo langt fra. Øhm, og så kan man jo sige, idet arbejde som jeg skal ud og lave på et tidspunkt, så er det helt sikkert rigtig gavnligt, eller det er et farligt ord at bruge i denne her situation.		Man har nemmere ved at håndtere når ældre mennesker dør. Henviser til det eksistentielle At de færreste oplever at miste deres spædbarn, gør det til noget særligt.
	00:41:57.2	00:41:58.5	Jo, men jeg forstår hvad du mener.	I	
Uddybning af hvordan hun kan bruge sin erfaring med dette ift. hendes arbejde fremover. Giver bedre mulighed for at kunne sætte sig følelsesmæssigt ind i patienter som har mistets sted.	00:41:58.5	00:42:31.7	Øh at jo mere erfaring du har inden for de der forskellige ting, jo bedre. Øh, og det kan helt sikkert hjælpe mig til at bedre kunne forstå, hvis man skulle stå i en situation, hvor nogen mister et eller andet. Øh, at man sådan kan gå lidt mere ind i den følelsesmæssigt og sige sådan, jeg forstår det faktisk godt en lille smule, det du siger. Øhm, så man kan jo vende den til mange positive ting også, selvom at det selvfølgelig er forbundet med rigtig, det mest negative.	R	Forsøger igen at finde noget positivt i situationen.
	00:42:31.7	00:42:31.8	Jo jo, men det er jo sådan i et professionelt virke.	I	

Når et spædbarn dør

<p>Julie og Peter har også fået vendt processen i sorggruppe.</p> <p>Hendes opfattelse at de er kommet stærkere ud af det.</p>	<p>00:42:31.8</p>	<p>00:42:48.3</p>	<p>Og jeg tror at for Julie og Peters vedkommende, så tror jeg at de også har fået vendt det, også igennem den sorggruppe og sådan noget, til at de er kommet stærkere ud. Det er i hvert fald klart min opfattelse.</p>	<p>R</p>	<p>Formulering "at de er kommet stærkere ud" -kan den tale ind i en generel proaktiv retorik vedr. Sorg eller en tanke om at forældrene også har fået noget positivt ud af det?</p> <p>Når et par mister et barn, gennemgår de en masse følelser sammen, som er unikke for dem. Dertil følger også en række erfaringer, som på sin vis kan styrke deres relation.</p> <p>Man kan diskutere ovenstående - to sider.</p>
	<p>00:42:48.3</p>	<p>00:42:52.4</p>	<p>Ja. Så du siger noget med, at altså de sådan er blevet tættere eller stærkere?</p>	<p>I</p>	
<p>Siger kan til at forældre er blevet stærkere og tættere.</p> <p>Man bliver bedre til at tale om tingene. Man kan ikke være overfladisk.</p>	<p>00:42:52.6</p>	<p>00:43:09.7</p>	<p>Ja, og man er blevet bedre til at tale om tingene. Øh, at det bliver ikke, fordi du kan ikke rigtigt være overfladisk med det der, vel. Øh, der bliver man ligesom nødt til at sige "okay, nu tager vi tyrene ved hornene", og så snakker vi om det her.</p>	<p>R</p>	<p>Man kan ikke tale overfladisk om spædbarnsdød - det kræver at man går i dybden.</p> <p>Metafor: nu tager vi tyren ved hornene –afspejler måske hendes</p>

Når et spædbarn dør

					tilgang/håndtering .Man skal aktivt sætte sig for, at man går ind i en dialog om det.
	00:43:09.7	00:43:20.9	Ja, ja. Øhm, altså vi har læst os ind i, at der godt kan være et tabu omkring sorgen over spædbarnsdød. Hvad er dine tanker eller oplevelser med det?	I	
Tror der er et tabu over sorgen over spædbarnsdød. Veninden er pisse ligeglad med, hvad folk synes. Hun er en anderledes case, fordi hun er den type hun er.	00:43:20.9	00:44:23.6	Altså der tror jeg, og nu er det selvfølgelig fordi hun er den type som hun er, hun taler bare, hun er pisse ligeglad med hvad folk synes, ikke. Øh, om det er det ene eller andet, altså hun er også kæmpe nudist, altså hun er fuldstændig (der grines i plenum), øh iskold. Øhm, og derfor så er hun nok en lidt anderledes case end så mange andre, men jeg tror, det der kan være omkring, det er måske ét, hvor lang tid må man, det er jo også mærkeligt at sige må man, men er det okay at være ked af det over det. Og øh og øh så omvendt er det okay ikke at besøge graven hver dag. Altså hvordan er det du egentlig sådan afvejer din situation over for andre, for der tror jeg måske, at	R	Venindes personlighed tillægges betydning –ikke et ligeså stort tabu for veninden grundet hendes bramfrie personlighed. Taler ind i sørgepligt og sørgeret. Hun overvejer, hvordan man egentlig afvejer sin sorg over for

Når et spædbarn dør

Der er helt sikkert et tabu. Det mener hun der er om alt der er sært at tale om.			det vigtigste i den situation nok er, at man på en eller anden måde finder ind til sig selv og siger, det er det, der skal fungere for mig. Og det er jo nok bare svært uanset hvem man er. Men der er da helt sikkert et tabu, der er jo tabu om alting, der er svært at snakke om.		andre (vidner om, at der ikke er en klar definition på dette) – hendes egen refleksion/svar på dette er, at man skal gøre det, der fungerer bedst for en selv. -henviser til at sorgen er individuel.
	00:44:23.6	00:44:23.7	Jo, det kan man sige.	I	
	00:44:23.7	00:44:38.7	Og jeg tror for Nanas vedkommende, så er det meget det der med, hvad tænker folk om, at jeg ikke græder hver dag. Hvor lang tid bør jeg græde, øh ja.	R	Selvom veninden generelt er ligeglad med, hvad andre tænker om hende, så er hun stadig bevidst om, hvad andre kunne tænke om hendes sorg. Taler direkte ind i sørgeret og sørgepligt.
	00:44:38.9	00:44:46.5	Ja. Har du oplevet, at der var situationer, hvor du ikke havde lyst til at bringe Basse op i samtalen?	I	
Hun mener først, at der har været situationerne, hvor hun ikke har ville bringe Basse	00:44:46.5	00:45:21.4	Øh, ja det har der vel nok været. Jeg kan ikke komme på dem faktisk, fordi i de fleste tilfælde, så ville jeg sige det, fordi det har været	R	Det at hun skifter forklaring kan vidne om, at denne del ikke står

Når et spædbarn dør

<p>op i samtalen, men hun kan ikke huske nogle situationer.</p> <p>Det er særligt ved festlige lejligheder, at hun har tænkt over, hvorvidt hun skulle bringe Basse op. Har endt med altid at gøre det.</p>			<p>for en åben dialog fra start af. Øhm, men der har da nok været situationer, hvor jeg har tænkt "årh, det", eller og jeg ved de der sådan festlige lejligheder, hvor man har tænkt, skal vi nævne det, der har man da lige siddet og tænkt skal vi/skal vi ikke. Men vi har så endt med altid at gøre det, øhm, for at ja ingen nævnt eller hvad hedder det ingen glemt, eller hvad man siger.</p>		<p>helt klart for hende.</p> <p>Der kan være noget med at det kan være sværere at bringe Basse op ved festlige lejligheder, pga. den forventning der er kædet sammen med disse –det skal være sjovt og rart og det harmonerer tabet ikke særlig godt med -derfor måske vanskeligere at tale om her, da det clasher med ens indstilling til begivenheden.</p> <p>At hun skal overveje, hvorvidt hun bringer Basse op i samtalen eller ej ved festlige lejligheder, vidner om, at der kan være tale om en berøringsangst. Hun ønsker at vise et hensyn ved både at bringe Basse op, samtidig med at hun ikke vil ødelægge en god stemning.</p>
	00:45:21.4	00:45:29.2	Ja. Og nu har vi også sådan, altså nu har vi jo også kunne se det	I	

Når et spædbarn dør

			lidt her, men sådan hvilke følelser bliver der vækket i dig, når du sådan taler om Basse?		
Når hun taler om Basse mærker hun ulykke, det skær i hjertet og en følelse af uretfærdighed over, at det skulle ramme dem.	00:45:29.2	00:46:02.7	Øøøøøh. Jeg tror ulykke, sådan det gør ondt, jeg synes det er hjerteskrærende, at de skulle det der igennem. Øhm, og så måske også noget med at, at altså uretfærdighed er jo en anden ting, og der kan man sige uretfærdighed jo, verden er et fandme unfair, ikke. Øhm, men hvorfor lige dem. Og det er nok der uretfærdigheden kommer ind, hvorfor var det dem der skulle rammes af det.	R	Et udtryk for meget empati. Prøver at finde mening i hvorfor det lige skulle være dem -virker ikke til hun kan finde den og der opstår uretfærdighedsfølelsen -kan hænge sammen med det meningsoprængende.
	00:46:02.7	00:46:02.8	Ja (baby snakker)	I	
Nogen skal "rammes" Venindes tab får hende til at sætte det i perspektiv til hende selv – det kunne have været hende.	00:46:02.8	00:46:11.5	Og så omvendt nogen skal jo. Og det tror jeg måske, at det går også lige så meget tilbage på en selv, og man tænker sådan, det kunne også være mig (baby begynder at blive utilfreds)	R	Venindes tab gør hende både ked af det på deres vegne, men bliver opmærksom på, at den slags sker, og det kunne lige såvel være hende. - skaber en refleksion over egen sårbarhed. Refererer til grundangsten, Yalom.
	00:46:11.5	00:46:13.5	Ja, ja. Så der ligger lidt forskellige ting	I	

Når et spædbarn dør

			(baby græder lidt, fokus rettes mod ham). Vi er næsten også ved at være der.		
	00:46:13.5	00:46:21.6	Ja, det er så fint.	R	
	00:46:21.7	00:46:27.7	Hvordan oplevede du, at du var en god støtte? Altså du har jo sagt, jeg tænker det med blomsterne og sådan noget.	I	
<p>Beskriver at hun ikke har været der så meget fysisk, men har været meget tilstedeværende på afstand for veninden -Har været meget opmærksom på at vise omsorg f.eks. på sårbare dage, eller ved at skrive en sms/ringe engang imellem.</p> <p>Veninden har hele tiden vidst, at hun gerne ville være der 100 pct., men at det ikke har</p>	00:46:27.7	00:47:22.5	Ja, ja, men jeg tror egentlig det mest har været, netop fordi jeg har haft et barn i forvejen, så altså det har ikke været den der fysiske person, der har siddet der, og hun kunne græde ved skulderen, men mere det der med at være enormt opmærksom på, hvis hun ringede, eller jeg ringede til hende og hørte "hvordan går det", eller bare lige skrive en sms engang imellem "tænker på jer", og så det med at være opmærksom omkring de dage der, som man godt ved er enormt sårbare for dem. Ja, så det tror jeg sådan på den måde, at hun hele tiden godt har vidst, jeg vil rigtig gerne, det kan godt være, at jeg ikke kan være der 100 pct. hele tiden, men det vil jeg rigtig gerne (Baby bliver utilfreds og det	R	<p>At have et barn som nærtstående kan komplicere den "fysiske støtte".</p> <p>Hun mener, at hun viser støtte ved at være enormt opmærksom på mærkedage - mærkedage kan være vigtige for forældre der mister; med til at fastholde barnets eksistens/rituelt/på mindelse om at de ikke lever.</p> <p>Hun har været meget opmærksom på at finde en måde at være meget tilgængelig for</p>

Når et spædbarn dør

været muligt pga. baby.			forsøges at trøste ham).		veninden på, trods ikke mulighed for at være der så meget fysisk – vidner om at det er vigtigt for hende at være der for veninden. Tyder på en stor viden og indsigt at hun formulerer sig så entydigt, som om at det ved man jo godt –ikke alle der ved at døds-og fødselsdag er ekstra sårbart, og mange som ikke forholder sig til det, så her siger det noget om hendes person. Det kan også have haft betydning, at veninden har italesat sine behov.
	00:47:22.5	00:47:26.4	Vi kan godt snakke videre.	R	
	00:47:26.4	00:47:28.5	Det er okay med dig.	I	
	00:47:28.5	00:47:29.6	Ja ja.	R	
	00:47:29.6	00:47:36.3	Okay, øhm. Hvornår oplevede du, at det kunne være udfordrende at være tæt på en person, som er i sorg?	I	
Udfordrende: At hun har været tæt på veninden, har gjort, at hun har haft svært ved at dele	00:47:36.3	00:48:15.2	Øhm. Altså det tror jeg for eksempel sådan noget med at man, altså jeg havde rigtig svært ved at dele min glæde over min datter. Der putter	R	Taler ind i sociale konventioner og kodekser –lægger restriktioner på sig selv, fordi hun har en opfattelse af at det er upassende

Når et spædbarn dør

<p>sin egen glæde over sin datter. Har lagt restriktioner på sig selv, fordi hun mener, at vil være upassende at bringe glæden over eget barn op i en samtale.</p> <p>Hun har skulle lægge bånd på sig selv i forskellige henseender.</p>			<p>man rigtig mange restriktioner på sig selv over hvis man har et eller andet og man sidder og man er samlet og man er "årh, det vil jeg bare helt vildt gerne sige", men ej det kan jeg ikke. Det er måske lidt upassende, eller sådan noget (lille pause). Så det er måske mest i sådan nogle henseender, at der har man været mere opmærksom på at lægge bånd på sig selv.</p>		<p>at tale om sin egen glæde over sit barn, når en anden har mistet sit – hendes normer som kommer i spil her. Mest i store sociale sammenhænge.</p> <p>Hvordan opfører man sig bedst over for en, som lige har mistet et spædbarn?</p>
	00:48:15.2	00:48:20.2	Ja. Oplever du stadig det i det?	I	
<p>Oplever ikke de udfordringer som er beskrevet ovenfor længere. Er blevet nemmere fordi hun har et barn nu og derfor er usikkerheden om hun kunne få et barn væk.</p>	00:48:21.7	00:48:35.0	<p>Nej, nej det gør jeg faktisk ikke, men nu er det jo også nemmere, fordi hun har et barn i forvejen. Og derfor ved hun godt, at hun kan og alle de der ting, ja så bliver det nemmere.</p>	R	<p>Frygten for at veninden ikke kunne få børn var tilstedeværende hos informanten - det komplicerede samværet/relationen med veninden, da hun ikke kunne udtrykke glæde over egen datter.</p> <p>Det er blevet lettere efter de godt ved at hun kan, mindre kontrastfyldt.</p>
	00:48:35.0	00:48:35.2	Helt sikkert.	I	
	00:48:35.2	00:48:40.5	Sådan helt kort her til sidst, er du selv	I	

Når et spædbarn dør

			religiøs eller spirituel? Du sagde du sang i gospelkort, men det er jo ikke noget man.		
<p>Anser sig selv som værende en moderne form for kristen.</p> <p>Går ikke i kirke hver søndag, men juleaften og ville gerne gå mere i kirke. Barn er døbt og det næste skal døbes.</p> <p>Ser kirken som et rum, hvor man kan få fred og ro.</p> <p>Kunne godt finde på at bede en bøn inden hendes eksaminer i studietiden.</p>	00:48:40.5	00:49:46.6	<p>Altså jeg tror at jeg ville anse mig selv som værende kristen. Øh, men nok i en lidt mere moderne form forstået på den måde, at altså jeg går ikke i kirke hver søndag, men jeg kan rigtig godt lide at gå i kirke, øhm, og min datter er døbt, han skal døbes, og jeg går i kirke juleaften og jeg ville egentlig nok gerne gå mere i kirke. Jeg ser det som et rum, hvor at man kan være i ro og fred, tror jeg at jeg vil sige. Så jeg tror da på et eller andet, øh og øøh og jeg kunne da også sagtens lige finde på at bede til gud, det har jeg faktisk gjort hele mit studie igennem før min eksamen dagen før. Holde hånden over mig i et svagt øjeblik.</p>	R	<p>Kan vidne om noget traditionelt hos informanten</p> <p>kan bruge troen til at finde styrke og ro.</p>
	00:49:46.7	00:49:50.0	Er det noget du har brugt i, altså i forbindelse med det her?	I	

Når et spædbarn dør

Til gospel har de været lidt ekstra opmærksomme på Basse og dedikeret sange til ham.	00:49:50.0	00:50:05.6	Nej. Altså vi har gjort det når vi har været til gospel, så har vi været sådan lidt mere opmærksomme på det og snakket om nu øh, den her går lige ud til Basse eller sådan noget, ikke. Øhm, men det er nok mest det.	R	Gospel har været et redskab til at integrere eller huske Basse. Viser veninden, at de anerkender Basses eksistens. Giver støtte.
	00:50:05.6	00:50:25.5	Nej. Vi har ikke mere, vel. Så hvis der er noget du tænker, der kunne være relevant, som vi ikke har fået belyst.	I	
	00:50:25.5	00:50:38.3	(Baby pludrer). Nej, og ellers kan jeg også bare skrive til jer, hvis jeg kommer på noget.	R	
	00:50:38.3	00:50:42.8	Men i hvert fald har det været okay, altså at skulle snakke om, selvom det er et følsomt emne?	I2	
Det rør hende egentlig ikke at tale om et så følsomt emne. det er fint at få talt om og det sætter refleksion i gang.	00:50:42.8	00:51:05.9	Ja, ja. Altså det synes jeg, det rør mig egentlig ikke. Det er jo fint nok at få snakket om, også fordi det gør jo, at man selv reflekterer over det lidt mere, når man snakker om det, ikke. Så det synes jeg egentlig ikke.	R	At deltage i interviewet og tale om det sætter refleksion i gang - kan hentyde til at vi også er en del af processen som forskere –aktiverer tanker i informant.
	00:51:05.9	00:51:11.2	Hvis der bliver sat noget i gang, som du har lyst til at vende, så er vi total til rådighed.	I	
	00:51:11.2	00:51:13.2	Sådan.	R	

Når et spædbarn dør

	00:51:13.2	00:51:20.3	Så skal du endelig bare, så vil vi meget gerne (baby pludrer). Og så vil vi bare sige tusind tak, det var virkelig dejligt.	I	
	00:51:20.4	00:51:24.0	Jamen det var godt at jeg kunne hjælpe.	R	
	00:51:24.0	00:51:27.2	Det kunne du i hvert fald. Og dejligt at møde jer begge to.	I	

Bilag 3: Transskription af Livas interview (inkl. analysetrin 3)

Fremspirende temaer	Start Time	End Time	Transcript	Speaker	Fortolkning
	00:00:00.0	00:00:38.8	Sådan. Øhm jeg tænker at jeg først bare lige fortæller sådan kort om projektet, så du igen lige ved hvad det er øhm, ja vi vil jo gerne undersøge hvordan det opleves at være nærtstående til forældre der er i sorg efter at have mistet et spædbarn. Øhm, vi er meget interesserede i at høre din oplevelse, øhm, så hvis du har tanker eller har nogle refleksioner du gerne vil dele med os, så skal du bare byde ind, men ellers så har vi forberedt nogle spørgsmål som vi kommer til at spørge ind til. Øhm ja, vi forventer at det tager ca en times tid og øh, du har jo lige skrevet under på samtykkeerklæring	I	
	00:00:38.8	00:00:39.3	Ja	R	
	00:00:39.3	00:00:46.4	Yes. Øhm og du er indforstået med at du bliver anonymiseret, når det er vi transkriberer det og det selvfølgelig bliver slettet	I	
	00:00:46.4	00:00:46.7	Ja	R	
	00:00:46.7	00:00:49.7	Ja. Det lyder godt. Og også at vil optager interviewet?	I	

Når et spædbarn dør

	00:00:49.7	00:00:50.3	Ja.	R	
	00:00:50.3	00:00:58.5	Ja. Øhm du er altid velkommen til bare at stille spørgsmål hvis der er et eller andet, eller der er noget du sådan ikke har lyst til at dele med os, så er det også helt okay.	I	
	00:00:58.5	00:00:58.9	Jep	R	
	00:00:58.9	00:00:59.7	Er det okay?	I	
	00:00:59.7	00:01:00.2	Det er så fint.	R	
	00:01:00.2	00:01:10.4	Det lyder godt. Vi starter lidt med øhm (kort pause), at være interesseret i bare lidt om dig, så kunne du starte med at give bare lige en kort introduktion af hvem du er?	I	
	00:01:10.4	00:01:20.8	Ja, øh jeg hedder Liva, jeg læser retorik på KU. Og så er jeg pårørende	R	
	00:01:20.8	00:01:21.2	Ja	I	
Personliggør barnet Egen relation til barn eksisterer Også hendes tab	00:01:21.2	00:01:28.7	til nogen der har mistet øh min niece, som jeg mistede for et år siden, (kort pause) og så har jeg selv en datter	R	Min niece: formulering viser at hun selv har et bånd til det døde barn og personliggør barnet. Formulering: "jeg mistede": indikerer at det også er hendes tab og sorg
	00:01:28.7	00:01:28.8	Mmm	I	
En del af egen identitet: mor Personlighed: kreativ	00:01:29.2	00:01:38.3	Øh, på to (kort pause), og så laver jeg en masse teater ved siden af, jeg tror det er meget det der, beskriver hvordan, hvad jeg laver	R	Informant: mor Informant: kreativ.
	00:01:38.3	00:01:40.8	Jamen, det er også meget fint. Fik du nævnt din alder?	I	
	00:01:40.8	00:01:42.4	Min alder, jeg er 27.	R	

Når et spædbarn dør

	00:01:42.4	00:01:43.4	27	I	
	00:01:43.4	00:01:43.7	Ja	R	
	00:01:43.7	00:01:44.9	Yes, det er bare godt lige at have med	I	
	00:01:44.9	00:01:46.4	Ja det er det (smågriner)	R	
	00:01:46.4	00:01:53.7	Øhm, (kort pause), hvad er din relation til, det fortalte du selvfølgelig (alle smågriner), at det var din søster	I	
	00:01:53.7	00:01:54.4	Ja	R	
	00:01:54.4	00:01:56.9	Mmm, hvordan vil du beskrive jeres forhold ellers?	I	
Tilstede ved fødsel: tæt relation	00:01:56.9	00:02:02.8	Det var rigtig, eller det er rigtig godt, øhm hun havde selv spurgt om min mor og jeg ville være med til øh fødslen	R	Beskriver deres relation rigtig god. Søsterens ønske om at have informant med til fødsel indikerer tæt relation
	00:02:02.8	00:02:02.9	Ja	I	
Tæt relation til søster	00:02:02.9	00:02:16.5	Så det var egentlig, det lå i kortene at vi skulle være med øh til fødslen og vi har altid, der er kun lige sådan, der er ikke engang to, jo der er to, der er lige to år i mellem os, så vi har altid været tætte øhm, nok mere her hvor vi er blevet ældre	R	Næsten pseudotvillinger fremhæves som betydningsfuldt for deres tætte relation
	00:02:16.5	00:02:16.9	Mmm	I	
	00:02:16.9	00:02:21.4	Øhm (kort pause), ja det har ikke rigtigt ændret sig efter	R	
	00:02:21.4	00:02:21.7	Nej	I	
Fælles tab	00:02:21.7	00:02:26.1	Det er nærmere gået omvendt, at vi er blevet endnu mere tætte af at, at vi har mistet	R	Formulering "vi har mistet" = ser tabet som noget fælles og altså ikke kun morens tab. Relationer er blevet
Tab har gjort relationen tættere					

Når et spædbarn dør

					tættere af at have mistet.
	00:02:26.1	00:02:30.4	Ja. Det lyder, øh meget fint og vi kommer også til at spørge meget mere ind til det	I	
	00:02:30.4	00:02:30.6	Ja	R	
	00:02:30.6	00:02:32.2	bare lige godt lige at høre sådan	I	
	00:02:32.2	00:02:32.5	Ja	R	
	00:02:32.5	00:02:38.4	Hvor det står. Øhm hvor længe siden er det så, kan du huske præcis hvornår din søster hun mistede?	I	
Dødsdag: stort indtryk	00:02:38.4	00:02:42.4	Det var den (datoen udeladt) sidste år, 2019	R	Kan huske præcis dato: kan indikere stor betydning for hende.
	00:02:42.4	00:02:42.5	Okay	I	
Stor indsigt i graviditet	00:02:42.5	00:02:44.8	Må det være, ja (kort pause) Øh på terminsdagen	R	Viden om terminsdag indikerer meget indsigt i graviditet
	00:02:44.8	00:02:49.9	Ja. Og jeg skulle lige til at spørge hvor længe henne var hun i graviditeten, men det har simpelthen været	I	
	00:02:49.9	00:02:51.9	Ja ja, hun, det var, hun var sat til den (dato udeladt)	R	
	00:02:51.9	00:02:52.2	Ja	I	
Dør på terminsdag: pludselig død	00:02:52.2	00:02:56.5	Øhm og troede egentlig også at hun skulle føde helt indtil vi kom ind på fødegangen	R	.
	00:02:56.5	00:02:57.0	Okay	I	
	00:02:57.0	00:02:59.7	så det var egentlig først derinde de fandt ud af at hjertet ikke slog	R	
	00:02:59.7	00:02:59.8	Okay	I	
Mister på terminsdagen: meningsprængende	00:02:59.8	00:03:06.0	Øhm, ja, så ja hun var, hun skulle føde en reel baby ud, som var død	R	Hændelsen: stor kontrast: forventning om levende baby kontra død baby -

Når et spædbarn dør

					meningssprængende
	00:03:06.0	00:03:06.3	Ja	I	
	00:03:06.3	00:03:06.9	Ja	R	
	00:03:06.9	00:03:11.9	Var det sådan, var fødslen, altså var den gået i gang eller var det bare fordi det var der hun skulle sættes i gang?	I	
Planlagt vigtig rolle i fødslen	00:03:11.9	00:03:23.9	Øhm, nej den var, altså, det var, det var meningen at jeg skulle køre dem ind og det var hele tiden aftalen, så hun ringede til mig og sagde, jeg tror det er nu og det var hendes første barn, så hun vidste ikke øh, man ved ikke, er det nu eller er det ikke	R	
	00:03:23.9	00:03:24.2	Nej	I	
	00:03:24.2	00:03:25.8	Men det virkede som om at det var veer	R	
	00:03:25.8	00:03:26.1	Okay	I	
	00:03:26.1	00:03:28.1	Øhm så vi skulle køre ind til tjek	R	
	00:03:28.1	00:03:28.5	Ja	I	
Intet forvarsel = større chok og meningssprængende for begge?	00:03:28.5	00:03:28.6	Ja. Så det var egentlig bare for, vi tænkte, at nu kommer der en baby	R	Intet forvarsel kan give større chok for begge
	00:03:32.0	00:03:32.3	Ja	I	
	00:03:32.3	00:03:32.6	Ja	R	
	00:03:32.6	00:03:44.7	Det er det man gør. Det kommer jeg også til at spørge lidt ind til igen her senere, men øhm meget fint beskrevet sådan her til at starte med. Øhm nu kommer det til at være lidt mere stadig lidt på dig	I	
	00:03:44.7	00:03:46.0	Ja det er så fint	R	
	00:03:46.0	00:03:52.8	Men hvordan vil du ellers beskrive dit forhold til dine venner og dine nærmeste, eller dine nærmeste venner og din familie?	I	
Personlighed: prioritering af få tætte relationer	00:03:52.8	00:04:14.3	Øhm, jeg har mange, aj jeg har ikke mange, jeg har få tætte venner, (næste sætning bliver	R	

Når et spædbarn dør

Morrollen begrænser tid til mange relationer			sagt med ironi og lidt grin) mange tætte venner (alle smågriner), jeg har få tætte venner øhm og så har jeg jo også en datter og jeg har en kæreste, så det er sådan (kort pause) begrænset hvor meget man kan pleje øh perifere øh forhold, jeg ved ikke hvad man skal kalde det, venskaber, øhm, men jeg laver samtidig laver jeg rigtig mange projekter, så jeg får rigtig mange bekendtskaber		
Personlighed: mange bekendtskaber.					
	00:04:14.3	00:04:15.0	Mmm	I	
	00:04:15.0	00:04:18.7	Øhm, men dem der ligesom kommer ind på livet af mig, de bliver tætte	R	
	00:04:18.7	00:04:18.9	Ja	I	
	00:04:18.9	00:04:23.0	Ja. Så det er sådan lidt en, om hvor langt inde på livet du er	R	
	00:04:23.0	00:04:23.4	Ja	I	
	00:04:23.4	00:04:24.6	af mig, ja.	R	
	00:04:24.6	00:04:26.8	Hvad med din øh sådan familie?	I	
	00:04:26.8	00:04:27.6	familie?	R	
	00:04:27.6	00:04:27.9	Ja	I	
Tæt familiebånd	00:04:27.9	00:04:45.5	Øhm, der er det også meget, vi er en lille tæt, ihvertfald på min side, jeg har jo også hele min kærestes øhm side, føler jeg også er min familie, øhm og der er vi også tætte. Og som sagt, jeg havde også min egen mor med til min fødsel og min svigermor fordi, det er ligesom det forhold vi havde	R	Inklusion af både svigermor og mor ved egen fødsel vidner om nær relation.
	00:04:45.5	00:04:46.3	Ja	I	
	00:04:46.3	00:04:47.5	Ja. (pause)	R	
	00:04:47.5	00:04:54.9	Så i hvilke sådan situationer øhm bruger du dine venner og din familie?	I	
	00:04:54.9	00:05:04.1	Øh jeg bruger dem meget til ligesom, til at finde ud af, tror jeg, hvis jeg står i nogle svære	R	

Når et spædbarn dør

			valg, hvis der er noget jeg skal vælge		
	00:05:04.1	00:05:04.4	Ja	I	
Personlighed: ubeslutsom	00:05:04.4	00:05:12.5	Jeg er rigtig dårlig til at vælge, jeg er virkelig dårlig til at vælge, om det er så er om jeg skal have en bolle eller en kage i bageren	R	
Familie: sparringspartner					
	00:05:12.5	00:05:12.6	Mmm (smågriner)	I	
Relationer = adfærdsregulerende.	00:05:12.6	00:05:27.2	Så der og der bruger jeg, om det så er så nogle små eller nogle store, så er det meget det jeg bruger øhm min familie og venner til, det er meget til at høre også, for jeg er meget (kort pause), når folk kender mig, jeg er meget ligeud og høre, okay var det for meget eller skal man holde lidt igen, det meget sådan		Bruger relationer som sine spejle til at finde ud af om egen adfærd er passende.
	00:05:27.2	00:05:28.0	Ja	I	
	00:05:28.0	00:05:29.4	Mine spejle tror jeg	R	
	00:05:29.4	00:05:29.7	ja	I	
	00:05:29.7	00:05:30.9	Ja	R	
	00:05:30.9	00:05:34.7	Er der så nogle situationer hvor det er du sådan forventer også at de er der?	I	
	00:05:34.7	00:05:38.7	Øhm, det tror jeg faktisk godt min fødsel, hvor jeg spurgte	R	
	00:05:38.7	00:05:39.2	Mmm	I	
Forventning om gensidig opbakning i relationer	00:05:39.2	00:05:52.0	der forventede jeg måske lidt at, at de ville sige ja, at de ikke ville ville bakke ud eller hvis der er nogle ting der er virkelig vigtige for mig, så forventer jeg at de er der, fordi jeg ville jo også være der for dem, altså det er sådan en gensidig at jeg ville også være der for dem	R	Forventning om at tætte relationer stiller op ved vigtige begivenheder eksempelvis egen fødsel.
Vigtigt at dele betydningsfulde øjeblikke med nære relationer.					
	00:05:52.0	00:05:53.3	Ja sådan en vekselvirkning	I	
	00:05:53.3	00:05:54.1	Ja på en	R	
	00:05:54.1	00:05:55.1	hvis man kan sige det sådan (smågriner)	I	
Forventning om gensidig	00:05:55.1	00:05:55.9	Jamen det er rigtig nok, det er jo en vekselvirkning af at	R	Forventer mest af dem

Når et spædbarn dør

opbakning i tætte relationer.			jeg tror også det er dem jeg føler der er tættest på mig, det er dem jeg har det med at, jeg vil være der for dig, så det tænker jeg da også at du vil være der for mig		der er tættest på hende, da hun ved at hun selv vil være der for dem.
	00:06:05.4	00:06:05.7	Ja	I	
	00:06:05.7	00:06:09.5	det tænker jeg er en (kort pause), at det er det venskab vi har og den relation vi har	R	
	00:06:09.5	00:06:09.8	Ja	I	
	00:06:09.8	00:06:10.9	Ja	R	
	00:06:10.9	00:06:23.8	Så bevæger vi os lidt mere ind på den konkrete hændelse og selve den der sorg dér. Så vil du beskrive hvordan du oplevede situationen dengang at din søster mistede?	I	
Meget berørt ved besked om tabet Tab: udløser behov for egen mor som støtte	00:06:23.8	00:06:32.9	Øh jeg var rigtig ked af det (lille grin), øhm og jeg, det var bare meget sjovt fordi det eneste egentligt, da vi så fandt ud af det, det var at jeg egentlig havde brug for min egen mor	R	Tabet udløser behov for informants egen mor som støtte - Vidner om at det er en voldsom oplevelse for informant, som gør at hun selv har brug for en til at passe på hende
	00:06:32.9	00:06:33.3	Mmm	I	
	00:06:33.3	00:06:55.4	øhm og det var også hende jeg havde ringet sammen med mens de var derinde alene og der gik rigtig rigtig lang tid fra jeg havde kørt dem derind og så gik de så ind alene og skulle se hvor langt hun var eller (kort pause) hvad de, ja hvor langt de	R	

Når et spædbarn dør

			var og så øhm, så skrev min mor var jo på telefonen og var sådan "årh hvor langt er du" og hun var allerede dér var hun sådan, okay der er gået for lang tid, gå lige ind og hør hvad der sker og og hun vidste ligesom allerede dér at der var noget galt		
	00:06:55.4	00:06:56.1	Okay	I	
Pludseligt tab: afmagt. Pludseligt tab: kontroltab Pludseligt tab: egen sorg? Pludseligt tab: kan ikke selv håndtere/overskue situationen.	00:06:56.1	00:07:07.0	Øhm og det var egentlig min, min det var at jeg gerne ville, jeg havde brug for at min mor kom ligesom og tog over øhm på trods af at jeg selv er mor. At der ligesom var en der overtog situationen	R	Spædbarnsdød er så uvant og i dette tilfælde meget pludseligt, hvilket giver hende en oplevelse af magtesløshed, og behov for egen mors overtager situationen: tyder på voldsom oplevelse for informanten.
	00:07:07.0	00:07:07.7	Okay	I	
	00:07:07.7	00:07:08.3	Ja	R	
	00:07:08.3	00:07:14.7	Var det sådan fordi du var, den der, at du også blev utryg i situationen eller (kort pause) siden du siger at du havde brug for hun kom og	I	
Utrygt: ingen viden om hvad der sker i situationen.	00:07:14.7	00:07:18.3	det var både fordi jeg var utryg, altså jeg havde ingen idé om hvad der skete	R	
	00:07:18.3	00:07:18.5	Nej	I	
Normal rolle ift. søster udfordret ved fødsel.	00:07:18.5	00:07:23.9	Og fordi jeg ligesom altid, jeg har altid været, det er min lillesøster, så jeg har altid været den der kunne klare, lige meget hvad hun kom med af problemer	R	
	00:07:23.9	00:07:24.8	Mmm	I	

Når et spædbarn dør

Afmagt skaber behov for egen mors tilstedeværelse	00:07:24.8	00:07:28.7	så kunne jeg klare det. Så kunne jeg ligsom komme med en løsning og det kunne bare ikke lige nu	R	Afmagt skaber behov for egen mors tilstedeværelse -aner ikke hvad hun skal stille op
	00:07:28.7	00:07:28.9	Nej	I	
Kan ikke fjerne smerten fra søster: magtesløshed Forestillinger om rollen som moster går tabt = sorg	00:07:28.9	00:07:45.2	Og der var jeg, der stod jeg magtesløs og ikke øh, jeg tror det var den der var, og så selvfølgelig fordi jeg havde glædet mig helt vildt til at skulle være moster. Øhm og til min datter skulle have en kusine. Så der var også sådan lidt en egoistisk (kort pause), eller det ved jeg ikke om man kan kalde det, men en en, min egen agenda, var der også ligesom krakeleret	R	At hun ikke kan fjerne smerten fra søsteren skaber en følelse af magtesløshed Egne forestillinger om forhold til barnet (moster, kusine) går tabt = sorg.
	00:07:45.2	00:07:47.0	Ja. Men det forstår jeg da godt.	I	
	00:07:47.0	00:07:47.4	Ja	R	
	00:07:47.4	00:07:56.3	Ja. Øhm (pause) (henvendt til I2) tænker du at vi skal have mere om selve oplevelsen, selve den der øhm	I	
	00:07:56.3	00:08:05.0	selve føde, øhm (kort pause), nej jeg tænker egentlig at det er okay for nu og så hvis der er noget du (henvendt til informant) øh lige kommer i tanke om som du synes er relevant, så må du meget gerne	I2	
	00:08:05.0	00:08:05.6	Ja	R	
	00:08:05.6	00:08:12.1	fortælle os, hvis der er nogle flere ting du husker eller ja som det satte i gang, så sådan bare, ja	I2	
	00:08:12.1	00:08:12.3	Ja	R	
	00:08:12.3	00:08:12.5	Ja	I	

Når et spædbarn dør

	00:08:12.5	00:08:14.9	Jamen jeg tænker det er fint at gå lidt videre.	I2	
	00:08:14.9	00:08:15.3	Ja	R	
	00:08:15.3	00:08:25.8	Øhm (pause), hvordan håndterede du så sådan efterfølgende, eller hvordan oplevede du at forældrene de håndterede tabet?	I	
Ønskebarn = stor sorg	00:08:25.8	00:08:29.7	De var jo fuldstændig knust, det var jo bare, det var ønskebarnet	R	Hvor meget man ønsker barnet har betydning for hvor stor sorgen bliver
	00:08:29.7	00:08:30.1	Okay	I	
Hvor meget man ønsker barnet: betydning for sorgens udtryk. Ønskebarn: stort engagement i barnet inden fødsel.	00:08:30.1	00:08:50.4	Øhm hvor min egen datter, hvis hun hører, aj (alle smågriner), hun var jo ikke, det var ikke fordi hun ikke var ønsket, men hun kom bare lige pludselig, hvor det her det var jo ligesom det ønskebarn de bare havde ønsket, så ja de virkelig gerne ville have, øhm så de var jo fuldstændig ødelagte og fik hende jo ud og fik lov at ligge med hende to dage øhm, man har sådan (kortpause) vuggelift	R	Hvor meget man ønsker barnet, har betydning for sorgens udtryk "ønskebarn": stort følelsesmæssigt engagement, mange tanker og forestillinger som går tabt.
	00:08:50.4	00:08:50.7	Ja	I	
	00:08:50.7	00:08:52.2	som ja, jeg ved ikke om i selv?	R	
	00:08:52.2	00:08:53.2	Jeg har set det øh	I	
Forældres adfærd efter fødsel: anerkendelse af barnets eksistens, continuing bonds.	00:08:53.2	00:09:06.0	Ja. Hvor at øhm hun kunne ligge i når det var at, de ville jo gerne have hende ud og, men for dem var det jo bare et barn stadig som ligesom, de kunne godt se til sidst i forløbet, at hun begyndte at falde indad og	R	Forældrene udviser omsorg og adfærd som indikerer at det kunne være et levende barn.
	00:09:06.0	00:09:06.9	Okay	I	
	00:09:06.9	00:09:12.0	altså ligesom at livets, hvad kalder man det, legemets gang, når det er dødt	R	

Når et spædbarn dør

	00:09:12.0	00:09:12.3	Ja	I	
Tabet: forældrene er dybt påvirket, meningsoprængende	00:09:12.3	00:09:21.7	Øhm, men i starten var det jo bare, de sad med hende og de var så kede af det og jeg tror de fik sovepiller, det var bare hele deres verden der der krakelerede	R	
	00:09:21.7	00:09:22.1	Ja	I	
	00:09:22.1	00:09:22.7	Ja	R	
	00:09:22.7	00:09:26.3	Hvor var du i de her dage, hvor var du i den situation	I	
Tæt relation til søster. Uklart forløb om fødsel: krisesituation? Bevidst stillingtagen som støtte: omsorgsadfærd om at fjerne babyting: misforstået hensyn?	00:09:26.3	00:09:27.0	Jeg var øhm under selve fødslen der var min mor og jeg der jo hele tiden og så, det er lidt sjovt, for det hele det sådan, det plører lidt sammen og jeg tror vi tog ud, for det første, de havde sat børneværelse op også, så det tog vi ud og rev ned, eller ikke rev ned, men vi tog alting ned og pakkede ned i kasser ned i deres kælder, så de ikke skulle komme hjem til et tomt børneværelse og vi ordnede ting og vi	I	Tilstedeværelse under fødsel viser tæt relation. at hændelsen er lidt sløret kan indikere at det har været voldsomt for informanten -mange områder der bliver påvirket i en krisesituation. Vælger aktivt at fjerne spor efter barnet ud fra et ræsonnement om at det vil hjælpe forældrene: misforstået hensyn?
	00:09:45.7	00:09:48.6	Hvad var det som i ordnede?	I	
Sløret indtryk af forløbet omkring fødslen.	00:09:48.6	00:09:58.1	Vi, det det, jeg tror, nu kan jeg slet ikke huske det, men der var ihvertfald børneværelset og så ordnede, jo så, var der jo (pause), ja det er lidt sjovt, (kort	R	

Når et spædbarn dør

Støtte ved fødsel: praktisk hjælp			pause) jeg kan bare huske der var så mange små		
	00:09:58.1	00:09:58.4	Ja	I	
Informant: tager meget ansvar	00:09:58.4	00:10:12.2	bitte ting som der ligesom, det var, jo det var, vi skrev til alle hendes veninder, alle der ligesom var om, min søster har rigtig mange veninder, hun er ligesom lidt modsætning på det punkt af mig, så vi skrev til alle hendes veninder alle dem der ligesom sad og ventede på at der kom det her levende barn	R	
	00:10:12.2	00:10:13.0	Mmm	I	
Støtte ved fødsel: skærme forældre fra omverdenen og påmindelser om barnet, misforstået hensyn?	00:10:13.0	00:10:17.7	Øhm og skrev at de ikke skulle skrive/tage tilbage til dem (dårlig lyd) og de skulle ikke kontakte dem og de skulle kontakte dem gennem os	R	Bevidst støtteadfærd: prøver at skærme forældre fra påmindelsen om barnet: misforstået hensyn?
	00:10:17.7	00:10:18.6	Ja	I	
Informant tager meget ansvar i rollen som støtte Informant: hjælper med ydre praktik, så forældre kan få ro.	00:10:18.6	00:10:36.4	Øhm (rømmer sig) , øhm så det var meget det vi, og kørte frem og tilbage, hentede ting hjemme hos dem til dem. Øhm (pause) ja, fik det hele til lige at køre rundt de der to dage de var på hospitalet og så var de ellers hjemme hos os faktisk	R	
	00:10:36.4	00:10:37.0	Ja	I	
Informant åbner sit hjem: stor rolle og støtte Spædbarnsdød (forældrene): dyb krise; tabet udløser behov for meget støtte fra nærtstående	00:10:37.0	00:10:43.3	Øh en hel uge efter tror jeg, to uger efter, boede de jo bare hjemme hos os, for de kunne slet ikke (kort pause) få et liv til at hænge sammen.	R	Informant åbner sit hjem: stor rolle og støtte. Er nødt til at flytte hjem til informant: vidner om stort behov

Når et spædbarn dør

					for hjælp og støtte i den første periode efter tabet.
	00:10:43.3	00:10:43.7	Nej	I	
	00:10:43.7	00:10:44.4	Nej	R	
	00:10:44.4	00:10:46.8	Var det sådan så de godt kunne snakke med jer om	I	
	00:10:46.8	00:10:47.5	Ja ja	R	
	00:10:47.5	00:10:47.6	Hvordan de havde det	I	
Søsters personlighed: åben kommunikation om tabet	00:10:47.8	00:10:50.7	Det kunne de, de altså, min søster har altid været, hun snakker meget (griner)	R	
	00:10:50.7	00:10:51.5	Okay	I	
Søsters personlighed: god til at udtrykke sig	00:10:51.5	00:10:56.7	Og hun har altid været god til at komme ud med sine, det hun har, så jeg synes det var, min svoger er lidt mere stille	R	
	00:10:56.7	00:10:57.0	Mmm	I	
Forældre: gode til at udtrykke behov.	00:10:57.0	00:11:05.6	tror det passer meget godt (alle smågriner) i hvor meget, men jeg synes de var gode til at komme ud også gode til at fortælle når de ligesom havde brug for at vi gik eller hvad de havde brug for fra os af	R	
	00:11:05.6	00:11:06.6	Okay	I	
Informant: stor rummelighed ift. parrets behov.	00:11:06.6	00:11:10.2	Øhm (kort pause) Og være egoistiske og ligesom sige, nu må i godt gå eller nu må i godt være her	R	Informant kan godt rumme at tiden mens de bor ved dem er på forældrenes præmisser.
	00:11:10.2	00:11:10.8	Ja	I	
	00:11:10.8	00:11:11.5	Ja	R	
Storesøsterrollen: handlekraftig uden inddragelse af søsters mening.	00:11:11.5	00:11:15.2	Var det også dem der f.eks. fortalte at de gerne ville have i gik ned og pakkede børneværelset sammen eller var	I	Prædefinere de roller (søskendeforhold) præger adfærd i støtten: handlekrafti

Når et spædbarn dør

					g uden inddragelse af søsters mening.
	00:11:15.2	00:11:15.8	Nej	R	
	00:11:15.8	00:11:16.5	Det var noget i tænkte sådan	I	
Nærtstående har brug for sparring om hensigtsmæssigstøtte Udefineret hvordan man støtter bedst efter spædbarnsdød.	00:11:16.5	00:11:29.9	Ja, det var noget vi, min kæreste faktisk, han er, ham praiser jeg, aj (alle smågriner), det var ham der sagde, og han var også udeforstående, han var jo ligesom, selvom han var inde i det, så var han også udeforstående, så han var jo "det er bare noget vi gør nu og så kører vi hjem og gør det og så kommer vi tilbage igen"	R	Informant får sparring af kæresten ift. hvordan hun støtter søsteren bedst. - indikerer at det ikke er er fast defineret hvordan man støtter bedst efter spædbarnsdød.
	00:11:29.9	00:11:30.5	Ja	I	
	00:11:30.5	00:11:31.7	Ja, øhm.	R	
	00:11:31.7	00:11:37.7	Reagerede, hvordan reagerede de så på, altså hvordan ja hvordan (kort pause), hvad var deres oplevelse af at i ligesom	I	
Egne overbevisninger præger støtten.	00:11:37.7	00:11:39.1	Jeg tror faktisk de var taknemmelige	R	Opfattelse af at søster var taknemmelig for handling om at fjerne babyting.
	00:11:39.1	00:11:39.4	Ja	I	
Forforståelse ift. hvordan man bedst støtter (fjerner alt der relateres til barnet)	00:11:39.4	00:11:49.9	vi havde jo også, vi havde også fjernet altså alt hvad de var begyndt at sætte op i, i lejligheden, stole, sådan børnestole og alt hvad de ligesom havde, havde vi fjernet for at de ikke skulle, ihvertfald i dagene dér ik	R	Informant er af den overbevisning, at det er bedst at fjerne alle babyting, så forældrene ikke bliver konfronteret med tabet, når de

Når et spædbarn dør

					vender hjem til lejligheden.
	00:11:49.9	00:11:50.4	Mmm	I	
Anerkendelse af barnets fortsatte betydning – continuing bonds. Egne overbevisninger om hvad der er bedst for forældrene præger støtten.	00:11:50.4	00:11:50.5	Skulle øh, ikke at de skulle glemme hende, men at de ikke skulle møde alle de her levende babyting	R	Anerkendelse af barnets fortsatte betydning for forældrene. Ræsonnemt om at fjerne babyting: babyting har forbindelse til at få et levende barn, derfor svært for forældrene at møde babytingene.
	00:11:55.1	00:11:55.4	Ja	I	
	00:11:55.4	00:11:59.8	Øhm, som var lidt irriterende fordi at, så havde min datter ikke nogen ting, hun havde ligesom brugt dem (alle smågriner)	R	
	00:11:59.8	00:12:00.5	Ja	I	
Forældre efter spædbarnsdød: taknemmelig for, at nærtstående tager over?	00:12:00.5	00:12:06.3	Ja øhm, men det var øh, det tror jeg, det det virkede som om de var meget taknemmelige for det	R	Informant opfattelse af at forældre er taknemmelig for at fjerne babyting: kan indikere at forældre synes det er rart at nogle tager styring for dem.
	00:12:06.3	00:12:06.9	Ja	I	
	00:12:06.9	00:12:08.0	Øhm (kort pause). Ja.	R	
	00:12:08.0	00:12:12.3	Det lyder som om det var en, godt at der var nogen der kunne	I	

Når et spædbarn dør

			hjælpe dem nu når de selv stod i en ret sårbar situation		
	00:12:12.3	00:12:12.7	Ja	R	
	00:12:12.7	00:12:13.9	Ja	I	
	00:12:13.9	00:12:20.4	Havde de bedt jer om at kontakte altså veninderne og sådan at de lige skulle have lidt ro eller var det noget i selv vurderede også?	I2	
Tydelige egne overbevisninger om god støtte præger adfærden	00:12:20.4	00:12:29.7	Det kan jeg simpelthen ikke huske, jeg tror vi selv (kort pause), ja det må vi selv, fordi der var ikke meget sådan nej, jeg husker det som om det var os selv der tænkte, nu skriver vi lige til	R	Meget handlekraftig ift. håndtering - beskyttende adfærd over for forældre, men spørg dem ikke - misforstået hensyn?
	00:12:29.7	00:12:30.1	Ja	I2	
Opfattelse af forældre: meget ramte/behov for meget støtte fra hende.	00:12:30.1	00:12:40.0	Øh alle der ligesom, eller ikke alle, men dem der var udeforstående ikke, og de henafvejen kunne de også selv lidt skrive med folk og fortælle ikke, men det var ikke noget folk skulle kontakte dem	R	Indtryk af at forældrene er meget dårlige ovenpå tabet, så hun er selv nødt til at tage styringen.
	00:12:40.0	00:12:41.5	Nej. Ja	I2	
	00:12:41.5	00:12:45.2	Ja.	R	
	00:12:45.2	00:12:51.2	Oplever du at der er en forskel fra den sorg de havde dengang og til den sorg de har i dag?	I	
Sorgen udvikler sig over tid.	00:12:51.2	00:12:51.8	Ja	R	Sorgen har udviklet sig.
	00:12:51.8	00:12:52.2	Ja	I	
Forældrenes sorg har ændret sig over tid.	00:12:52.2	00:13:14.0	De er kommet me, altså (kort pause), de opererer meget med man ikke siger kommet videre, men de er jo kommet videre i deres sorg ihvertfald, at de har stadig meget mørke dage, hvor det bare ikke fungerer, hvor de savner, og men, samtidig så er det jo ikke den der, øh tilstand	R	Forældrenes sorg: gået fra at være i chok/handlingslammet til at de fungerer bedre, men med mørke

Når et spædbarn dør

Forældres sorgforståelse: continuing bonds, overført til informant.			af, hvor de bare ikke kan noget, hvor de bare sidder, og forståeligt nok, men bare er i chok		dage og stort savn indimellem. Forældres sorgforståelse: continuing bonds, overført til informant.
	00:13:14.0	00:13:14.8	Mmm	I	
Forældres sorghåndtering + psykiske forbedring: skyldes hjælp fra Landsforening Spædbarnsdød.	00:13:14.8	00:13:30.7	Øhm så ja, de er kommet, og det er jo meget øhm hvad hedder de forening for spædbarnsdøds skyld at de har jo ligesom favnet dem og taget en masse, givet dem en masse hjælp i form af psykologtimer og sorggruppe osv	R	Informant ser en direkte forbindelse mellem forældrenes håndtering af sorg samt deres psykiske sundheds "fremgang" og den hjælp de har fået fra Landsforening Spædbarnsdød
	00:13:30.7	00:13:31.2	Ja	I	
Anerkendelse af at tabet kræver tid at bearbejde	00:13:31.2	00:13:35.9	Ja, så det øh, jeg tror også at det primært eller tror det er derfor de er kommet så langt allerede	R	
	00:13:35.9	00:13:36.0	Ja. Så hvis du skulle prøve at beskrive hvordan oplever du så at sorgen den har en plads hos dem i dag?	I	
Anerkendelse af barnet som noget unikt. Overbevisning om forældrenes fortsatte bånd til barnet	00:13:43.2	00:14:14.8	Øhm, jeg tror den har en, den, eller den har en plads hvor at, hun kan jo altid sidde, altså det er meget metaforisk, men hun vil altid være i deres hjerter og hun vil jo altid, hun er med mange steder, øhm de har en lille blæksprutte, som de har med hende når de f.eks. øh min svoger han spiller, en meget	R	Klar overbevisning om at dødfødte børn altid vil have en plads i forældres hjerter – anerkendelse

Når et spædbarn dør

Continuing bonds.			fjøllet sport (griner), men når han har vundet og så noget så har han den med op på podiet eller, når min søster har fået kørekort i det her år, så har hun haft den der øh blæksprutte med. Øhm så de har puttet deres sorg og de har også et alter, jeg ved ikke om man kan kalde det det? sådan en minde		af at det er et rigtigt barn forældre mister og altså ikke noget som bare kan erstattes, dette barn har en særskilt plads og betydning for forældrene, continuing bonds.
Forældrene: Blæksprutten bliver et symbol på barnets eksistens, continuing bonds.					Blæksprutten bliver et symbol på det mistede barn: tages med ved vigtige begivenheder = bærer hendes eksistens videre (continuing bond)
	00:14:15.0	00:14:15.6	Ja	I	
Mindested: symbol på barnets eksistens Mindested: et sted at placere sorgen	00:14:15.6	00:14:20.1	et mindsted for hende og ja, har ligesom puttet deres sorg i nogle ting	R	Mindested: markering af at der har været et rigtigt barn. Mindested: et sted at placere sorgen
	00:14:20.1	00:14:22.8	Ja. Så hun har lidt fået sådan en plads derhjemme og	I	

Når et spædbarn dør

Forældrene: tydelig markering af barnets eksistens og sorgen	00:14:22.8	00:14:22.9	Ja ja, det har hun nemlig, og der er også billeder af hendes fødder og hænder og og min søster har nogle, har fået noget smykke og min svoger har fået noget tatovering osv, så de ligesom både har hende med hos dem selv, men også i deres hjem og hun ikke er (kort pause), sorgen er ikke, den er jo ikke glemt, men de har ligesom prøvet at vende sorgen til noget godt, at de alligevel har fået en datter	R	Forældrene er meget tydelige i deres markering af barnets eksistens og den sorg der er forbundet hermed. Mange fysiske markeringer af barnet (tatovering, smykke, blæksprutte, mindested, billeder). Forældrene ser sig selv som forældre fortsat. Formulering : "de har ligesom prøvet at vende sorgen til noget godt"-søger efter mening?
Forældres egenopfattelse: er forældre fortsat. positiv formulering = Søgen efter mening?					
	00:14:41.9	00:14:42.3	Ja	I	
	00:14:42.3	00:14:43.6	Ja	R	
	00:14:43.6	00:14:49.0	Hvordan talte i om barnet øh dengang?	I	
	00:14:49.0	00:14:50.2	Hvad vi kaldte hende eller?	R	
	00:14:50.2	00:14:50.9	Ja	I	
Markering af barnets fortsatte eksistens (navn)	00:14:50.9	00:14:52.6	Vi sagde Emma. Det hed, det hedder hun ja	R	
	00:14:52.6	00:14:52.8	Ja	I	
Navngivning: tidlige	00:14:52.8	00:14:53.7	Ja, så vi sagde Emma, altså hun var, hun havde, jeg tror hun	R	Tidlig navngivning

Når et spædbarn dør

forestillinger om barnet: ved tab, større sorg?			havde heddet Emma fra hun var tre måneder i maven		viser at der tidligt i graviditeten allerede var mange forestillinger : kan gøre sorgen større?
	00:14:58.3	00:14:59.1	Okay	I	
Anerkendelse af barnets fortsatte eksistens. Anerkendelse af at barnet har været et levende barn til trods for dødsfødsel.	00:14:59.1	00:15:06.6	Så det, så vi omtalte hende som et levende, på en eller anden måde et levende barn, selvom vi godt vidste, at (kort pause), at hun var død	R	Til trods for dødsfødsel omtales barnet stadig som levende: barnet lever fortsat i deres verden Anerkendelse af at barnet stadig har været et levende barn, til trods for dødsfødsel.
	00:15:06.6	00:15:06.9	Ja	I	
	00:15:06.9	00:15:07.0	Ja	R	
	00:15:08.0	00:15:10.8	Og er der sket en ændring i det eller omtaler i hende stadig som Emma?	I	
Anerkendelse af barnets fortsatte eksistens	00:15:10.8	00:15:12.5	Vi omtaler hende stadig som Emma, ja	R	
	00:15:12.5	00:15:13.8	Ja	I	
Barnets eksistens markeres overfor nye generationer. Anerkender at barnet har en plads i verden/familien	00:15:13.8	00:15:21.5	Som Emma, også selv min datter på to siger "Emma" og ved godt at på billederne så, det er jo fordi det er noget vi voksne har lært hende, men at det er Emma, ja.		
	00:15:21.5	00:15:27.2	Nu fortalte du det der med øhm din datter også godt ved det	I	

Når et spædbarn dør

	00:15:27.2	00:15:27.3	Ja	R	
	00:15:27.3	00:15:30.3	Øhm er det så noget du bevidst har snakket med din datter om?	I	
Barnets eksistens gives videre til nye generationer (kusineforhold) Forældrenes håndtering: en have og ikke et gravsted	00:15:30.3	00:15:46.6	Ja, ja det er jo for vi har jo også, arh hun har ikke været så stor, men vi har meget sådan henad vejen fortalt hende at hun har en kusine der hedder Emma, og at Emma ligesom er oppe, hun har været med ude ved i øhm, man kalder det, de kalder det ikke et gravsted, de kalder det Emmas have, der hvor hun ligger begravet	R	Forældrenes håndtering: en have og ikke et gravsted.
	00:15:46.6	00:15:46.8	Mmm	I	
Tab giver erfaring: vigtig læring om døden Søgen efter mening og positivt i hændelsen? Minus tabu skaber naturligt forhold til død	00:15:46.8	00:16:01.0	Og der har vi ligesom været ude i Emmas have mange gange og hun har været med, øhm og får jo så et naturligt øh forhold til døden i form af, det synes jeg, det måske, hvis man skal vende det til noget godt, at hun får et naturligt forhold til døden, i form af at man kan tage hende ud og lære om det	R	Tab giver erfaringer -i dette tilfælde bruges det til at give læring om døden videre til datter. Formulering "hvis man skal vende det til noget godt": Behov for at der også er noget godt i en så dårlig hændelse - svært at håndtere hvis det kun er dårligt? Familiens håndtering af tabet fjerner muligt tabu

Når et spædbarn dør

					og derved skaber et naturligt forhold til døden for egen datter
	00:16:01.0	00:16:01.3	Ja	I	
	00:16:01.3	00:16:01.9	Ja	R	
	00:16:01.9	00:16:05.0	Ja, det giver god mening at der kom noget fint ud af det også der	I	
	00:16:05.0	00:16:05.1	Ja	R	
	00:16:05.4	00:16:11.9	Ja. Øhm, ja du skal bare endelig tage the, hvis øhm du vil have mere	I	
	00:16:11.9	00:16:12.6	Det er så fint	R	
	00:16:12.6	00:16:18.7	Okay. Hvordan forestiller du dig egentlig generelt at sorg det sådan udvikler sig over tid?	I	
Sorgforståelse: bliver nemmere at leve med over tid	00:16:18.7	00:16:23.2	Jeg tror at (kort pause) den bliver nemmere at leve med	R	
	00:16:23.2	00:16:23.4	Mmm	I	
Sorgforståelse: sorgen vil altid være der ved nogle tabstyper. Sorgforståelse: Sorgens styrke afhænger af tabstype Tabet af barn udløser større sorg.	00:16:23.4	00:16:40.3	Øhm (pause), men jeg tror altid den vil være der, hvis det er noget sorg der sådan (kort pause), jeg tror også på der er forskellige grader af sorg, hvor at sorgen til et barn, jeg ville da også, altså den ville da sidde altid i mig også hvis jeg mistede min datter. Øhm hvor at forhold til sorgen, aj jeg ved ikke om man kan sige sorgen til et kæledyr	R	
	00:16:40.3	00:16:40.8	Mmm	I	
	00:16:40.8	00:16:50.3	Jeg føler lidt at, det er jo også bare mit perspektiv, at den fortager sig (kort pause) hen af vejen, jeg kan jo ikke, jeg har jo ikke sorg mere over en hamster jeg mistede for ti år siden	R	
	00:16:50.3	00:16:50.7	Nej	I	

Når et spædbarn dør

Sorgforståelse: sorgen er individuel.	00:16:50.7	00:17:01.7	Øhm (kort pause), og så tror jeg den er individuel, for det kan jo godt være at der er nogen der har en (kort pause) en sorg (smågriner) en, der er altså også, aj det er også tarveligt at grine af, men det en sorg over en hamster der er død for ti år siden, fordi den mente noget mere til én	R	
	00:17:01.7	00:17:01.9	Ja	I	
Sorgforståelse: sorgen vil altid eksistere, men bliver mindre tydelig.	00:17:01.9	00:17:08.7	Øhm (kort pause), så jeg tror, man lever med sorgen og så bliver den måske, den bliver ikke mindre, men den bliver mindre tydelig	R	
	00:17:08.7	00:17:09.3	Ja	I	
	00:17:09.3	00:17:10.2	Ja	R	
	00:17:10.2	00:17:10.3	Har du sådan en idé om, om, tænker du at sorg over lige specifikt spædbarnsdød ift. andre typer, om der er forskel i den sorg?	I	
Sorgforståelse: sorgen er individuel Mødres særlige bånd til børn gør tabet og sorgen sværere. Spædbarnsdød: mere meningsprægende, manglende levet liv?	00:17:18.6	00:17:55.6	Øhm det ved, nej for jeg tror stadig at den er jo stadig individuel, tror jeg, sorgen, men jeg tror og det er igen fordi jeg selv er mor og det der med at man får et, og det lyder så klichéagtigt, men man får bare et helt særligt bånd til sit barn, og den, man vil jo gå i døden, for det her barn, altså det vil jeg jo, jo det vil jeg måske også for min kæreste, men ikke på samme måde, altså der er jo ikke nogle mennesker jeg vil ofre alt for som man vil for sit barn, så jeg tror måske at den sorg er lidt anderledes, øhm (kort pause) på den måde, også fordi, hun aldrig fik lov at leve livet, øhm ift. en der måske er blevet 90 og har fået hele livet	R	Forståelse af at man ikke har et så tæt band til andre end sine børn - udspringer af hendes egen position som mor, derfor mener hun at sorgen til børn er anderledes og nok også større.

Når et spædbarn dør

					Sorgforståelse: forskel på sorg over et barn som aldrig har levet ift. En på 90 år som har levet livet, meget kontrastfyldt, større accept - meningssprængende?
	00:17:55.6	00:17:55.9	Mmm	I	
Sorg over spædbarnsdød vs. over ældre er forskellig	00:17:55.9	00:17:57.4	Øhm, så der tror jeg sorgen måske godt kan være anderledes	R	
	00:17:58.4	00:18:03.1	Ja. Har du nogen idé om hvordan den kunne være anderledes? Altså sorgen.	I	
	00:18:03.1	00:18:05.5	Øh, kan du uddybe?	R	
	00:18:05.5	00:18:20.3	Ja ja, ja jeg mener eller jeg tænker bare øhm, nu sammenlignede du det med en 90-årig der havde levet og at hun jo ikke har levet, øhm, tænker du at det gør, det man sørger over, er det den samme oplevelse af sorg eller er det en anden form for sorg eller?	I	
Større accept af ældres død “Hvorfor er du ked af det, hun har jo aldrig levet”: Mødet med omverdenen har skabt en følelse af	00:18:20.3	00:18:20.4	Jeg tror det, jeg tror det er en anden form for sorg fordi (kort pause), jeg tror hvis f.eks. måske hvis man har en bedsteforælder der måske har haft mange smerter til sidst, så er det på en eller anden måde også rart at personen har fået, fået fred, hvor der var jo også nogle der sagde med Emma at, at (kort pause), aj de sagde ikke direkte "hvorfor er du ked af det, hun har jo aldrig levet", men hun har jo på en eller måde, har hun jo aldrig været	R	Er blevet mødt af nogle som ikke har forståelse for at man kan være i sorg over at miste noget som aldrig har været her – taler ind i

Når et spædbarn dør

disenfranchisedgrief?			her før det var, hun er jo kommet ud i verden og		omverdenens manglende forståelse for sorg over spædbarnsdød.
	00:18:46.6	00:18:46.9	Ja	I	
Omgivelsernes forståelse af tabet: abstrakt. Omgivelserne: det levede liv bliver sat lig med retten til at sørge. Omgivelserne: Manglende anerkendelse af sorgen fra omgivelserne	00:18:46.9	00:18:47.0	Ja ja, vi har aldrig kendt hende på den måde, så der tror jeg der er nogen der ikke forstår den sorg i at du mister, et at hvad er det du mister, du har jo aldrig fået noget	R	
	00:18:54.6	00:18:55.0	Mmm	I	
Sorg over spædbarnsdød adskiller sig fra andre tabstyper	00:18:55.0	00:18:57.8	Ja. Øhm på den måde tror jeg godt den kan være anderledes.	R	
	00:18:57.8	00:18:57.9	Ja	I	
	00:18:57.9	00:18:59.0	Ja	R	
	00:18:59.0	00:19:13.1	Øhm, (kort pause) og det bevæger sig lidt ind i det med om du tænker måske om der er andre øh, om der er nogle tabstyper som berettiger at man må sørge længere tid end andre?	I	
	00:19:13.1	00:19:17.7	Øh (pause), jeg, det ved jeg ikke. Nej (smågriner).	R	
	00:19:19.2	00:19:20.2	Det er også helt i orden	I	
Sorgforståelse: ikke hensigtsmæssigt kun at leve i sin sorg.	00:19:20.2	00:19:42.8	Jeg tror at man har lov at have sin sorg ligesom meget, ligeså længe som det er, men jeg tror også man er nødt til, ikke at komme videre, man er nødt til at leve udover sin sorg, fordi hvis min søster bare blev ved med at leve i sin sorg så ville	R	

Når et spædbarn dør

Nødsaget til at finde en mening i livet efter sorgen - lever videre for barnets skyld (både det døde og kommende børn).			der heller ikke være nogen, så ville Emma jo måske, ikke være her forgæves, tror jeg også hun føler, at hun er nødt til at leve videre og hun vil jo gerne have et nyt barn og så er hun bare, så er hun nødt til at leve videre for det barn		
	00:19:42.8	00:19:43.2	Ja	I	
	00:19:43.2	00:19:54.1	Øhm, hvor jeg måske også tror selv (kort pause), at hvis jeg fik et barn nu eller hvis jeg mistede et barn nu efter jeg havde fået et barn, så tror jeg måske det ville være anderledes, fordi jeg havde jo, altså det ved jeg ikke, men jeg har jo	R	
	00:19:54.1	00:19:55.1	Det fint du bare tænker	I	
Opfattelse af, at hvis man har et barn i forvejen, er sorgen over spædbarnsdød mindre. Barn i forvejen: lettere at håndtere sorg Sorgforståelse: Tilskriver det mening at leve, når man har et barn	00:19:55.1	00:20:11.6	Ja jeg har jo allerede et barn og selvfølgelig er det ikke, er det barn også vigtigt man har mistet, men man har nogen man er nødt til at leve videre for. Øhm, hvor min søster sagtens kunne have faldet i et hul fordi hun har altså hun har sin kæreste, men hun havde jo ikke, eller sin mand, hun har jo ikke nogen (kort pause), udover det ønskebarn der, at leve videre for	R	Hvis man har et barn, er det nemmere at komme igennem sorgen, for så har man noget at leve videre for. tilskriver det mening at leve når man har et barn :derfor lettere at

Når et spædbarn dør

					håndtere sorg.
	00:20:11.6	00:20:12.2	Nej	I	
Sorgforståelse: barn i forvejen = beskyttende faktor for mindre kompliceret sorg.	00:20:12.2	00:20:15.3	Øhm, så jeg tror der måske er nogen der falder i	R	Sorgforståelse: lettere at få svære psykiske udfordringer som følge af tabet, hvis man ikke har et barn i forvejen = børn = beskyttende faktorer for psyken.
	00:20:15.3	00:20:15.9	Ja	I	
	00:20:15.9	00:20:18.9	den. Ja. Jeg ved ikke om det besvarede spørgsmålet? (griner)	R	
	00:20:18.9	00:20:22.9	Jo, jamen det er rigtig fint, øh, rigtig fine ord du har sat på det	I	
	00:20:22.9	00:20:23.2	Ja	R	
	00:20:23.2	00:20:32.0	Øhm (kort pause), ja. Hvilke forventninger havde du til dig selv umiddelbart efter at din søster havde mistet Emma?	I	
Påtager sig stort ansvar som nærtstående Ønske om at hjælpe i det omfang man kan – så ikke “fixe” sorgen: stor indsigt i behov?	00:20:32.0	00:20:54.1	Øhm. Der havde jeg, der fik jeg lidt den der igen at jeg ville gerne (kort pause) alt det udover Emma, ville jeg gerne kunne løse for hende, så hvis det var fordi hun lige pludselig, hun kunne, hun magtede ingenting, det var, altså så noget som at (kort pause), jeg har ikke engang noget eksempel, hvis hun skulle ned at handle og hendes kort ikke lige virkede første gang, det altså i starten, det var fuldstændigt noget der kunne få hende til at bryde sammen	R	Forventning til sig selv: at løse alt det hun overhovedet kan for søsteren - Bevidsthed om, at hun ikke kan give hende datteren tilbage, men hun kan hjælpe med at få hverdagen til at hænge

Når et spædbarn dør

Mor: sorgen påvirker hendes daglige trivsel.					sammen – stor indsigt i morens behov? Moren: Selv små udfordringer efter tabet opleves overvældende.
	00:20:54.1	00:20:54.3	Ja	I	
Giver støtte ved at være “problemløseren” (storesøsterrollen).	00:20:54.3	00:21:12.1	Øhm så alle de der forhindringer, alt det der med, at (pause) derhjemme måske, der lige skulle støvsuges og alt det der hun ikke lige kunne, hun skrev om eller, noget i den retning, det øh, det var jeg ligesom inde og, jeg var problemløseren igen, jeg kom ligesom, faldt tilbage i min gamle rolle, ja. Øhm så det, ja.	R	
	00:21:12.1	00:21:16.1	Det når, det jeg hører dig bare lige sige gamle rolle, gamle rolle som før øh?	I	
Storesøsterrollep ræger adfærd	00:21:16.1	00:21:19.5	Ja som før Emma, ik, at jeg ligesom var problemløseren, storesøsteren der ligesom kunne fikse alt, ik	R	
	00:21:19.5	00:21:20.4	Ja	I	
Egen sorg: primært tilstede	00:21:20.4	00:21:50.7	Ja, øhm samtidig med, også fordi, jeg tror jeg har, jeg var jo i det, meget direkte i det den uge hvor at der ligesom var et epipunkt i hvor sorgen, jeg ihvertfald ser sorgen var, eller opstod og, jeg ved ikke om i forstår hvad jeg mener, sådan ligesom, var hårdest for mig, og efter den så har jeg jo ligesom (kort pause), jeg følte jeg var lidt, ikke videre, men (kort pause) jeg øh jeg havde været i det og jeg havde ligesom, jeg	R	Hendes sorg var meget tilstedeværende

Når et spædbarn dør

første uge – forskel fra søsters forløb. Oplever stadig at tabet har betydning for hende i dag.			var ikke ligeså, jeg sørger jo stadig, men jeg sørgede ikke på samme måde		nde første uge efter hændelsen. Bliver betydeligt mindre efterfølgende. Egen sorg mindre voldsom end søsters - formindskes hurtigere.
	00:21:50.7	00:21:51.7	Mm mm	I	
	00:21:51.7	00:21:51.8	Nej. Det var lidt kringlet men	R	
	00:21:54.0	00:21:55.4	Nej (alle smågriner) det synes jeg ikke	I	
	00:21:55.4	00:21:58.8	Oplevede du at der var en forventning om at du også sørgede?	I2	
Implicit forventning om at sørge	00:21:58.8	00:22:03.0	Ja lidt faktisk, sådan lidt implicit, fordi der var jo ikke nogen der kom og sagde at jeg skulle sørge	R	
	00:22:03.0	00:22:03.3	Nej	I2	
Implicit forventning om at sørge: 2 tolkninger: 1) egne forestillinger om omverdenens forventninger 2) omverdenens reelle forventninger.	00:22:03.3	00:22:28.3	Øh (kort pause), men, og der var jo ikke nogen der heller, det var meget sådan, til begravelsen f.eks. så, jo jeg græd da, men jeg græd ikke ligeså meget som dem der ikke havde været i det, øhm og som ikke havde set at jeg havde altså stået i det to uger før eller den der uge før, øhm og var ligesom videre, havde også sagt farvel til hende på hospitalet, ja. Men jeg tror, jo altså, hvis man går dybere ind i det så, tror jeg der var en øh en forventning til det.	R	Implicit forventning om at sørge: 2 tolkninger: 1) At hendes egne forventninger om hvad andre forventer af hendes sorgadfærd i hendes position, skaber følelse af, at der er forventninger fra omverdenen.

Når et spædbarn dør

					2) at der reelt er forventninger til hendes sorgadfærd som hun observerer fra omverdenen.
	00:22:28.3	00:22:31.2	Fra hvem? kan du huske eller kan du prøve at sige noget om det?	I2	
Forestilling: andre har forventninger til nærtståendes sorgadfærd.	00:22:31.2	00:22:40.8	Omverdenen tror jeg, at jeg ligesom skulle (kort pause) at jeg måske, der var nogle der (kort pause), det er ligesom jeg ved ikke om det er et åndssvagt eksempel, men ligesom når man er deprimeret, at folk tror man er deprimeret hele tiden	R	Har en forestilling om at andre har forventninger til nærtstående om at udvise passende sorgadfærd
	00:22:40.8	00:22:41.1	Mmm	I2	
Behov for positivt aspekt i hændelsen: almenmenneskeligt eller coping?	00:22:41.1	00:22:52.5	at folk tror man er ked af det hele tiden fordi at man har mistet. Øhm men man er jo også nødt til at leve videre og man er nødt til at (kort pause) at finde det gode i (kort pause) i det der er sket	R	Søger efter noget positivt i hændelsen: er det et almenmenneskeligt behov eller coping?
	00:22:52.5	00:22:52.8	Ja	I2	
	00:22:52.8	00:22:53.1	Mmm	I	
	00:22:53.1	00:22:54.2	Ja.	R	
	00:22:54.2	00:22:55.7	Var der en forventning fra din søster?	I2	
Søster minus forventning til informants sorg.	00:22:55.7	00:22:58.2	Nej. Der var overhovedet ikke noget fra øh	R	
	00:22:58.2	00:22:58.6	Nej	I2	
Forventning om at informantens støtte stadig er der i dag:	00:22:58.6	00:23:14.4	nej, hun øh. Der var en forventning om at hun, når hun gerne ville snakke om hende så var der ligesom en forventning om at der, at jeg sad og og det	R	Forventning om at informantens støtte

Når et spædbarn dør

udfordring for relation?			tror jeg stadig, eller det er der stadig lidt at når hun ligesom kommer og siger "jeg savner hende i dag" så er der en forventning om at jeg enten siger eller jeg ihvertfald snakker med hende om det ik.		stadig er der i dag.
	00:23:14.4	00:23:15.7	Mmm, ja	I	
	00:23:15.7	00:23:17.7	øhm (pause) ja.	R	
	00:23:17.7	00:23:24.2	Oplevede du at forældrene i den kontekst havde øhm havde andre forventninger til dig, som én af dem der var nærtstående til hende?	I	
	00:23:24.2	00:23:25.1	Forældrene eller?	R	
	00:23:25.1	00:23:25.7	Ja	I	
Ingen forventninger fra forældrene (modsat andre steder). Fødsel af dødt barn: ekstrem voldsom oplevelse - for forældre og nærtstående. At være en del af fødslen giver øget indsigt og forståelse for smerten over tabet?	00:23:25.7	00:23:59.7	Øhm (kort pause), nej, jeg tror ikke de havde så (kort pause), nej. Der var ikke, jeg tror det var mere, min mor tog rigtig meget over ift. at være omsorgsperson. Øhm (kort pause) og var der jo, vi var der sådan under selve fødslen, der var vi der meget, gik vi faktisk ret meget ud fordi det var rigtig hårdt at sidde i, at hun skulle føde et dødt barn, at hun skulle igennem alt det der smerte og altså ikke for ingen nyttes skyld, men (kort pause), det var så hårdt, så øhm (pause), men ellers, så føler jeg ikke der var noget rigtig forventede noget af os	R	Forældrene ingen tydelige forventninger til informant. Hårdt at være vidne til, at søsteren skulle føde et dødt barn – svært at være der for hende i lige det øjeblik.
	00:23:59.7	00:24:00.6	Nej	I	
	00:24:00.6	00:24:01.4	Nej	R	
	00:24:01.4	00:24:13.7	(Pause) Mmm. Det er lidt det vi har været inde på, men øhm oplevede du selv at du var ramt af sådan en sorg?	I	
Selv i sorg	00:24:13.7	00:24:14.6	Ja	R	

Når et spædbarn dør

	00:24:14.6	00:24:15.2	Ja.	I	
	00:24:15.2	00:24:33.7	Ja. Jeg tror første gang det ligesom, jeg, da de kom ud og sagde at, da de sad der og bare sagde at hendes hjerte ikke (kort pause) slog mere, der var det jo, jeg tror ikke, der var det svært at tage ind, men da jeg skulle ringe og sige det til min kæreste der krakelerede det hele ik, der kunne jeg slet ikke øh, og jeg skulle ringe og sige det til min mor, det var mere det når man skulle sige det højt så	R	
	00:24:33.7	00:24:34.3	Mmm	I	
	00:24:34.3	00:24:37.1	så øh (kort pause) så blev det for hårdt	R	
	00:24:37.1	00:24:37.3	Ja	I	
Ambivalente følelser opstår i forbindelse med tabet Kontrastfyldt at miste og blive moster på én gang – ambivalens. Kollektiv håndtering i familien: Søger noget mening/smukt i tabet.	00:24:37.3	00:24:59.4	Øhm, men jeg, altså jo, man gik jo og man græd og man var i, det var sådan helt limbo af følelser næsten, at man var jo også glad for at man fik lov, jeg fik jo lov at sidde med hende da hun kom op, og fik billeder og jeg var jo blevet moster, så det var jo samtidig, vi prøvede lidt at vende at, det kunne godt være at hun var dødfødt, men vi var jo allesammen, de var blevet forældre, og vi, jeg var blevet moster og min mor var blevet mormor igen	R	Ambivalente følelser ift. at sidde med dødfødt barn samtidig med at de er glade for at have en lille ny i familien. Kollektiv håndtering i familien: at vende tabet til noget "godt" - prøve at nyde at de hver især var blevet moster, mormor osv.
	00:24:59.4	00:24:59.7	Mmm	I	
Ambivalens i at miste og få et nyt familiemedlem på én gang.	00:24:59.7	00:24:59.8	Og (kort pause) at vende det samtidig, så det var sådan lidt mærkeligt. Ja.	R	

Når et spædbarn dør

	00:25:03.8	00:25:10.0	Ja. Hvordan taler i om, sådan omtaler i jer selv, tænker du stadig selv at du er moster?	I	
	00:25:10.0	00:25:10.6	Ja	R	
	00:25:10.6	00:25:11.3	Ja	I	
<p>Barnet eksisterer fortsat i familien</p> <p>Forventning fra søster: om informants fortsatte bånd til informant (moster, conitnuing bonds)</p> <p>Respekterer søsters behov og opfylder dem.</p> <p>Egen opfattelse: er stadig moster</p> <p>Forventning til omgivelserne: barnet fortsat er en del af familien</p>	00:25:11.3	00:25:31.5	Ja. Og det ved jeg også, det er måske en forventning også jeg havde, jeg har fra hende, at i form af, vi levendegør Emma af at, de har jo stadig fået et barn, de er jo stadig forældre, øhm, og jeg har jo stadig fået en niece, så jeg er også moster. Øhm så jeg tror, hvis jeg ikke selv, jeg følte det også selv, men hvis jeg ikke havde selv havde følt det, havde jeg bare gjort det, fordi det var ligesom en hjælp til dem	R	<p>Barnet eksisterer fortsat i familien</p> <p>ved videre refleksion tænker hun at søster nok har en forventning til hende om at hun omtaler sig selv som moster og ser Emma som en del af familien fortsat –en overførsel af continuing bonds fra søster til informant.</p> <p>Udviser en respekt over for søsteren behov ved at kalde sig moster (ville gøre det uanset egne følelser)</p> <p>Ser sig selv som moster fortsat</p> <p>Forventning fra</p>

Når et spædbarn dør

					forældrene om, at omgivelserne levendegør barnet
	00:25:31.5	00:25:31.6	Ja	I	
Anerkender barnets eksistens barnets eksistens i verden afhænger ikke af den levede tid.	00:25:31.6	00:25:35.3	At hun (kort pause) var til og hun har, altså hun har jo været her	R	Det afgørende er ikke for hende hvor lang tid et barn har nået at leve for at det rent faktisk er et barn, som har været i verden.
	00:25:35.3	00:25:36.0	Mmm	I	
	00:25:36.0	00:25:41.0	Øhm. Ja.	R	
	00:25:41.0	00:25:51.1	Oplevede du den, øhm (kort pause), den sorg du også oplevede og den sorg din søster var i, øh var den, gjorde den noget for jeres relation?	I	
	00:25:51.1	00:25:51.2	Ja	R	
	00:25:51.8	00:25:52.4	På godt og ondt	I	
Egne behov tilsidesættes for at være en støtte Stor forventning til sig selv: fravalg af støtte kan opleves som svigt Valg om at være der under fødsel = tættere relation.	00:25:52.4	00:26:34.5	Ja altså, jeg synes nok, jeg har fået, vi, at vi blev (kort pause) kørt mere sammen synes jeg faktisk, også fordi, vi fik, aj vi fik ikke valget, men min mor og jeg vi stod og snakkede om dér da hun skulle føde om vi skulle være med eller ej om, altså om vi kunne overskue eller klare det, øhm og der var ligesom, det var det der point of no return, hvis du skal bakke ud nu, så er det nu, så kan du ikke øh, og der kunne jeg godt mærke at hvis jeg bakkede ud dér, så øh (kort pause), så, det kunne jeg ikke, der, for mig var der ikke nogen øh anden, end at gå ind og gøre det ik, for så vidste hun godt at, eller så vidste, følte jeg at jeg havde	R	Tilsidesætter egne behov for at støtte søsterens fødsel. Føler at hun svigter søsteren, hvis hun ikke kan være tilstede under fødslen. Relationen blev tættere af, at hun tilsidesatte egne behov,

Når et spædbarn dør

Gennemgående vigtig støtteperson: skaber det større forventninger om støtte senere i forløbet?			svigtet, på at hvis hun kunne altså, hende min søster der var igang med at føde kunne være i det, så må jeg altså også kunne være i det. Jeg var sådan lidt, måtte mande mig op, men jeg må ærligt indrømme, jeg havde ikke lyst til at være derinde.		og var der for søsteren under fødslen. Tydelig støtte fra starten - særlig forventning til hendes støtte efterfølgende?
	00:26:34.5	00:26:34.9	Nej	I	
Fødsel meget ubehagelig oplevelse.	00:26:34.9	00:26:41.3	Øhm det var alt for øh ubehageligt. Øhm (pause), jeg glemte spørgsmålet (smågriner)	R	Fødsel meget ubehagelig oplevelse.
	00:26:41.3	00:26:46.0	Aj men det er også helt , det var bare om den sorg i begge oplevede, hvordan	I	
Stort fokus på at hjælpe forældrene umiddelbart efter tabet -fokus på deres behov Stor støtte.	00:26:46.0	00:26:59.5	Ja, ja, ja, jeg tror det, ja vi blev knyttet tættere sammen, også fordi så boede de jo så også hos os og det var det mest naturlige at sige "kom hjem til os" og så tager vi ligesom øh (kort pause), tager vi hånd om jer og sørger for i kommer op at stå igen	R	Meget inkluderende og omsorgsfuld. Prioriterer at hjælpe forældrene igennem den svære tid.
	00:26:59.5	00:26:59.7	Ja	I	
	00:26:59.7	00:27:01.7	Øhm, så det synes jeg det gjorde	R	
	00:27:01.7	00:27:02.2	Mmm	I	
	00:27:02.2	00:27:03.0	Ja	R	
	00:27:03.0	00:27:10.1	Nu har du godt nok nævnt noget af det, men hvordan oplevede du ellers at være en god støtte for din søster?	I	
God støtte: Rumme søsteren og tilstedeværelse til trods for stort ubehag	00:27:10.1	00:27:20.1	Det var det der med at, jeg valgte til at jeg ikke bare sagde "det her det kan jeg ikke rumme at være med til din fødsel" og at man var der helt indtil det sidste	R	

Når et spædbarn dør

	00:27:20.1	00:27:20.5	Mmm	I	
god støtte: opfylder alle søsterens behov umiddelbart efter tabet. Informant håber til det sidste: stor betydning og/eller coping? God støtte: rummer søsterens sorg og behov uden forbehold	00:27:20.5	00:27:46.4	Øhm. (pause) Ja, og bare alt hvad hun ligesom (dårlig lyd), hvad end hun sagde så gjorde man det eller man var ligesom i, man prøvede ikke at muntre hende op på den der, det skal nok gå og selv om jeg faktisk, jeg håbede helt til det sidste, der havde jeg en lille gnist af at der kommer en levende baby ud, selvom de har sagt at hendes hjerte ikke slår. Øhm og det tror jeg, det var den at hun ligesom fik lov at være i sin sorg og hun fik at lov at være i sin smerte, hun fik lov at være i det hele ikke	R	
	00:27:46.4	00:27:47.0	Ja	I	
	00:27:47.0	00:27:51.2	Øh, selv da hun ligesom var sådan lidt, "hvorfor skal jeg føde, jeg forstår det ikke, der kommer jo ikke", altså	R	
	00:27:51.2	00:27:51.8	Mmm	I	
Støtte til trods for ubærlig situation	00:27:51.8	00:27:54.6	Så var det ligesom der at vi støttede hende	R	Formåede at støtte under fødslen til trods for ubærlig situation
	00:27:54.6	00:27:55.1	Ja	I	
	00:27:55.1	00:27:56.0	Ja. (pause)	R	
	00:27:56.0	00:28:03.4	Og hvordan oplever du at din søster, hvis hun har det hvertfald, har brug for dig, som støtte i dag?	I	
Udfordring: kontraster + skyldfølelse over egen lykke. Søsters personlighed:	00:28:03.4	00:29:04.4	Øhm, ja det er også meget det, når hun har sorte dage at jeg ligesom, at jeg er der til at snakke eller at, hun kan brokke sig over et eller andet hun har, hun er meget, hun brokker sig også meget, og man ligesom rummer hende lidt mere end	R	Skyldfølelse over egen lykke, kontraster i deres liv = Udfordring

Når et spædbarn dør

<p>snakker og brokker sig meget.</p> <p>Tilgang til søster tilpasset efter tabet: mindre kontant.</p> <p>Mange forestillinger som igangsættes hos nærtstående.</p> <p>frygt for at relation mellem søster og egen datter påvirkes.</p> <p>Skal stadig rumme søsterens behov for støtte i dag</p>		<p>man gjorde, altså før i tiden ville jeg nok bare sige "tag dig nu sammen". Og det gør jeg også stadig, men man ligesom finder ud af hvornår skal man sige det og hvornår skal man ikke sige det, hvornår er det bare, har hun bare brug for at man er der, ik, øhm også fordi at jeg har nogle gange følt at jeg har, jeg har jo fået alt det hun ikke har fået kan man sige, jeg har en datter og det gik, alt med hende er ligesom gået nemt, hvor at hendes fødsel, hun øh, altså fødslen var rigtig god, men hun fik et dødfødt barn og at de nu har problemer med at få en ny ik, så (kort pause) der har også været noget sådan skyldfølelse i at (kort pause) at, også fordi at jeg var virkelig bange for at hun så ikke havde lyst til at se min datter eller som jo så er hendes niece, fordi at hun ikke i starten kunne hun slet ikke rumme babyer. Hun kunne ikke rumme øh gravide, hun kunne ikke rumme alt det hun ikke fik lov at få. Øhm det kunne hun så heldigvis, min datter, rumme min datter, så øh, (kort pause) der var meget i det</p>	<p>Søsters personlighed : snakker og brokker sig meget.</p> <p>tilgang til søster tilpasset efter tabet: mindre kontant.</p> <p>Forestillinger om at søsteren ikke kan håndtere hendes egen datter skaber frygt, men stemmer ikke overens med sandheden - kan indikere at der er mange følger af spædbarnsdød (f.eks. skyld, forestillinger osv), som kan udfordre relationen.</p> <p>Skal stadig rumme søsterens behov for støtte i dag</p>
--	--	--	--

Når et spædbarn dør

					Søsterens udfordring med at blive gravid igen skaber en skyldfølelse over eget barn – frygter at det vil påvirke relationen.
	00:29:04.4	00:29:04.9	Ja	I	
	00:29:04.9	00:29:06.0	Ja.	R	
	00:29:06.0	00:29:06.1	Har du, har der været nogen tanker der har fyldt lige omkring det med, ja, nu siger du selv det med skyldfølelse, men sådan, har det gjort noget for den måde i er sammen på?	I	
Informant: god til at italesætte egne følelser (tabet) Kan forholde sig rationelt til egen skyldfølelse.	00:29:06.1	00:29:33.5	Øhm, nej ikke rigtigt, fordi (kort pause) jeg tror jeg har, vi har været gode til at italesætte, eller jeg har været god til at sige ihvertfald, hvis der var noget, øhm og jeg ved jo godt, inden i ved jeg jo godt at, jeg kan jo ikke gøre noget ved at, det er jo ikke min skyld at hun, at Emmas hjerte ikke slår og det er ikke min skyld at hun ikke, at det er svært at få et barn nr 2	R	God til at tale om egne følelser i forbindelse med tabet. Til trods for oplevet skyldfølelse, ved hun inderst inde godt at hun ikke er skyld i søsterens udfordringer ift. at få børn.
	00:29:33.5	00:29:33.7	Mmm	I	
Skaber indre forestillinger om søsters jalousi Omsorg for søster Spædbarnsdød kan medføre	00:29:33.7	00:29:50.1	Øhm, så jeg tror også det at jeg er så selvkritisk, nok at jeg godt ved at det er jo ikke min skyld, øhm, men jeg synes ikke det er noget der har, man kan ikke mærke på hende at der er en jalousi. Det er jo noget jeg (kort pause) iscenesætter ik, der har været en jalousi på mange	R	Skaber selv forestillinger om søsters jalousi ift. hende -men ved godt at det ikke er reelt. Udspringer

Når et spædbarn dør

mange problematikker i relationen mellem nærtstående og forældre.			andre, men det har jo været mennesker hun ikke har kendt		af opmærksomhed på og omsorg for søsterens behov.
	00:29:50.1	00:29:50.9	Ja	I	
	00:29:50.9	00:30:00.0	Øhm. Og så har der været en jalousi over, hun har faktisk haft to enkelte og det har ikke været en rigtig jalousi, men det var også hvor de blev gravide, og hun var sådan lidt "hvorfor må de blive gravide, når jeg ikke kan"	R	

	00:30:00.5	00:30:06.6	Øhm, så der har den ligget.	R	
	00:30:06.6	00:30:16.4	Vi har læst os lidt ind i, at der kan være en del, eller nogen oplever der kan være tabu omkring at skulle snakke om spædbarnsdød. Øhm, hvad er din oplevelse eller tanker om det?	I	
<p>Tabuet i spædbarnsdød ligger i døden.</p> <p>Spædbarnsdøder ikke noget man overvejer kan ske pga. generel uvidenhed?: kan have konsekvenser for håndtering.</p> <p>Udfordring: Udefineret hvad der er (socialt) passende sorgadfærd efter</p>	00:30:16.4	00:31:01.7	Det tror jeg faktisk, ja det tror jeg er rigtigt nok, at det kan være tabuer. I starten var det meget mærkeligt, fordi vi havde aldrig tænkt over det, vi tænker bare der kommer en levende baby lige om lidt. Øhm, så vi kendte heller ikke til det der med hvor mange der mister, og hvor mange der ja reelt mister i graviditeten, for det er rigtig	R	<p>Tabuet ligger i døden.</p> <p>Ingen forhåndsviden om spædbarnsdød kan gøre det endnu vanskeligere at navigere i hvad der er passende adfærd efterfølgende både som forældre og nærtstående.</p> <p>Uklare retningslinjer for hvad der er</p>

Når et spædbarn dør

<p>spædbarnsdød (både forældre og nærtstående)</p> <p>Søsters personlighed: Opmærksom på passende sorgadfærd: bruger familien til at navigere i adfærd.</p>			<p>rigtig mange. Øhm, men vi kunne godt mærke, at nu er min søster hun har jo været meget, hun er sådan lidt, i starten var vi sådan, kan man godt ligge et billede, et pænt billede af en død baby op på de sociale medier, kan man godt det her, og hun har snakket meget og skrev også meget før hun havde lagt noget op, "kan jeg godt lægge det her billede op, kan jeg godt gøre det her" for ikke at støde nogen. Øhm, og jeg tror det er der at tabuet ligger, at, eller i døden, eller det er jo i døden at tabuet ligger. Vi er bange for at snakke om døden.</p>	<p>socialt passende adfærd ift. spædbarnsdød.</p> <p>Søsters personlighed: opmærksom på sociale normer og på ikke at bryde dem. Bruger familien som sparring ift. Passende sorgadfærd - sociale medier, hvad må man?</p>
	00:31:01.7	00:31:01.8	Ja.	I
<p>Italesætter spædbarnsdød uden bekymringer for andres reaktioner</p> <p>Omgivelsernes uvidenhed om spædbarnsdød der skaber undgåelse af emnet</p>	00:31:01.8	00:31:18.6	<p>Ja. Og jeg kan også godt mærke når jeg siger, jeg siger det jo bare helt bramfrit, siger jeg, når men jeg, som i dag, jeg skal hen og blive interviewet om spædbarnsdød. Og så er der mange der sådan "nå, ej", men jeg føler ikke sådan, at de ikke vil høre om det, jeg føler bare, de bliver sådan helt "wow sker det".</p>	<p>R</p> <p>Personlighed: bramfri, ikke noget problem med at italesætte spædbarnsdød - virker ikke til at bekymre hvordan andre reagerer.</p> <p>Oplevelse af at det er omgivelsernes uvidenhed om spædbarnsdød der skaber ubehag om</p>

Når et spædbarn dør

					emnet mere end det er tabuet.
	00:31:18.6	00:31:25.5	Ja. Hvad så når din søster har for eksempel ville lægge billede op eller noget andet, har du så tænkt sådan, eller hvad var dine tanker om det?	I	
Ikke bekymret for social fordømmelse -men bevidsthed om ikke at støde folk. Selvstændigt tab for informanten – viser aktivt hun er blevet moster. Anerkendelse af søsteren som mor – bakker op om forståelse af at man	00:31:25.5	00:32:03.9	Jeg har bare tænkt, bare gør det (der grines lidt i plenum). Ej jeg har selv, jeg har selv et billede, det eneste billede jeg har hvor jeg sidder med hende er jeg så grim, fordi jeg har bihulebetændelse og vi har lige været vågen hele natten, hvor hun har født, eller hele aftenen, hun har født sådan noget klokken tolv om aftenen. Og vi er jo fuldstændig ødelagte, og jeg har det der ene billede og det har jeg jo bare sat sort/hvid, og så ligner det jo bare hun har lidt blå læber og så er det det. Så jeg har sådan, jeg vil jo også gerne skildre, at jeg er blevet moster. Og så synes jeg i øvrigt også at min søster skal have lov. Øhm, det er jo ikke fordi hun har plastret op i ansigtet, hvor man	R	Ikke bekymret for social fordømmelse -men bevidsthed om ikke at støde folk. Informant har også et ønske/behov for at vise omgivelserne at hun er blevet moster

Når et spædbarn dør

er mor på trods af dødfødsel Ydre sorgadfærd: Opbakning om søsterens sorgadfærd ift. omgivelserne.			kan se hende. Det har været, altså det har været samtidig med at det har været pæne billeder, ikke. Øhm, med hende.		Søster har ret til at skildre at hun er blevet mor for verden selvom det er til et dødfødt barn – anerkendelse af søster som mor.
	00:32:03.9	00:32:10.0	Ja. Har du så oplevet, at der var situationer, hvor du ikke har ville bringe Emma op i samtalen?	I	
Personlighed: privat anlagt	00:32:10.0	00:32:23.2	Hmm. Jeg tror, jeg tror også jeg er meget, eller jeg er ikke meget, jeg er lidt privat anlagt nogen gange hvis det er sådan, jeg snakker mest hvis det er nogen jeg kender eller er trygge ved, fordi jeg plejer faktisk heller ikke at sige, at jeg har en datter.	R	
	00:32:23.2	00:32:23.3	Nej.	I	
Ingen undgåelse af at tale om barnet i sociale sammenhænge	00:32:23.3	00:32:47.1	Nej, når man skal præsentere sig for nye, for jeg føler ikke, at det er noget de har brug for at vide om mig, eller det kommer an på sammenhængen, hvis det sådan er en mødregruppe så er det måske meget vigtigt at sige (grines i plenum), men hvis det er en studiegruppe, nu har vi fået nye studiegrupper, og der har jeg ikke sagt	R	Hun undgår ikke at snakke om barnet, men det er hendes personlighed, der er privat, og dermed naturligt gør at Emma ikke bliver nævnt over for alle.

Når et spædbarn dør

			det før det har været relevant at sige, når men jeg har altså en datter, eller øhm, så jeg tror at jeg har bragt Emma op når det ligesom har passet i situationen.		
	00:32:47.1	00:32:50.7	Ja, hvad med i samtaler med din søster, har der så været?	I	
Ingen berøringsangst ift. at tale om barnet med søsteren.	00:32:50.7	00:32:51.5	Der snakker vi bare om hende.	R	
	00:32:51.5	00:32:53.6	Der snakker i bare om hende.	I	
<p>“Levende baby” = anerkendelse af morens behov og fortsatte plads i familien.</p> <p>“Levende baby”: Stærk fornemmelse af continuing bonds</p> <p>Støtte i form af åben kommunikation om at levendegøre barnet.</p> <p>Opmærksom på nærtståendes generelle begrænsninger ift. støtte (levendegørelse)</p>	00:32:53.6	00:33:09.5	Ja, der er hun en levende baby. Der snakker vi om hendes have, og når hun er rigtig ked af det, så snakker vi om hvordan det kunne have været, og der er der jo nogen, der tænker jeg, at der nok er nogen der ikke kan rumme det der med, hun kan ret godt lide at levendegøre hende. Ja, så vi holdt også hendes etårs fødselsdag.	R	
	00:33:09.5	00:33:10.7	Når hvor fint.	I	
	00:33:10.7	00:33:12.7	Ja, det var så hyggeligt.	R	

Når et spædbarn dør

	00:33:12.7	00:33:18.0	Hvilke følelser vækker det så i dig, når i snakker om Emma?	I	
<p>Vækker primært glæde, når hun snakker om barnet: barnets sjæl er hos dem + hun er blevet moster.</p> <p>Barnet = godt minde mere end en sorg.</p> <p>Selvmodsigende? Svært at vide sig sikker på andres følelser.</p>	00:33:18.0	00:33:58.6	<p>Øhm. Jeg tror jeg bliver, jeg bliver primært glad, fordi jeg har jo fået en niece ligemeget om hun er her eller ej. Øhm, men jeg tror også det er fordi, at der er mere mellem himmel eller jord, så jeg tror ikke at hun ligger et eller andet sted i jorden og forrådner, jeg tror jo hendes sjæl er her hos os. Eller nu lyder det meget spirituelt, men jeg tror på at hun ligesom er med os, så jeg tror også at jeg ikke bliver lige så ked af det. Og jeg tror, min søster bliver heller ikke ked af det mere, når man snakker om hende. Øhm, det er lidt ligesom, jeg har oplevet folk der har mistet deres bedsteforældre, at de snakker om dem uden sådan at blive kede af det, men at de ligesom mindes. Så jeg bliver ikke rigtig ked af det mere.</p>	R	<p>Primær følelse: glæde -barnets sjæl er fortsat en del af deres liv, derfor mindre svært + at hun er blevet moster skaber mere glæde end sorg.</p> <p>Barnet er et godt minde mere end en sorg</p> <p>Selvmodsigende: Søster bliver ikke ked af det mere, men tidligere eksempler tyder på det modsatte?</p> <p>Tror på at niecen er hos dem i deres sjæle - spirituel tanke. Hjælper til at hun ikke bliver ked af det i samme omfang.</p>
	00:33:58.6	00:34:04.9	Nej. Vil du sådan generelt beskrive dig som religiøs eller spirituel?	I	

Når et spædbarn dør

Informant: spirituel: betydning for hendes sorg	00:34:04.9	00:34:26.8	Jeg tror ikke, at jeg er religiøs. Jeg er ikke, øh jeg tror, jeg er mere spirituel måske. Jeg tror ikke der, vi kan simpelthen være, det ville være kedeligt hvis vi bare ender med at forråde. Om vi så bliver genfødt eller vi ryger til himlen, eller hvad vi gør, så tror jeg bare at verden ligesom fortsætter, circle of life.	R	
	00:34:26.8	00:34:31.9	Øhm, hvornår oplevede du, at det kunne være udfordrende at være tæt på din søster som var i sorg?	I	
Mange udfordringer forbundet med at være nærtstående. Udfordring: restriktioner på egen adfærd for at tilpasse støtten til søsters behov Udfordring: let at træde ved siden af Stor udfordring: forholde sig til egen plus andres sorg på én gang.	00:34:31.9	00:35:33.2	Det tror jeg var hele tiden. Ej, det var meget sådan, det var udfordrende, det var udfordrende hele tiden, fordi man også samtidig med at man godt ville hjælpe, så, jeg er meget pro anlagt også med mine søskende, altså jeg elsker min søster, men jeg har altid været hårdt anlagt, fordi hun ligesom nogengange skal tage sig sammen, og så var det lidt hårdt ikke sådan, man skulle ligesom finde den bløde og den rigtig gode morside	R	Mange udfordringer forbundet med at være nærtstående. Udfordring: Hun er nødt til omlægge sin egen naturlige adfærd og tilgang til søster for at kunne være en støtte (normalt proaktiv og hårdt anlagt). Svært at gennemskue hvilken støtteadfærd som er passende –blid støtte, men ikke ynke vidner om at man let kan træde ved siden af.

Når et spædbarn dør

<p>Udfordring: Moren/mormorens sorg bryder med egne forestillinger: meningssprængende, usikkerhed.</p>			<p>frem, hvor man var sådan "nååå", altså uden at man ligesom ynkede hende, men var i det med hende. Og så var det mega udfordrende at være i det også, fordi at man skal forholde sig til hendes sorg og man skal også forholde sig til sin egen sorg og til alle andres sorg. Og så tror jeg også der er noget med, at når ens forældre græder, min mor var jo også sindsygt ked af det, så bliver man, så er det lidt ligesom om at det kan ens forældre jo ikke, ens forældre er jo altid ligesom, i hvert fald i mit liv har min mor altid været min stolpe eller sådan noget.</p>		<p>Stor udfordring: at forholde sig til egen sorg, søsters sorg og andres sorg samtidig.</p> <p>Udfordring: At være vidne til morens sorg (mormor): udfordrer egne forestillinger om moren som stabil klippe i eget liv - meningsprængende, skaber usikkerhed.</p>
	00:35:33.2	00:35:33.3	Klippe.	I2	
<p>Udfordring: at se mor i sorg, bryder med forestillinger= utrygt.</p> <p>Støtte for søsteren at andre også er berørt</p>	00:35:33.3	00:36:06.5	<p>Ja, klippe. Min klippe. Øhm, og vi er tre søskende der er vokset op med hende alene, så hun har ligesom altid været den, der har klaret alting. Så det tror jeg også var hårdt at se, at hun ligesom ikke kunne, at hun også var berørt af det, ja. Så det var samtidig med, men det var ligesom om, at det også hjalp min</p>	R	

Når et spædbarn dør

af tabet = kan dele sorgen? Søsters personlighed: Kan rumme de nærtståendes smerte/sorg			søster, synes jeg det lignede, at det var i orden, at min mor var i det også. Og hun accepterede også, min mor var jo også ked af det, hun skulle også have været mormor igen, ikke.		
	00:36:06.5	00:36:09.1	Ja, synes du så at det stadig er udfordrende i dag?	I	
Udfordringer for nærtstående bliver markant bedre over tid. Udfordring i dag/et år efter tabet: Tålmodighed, og balance i støtteadfærd; hvordan støtter man bedst nu.	00:36:09.1	00:36:36.6	Nej, ikke rigtigt. Det kan godt være engang imellem, når hun siger, når nu er mine æg ikke vokset, nu er min, de er lige kommet i fertilitetsbehandling, og så kan det godt være sådan lidt, nu har jeg hørt om det, nu må du godt tie stille. Der er det nok noget mere med tålmodigheden, at man stadig skal finde en lige vej mellem ikke at ynke hende, men heller ikke at sige det for hårdt.	R	Har de nærtstående i højere grad brug for vejledning/støtte til at håndtere den første tid efter tabet?
	00:36:36.6	00:36:41.2	Ja. Øhm, men hvorfor tror du generelt, at det kan være svært at være tæt på et menneske der er i sorg?	I	

Når et spædbarn dør

<p>Udfordring: Individuelt sorgforløb og behov udfordrer nærtståendes muligheder for at vise passende støtte.</p>	<p>00:36:41.2</p>	<p>00:36:52.4</p>	<p>Ja det tror jeg. Det øh, det er rigtig svært, fordi jeg tror folk sørger meget forskelligt. Jeg tror, der er nogen der bare skal ud og arbejde 80 timer om ugen for ligesom ikke at få den der sorg tæt på, og der er nogen de skal, der ryger ned i et sort hul, og der er nogen de går til en spirituel leder og altså. Jeg tror det er ret forskelligt, så jeg tror, at ja det er øh, ja.</p>	<p>R</p>	<p>Folk sørger meget forskelligt – har brug for forskellig støtte - svært at vide hvordan man skal være over for den enkelte.</p>
	<p>00:36:52.4</p>	<p>00:37:11.4</p>	<p>Hvorfor tror du så, at det kan være svært at tale om for eksempel den der er død, eller med den der er i sorg?</p>	<p>I</p>	
<p>Svært at tale om sorg: berøringsangst</p> <p>Svært at tale om sorg: forældrene er særligt sårbare/modtagelige</p> <p>Svær balancegang ift. graden af medlidenhed</p>	<p>00:37:11.4</p>	<p>00:38:03.7</p>	<p>Det tror jeg, hm. Jeg tror det kan være svært at snakke med en i sorg, fordi man kan virkelig hurtigt komme til at sige noget forkert, hvis man ikke er tæt nok på personen, og det tror jeg også vi er bange for, jeg tror også det er den der, man er bange for at sige noget forkert. Og der er nogen, de vil bare gerne have at man siger noget, og jeg tror også man er bange for at ynke og sige "nååårh, det er også synd for</p>	<p>R</p>	<p>Svært fordi man hurtigt kan komme til at sige noget forkert og er bange for at sige noget - berøringsangst og forældrene særligt sårbare.</p>

Når et spædbarn dør

<p>Vigtigt ikke at ynke personer i sorg for meget.</p> <p>Konfrontation med døden: ubehag og konfrontation med eksistentielle spørgsmål</p> <p>Spædbarnsdød: særligt udfordrende at snakke –man har ikke lyst til at vide at det sker, meningssprængende.</p>			<p>dig" eller øhm i forhold til det. Hvor at jeg tror også det med at døden, døden er virkelig et emne som folk ikke kan lide at snakke om. Øhm, og så lige spædbarnsdød det tror jeg er ekstra hårdt. Jeg ved ikke lige hvorfor, men det er ligesom om, at det der med at man har et lille barn, der dør, det tror jeg, ja det har man ikke lyst at snakke om.</p>		<p>Svær balancegang ift. graden af medlidenhed man skal udvise, så det ikke eskalerer i ynk.</p> <p>Formulering "Ynk": afspejler hendes personlighed (hård tilgang, skal tage sig sammen).</p> <p>Når man snakker om døden, kan det vække ubehag og eksistentielle spørgsmål, som er ubehagelige at blive konfronteret med.</p> <p>Sorgforståelse af spædbarnsdød: særligt svært at snakke om - meningssprængende, man har ikke lyst til at vide, at det sker.</p>
	00:38:03.7	00:38:07.9	Har der, har du selv været bange for at du ville komme til sige noget forkert?	I	
Støtte for nærtstående: at kunne dele opgaven med andre.	00:38:07.9	00:38:41.4	Nej, men det er fordi, at der har jeg min mor til (griner lidt). Ej, det tror jeg ikke, vi har en tredje søster og hun er sådan ret, hun er	R	Støtte for nærtstående at kunne dele opgaven om at støtte med andre (familien)

Når et spædbarn dør

<p>Støtte for nærtstående: presset mindskes når andre støtter på de områder, hvor man ikke selv er stærk - kan afhænge af personlighed.</p> <p>God støtte: give plads til at personen i sorg kan tale meget om sin sorg</p> <p>Informant: ikke berøringsangst</p> <p>Berøringsangsten afhænger af nærhed i relationen</p>			<p>også ret god til sådan at være sød. Øhm, så jeg tror ikke, jeg har ikke været bange for at sige noget forkert, og så jeg tror også bare, at det at min søster snakker meget, hun har bare fået lov til at snakke og ligesom, og så har jeg måske lige hørt med et halvt øre, fordi at så var det ikke lige alt sammen der var relevant, men ja det har jeg ikke været bange for, men jeg kunne godt være bange for, hvis det var nogen jeg ikke kendte så godt at sige, der kunne jeg godt være helt stum og sådan "nå jeg ved ikke helt, hvad jeg skal sige" øhm i forhold til det. Øhm, så jeg tror også det er fordi, at det kommer an på hvor godt man kender personen.</p>	<p>Støtte for nærtstående: Forskellige personer (afhænger af personlighed) støtter på forskellig vis –tro mod sig selv. Det fjerner noget pres fra at være "perfekt" i støtten.</p> <p>Forståelse: Frygt for at sige noget forkert afhænger af hvor tæt relationen er.</p> <p>Hun har støttet ved at give plads til, at søsteren har kunne snakke om sin sorg.</p> <p>Informant: ikke berøringsangst.</p> <p>Berøringsangst afhænger af hvor tæt relationen er</p>
	00:38:41.4	00:39:01.5	<p>Ja. Er der ellers noget generelt her i processen, som du tror havde gjort det nemmere for dig at håndtere og stå som nærtstående?</p>	I
	00:39:01.5	00:39:26.7	<p>Øhm, nej det tror jeg ikke, jeg synes. Det må man ikke sige til</p>	R

Når et spædbarn dør

			<p>psykologistuderende (der grines i plenum), det er ikke fordi at jeg ikke tror på psykologer, jeg tror der er rigtig mange, eller der er rigtig mange, som jeg kender, der går til psykolog i dag, jeg tror bare ikke selv, jeg har ikke set mig som en person, der går til psykolog. Ligesom lidt, man er lidt svag måske, eller man er lidt, man skal være lidt øh, der skal være lidt galt i bolden, hvad hedder sådan noget, man skal være lidt kuk.</p>		<p>begrænser mulighed for selv at opsøge hjælp den vej igennem.</p>
	00:39:26.7	00:39:27.3	<p>Kuk kuk (grines i plenum)</p>	I	
<p>Personlighed: egne forestillinger har blokeret mulighed for at søge hjælp ved psykolog.</p> <p>Retrospektivt: psykologhjælp kunne have været gavnligt.</p> <p>Personlighed: Fastlåst i sin overbevisning om mennesker der går til psykolog</p>	00:39:27.3	00:40:13.7	<p>For at snakke med psykologer. Det tror jeg øhm, men det tror jeg egentlig kunne have hjulpet, hvis jeg havde fået noget, altså ikke at i dag, men det kunne måske have hjulpet, eller fået noget, snakket med nogen lidt mere om det, øhm på den måde. Og det tror jeg også bare generelt er noget, der kunne have hjulpet mig, hvis jeg var lidt, hvis jeg nu kunne lade være med at have den der kuktanke om folk, der</p>	R	

Når et spædbarn dør

<p>Personlighed: vant til at klare egne problemer.</p> <p>Modsætningsfyldt: intet kunne have gjort processen lettere vs. Psykologhjælp havde været gavnligt.</p> <p>Støtte at hospitalet også rummede de nærtstående.</p>			<p>går til psykolog. Øhm, men ellers tror jeg ikke, at der var så meget. Der var ikke rigtigt noget, jeg er sådan ret vant til at klare mine problemer. Øhm, så jeg tror ikke, at der var noget der kunne gøres anderledes, jeg synes det var rigtig fint. Øhm, hospitalet var gode til at rumme os som, hvad hedder det, som øh personer til, som hvad hedder det.</p>		
	00:40:13.7	00:40:13.8	Være tæt på?	I2	
<p>Støtte at hospitalet rummede de nærtstående og forældrene.</p>	00:40:13.8	00:40:39.6	<p>Ja være tæt på, ja pårørende. Den røg helt ud. Øhm, som pårørende var de også gode til at rumme os, det var ligesom okay, at vi var der, og vi fik en stue helt nede i enden, så hun heller ikke skulle igennem alle de der babyer,</p>	R	

Når et spædbarn dør

			og vi kunne ligesom gå ud lige så mange gange vi ville, og det var lidt mere loose i forhold til øhm, at vi var på et hospital. Så jeg synes faktisk, at det var også en rigtig god start.		
	00:40:39.6	00:40:43.7	Så du har ikke fået, altså nogen snakket med nogen som i professionel regi om.	I2	
	00:40:43.7	00:40:43.8	Nej.	R	
	00:40:43.8	00:40:43.9	Nej.	I2	
	00:40:43.9	00:40:46.8	Eller Landsforeningen Spædbarnsdød.	I2	
<p>Morrollen: egen hjælp er ikke en prioritet.</p> <p>Forældre mest behov for professionel hjælp - men er det tilfældet?</p> <p>Tabet har gjort stort indtryk: overvejer hjælp hos</p>	00:40:46.8	00:41:13.9	Nej, jeg overvejede det faktisk lidt, for jeg tror også at de udbyder det så vidt jeg husker til, ja jeg overvejede det, men så tror jeg, at jeg glemte det lidt. Og så gik det hurtigt, og så har jeg selv en datter jo, som jeg har nævnt et par gange, så ja, så når man ikke så meget. Og så tror jeg, at jeg følte det var lidt vigtigere, at de fik noget hjælp, som de så også gjorde og kom i nogen sorggrupper. Øhm, det kan godt være det en dag ville være meget godt.	R	<p>Morrollen har betydning for fravalget af at prioritere professionel hjælp til sig selv – mener også, forældrene har mest brug for det.</p>

Når et spædbarn dør

Landsforening senere.					Opfattelse af at det måske ville være godt at tale med landsforeningen på et tidspunkt: kan indikere at hun selv mener at hun har behov for at få tabet bearbejdet yderligere –stort indtryk.
	00:41:13.9	00:41:25.7	Nå, jamen jeg kom bare til at tænke på, fordi du brugte en formulering før, om at nu havde du det også selv sådan, at du var moster, men ellers ville du jo også have sagt det alligevel for deres skyld. Der tænkte jeg bare på, om den viden kom et sted fra?	I2	
Meget betydningsfuldt at blive moster: mange tabte forestillinger lig stort tab? Stor omsorg for søster og hendes behov.	00:41:25.7	00:42:02.8	Nej, nej det var egentlig bare sådan selvrefleksion tror jeg, i at lige meget, for mig betyder det heller ikke så meget, altså for min datter betyder det, eller det betød sandsynligt meget, at jeg var moster, at hendes veninder ikke var, for der var de begyndt at kalde sig mostre der, da hun var seks måneder henne, og der var jeg sådan lidt "det er mig, der er moster, de kan være tanter"	R	Stor betydning for hende at blive moster – gjort sig forestillinger om relationen til barnet og derfor stort tab for hende? Stor omsorg for søster og hendes behov.

Når et spædbarn dør

			(griner). Der var jeg fuldstændig, at øh, men for mig betød det ikke efter at hun ligesom var født og var dødfødt, der var det sådan lidt, så kan du kalde mig, om jeg er tante eller moster eller ja, der kom det ligesom i baggrunden hvad jeg var, men jeg vil jo stadig helst være moster.		
	00:42:02.8	00:42:04.9	Ja, ja.	I2	
	00:42:04.9	00:42:16.6	Vi er faktisk nået til en afrunding, men sidder du selv, er der nogen tanker du har gjort dig, som du tænker der kunne være relevante at dele med os?	I	
	00:42:16.6	00:42:22.0	Nej, jeg synes det var nogle gode spørgsmål, det kom meget rundt om. Ja.	R	
	00:42:22.0	00:42:46.9	Jeg har lige lidt mere. Nej, men det er bare fordi, øhm, jeg er lidt nysgerrig på det der med, at hvordan har du selv oplevet at være i lidt en sorg omkring det her eller i hvert i en kort periode? Og har du oplevet, at du sådan havde ret til at have den sorg, fordi du er jo ikke den, kan man sige primært mister, men du er jo tæt på så hvordan, kan du	I2	

Når et spædbarn dør

			fortælle lidt om, hvad du tænker om det?		
<p>Ambivalent ved egen sorg</p> <p>Ret til + forventning om at informant var i sorg.</p> <p>Nærtstående sorg: sørgeretten og sørgepligten er begrænset til en relativt kort periode (to uger) - skabt af egne forestillinger.</p> <p>Udfordring når man selv er i sorg som nærtstående: sørgeretten bliver mindre når den sammenlignes med forældrenes.</p> <p>Egen opfattelse. Har mindre ret til at være i sorg (ift. Forældre)-udfordring.</p>	00:42:46.9	00:43:36.4	<p>Øj, jo der tror jeg faktisk at jeg havde lidt ambivalent med det, fordi jeg følte jo, at jeg havde lov, eller jeg følte som sagt jeg havde, jeg skulle være i en sorg, der var noget med, men samtidig så øhm så var det også sådan lidt efter et par uger, tror jeg også folk var sådan lidt "nå ja, det er jo ikke dig, der sidder i det", og jeg tror også selv jeg havde det sådan lidt, det er jo ikke mig, der sidder i det øhm, og når jeg har haft nogen, jeg har også haft efterfølgende nogen, hvor jeg har været virkelig ked af det, og så har jeg siddet og tænkt, hvis jeg har det så dårligt, eller jeg har jo ikke lov til at være det så dårligt, fordi så må de jo have det endnu, det er hele tiden sådan en comparing, sammenligning med hvordan de har haft det, ikke. Og ligesom at det har været deres ret, så jeg tror, jeg tror folk har været rigtig, omverdenen har</p>	R	<p>Ambivalent med at være i sorg selv</p> <p>Oplevede hun havde retten til at være i sorg, men også at der var en forventning om, at hun var i sorg - i perioden efter tabet.</p> <p>Nærtstående: meget kort sørgeret og sørgepligt -to uger hvor det forventes at informant er i sorg og derefter forventning om at hun er videre, da det ikke er hendes tab, men er skabt af egne forestillinger, ingen som direkte har udtrykt at hun ikke må være i sorg længere.</p> <p>Egen sorg bliver sammenlignet med forældres sorg hele tiden -svært at give sig selv lov til at være ked af det, fordi det er forældrenes ret at være i sorg -så udfordring at navigere i hvor</p>

Når et spædbarn dør

Hendes sorg rækker udover sørgeretten for nærtstående (som hun har defineret oppe i hovedet selv).			været rigtig søde, så alt foregår oppe i hovedet på mig selv. Der er ikke noget, der direkte har sagt, du må ikke sørge eller du skal sørge, nej.		meget hun selv må være i sorg, da det hele tiden bliver sammenlignet med forældrenes ret til at sørge.
	00:43:36.4	00:43:40.3	Nej. Nej, det er bare meget interessant med de der sådan forestillinger man kan gøre sig, fordi også det bliver sat i forhold til noget.	I2	
Sørgeretten defineres ud fra, hvor tæt man er på personen, der mister. Udfordring for nærtstående: forældres tab der styrer hvad de må føle og ikke føle.	00:43:40.3	00:43:56.3	Ja fordi det gør det nemlig hele tiden, jo ikke. Det skal, alt bliver jo sat i forhold til deres sorg, så jo længere ud du kommer, så er det jo hvor meget du må sørge, ja.	R	Udfordring: alt bliver sat i forhold deres sorg –egne følelser vurderes ift. Forældres tab, det der bestemmer hvad man må føle og ikke føle.
	00:43:56.3	00:44:13.9	Ja. Den sidste ting jeg vil spørge om, bare øhm, når du så har været ked af det over det, hvordan har du haft det i forhold til, at du så også selv har haft et lille barn at skulle tage dig af, og altså har det været okay	I2	

Når et spædbarn dør

			at have de følelser samtidig med at du?		
<p>Helt afgørende med støtte til nærtstående, hvis de er primær støtte for forælderen, der lige har mistet.</p> <p>Udfordring for nærtstående der er forælder: skyldfølelse over at have et barn og savne dette, når forældrene ikke har et.</p> <p>Udfordring: restriktioner på egne følelser, ikke legitimt at savne og være lykkelig over eget barn.</p>	00:44:13.9	00:45:06.9	<p>Ja, for jeg har et rigtig godt bagland, så selve under da hun fødte og de efterfølgende uger, der havde, vi har en rigtig god svigerfamilie, som også tog, min svigermor der tog hende, så jeg kunne være på hospitalet de der to dage, øhm. Og der havde jeg det sådan lidt, men der kunne jeg også mærke, at jeg savnede hende, at jeg ville sindsygt, men det bare ret tarveligt, der var den igen den der med at, tarveligt at jeg gik og savnede hende, når de ikke fik noget med hjem. Øhm, så den kunne jeg heller ikke sige, så den sagde jeg sådan lidt, nu vil jeg gerne hjem til mit eget barn. Øhm, men jeg synes ikke det har været noget, for så har det været, når hun ikke har været hjemme eller, så der har ikke rigtig været, hun har ikke rigtigt oplevet, at jeg har været ked af det på den måde. Men hun har jo nok oplevet, at vi har, at der har været en</p>	R	<p>Okay at være i sorg samtidig med at skulle tage sig af eget barn: hjælp fra bagland helt afgørende -kan indikere at det er vigtigt også at støtte og hjælpe nærtstående som er en primær støtte til den der har mistet,</p> <p>Udfordring for nærtstående hvis man selv har børn: skyldfølelse over f.eks. at savne eget barn, når forældrene ikke får noget barn med hjem.</p> <p>Ambivalent eller føler det er upassende at savne hendes egen datter umiddelbart efter fødslen, hvor hun er sammen med søsteren, der lige har mistet – fratager hende retten til at savne egen datter, restriktioner på egne følelser.</p>

Når et spædbarn dør

			anden stemning, når vi har været ude ved haven eller i de efterfølgende, hvor moster har passet hende. Ja, der har der været en anden stemning, men jeg tror ikke, jeg ved ikke om børn de, nej jeg ved det ikke.		
	00:45:06.9	00:45:16.4	Nej, det var også det med at du sagde i starten, at hun også bliver introduceret til noget der også kan være sundt, eller altså en naturlig måde.	I2	
	00:45:16.4	00:45:21.1	Ja, og altså høre om døden, ikke.	R	
	00:45:21.1	00:45:25.1	Tak, det var bare lige, hvad jeg havde noteret.	I2	
	00:45:25.1	00:45:28.9	Men ellers har du ikke selv lige øhm.	I	
	00:45:28.9	00:45:31.8	Nej det tror jeg ikke. Det var så fint.	R	
	00:45:31.8	00:45:35.7	Har det været okay at skulle snakke om og dele med os?	I	
Villig til at lade sig interviewe til trods for bekymring om at blive berørt: indirekte støtte? Kan stadig blive følelsesmæssigt påvirket af at snakke om niecen i dag	00:45:35.7	00:46:26.7	Ja, jeg var faktisk lidt sådan bange for, at jeg ville være sådan "åhåhåhå" og fortælle, ja fordi man ved aldrig lige, fordi jeg har godt kunne mærke nogen gange, men ikke, jo når man skulle fortælle om det, så har man været sådan lidt, blevet ked af det, eller hvis man	R	

Når et spædbarn dør

			<p>har hørt en sang, øh for eksempel så blev der spillet "Lyse nætter", jo det hedder den, blev spillet til hendes begravelse. Og hver gang at jeg hører den, kan jeg jo mærke det der, at det gør ondt og der er flere ting, hvor at der bare er noget, hvor man ligesom får en tåre i øjet eller ja øhm. Og så er jeg jo mor, så bliver man, man får mere trang til tårene, eller hvad det hedder, man bliver ked ad det, eller man får nemmere ved at tude. Øhm, så jeg var faktisk lidt nervøs, også fordi at jeg ikke har prøvet at blive interviewet før. Jeg har interviewet rigtig mange mennesker, ja. Så øhm ja (smågriner).</p>		
	00:46:26.7	00:46:29.6	Så det føles som om det lander okay?	I2	
<p>Minus berøringsangst om barnet i familien</p> <p>Barnet meget tilstedeværende: derfor ikke et problem at tale om det under interview.</p>	00:46:29.6	00:46:40.0	<p>Ja det lander, altså det er ikke noget, der er ikke noget der, jeg tror også vi har fået snakket rigtig meget om det, og hun bliver italesat hver dag, hun er jo ikke noget man ikke må snakke om.</p>	R	

Når et spædbarn dør

	00:46:40.0	00:46:40.1	Nej, nej præcis.	I2	
	00:46:40.1	00:46:45.3	Så der er ikke noget, nej.	R	
	00:46:45.3	00:46:54.3	Hvis der nu er noget, der dukker op, så må du altid kontakte os. Øhm, hvis du bare har brug for at snakke, eller øh der er et eller andet der fylder.	I	
	00:46:54.3	00:47:07.7	Ja, det vil jeg gøre, når i er uddannet (alle griner og der snakkes utydeligt i munden på hinanden). Ej ja, det skal jeg huske.	R	
	00:47:07.7	00:47:10.0	Ja selvfølgelig. Vi er meget taknemmelige i hvert fald for at du ville.	I2	
	00:47:10.0	00:47:17.9	Ja, jeg synes det er et emne, der berør mig meget, så det var fedt, at der sådan var nogen der ville lave en opgave omkring det, det er jeg lige nødt til at støtte.	R	
	00:47:17.9	00:47:20.8	Ja, det er vi glade for.	I	
	00:47:20.8	00:47:26.5	Og det passede også perfekt med at der lige skulle være gået et år, og det måtte ikke være forældrene og.	R	
	00:47:26.5	00:47:33.3	Nej, på den måde passede det jo	I2	

Når et spædbarn dør

			perfekt. Jamen skal vi så ikke stoppe.		
	00:47:33.3	00:47:34.1	Jo, så stopper vi den her.	I	

Bilag 4: Analysetrin 4 for Emil

Tema	Tid
<i>Forhold der har betydning for nærtstående syn på spædbarnsdød</i>	
Egen norm afgørende for ikke at italesætte barnet i særlige situationer	16.35.8-16.48.9
Ikke selv erfaret meningsoprængende tab: kan give mindre forståelse for situationen	19.03.0-19.07.2
Udfordring: spædbarnsdød er abstrakt	9.42.7-9.45.9
Prøver at skabe mening gennem narrativet "en lykkelig slutning"?	14.49.3-14.49.4
Spædbarnsdød komplicerer parforholdet	11.10.3-11.15.0
<i>Nærtståendes syn på spædbarnsdød</i>	
Generisk fremstilling af barnet	8.38.0-8.43.4
Opfattelse af at der ikke er plads til både de døde og levende børn	16.08.6-16.21.6
Upassende at tale om det døde barn frem for de levende	16.35.8-16.48.9
Spædbarnsdød udløser en uoprettelighed - meningsoprængning	21.55.0-22.04.1
Anerkendelse af spædbarnsdød som et voldsomt tab for <i>forældrene</i>	30.48.0-30.53.8
<i>Forhold der har betydning for forestillinger om egen rolle som støtte</i>	
Minus forestillinger om egen rolle ift. barnet = minus tab for ham?	36.46.6-36.50.2
Begrænset erfaring med tab	19.03.0-19.07.2
Brorens personlighed: god til at kommunikere	17.13.9-17.19.8

Når et spædbarn dør

Gensidige forventninger: begrænset: skyldes selvstændighed?	3.41.3-3.44.1
<i>Faktorer som kan have positiv indflydelse på nærtstående og forældres relation</i>	
Billedbog = redskab til mødet mellem forældre og nærtstående	8.57.0-09.07.0
Håndtering: kommunikation om manglende viden om støtte: handler aktivt	45.43.0-45.54.2
Godt at tale med nærtstående kort efter tabet: undgår forkerte forestillinger	43.06.7-43.19.4
Forældrene: opmærksomme på nærtståendes udfordringer	8.57.0-09.07.0
Hjælp og guidance afgørende for nærtståendes håndtering og støtte?	40.06.4-40.22.8
<i>Faktorer som kan have negativ indflydelse på nærtstående og forældres relation</i>	
Udfordring: hvordan udviser man passende sorgadfærd som nærtstående	45.15.8-45.23.3
Udfordring for nærtstående: manglende kendskab til barnet	9.13.4-9.17.8
Udfordring: spædbarnsdød er abstrakt	9.46.9-9.51.8
Svært at vide hvad forældrenes behov er	44.27.5-44.30.5
Vanskeligt emne: kan medføre at nærtstående trækker sig - spædbarnsdød vækker følelser "man" ikke har lyst til at være i kontakt med	41.46.7-41.57.6
Stiller større krav at være sammen med mennesker i sorg	46.11.0-46.23.9

Bilag 5: Transskription af Emils interview

Start Time	End Time	Transcript	Speaker
00:00:00.7	00:01:08.0	Super, ja, men øh, vi er rigtig glade for først og fremmest at du lige vil tage dig tid til at tale med os. Og øhm ja, du kender jo Laura lidt, men øhh vi læser begge to psykologi og er igang med specialet og øhm vi er jo interesseret i at undersøge nærtstående oplevelse til forældre der har mistet et barn, et spædbarn perinatalt og sådan helt formelt så er det efter 22. graviditetsuge og så inden for den første leveuge. Bare sådan så det er på plads. Øhm og vi forventer at interviewet vil vare omkring en time. Yes. Øhm og ja og det bliver optaget som vi lige snakkede om og transkriptionerne vil blive slettet igen efter vi har fået det godkendt. Og hvis der er noget du ikke har lyst til at svare på, så er du altid velkommen til bare at sige, at det har du ikke lyst til eller spørge ind hvis der er noget du ikke lige synes er klart. Så vi er bare rigtig interesseret i at du egentlig fortæller så meget som du har lyst til om det så vi får, ja, dine forklaringer og tanker om det her	I
00:01:08.0	00:01:08.5	Mmm	R
00:01:08.5	00:01:27.1	Super. Så vi starter lidt mere sådan generelt, sådan så vi får et indtryk af hvem du er og så bevæger vi os lidt mere ind i den konkrete oplevelse. Super. Vil du starte med at fortælle os lidt om dig selv. Øhm bare sådan vi tænker alder og øh civilstatus om du har nogen børn, bare sådan helt overordnet.	I
00:01:27.1	00:01:31.7	Jeg er 28 og single	R
00:01:31.7	00:01:32.4	Mm	I
00:01:32.4	00:01:33.9	Og ikke nogle børn	R
00:01:33.9	00:01:38.9	Nej. Super. Og hvad er din relation til den person der har mistet?	I
00:01:38.9	00:01:39.9	Min bror	R
00:01:39.9	00:01:42.9	Det din bror, yes. Og hvor længe siden er det?	I
00:01:42.9	00:01:46.9	Øhh, kan ikke huske det præcis, men ihvertfald inden for 5 år.	R
00:01:46.9	00:01:54.9	Okay, ja. Øhm ja. Og hvordan sådan vil du generelt beskrive dit forhold til øh til din familie?	I
00:01:54.9	00:01:57.6	Øhh godt.	R
00:01:57.6	00:01:59.9	Ja. Er i, er i tætte?	I
00:01:59.9	00:02:05.0	Øh (trukket) ja altså min familie generelt eller min bror specifikt?	R

Når et spædbarn dør

00:02:05.0	00:02:09.4	Nej, sådan nu tænker vi sådan lidt mere specifikt sådan overordnet, ja.	I
00:02:09.4	00:02:09.5	Til broderen?	R
00:02:10.6	00:02:11.5	Nej, til familien	I
00:02:11.5	00:02:12.0	til familien	R
00:02:12.0	00:02:12.3	Ja	I
00:02:12.3	00:02:12.7	Yes	R
00:02:12.7	00:02:13.1	Mmm	I
00:02:13.1	00:02:15.5	Øh (trukket) jamen det er selvfølgelig sådan lidt forskelligt	R
00:02:15.5	00:02:16.0	Ja	I
00:02:16.0	00:02:24.2	Øhh. men men generelt godt forhold og øh (kort pause) meeeget øh nede på jorden	R
00:02:24.2	00:02:24.5	Ja	I
00:02:24.5	00:02:32.5	Øhmm (kort pause) nu lige præcis min min bror, mine brødre, er jeg sådan rimeligt tætte på, vi har sådan et venskabeligt	R
00:02:32.5	00:02:33.0	Ja	I
00:02:33.0	00:02:41.8	Øhh tæt forhold, hvor det måske er lidt mere øhh lidt mere sådan på familie fødeslsdag eller vi ses til jul med mine søstre	R
00:02:41.8	00:02:42.6	Ja	I
00:02:42.6	00:02:47.4	Øhmm, men ja, meget tæt og meget tæt med min rigtig meget tæt med min far	R
00:02:47.4	00:02:48.1	Ja	I
00:02:48.1	00:02:51.5	Også (kort pause) også med min mor, men mere med min far	R
00:02:51.5	00:02:52.0	Ja	I
00:02:52.0	00:02:52.7	Jeg har jo mange	R
00:02:52.7	00:02:53.7	Du har mange	I
00:02:53.7	00:02:54.8	Ja der er jo rigtig mange, jeg har 5	R
00:02:54.8	00:02:55.6	Ja	I
00:02:55.6	00:02:56.3	5 ældre søskende	R
00:02:56.3	00:02:57.5	Ja det er også en del	I
00:02:57.5	00:03:01.6	Og en mor og en far og de er jo skilt og de har hver deres og ja	R

Når et spædbarn dør

00:03:01.6	00:03:02.5	Så bliver det til en del	I
00:03:02.5	00:03:03.1	Ja.	R
00:03:03.1	00:03:07.9	Ja. Hvordan sådan med dine venner? Er du tæt med dem?	I
00:03:07.9	00:03:08.9	Ja.	R
00:03:08.9	00:03:09.2	Ja	I
00:03:09.2	00:03:10.8	Øhh, jeg har jo ikke så mange af dem, så det er jo også	R
00:03:10.8	00:03:11.1	Nej	I
00:03:11.1	00:03:11.5	lidt nemmere	R
00:03:11.5	00:03:12.0	Ja	I
00:03:12.0	00:03:19.1	Men øh tæt, tæt i den forstand at øh (pause) at det er meget igen også nede på jorden altså	R
00:03:19.1	00:03:19.7	Ja	I
00:03:19.7	00:03:21.8	Det sådan øhm vi behøver ikke ses hele tiden	R
00:03:21.8	00:03:22.3	Nej	I
00:03:22.3	00:03:40.6	Øhh men men når vi ses så ses vi ligesom at vi også så hinanden i går. Altså vi skal ikke starte forfra på nogen måde så så de relationer jeg har er meget øh (kort pause) nogen hvor man kender hinanden og ved hvad man kan forvente af hinanden	R
00:03:40.6	00:03:41.3	Ja	I
00:03:41.3	00:03:44.1	Og øhh heller ikke forventer for meget	R
00:03:44.1	00:03:44.4	Ja	I
00:03:44.4	00:03:45.1	af hinanden	R
00:03:45.1	00:03:46.0	Okay	I
00:03:46.0	00:03:46.9	Der er plads	R
00:03:46.9	00:03:53.0	Ja. (Kort pause). Hvad, i hvilke situationer har du brug for din familie og dine nærmeste venner?	I
00:03:53.0	00:04:09.8	Øhmm. Igen jo meget forskelligt afhængigt af hvilken form for familie, men men jeg vil sige sådan generelt øh så øh, så er det jo i alle mulige former for situationer altså	R
00:04:09.8	00:04:10.1	Ja	I
00:04:10.1	00:04:31.2	Jeg ringer jo til min far hvis øhh min bruser er kasket til og høre hvad jeg skal gøre, øhh fordi han er VVS'er ik. Men jo også nu her hvor jeg er i gang med at købe lejlighed, så er det jo også, så bruger jeg jo øhh bruger jeg jo også familien til og spille nogle bolde op af og ligesom finde ud af øhh hvad fa'en jeg ska gøre	R

Når et spædbarn dør

00:04:31.2	00:04:44.0	Ja, så det er ikke sådan kun er praktisk eller er det også sådan i nogle andre situationer det kunne være hvor at, ja det ved jeg ikke, sådan hvor du forventer at de er der for dig eller. Kan du sige noget om det?	I
00:04:44.0	00:04:53.5	Øhh ja altså, altså sådan øhm altså situationer hvor jeg forventer de er der for mig (kort pause)	R
00:04:53.5	00:04:55.2	Hvis der er sådan nogle. Det behøver der jo ikke at være	I
00:04:55.2	00:04:58.3	Det er jo ikke fordi jeg har så mange krisesituationer	R
00:04:58.3	00:04:58.7	Nej	I
00:04:58.7	00:05:02.2	som sådan altså, men det er jo mere, jo altså, med på råd	R
00:05:02.2	00:05:02.6	Ja	I
00:05:02.6	00:05:20.3	det er jo primært sådan nogle situationer ik øhm (kort pause). Men altså også hvis jeg er frustreret altså min far ringer jeg jo sammen med øhm en gang, nogle gange i måneden altså, nogle gange også øh nogle gange i ugen afhængigt af hvor meget der sådan ligesom sker i hver vores liv og	R
00:05:20.3	00:05:21.2	Mmm	I
00:05:21.2	00:05:35.3	altså vi kan, jeg skal altid lige være opmærksom på, om jeg er ved at gå ned på øhhh på øhh på blodsukkeret (let grin fra I og R) fordi det tager gerne et sted mellem halvanden og tre timer når vi ligesom snakker og så snakker vi om alt	R
00:05:35.3	00:05:37.7	Ja. ja ja.	I
00:05:37.7	00:05:48.0	Øhmm men og den relation altså et stykke hen af vejen har jeg også med min altså med mine øh med mine brødre f.eks. øh, men nu bor de jo herovre så	R
00:05:48.0	00:05:48.6	Ja	I
00:05:48.6	00:05:49.5	så dem kan jeg jo bare se	R
00:05:49.5	00:05:52.0	Ja, så er det lidt lettere på den måde	I
00:05:52.0	00:05:52.4	Ja	R
00:05:52.4	00:06:01.7	Ja (kort pause) Hvordan synes du sådan overordnet du selv skal tackle sådan udfordringer du selv står i? Har du nogle forestillinger om det?	I
00:06:01.7	00:06:18.3	Øhhh (pause) (gentager tackle for sig selv) øhmm (pause) næ, det ved jeg ikke, det tager jeg sådan lidt som, det kommer jo rigtig meget an på hvilken form for en udfordring	R
00:06:18.3	00:06:18.4	Ja, det er selvfølgelig rigtigt, ja	I

Når et spædbarn dør

00:06:19.4	00:06:22.2	det er øhh. (pause)	R
00:06:22.2	00:06:24.6	Jeg tror (I og R taler samtidig) Nej undskyld, hvis du var i gang med at	I
00:06:24.6	00:06:32.7	Jeg tror som udgangspunkt jo altså jeg er jo selv også vil jeg jo sige øhm sådan rimelig handlekraftig	R
00:06:32.7	00:06:33.2	Ja	I
00:06:33.2	00:06:59.9	I mig selv øhm og øhh også ift. arbejde og så noget, jeg har jo haft nogle ledende stillinger og øh nogle bestemmende roller og så noget, så det kommer også rigtig meget an på i hvilken situationer og er det noget jeg føler at jeg er på hjemmebane i eller er det noget jeg ikke føler jeg er på hjemmebane i som f.eks. at købe en lejlighed og finde ud af en kurs på et lån og alt muligt andet mærkeligt øhh så har jeg ligesom brug for og og kalde et hold ind	R
00:06:59.9	00:07:00.5	Ja	I
00:07:00.5	00:07:02.5	til og spare lidt	R
00:07:02.5	00:07:04.3	Ja. Helt sikkert	I
00:07:04.3	00:07:08.0	Ja (kort pause) Ja (pause)	R
00:07:08.0	00:07:16.5	Det er så fint, ja. Øhm, nu kommer vi lidt mere sådan ind på den konkrete hændelse sådan og sorg generelt også	I
00:07:16.5	00:07:17.0	Mmm	R
00:07:17.0	00:07:21.7	Øhm vil du beskrive hvordan du oplevede situationen hvor din bror han mistede sit barn?	I
00:07:21.7	00:07:31.8	(kort pause) Ja. øhmm (kort pause) det er jo en lille smule sv (lyder som om han skal til at sige svært), jeg kan jo godt komme til at blande det en lille smule sammen, fordi det er jo sket et par gange	R
00:07:31.8	00:07:32.7	Okay	I
00:07:32.7	00:07:46.8	Øhm (kort pause) Men altså det der står sådan mest de to jeg vil sige, de to ting der står mest klart, øh (kort pause), jeg kan jo huske, jeg var der jo ikke	R
00:07:46.8	00:07:47.5	Nej	I
00:07:47.5	00:07:47.6	altså øhm, men jeg kan huske efterfølgende, der gjorde de øhm (kort pause), der gjorde de noget ud af, jeg tror egentlig også det er det der ligesom, det er nok, hvis jeg lige sådan prøver også at forholde mig til hvad der er relevant for jeres undersøgelse her, så er det nok den her situation i virkeligheden ift. den anden, der var det vidst inden, øhh uden for scope af jeres undersøgelse, men men den her situation hvor øhh de jo altså fik barnet og og og	R

Når et spædbarn dør

		det var helt lilla osv. der der skulle de sådan på en eller anden måde finde ud af øh og cope med det	
00:08:21.8	00:08:22.4	Ja	I
00:08:22.4	00:08:22.5	øhh og det gjorde de på en lidt speciel måde, men synes jeg egentlig også, meget (kort pause) god måde, selvom det var ikke særlig behageligt i situationen altså fordi de tog simpelthen billeder	R
00:08:31.8	00:08:32.9	Ja	I
00:08:32.9	00:08:34.3	Og øh lavede sådan en bog	R
00:08:34.3	00:08:35.5	Ja	I
00:08:35.5	00:08:37.0	en form for en billedbog	R
00:08:37.0	00:08:38.0	Mmm	I
00:08:38.0	00:08:43.4	Med (kort pause) jeg kan ikke huske præcis, jeg kan bare huske det billede der med den lilla baby øhh	R
00:08:43.4	00:08:44.2	Ja	I
00:08:44.2	00:08:48.6	som de havde med rundt og det viste de simpelthen, så jeg tror det også var en måde at cope på	R
00:08:48.6	00:08:49.5	Mmm	I
00:08:49.5	00:08:56.5	Øh men også for at, fordi det var (kort pause) i virkeligheden meget overskudsagtigt set jo at, synes jeg,	R
00:08:56.5	00:08:57.0	Mmm	I
00:08:57.0	00:09:07.0	i situationen af dem at, det var også enormt svært for os, eller ihvertfald for mig at, tænker det nok en generel betragtning de har lavet. Ligesom at finde ud af hvad det var for noget	R
00:09:07.0	00:09:07.3	Ja	I
00:09:07.3	00:09:12.6	Og forholde sig til det der med at der var kommet et barn som ikke altså som ligesom lige lige ikke var der længere og	R
00:09:12.6	00:09:13.4	Mmm	I
00:09:13.4	00:09:17.8	som de kun lige havde haft i kort tid øh der og som jo heller ikke havde levet mens de havde haft det	R
00:09:17.8	00:09:18.6	Nej	I
00:09:18.6	00:09:31.7	Øhh det var sådan en, det var en måde for dem tror jeg at cope med, mens også ligesom også både at cope med selve sorgen i sig selv, men jeg tror også det var en måde at cope med (kort pause) omgivelserne og spørgsmålene	R
00:09:31.7	00:09:32.3	Ja	I

Når et spædbarn dør

00:09:32.3	00:09:40.8	Og måske også det usagte i det der, altså fordi øhh, det kan jo godt være svært, det synes jeg jo ihvertfald også selv, altså det der med, hvordan fa'en spørg man lige ind	R
00:09:40.8	00:09:42.7	Ja. Ja ja, helt sikkert	I
00:09:42.7	00:09:45.9	Øhh og også og spørge om så nogle ting øh for at få nogle billeder ind i hovedet	R
00:09:45.9	00:09:46.9	Mmm	I
00:09:46.9	00:09:51.8	altså (kort pause) hvordan så barnet så ud og altså så nogle små detaljer	R
00:09:51.8	00:09:52.4	Ja	I
00:09:52.4	00:10:05.3	Som man som udefrastaende, når man ikke har været der, ikke aner noget som helst om. Det hjalp jo egentlig noget på forståelsen at, så var der nogle billeder med og de sad og bladrede rundt og øh jeg forstår slet ikke at de sådan kunne gøre det, nærmest (griner lidt)	R
00:10:05.3	00:10:05.7	Nej	I
00:10:05.7	00:10:10.4	Men men øh, men jeg tror det var en måde også at få distancereret sig selv en lille smule og så se det lidt ovenfra	R
00:10:10.4	00:10:11.3	Mmm	I
00:10:11.3	00:10:12.5	for min bror ihvertfald	R
00:10:12.5	00:10:18.4	Fortalte han nogensinde hvorfor de havde gjort det?	I
00:10:18.4	00:10:22.5	(pause) mmm, det kan jeg ikke huske helt præcist	R
00:10:22.5	00:10:23.4	Nej	I
00:10:23.4	00:10:36.2	Øhm (pause), men hvis jeg skulle komme med sådan et lille kvalificeret gæt, så ville jeg jo nok sige at, når jeg sidder og siger det her med at for at cope med det	R
00:10:36.2	00:10:36.8	Ja	I
00:10:36.8	00:10:43.3	for dem og så noget, så tænker jeg jo nok at det er kommet ud fra, at det nok er noget han har sagt, men altså det det det kan jeg ikke sige med sikkerhed	R
00:10:43.3	00:10:43.8	Nej nej	I
00:10:43.8	00:10:44.4	det er jo et stykke tid siden	R
00:10:44.4	00:10:45.5	Ja selvfølgelig	I
00:10:45.5	00:11:01.0	øhm ((kort pause) ja, det, det sådan egentlig det der sådan er (kort pause) er allermest klart, og så selvfølgelig efterspillet øhh hvor de jo havde det svært også i deres forhold	R
00:11:01.0	00:11:03.4	Ja. Det kunne du godt mærke? At det påvirkede dem?	I

Når et spædbarn dør

00:11:03.4	00:11:06.1	Ja og det gik jo også, altså de gik jo også fra hinanden, nu er de sammen igen	R
00:11:06.1	00:11:06.7	Okay	I
00:11:06.7	00:11:09.4	øh de har været, gik fra hinanden nogle gange (griner)	R
00:11:09.4	00:11:10.3	Ja	I
00:11:10.3	00:11:15.0	Og jeg tror helt sikkert at det har haft en indflyde, eller det har helt, det ved jeg at det har helt sikkert haft	R
00:11:15.0	00:11:15.7	Ja	I
00:11:15.7	00:11:16.5	en indflydelse	R
00:11:16.5	00:11:19.8	Okay. Og de havde oplevet det flere gange, sagde du?	I
00:11:19.8	00:11:48.4	Ja, men den ene, den anden gang har jo også været, altså der mistede hun jo øh, jeg tror det var til min brors fødselsdag øh hvor de var til fest og min bror havde drukket sig fuld og faldet i søvn ude på en eller anden eng eller et eller andet og øh lige pludselig så er der blod i toilettet osv, da hun er derude og hun bliver så kørt til skadestuen og de kan ikke finde min bror, for han havde lagt sig døddrukken et eller andet sted	R
00:11:48.4	00:11:48.5	Åh nej	I
00:11:49.8	00:11:55.3	Og der mistede, der der, det var en så ufrivillig abort, ik	R
00:11:55.3	00:11:56.5	abort, ja okay.	I
00:11:56.7	00:11:59.7	Det var også derfor jeg sagde, jeg tror ikke helt det er inden for jeres scope, men	R
00:11:59.7	00:12:00.6	Nej	I
00:12:00.6	00:12:02.6	Øhh.	R
00:12:02.6	00:12:06.9	Men det taler ihvertfald også ind i at de jo har flere erfaringer med	I
00:12:06.9	00:12:07.4	Ja	R
00:12:07.4	00:12:08.7	om ikke inden for den periode at så	I
00:12:08.7	00:12:09.4	Ja, de har været rimelig hårdt ramt	R
00:12:09.4	00:12:10.8	Ja, det må man da sige	I
00:12:10.8	00:12:12.0	Må jeg spørge om noget?	I2
00:12:12.0	00:12:12.6	Ja	I
00:12:12.6	00:12:25.1	Hvordan ved du egentlig at sådan at det der med at du siger at det helt klart er gået ud over deres forhold det med at øh at de har mistet det her barn? Hvordan, har han selv, din bror, sat ord på det eller er det bare noget du har observeret eller hvordan?	I2

Når et spædbarn dør

00:12:25.1	00:13:19.1	Øhh nej det har han også sat ord på, altså det her med øhm (pause) altså det er klart Anna, som hans kæreste hedder , hun var jo fuldstændig knust, også fordi hele forspillet til det her var jo egentlig oprindeligt at, hun havde fået at vide at hun aldrig kunne få børn. Og de er på tur i Afrika eller så noget og så har de været oppe og bestige et bjerg, hun har højdesyge og de kommer så ned på Zanzibar bagefter og skal hygge sig og der har hun stadig højdesyge, det kan de ikke forstå. Så lige pludselig 1,2 3 så er hun gravid, det havde hun fået at vide det kunne hun aldrig blive, og så får de øhh (pause), skal de jo så have barnet og mister det. Øhh så det det var også sådan en, det kommer vi aldrig til muligvis igen og alt det der. Øhm (kort pause) men altså de har (griner lidt), de har også generelt sådan et lidt et had kærlighedsforhold nogle gange	R
00:13:19.1	00:13:19.4	Okay	I
00:13:19.4	00:13:22.2	Nogle gange, og jeg tror så bare det her, det var sådan ekstra fuel ind i det	R
00:13:22.2	00:13:23.2	Mmm	I
00:13:23.2	00:13:23.3	altså den der sorg som de hver især skulle øh skulle håndtere, det hjalp jo ikke nødvendigvis på at de også begge to er lidt nogle standhaftige stædige små mennesker (alle griner) så	R
00:13:37.8	00:13:49.8	Nej (griner) nej så det du har også sagt lidt om det, hvordan du oplevede at de håndterede deres tab også lige efter, er der sådan andre ting du lagde mærke til efterfølgende, hvordan du synes de har håndteret det?	I
00:13:49.8	00:13:59.1	(kort pause) Nej, fordi man kan sige, på det tidspunkt var jeg jo ikke øhm (kort pause) sådan fysisk særlig tæt på	R
00:13:59.1	00:13:59.8	Nej okay	I
00:13:59.8	00:14:02.3	Så derfor øh lidt tilbage til det der med relationen	R
00:14:02.3	00:14:02.5	Ja	I
00:14:02.5	00:14:14.0	Og øh alt det der øh så har vi jo snakket, når vi nu engang har snakket og det lige har passet ind, men det er jo ikke sådan så vi har set hinanden på regular basis, altså der har vi måske set hinanden måske 3-4 gange om året	R
00:14:14.0	00:14:14.4	Ja	I
00:14:14.4	00:14:15.4	Hvis ellers det har været et godt år	R
00:14:15.4	00:14:16.4	Ja	I
00:14:16.4	00:14:20.8	Hvor var du, hvor var i adskilt fysisk fra hinanden, boede du i et andet sted eller?	I2

Når et spædbarn dør

00:14:20.8	00:14:26.6	Ja, jeg må have boet, jeg kan ikke huske om jeg har boet i Århus eller Malaga	R
00:14:26.6	00:14:27.6	Okay	I2
00:14:27.6	00:14:33.8	På det tidspunkt, men jeg tror sku jeg boede (uklart i lyden her) men det kan jeg ikke huske	R
00:14:33.8	00:14:34.8	Nej okay	I
00:14:34.8	00:14:36.1	Et eller andet sted som ikke var her	R
00:14:36.1	00:14:45.6	Nej (alle smågriner), men det giver mening. (kort pause) Hvilken betydning oplever du så at sorgen har for din bror i dag? Hvis du oplever at den har nogen.	I
00:14:45.6	00:14:49.1	(pause) Ja det oplever jeg faktisk ikke så meget	R
00:14:49.1	00:14:49.2	Nej	I
00:14:49.3	00:14:49.4	men så er det jo selvfølgelig også fordi at den øh at den har jo, hvis man på nogen måde kan sige at det har en lykkelig slutning	R
00:14:56.2	00:14:57.0	Mmm	I
00:14:57.0	00:15:02.6	Øhm, så kan man altså, og det kan man nok ikke helt, men hvis man nu alligevel skulle prøve	R
00:15:02.6	00:15:03.5	Ja	I
00:15:03.5	00:15:06.4	Så har de jo to rigtig dejlige unger, drenge	R
00:15:06.4	00:15:06.8	Ja	I
00:15:06.8	00:15:07.7	I dag	R
00:15:07.7	00:15:08.5	Okay	I
00:15:08.5	00:15:14.9	Så det er jo altså lykkedes dem, hende der aldrig kunne blive gravid, er simpelthen lykkedes med at blive det endda en 4 gange eller så noget	R
00:15:14.9	00:15:15.7	hold da op	I
00:15:15.7	00:15:21.6	Og to af dem er jo så blevet rigtig dejlige øhh (kort pause)	R
00:15:21.6	00:15:22.1	Mmm	I
00:15:22.1	00:15:29.3	små drenge, ik, hvor den seneste kom her snart et år siden, april tror jeg han har fødselsdag	R
00:15:29.3	00:15:30.8	Ja	I
00:15:30.8	00:15:39.1	så (kort pause) Så ja altså øh, så derfor så tænker jeg også fokuset for dem er jo, jeg tror hvis de aldrig havde fået	R
00:15:39.1	00:15:40.0	Ja	I
00:15:40.0	00:15:57.0	Så havde det selvfølgelig nok fyldt noget mere, men de kan jo ikke øh, de har jo nærmest ikke tid til øh at rende	R

Når et spædbarn dør

		rundt og tænke på (griner lidt). Altså jeg ved ikke, også jeg tror også måske at, altså der er også et eller andet for mig, tænker jeg, at glemme lidt, altså nu spørg i jo rigtig meget, så kommer jeg jo til at tænke over det	
00:15:57.0	00:15:57.7	Mmm	I
00:15:57.7	00:15:59.7	ellers så er det ikke noget jeg tænker over	R
00:15:59.7	00:16:00.6	Nej	I
00:16:00.6	00:16:04.7	Som sådan, medmindre der er et eller andet som lige kommer op som har måske noget	R
00:16:04.7	00:16:05.7	Nej	I
00:16:05.7	00:16:07.5	altså medmindre man bliver mindet om det, så at sige ik	R
00:16:07.5	00:16:08.6	Jo jo	I
00:16:08.6	00:16:21.6	Øhm og uden at vide det helt præcist, for jeg ved jo ikke hvad der sker inde i hovedet på dem begge to, så så tror jeg (kort pause), gætter jeg på at det nok også er sådan de har det, altså fordi de har jo (kort pause), de har jo de her to dejlige børn så	R
00:16:21.6	00:16:22.5	Mmm	I
00:16:22.5	00:16:25.2	Så fokus er jo på dem i stedet for på dem der ikke er der	R
00:16:25.2	00:16:32.1	Ja. Altså kunne i finde på at tale om de børn som ikke er her?	I
00:16:32.1	00:16:35.1	Ja altså det ikke fordi at det er som sådan et tabu	R
00:16:35.1	00:16:35.8	Nej	I
00:16:35.8	00:16:48.9	Men altså, hvis vi nu mødes til en øl eller noget lækker mad eller så noget så er det jo heller ikke fordi man lige siger "Nå, nok om, nok om hvordan den lille er begyndt at kravle, lad os lige snakke om din døde baby"	R
00:16:48.9	00:16:49.4	Nej	I
00:16:49.4	00:17:03.6	altså det er jo ikke. Så der skal være et eller andet der sådan lige øhm, der sådan lige trækker det, men altså. Men han er ikke (kort pause), han er slet ikke (kort pause), han er også meget en rationel mand, ik	R
00:17:03.6	00:17:04.2	Ja, okay	I
00:17:04.2	00:17:04.3	og har været med, eller kan ihvertfald forholde sig på sådan et niveau	R
00:17:07.5	00:17:07.9	Ja	I
00:17:07.9	00:17:13.1	Meget, og så kan man altid diskutere om han så i virkeligheden er det, nok i virkeligheden også meget følelsesbetonet	R

Når et spædbarn dør

00:17:13.1	00:17:13.9	Mmm	I
00:17:13.9	00:17:19.8	Men men han har en formåen ift. at sådan at kunne tale om det	R
00:17:19.8	00:17:20.5	Ja	I
00:17:20.5	00:17:25.4	Tale om tingene. Og det tror jeg også ligesom han på en eller anden har været tvunget til, han har jo været i militæret	R
00:17:25.4	00:17:25.9	Ja	I
00:17:25.9	00:17:36.6	Og har skulle, altså, slæbe folk som blødte ud over det hele og alle mulige andre mærkelige ting og der er den der coping-mekanisme ligesom at man sætter sig i en rundkreds bagefter og får snakket det igennem, så man ligesom får bearbejdet	R
00:17:36.6	00:17:37.0	Ja	I
00:17:37.0	00:17:44.1	Jeg tror måske også noget af det, altså jeg tror også, måske at det i virkeligheden har været en årsag til, altså det han har lært, igennem sit tidligere arbejde	R
00:17:44.1	00:17:44.7	Mmm	I
00:17:44.7	00:17:48.0	til at han ligesom sådan, lavede en billedbog (smågriner), altså	R
00:17:48.0	00:17:49.0	Ja ja	I
00:17:49.0	00:17:51.5	Og tog det med rundt, for så var det en måde at bearbejde det hele på	R
00:17:51.5	00:17:54.7	Ja. Ja det er ihvertfald at gøre noget, ik, altså	I
00:17:54.7	00:17:55.0	Ja	R
00:17:55.0	00:18:03.0	Ja. Har barnet fået et navn? Nu lagde jeg bare lige mærke til at du sagde "din døde baby" altså har de nogensinde	I
00:18:03.0	00:18:03.4	Nej	R
00:18:03.4	00:18:03.9	givet barnet, nej	I
00:18:03.9	00:18:05.2	Ikke at jeg har hørt ihvertfald	R
00:18:05.2	00:18:06.6	Nej, okay	I
00:18:06.6	00:18:14.1	(pause) det og det, nu når du lige spørg så tænker jeg, nej det er jeg faktisk næsten sikker på, fordi altså de to andre	R
00:18:14.1	00:18:14.8	Mmm	I
00:18:14.8	00:18:17.7	Havde heller ikke noget, det tror jeg så måske også var lidt derfor	R
00:18:17.7	00:18:19.5	Okay, ja	I

Når et spædbarn dør

00:18:19.5	00:18:19.6	Øhm, men de havde ikke noget navn de første, den ene næsten i halvanden måned (griner)	R
00:18:23.6	00:18:24.4	(griner) nej så havde den ikke noget	I
00:18:24.4	00:18:25.8	Så havde de kaldt den lidt forskelligt	R
00:18:25.8	00:18:27.5	Ja	I
00:18:27.5	00:18:27.6	så den ene uge hed det, ja (smågriner). Men altså det er jo de levende jeg snakker om	R
00:18:30.7	00:18:32.8	Ja. Helt sikkert. Ja	I
00:18:32.8	00:18:34.5	Sådan lidt makabert at snakke om det på den måde	R
00:18:34.5	00:18:35.4	Ved du om barnet blev begravet, øh har det et gravsted eller?	I2
00:18:38.1	00:18:43.4	Øhh (pause), nej altså jeg er rimelig sikker på de ikke har noget gravsted	R
00:18:43.4	00:18:44.6	Mmm	I2
00:18:44.6	00:18:55.6	(pause) Hvordan sådan mere generelt tænker du at sorg udvikler sig over tid? Altså nu er der slet ikke noget rigtig og forkert, det er bare sådan hvordan du tænker om det.	I
00:18:55.6	00:19:01.7	Jamen der kan jeg jo nærmest, der er det svært at tage udgangspunkt i andet end den jeg selv har prøvet	R
00:19:01.7	00:19:02.2	Ja	I
00:19:02.2	00:19:02.3	altså	R
00:19:02.2	00:19:03.0	helt sikkert	I
00:19:03.0	00:19:07.2	Der har jeg været så heldig kun at miste én og det var så min farfar	R
00:19:07.2	00:19:08.1	Mmm	I
00:19:08.1	00:19:18.4	Øhh og der altså det udviklede sig, der er det der latterlige ordsprog "tiden heler alle" altså det synes jeg har en eller anden rigtighed	R
00:19:18.4	00:19:19.3	Mmm	I
00:19:19.3	00:19:25.4	altså jo længere tid der går. Nu ved jeg ikke, altså jeg føler at jeg var meget tæt med ham	R
00:19:25.4	00:19:25.9	Mmm	I
00:19:25.9	00:19:28.1	Min farfar. Og vi boede også samme sted og så noget så	R
00:19:28.1	00:19:29.6	Ja	I
00:19:29.6	00:19:34.3	Men øhm, men jeg har jo ikke prøvet at miste øh, altså et barn	R

Når et spædbarn dør

00:19:34.3	00:19:35.1	Nej	I
00:19:35.1	00:19:45.1	Jeg tænker det nok lidt noget andet øh eller en ægtefælle eller du ved, altså så nogle ting, det er nok lidt noget andet kunne jeg forestille mig. Jeg ved ikke.	R
00:19:45.1	00:19:46.4	Nej	I
00:19:46.4	00:19:54.1	For mig der er det ihvertfald, den eneste oplevelse jeg har haft med det sådan rigtig har været at det er blevet bedre med tid, altså over tid så	R
00:19:54.1	00:20:01.0	Ja. Tænker du så at den slutter helt på et tidspunkt, altså at sorgen sådan ligesom	I
00:20:01.0	00:20:02.2	Nej	R
00:20:02.2	00:20:02.6	Nej	I
00:20:02.6	00:20:03.2	Altså det tror jeg ikke	R
00:20:03.2	00:20:03.6	Nej	I
00:20:03.6	00:20:05.0	Jeg kan også stadig godt få tåre i øjnene	R
00:20:05.0	00:20:05.6	Ja	I
00:20:05.6	00:20:23.5	Over det. Så det tror jeg ikke. Øhm (pause). Og nu er det jo, det er så også lidt uden for scope af jeres øh undersøgelse fordi det er nok lidt for lang tid siden, men altså mine forældre har jo også mistet et barn	R
00:20:23.5	00:20:23.6	Okay	I
00:20:24.2	00:20:26.0	Min storebror	R
00:20:26.0	00:20:26.5	Ja	I
00:20:26.5	00:20:27.3	som jeg jo så aldrig mødte	R
00:20:27.3	00:20:28.8	Okay	I
00:20:28.8	00:20:36.9	Og der ved jeg at min far f.eks. altså han har aldrig nogensinde, men han giver også sig selv lidt skylden, fordi at øh Ken øh, ja han har så faktisk et gravsted	R
00:20:36.9	00:20:37.8	Mmm	I
00:20:37.8	00:20:43.5	Øhm (kort pause) døde altså øh i sin søvn på min fars bryst	R
00:20:43.5	00:20:44.6	Okay	I
00:20:44.6	00:20:45.8	Mens min far lå og sov	R
00:20:45.8	00:20:46.3	Ja	I
00:20:46.3	00:20:54.1	Så så det var sådan en ting hvor han gav sig selv skylden. Det tror jeg aldrig øh, det har han aldrig sluppet den der	R
00:20:54.1	00:20:57.4	Nej. Nej sådan en skyldfølelse eller sådan	I

Når et spædbarn dør

00:20:57.4	00:20:58.0	Ja	R
00:20:58.0	00:20:58.8	Ja	I
00:20:58.8	00:21:06.1	Altså at vågne med sin søn ovenpå sig og så tænke at det var ham der var kommet til at mase ham eller et eller andet, det blev fuldstændig altså	R
00:21:06.1	00:21:06.8	Ja	I
00:21:06.8	00:21:09.3	Øh, afkræftet at det var det der var tilfældet	R
00:21:09.3	00:21:09.6	Ja	I
00:21:09.6	00:21:24.1	Men det mente han jo det var, han mente jo at han skulle (kort pause) den tror jeg stadig ligger og skumrer. Jeg husker da hvertfald at vi har siddet over et glas et eller andet og (kort pause) og der har han også grædt lidt over det.	R
00:21:24.1	00:21:27.2	Det er også en barsk erfaring	I
00:21:27.2	00:21:28.1	Det tror jeg aldrig man sådan slipper	R
00:21:28.1	00:21:29.4	Nej. Nej så der kan	I
00:21:29.4	00:21:32.2	det er selvfølgelig også nogle specielle omstændigheder, kan man sige ik, men	R
00:21:32.2	00:21:43.0	Jo, men det taler meget godt ind i også noget af det, altså vi er lidt interesseret i om du tænker der er forskel på sorg over eksempelvis spædbarnsdød og så andre typer af tab?	I
00:21:43.0	00:21:44.0	Det tror jeg helt sikkert der er.	R
00:21:44.0	00:21:44.6	Ja.	I
00:21:44.6	00:21:49.7	Altså det er jeg helt overbevidst om. Jeg har jo ikke prøvet det, men det (kort pause)	R
00:21:49.7	00:21:50.7	Men det sådan du tænker det?	I
00:21:50.7	00:21:54.2	Det virker som om at der bliver revet noget ud af folk	R
00:21:54.2	00:21:55.0	Ja	I
00:21:55.0	00:22:04.1	som mister et barn eller (kort pause). Det virker som om det sådan er en på en eller anden måde en uoprettelighed i det	R
00:22:04.1	00:22:06.0	Ja	I
00:22:06.0	00:22:13.2	Hvor at, jeg tror at hvis det er andre (kort pause), men jeg ved det sku ikke, jeg tror også meget at det handler om omstændighederne, ik altså	R
00:22:13.2	00:22:13.5	Jo	I
00:22:13.5	00:22:15.0	Min farfar var jo også en gammel mand	R
00:22:15.0	00:22:15.5	Ja	I

Når et spædbarn dør

00:22:15.5	00:22:16.6	altså trods alt, ik	R
00:22:16.6	00:22:16.8	Jo	I
00:22:16.8	00:22:32.1	Og døde af lungekræft øh har også været ryger hele sit liv og var det jo stadigvæk nærmest mens han lå på og ikke kunne så meget andet, ik, altså og det synes jeg jo ikke i situationen på nogen som helst måde gjorde det okay, men man kan bedre forstå det	R
00:22:32.1	00:22:32.5	Ja	I
00:22:32.5	00:22:37.1	Hvor man kan jo slet ikke forstå, jeg kunne jo heller ikke forstå, at et barn kan dø inden det overhovedet er kommet igang	R
00:22:37.1	00:22:37.7	Nej nej	I
00:22:37.7	00:22:46.5	med at leve jo. På den anden side så tror jeg så at man kan skrue endnu mere op for det, det ved jeg jo ikke, men men det vil jeg da tro	R
00:22:46.5	00:22:47.1	Mmm	I
00:22:47.1	00:22:51.2	Hvis barnet nu f.eks. var to år eller fire år eller fem år, altså	R
00:22:51.2	00:22:52.6	Tænker du så at det er sværere?	I
00:22:52.6	00:22:54.9	så har du også opbygget et forhold, så kender du lige pludselig barnet	R
00:22:54.9	00:22:57.8	Okay, ja. Så der bliver det på en eller anden måde	I
00:22:57.8	00:22:58.6	Så tror jeg det bliver endnu værre	R
00:22:58.6	00:22:59.9	Ja okay.	I
00:22:59.9	00:23:12.5	Øh og jeg tror måske også at det er derfor at min far f.eks. har, altså fordi det var jo, var han? (stiller det som et spørgsmål til sig selv), han var jo så, de havde lige haft ham i en uge knap, eller så noget ik. Så de har alligevel lige nået lidt	R
00:23:12.5	00:23:13.6	Mmm	I
00:23:13.6	00:23:16.0	Øhh (kort pause) jeg ved det, altså jeg ved det jo ikke	R
00:23:16.0	00:23:16.6	Nej nej	I
00:23:16.6	00:23:27.6	Jeg forestiller mig det bare sådan for udeforstående, så tænker jeg da at hvis man har, selvfølgelig øh fuldstændig forfærdeligt at miste et barn lige når det kommer ud	R
00:23:27.6	00:23:28.5	Mmm	I
00:23:28.5	00:23:35.5	Men men det må da nærmest, det må da næsten være mere forfærdeligt at have nået at opbygge (kort pause), at lære barnet lidt at kende også	R

Når et spædbarn dør

00:23:35.5	00:23:36.8	Mmm	I
00:23:36.8	00:23:36.9	Og så også at miste det.	R
00:23:38.9	00:23:56.3	Ja. Tænker du sådan i forbindelse med det, er der noget sådan, er der en passende længde at sørge i? Altså hvis man overhovedet kan tale om det, sådan i din måde at tænke det på. Synes du så der er det eller, kan man ikke sige noget om det?	I
00:23:56.3	00:23:58.7	Det tror jeg er sindssygt individuelt	R
00:23:58.7	00:24:00.8	Ja. Ja	I
00:24:00.8	00:24:08.5	Altså. Og hvad betyder det så, altså hvad, hvornår er man egentlig i sorg og hvornår er man det ikke	R
00:24:08.5	00:24:09.9	helt sikkert	I
00:24:09.9	00:24:21.5	Fordi er sorg, er det at du render rundt i sort tøj og ikke tager på arbejde og kun beskæftiger dig med det, eller er det at du øh altså, det er så den der, hvornår bliver det	R
00:24:21.5	00:24:22.2	Ja	I
00:24:22.2	00:24:34.0	egentlig det, lever du i sorgen, når du lejlighedsvis kan blive ked af det eller trist over øhh (kort pause) ved at komme til at tænke på den du nu har mistet	R
00:24:34.0	00:24:35.0	Ja	I
00:24:35.0	00:24:38.9	Eller altså, eller lever du så dit liv og har nogle minder	R
00:24:38.9	00:24:39.3	Ja	I
00:24:39.3	00:24:41.8	Altså det jo sådan lidt, det vil jeg jo nok sige, det er nok mere nr. 2	R
00:24:41.8	00:24:43.5	Mmm	I
00:24:43.5	00:24:48.9	Øhm (kort pause) så ja, det tror jeg er en svær størrelse at definere	R
00:24:48.9	00:24:49.7	Ja.	I
00:24:49.7	00:24:51.7	tid for sorg.	R
00:24:51.7	00:25:01.8	Det, ja. Hvilke forventninger, hvis nogen, havde du til dig selv umiddelbart efter at øh din bror mistede barnet?	I
00:25:01.8	00:25:04.6	(Pause) Hvilke forventninger jeg havde til mig selv?	R
00:25:04.6	00:25:07.1	Ja. Hvis du havde nogen.	I
00:25:07.1	00:25:16.5	(pause) Det, det husker jeg ikke rigtigt at jeg havde nogle forventninger, jeg ved ikke hvilke, ift. hvad jeg skulle have forventninger?	R

Når et spædbarn dør

00:25:16.5	00:25:26.5	Det kunne f.eks. være om du tænkte øhm, at du skulle lige ringe eller var der noget du skulle spørge om eller du ved så noget	I
00:25:26.5	00:25:27.4	Mmm, på den måde	R
00:25:27.4	00:25:27.9	Ja	I
00:25:27.9	00:25:31.1	Jo jeg kan da huske at jeg har, altså taget kontakt	R
00:25:31.1	00:25:31.4	Ja	I
00:25:31.4	00:25:35.2	Øh. Så kan jeg ikke lige huske om det var ved at ringe eller	R
00:25:35.2	00:25:35.7	Nej nej	I
00:25:35.7	00:25:40.9	Men øh (kort pause), men det mener jeg faktisk egentlig nok at jeg gjorde, jeg mener da at jeg ringede	R
00:25:40.9	00:25:41.7	Mmm	I
00:25:41.7	00:25:48.6	Øh (pause). For ligesom at sige hvaava, hva så, altså, man ved jo ikke rigtig hvad man skal sige	R
00:25:48.6	00:25:50.3	Nej, nej nej selvfølgelig ikke	I
00:25:50.3	00:25:51.6	Øhm (pause)	R
00:25:51.6	00:25:52.2	Næ	I
00:25:52.2	00:26:06.5	Men øhm, men ja og så kan jeg bare tydeligt huske det der (smågriner) øhm, mærkelige mærkelige øh møde, det var ikke et møde, men altså, hvor vi havde altså, hvor vi egentlig havde en hyggelig stund, vi var hjemme ved min far faktisk	R
00:26:06.5	00:26:07.6	Mmm	I
00:26:07.6	00:26:13.3	Øh. Hvor han havde den der bog med, og det var simpelthen øhh (kort pause). Det glemmer jeg aldrig.	R
00:26:13.3	00:26:13.9	Nej	I
00:26:13.9	00:26:16.0	(smågriner) det glemmer jeg bare aldrig	R
00:26:16.0	00:26:21.6	Nej. Og det, kan du huske, altså du synes det var underligt, fordi at han kom med den?	I
00:26:21.6	00:26:28.3	Det var underligt fordi vi snakkede om det på et så øhh (kort pause) det er så følsomt et emne	R
00:26:28.3	00:26:28.8	Mmm	I
00:26:28.8	00:26:35.8	Og vi snakkede om det på sådan, på et så øhh (pause) objektivt plan	R
00:26:35.8	00:26:36.0	Ja	I
00:26:36.0	00:26:37.7	Altså du ved	R

Når et spædbarn dør

00:26:37.7	00:26:38.9	Mmm. Ja, Så sidder man der og	I
00:26:38.9	00:26:39.6	Ja!	R
00:26:39.6	00:26:41.1	Ja.	I
00:26:41.1	00:26:41.7	Altså	R
00:26:41.7	00:26:42.9	Ja	I
00:26:42.9	00:26:49.6	Altså man kunne måske have en forventning til den situation om at det var (laver en lyd som indikerer anspændthed og ubehag) tårerne de, og der vælter flere og flere ud jo mere du åbner bogen, ik	R
00:26:49.6	00:26:50.2	Mmm	I
00:26:50.2	00:26:50.8	Men det var ikke sådan det var.	R
00:26:50.8	00:26:53.1	Nej, nej det blev holdt mere	I
00:26:53.1	00:26:54.0	Ja ja	R
00:26:54.0	00:26:56.2	Ja. Okay. Mmm.	I
00:26:56.2	00:27:11.3	Altså det blev, det blev talt om på en måde, som som kom lidt(smågriner) som en overraskelse, men på en måde også, på en god måde, fordi det jo så var nemmere, det var ligesom nemmere at være en del af selvfølgelig	R
00:27:11.3	00:27:11.9	Ja	I
00:27:11.9	00:27:13.0	Øh (pause)	R
00:27:13.0	00:27:15.4	Var det på sådan et rationelt plan, bare for at jeg forstår dig rigtigt?	I
00:27:15.4	00:27:16.0	Ja.	R
00:27:16.0	00:27:18.2	Ja. Ja okay. Mmm	I
00:27:18.2	00:27:18.8	Altså nærmest sådan lægeligt	R
00:27:18.8	00:27:20.1	læge, ja	I
00:27:20.1	00:27:23.3	altså uden at det blev, altså det var ikke fordi vi sad og snakkede i medicinske termer	R
00:27:23.3	00:27:23.9	Nej nej	I
00:27:23.9	00:27:26.6	Men ja, det var nærmest som en læge	R
00:27:26.6	00:27:27.5	Mmm	I
00:27:27.5	00:27:35.3	Tror jeg. (Pause). Men så alligevel ikke, fordi vi snakkede jo om nogle andre ting end hvad, altså det var jo ikke tilstanden osv.	R
00:27:35.3	00:27:35.9	Nej	I

Når et spædbarn dør

00:27:35.9	00:27:44.4	dødsårsagen og så nogle ting, der blev snakket om, men det var, det var på sådan en ja, (kort pause) mærkeligt plan.	R
00:27:44.4	00:27:47.9	Ved du om der var en dødsårsag?	I
00:27:47.9	00:27:58.1	Øh (kort pause), nej altså ikke, ja altså det var der jo (smågriner), det var der jo	R
00:27:58.1	00:28:00.6	Ja, jo, men nogle gange finder man ikke ud af det eller	I
00:28:00.6	00:28:02.4	Nej det er jeg faktisk lidt i tvivl om	R
00:28:02.4	00:28:03.2	Ja	I
00:28:03.2	00:28:23.6	Det er jeg faktisk lidt i tvivl om, om det var et eller andet udefineret eller (kort pause), jeg husker det svagt et eller andet om at der var en eller anden (pause), men det kan også sagtens være jeg selv har lidt bias, altså øhm både min afdøde storebror og mig selv havde noget med vejrtrækningen	R
00:28:23.6	00:28:23.9	Okay	I
00:28:23.9	00:28:28.2	Så derfor, er jeg sådan lidt prone til at sige at det var noget med det, men det er jeg egentlig ikke sikker på at det var	R
00:28:28.2	00:28:39.4	Næ næ. Det. Hvilke forventninger har du oplevet at din bror havde til dig som nærtstående, hvis han havde nogen?	I
00:28:39.4	00:28:53.4	Øhm. Det har jeg ikke oplevet noget som sådan, men altså som jeg kender ham, så ved jeg at hans forventning er, uden at han kunne finde på at sige det netop at kontakten blev taget	R
00:28:53.4	00:28:54.1	Ja	I
00:28:54.1	00:29:06.8	Og at man øhm, men altså i den, man kan sige, på den måde, igen tilbage til den der bog og måden de ligesom håndterede hele det der, jeg var jo ikke den eneste der så det der, det var jo noget de tog med rundt til andre	R
00:29:06.8	00:29:07.6	Ja, det var ligesom	I
00:29:07.6	00:29:08.7	Også hendes familie og så noget ik	R
00:29:08.7	00:29:09.4	Mmm	I
00:29:09.4	00:29:29.0	Øhm (kort pause), så var det jo ligesom en måde og få det øh og få det afklaret på. Min bror han, sådan er han med alt, altså han har sådan nogle øh, udtalte forventninger om at, at man lige sådan gør et eller andet	R
00:29:29.0	00:29:30.5	Ja	I
00:29:30.5	00:29:32.5	Hvilket jeg også synes er rimeligt nok	R

Når et spædbarn dør

00:29:32.5	00:29:33.2	Mmm	I
00:29:33.2	00:29:43.3	Altså, hvis min baby døde så ville jeg da også forvente at der var nogen (lille grin) der ringede og lige sagde "hva, hænger du i"	R
00:29:43.3	00:29:51.7	Ja. Så du vidste godt, hvad han, altså hvad du skulle gøre for ihvertfald at opfylde hans forventning, er det rigtigt forstået?	I
00:29:51.7	00:29:52.8	Jeg tror ikke jeg tænkte over	R
00:29:52.8	00:29:53.8	Nej	I
00:29:53.8	00:29:56.3	Fordi det var, jeg ringede heller ikke til ham, fordi jeg tænkte han havde en forventning	R
00:29:56.3	00:29:57.3	Nej	I
00:29:57.3	00:29:59.4	Jeg ringede til ham for at spørge om han havde det okay altså	R
00:29:59.4	00:30:00.2	Ja, fordi det ville du gerne	I
00:30:00.2	00:30:00.8	Ja ja, ja	R
00:30:00.8	00:30:02.4	Ja, helt sikkert.	I
00:30:02.4	00:30:03.5	Det var jo ikke sådan en pligt	R
00:30:03.5	00:30:13.3	Nej. Nej okay. Øhm. (kort pause) Ja, var du i sorg, selv?	I
00:30:13.3	00:30:18.0	Nej, det altså øh jeg var ikke personligt	R
00:30:18.0	00:30:18.5	Nej	I
00:30:18.5	00:30:24.4	Men men jeg var jo ked af det, kan man have sorg på andres vegne?	R
00:30:24.4	00:30:26.0	Ja, det tror jeg godt man kan.	I
00:30:26.0	00:30:26.3	Ja	R
00:30:26.3	00:30:27.9	Det var jo bare min holdning, men ja	I
00:30:27.9	00:30:28.1	Mmm	I2
00:30:28.1	00:30:34.6	Det vil jeg sige, det havde jeg jo, men altså det var jo ikke, jeg havde jo aldrig set	R
00:30:34.6	00:30:35.2	Nej	I
00:30:35.2	00:30:36.8	barnet, det fik jeg jo så at se på de der billeder	R
00:30:36.8	00:30:37.3	Ja	I
00:30:37.3	00:30:39.0	Men altså jeg kendte det jo ikke	R
00:30:39.0	00:30:39.2	nej	I
00:30:39.2	00:30:43.4	altså, jeg har svært ved at forholde mig til noget der aldrig rigtig har været	R

Når et spædbarn dør

00:30:43.4	00:30:48.0	Ja okay. Så det var ligesom sådan en på deres vegne, at der var du ked af det?	I
00:30:48.0	00:30:53.8	Ja, jeg var selvfølgelig ked af at de havde mistet barnet, det var en forfærdelig oplevelse for dem og det kunne jeg jo sagtens sætte mig ind og være ked af	R
00:30:53.8	00:30:54.9	Mmm	I
00:30:54.9	00:30:57.5	Øhm, men det er ikke noget, nej	R
00:30:57.5	00:30:57.6	Nej	I
00:30:58.0	00:30:59.5	Altså det er ikke noget jeg sådan.	R
00:30:59.5	00:31:10.8	(Pause) Hvordan har det været i jeres relation, altså oplevede du at der var en forventning om at du også skulle være ked af det eller eller ej?	I
00:31:10.8	00:31:39.5	Hmm, nej altså jeg synes (pause), jeg synes igen med den måde de lige sådan håndterede det der på som var lidt speciel, men også godt, altså at der ligesom sådan var plads til øh at man kunne håndtere det på sin egen måde, der var ikke nogen forventning om at man skulle sidde, tværtimod egentlig, at man skulle sidde og græde øh over bogen eller ikke fordi den nødvendigvis skulle være, altså	R
00:31:39.5	00:31:40.1	Nej	I
00:31:40.1	00:31:48.2	Så så nej altså det var (kort pause), det synes jeg ikke, jeg synes ikke der var sådan nogle specifikke forventninger til at man skulle reagere på en bestemt måde	R
00:31:48.2	00:31:50.5	Nej	I
00:31:50.5	00:31:52.0	Øhm ift. det, nej.	R
00:31:52.0	00:32:08.9	Nej. Hvad synes du det vil sige at være nærtstående til en der har mistet et spædbarn? (Pause) Og det, vi tænker så noget, hvilken funktion man har, eller sådan hvilken betydning kan man have? Hvis du overhovedet har gjort dig nogen overvejelser om det.	I
00:32:08.9	00:32:22.3	Øhm (kort pause), jamen altså hvilken betydning man har, man er, jeg synes jo måden jeg ihvertfald tænker det på er jo at man må jo gøre sig selv tilgængelig	R
00:32:22.3	00:32:23.0	Mmm	I
00:32:23.0	00:32:32.7	Men det handler jo også enormt meget, tror jeg på ihvertfald, at lade være med at altså, det skal jo være på deres præmisser	R
00:32:32.7	00:32:33.2	Ja	I
00:32:33.2	00:32:35.7	Så man skal, altså de skal jo også have lov til at være i den sorg	R

Når et spædbarn dør

00:32:35.7	00:32:36.7	Ja	I
00:32:36.7	00:32:38.9	Øh og det er jo deres sorg	R
00:32:38.9	00:32:39.2	Mmm	I
00:32:39.2	00:32:59.1	Øhm så (kort pause), så man skal heller ikke oversteppe på en eller anden måde, det kommer jo også, sådan er det i øvrigt også når barnet i øvrigt ikke dør, synes jeg, altså det der med, så nu skal vi også ligesom, have lov til at være i det der øh på en eller anden måde selv, men de skal jo også vide at de kan, har de brug for	R
00:32:59.1	00:32:59.7	Mmm	I
00:32:59.7	00:33:15.8	(kort pause) Det var sådan jeg tænkte ihvertfald, så havde de brug for at spille noget op imod mig eller, eller få et afbræk fra det der, altså det var også noget jeg sagde til min bror, altså, skal vi drikke en øl eller ikke drikke en øl, gå en tur eller	R
00:33:15.8	00:33:15.9	Mmm	I
00:33:15.9	00:33:17.9	Bare skal ses og bare hænge lidt ud	R
00:33:17.9	00:33:18.8	Ja	I
00:33:18.8	00:33:21.9	Så er det jo også, altså så kan man måske være lidt en aflastning	R
00:33:21.9	00:33:23.1	Ja	I
00:33:23.1	00:33:25.7	Mmm (pause)	R
00:33:25.7	00:33:26.0	Ja	I
00:33:26.0	00:33:34.2	Så det er sådan en balance, jeg synes det er sådan en balance med at man øhm, man ligesom sådan, gør sig synlig ift. at sige at man er der	R
00:33:34.2	00:33:34.3	Ja	I
00:33:35.6	00:33:43.8	Men øhm, men heller ikke bare, altså (kort pause) flyver op på Rigshospitalet og altså (pause)	R
00:33:43.8	00:33:44.8	Nej	I
00:33:44.8	00:33:48.4	Stiller sig ind i midten mellem dem	R
00:33:48.4	00:33:49.0	Nej	I
00:33:49.0	00:33:50.0	Hvis man kunne bruge det billede	R
00:33:50.0	00:33:50.1	Mmm	I
00:33:51.1	00:33:58.2	Hvordan var det egentlig dengang, nu kom jeg lige ind her fra højre, men øh hvordan fik du det af vide i sin tid det med at de havde mistet?	I2
00:33:58.2	00:33:59.9	Det kan jeg faktisk ikke huske	R

Når et spædbarn dør

00:33:59.9	00:34:00.6	Nej	I2
00:34:00.6	00:34:26.1	Øhm (pause) beskeder generelt (dårlig lyd) er enten kommet via min mor eller ellers er det kommet via min storebror som så har lige sendt en besked ud om at situationen er sådan her, vi har lige brug for	
00:34:26.1	00:34:26.2	Mmm	I
00:34:27.2	00:34:32.0	Øhm, og nu er det selvfølgelig også fordi at jeg kender dem, jeg tror også det er derfor at jeg sagde det før, altså det der med at det er sådan en balancegang	R
00:34:32.0	00:34:32.3	Ja	I
00:34:32.3	00:34:40.7	Mellem øhm (kort pause). Så, men jeg kan ikke huske om det kom fra min mor eller om det kom fra min bror.	R
00:34:40.7	00:34:40.8	Nu brugte du den formulering at det var deres sorg, øhm jeg tænker hvordan ville du have det med hvis dine forældre gav udtryk for at, at de var kede af det her, eller, det ved jeg ikke om der har været nogle situationer, men jeg tænker sådan altså, kunne det også være nogle andres sorg, eller hvad tænker du om det, når jeg lige siger det?	I
00:35:02.6	00:35:16.8	(Pause), jamen ja, altså jeg tænker, jeg tænker lidt at når vi er på det her (kort pause), jeg tror, inde i mit hoved, så er det svært for nogle andre	R
00:35:16.8	00:35:17.3	Mmm	I
00:35:17.3	00:35:35.7	Altså jeg har svært ved at placere nogle andre ind i den der, og jeg tror også at det er sådan det har været i den her situation. Der er jo ikke nogen der kender det barn, altså du ved, det er lidt ligesom, det, jeg putter det en lille smule i samme kategori, som det der med hvis en kvinde mister inden barnet ligesom er født også	R
00:35:35.7	00:35:36.4	Mmm	I
00:35:36.4	00:35:43.6	Øh, så bliver det også lidt mere, jeg siger ikke at det skal være sådan, men det er som om at det bliver lidt mere hendes sorg, ik, fordi det er ligesom hende der har haft kontakten med barnet	R
00:35:44.9	00:35:45.2	Mmm	I
00:35:45.2	00:35:56.6	Og, og jeg føler også lidt at det er sådan det er i den her situation, altså barnet er jo lige kommet ud, de har det i, jeg tror de fik lov til at have det i, hvad var det de sagde, altså det er max en halv time, eller så noget, de måtte have barnet	R
00:35:56.6	00:35:57.0	Ja	I
00:35:57.0	00:36:00.2	Det døde barn, og så tog de det fra dem, ik	R

Når et spædbarn dør

00:36:00.2	00:36:01.0	Mmm	I
00:36:01.0	00:36:04.6	Det er jo den kontakt de har haft med det barn udover at det har været inde i maven	R
00:36:04.6	00:36:04.8	Mmm	I
00:36:04.8	00:36:06.5	så der er jo ikke nogle andre, der har haft det	R
00:36:06.5	00:36:06.9	Nej	I
00:36:06.9	00:36:15.1	Så så barnet er jo bare, på en eller anden måde, en abstrakt størrelse. Selvom det jo har været der, så har det jo ikke rigtigt været der vel	R
00:36:15.1	00:36:16.1	Nej	I
00:36:16.1	00:36:21.1	Øh, og hvordan sørger man over noget som du ikke, som er en abstrakt størrelse på en måde	R
00:36:21.1	00:36:21.7	Ja	I
00:36:21.7	00:36:27.2	Så derfor synes jeg at den jo ligger hos dem, altså ikke at jeg har lyst til at placere den hos dem, men	R
00:36:27.2	00:36:27.4	Nej nej	I
00:36:27.4	00:36:28.3	Men det gør den jo lidt.	R
00:36:28.3	00:36:30.9	Mmm. Ja.	I
00:36:30.9	00:36:31.0	Og derfor synes jeg at sorgen, som andre har på en eller anden måde, nærmest kun kan, min sorg i hvert fald, nærmest kun kan være på deres vegne	R
00:36:40.8	00:36:40.9	Ja	I
00:36:41.3	00:36:45.9	fordi jeg har svært ved at forholde mig til (kort pause) at skulle sørge over noget jeg ikke kender	R
00:36:45.9	00:36:46.6	Ja	I
00:36:46.6	00:36:50.2	Eller har noget forhold til. Har nået at få noget forhold til.	R
00:36:50.2	00:36:53.3	Ja. Ja, så den hører ligesom hjemme hos dem?	I
00:36:53.3	00:36:53.7	Ja	R
00:36:53.7	00:37:03.2	Ja. Mmm. Hvordan, du har sagt lidt om det, hvordan jeres relation er i dag, men har den ændret sig fra før tabet?	I
00:37:03.2	00:37:05.4	Ja, men ikke relateret til det.	R
00:37:05.4	00:37:06.4	Nej, okay	I
00:37:06.4	00:37:10.0	altså den har ændret sig, fordi jeg her sidste år flyttede til Silkeborg (byen anonymiseret)	R
00:37:10.0	00:37:10.2	Okay	I
00:37:10.2	00:37:11.9	Så ser vi hinanden oftere, men det har intet med det at gøre	R

Når et spædbarn dør

00:37:11.9	00:37:12.3	Nej, det har intet, nej	I
00:37:12.3	00:37:12.7	Nej	R
00:37:12.7	00:37:19.5	Så, det er ikke, nej. Øhm, hvordan oplevede du at være en god støtte for din bror?	I
00:37:19.5	00:37:27.2	(pause), jamen så antager du jo at jeg var en god støtte, det ved jeg ikke om jeg	R
00:37:27.2	00:37:32.0	Nej, du må gerne sige du ikke har været det, altså det er kun hvis du har nogle situationer eller et eller andet	I
00:37:32.0	00:37:47.5	Jamen det, det ved jeg ikke om jeg hverken har eller ikke har været, altså jeg er jo totalt på glatis, men altså det tror jeg de fleste er, fordi det er sådan lidt øh (pause), men det tror jeg egentlig også er fair nok at være	R
00:37:47.5	00:37:48.0	Mmm	I
00:37:48.0	00:37:57.4	Du ved, øh (kort pause), så må man jo ligesom bare bekende sin uvidenhed i den situation, og det tror jeg egentlig også jeg fint har gjort	R
00:37:57.4	00:37:58.1	Mmm	I
00:37:58.1	00:38:20.1	Jeg har ikke oplevet at øh (pause), ja, jeg ved ikke om, hvis min bror tænker tilbage på det, om om hvem der støttede, så ved jeg ikke, så tror jeg ikke at at mit ansigt kommer frem på lystavlen hos ham som værende, værende noget af det der hjælp, hjælp ham igennem	R
00:38:20.1	00:38:20.9	Nej	I
00:38:20.9	00:38:27.7	Øh (kort pause), men jeg tror heller ikke at han, hvis han skulle tænke på hvem der gjorde det modsatte, altså du ved	R
00:38:27.7	00:38:28.0	Nej	I
00:38:28.0	00:38:31.4	Jeg tror, jeg tror ikke jeg har været så signifikant i den sammenhæng dér.	R
00:38:31.4	00:38:32.7	Nej	I
00:38:32.7	00:38:46.0	Hverken vigtig i den ene eller den anden nødvendigvis, jeg tror bare det er det der med, at vide at man kan trække på sine nærmeste, som måske har været vigtigt og så tror jeg det har været vigtigt for dem at få talt ud	R
00:38:46.0	00:38:47.4	Mmm	I
00:38:47.4	00:38:50.5	Øh, og så at få arbejdet med det selv	R
00:38:50.5	00:38:50.9	Ja	I
00:38:50.9	00:39:00.5	Øhm, jeg har ikke oplevet et eller andet sådan stort behov for for lange samtaler og	R

Når et spædbarn dør

00:39:00.5	00:39:02.1	Nej	I
00:39:02.1	00:39:05.0	fra hans side, som sådan	R
00:39:05.0	00:39:05.8	Nej	I
00:39:05.8	00:39:12.2	Men det kan jo sagtens være han har gjort det med nogle andre, øh jeg tror, jeg tror de har gjort det med hinanden	R
00:39:12.2	00:39:12.8	Mmm	I
00:39:12.8	00:39:13.1	Mere	R
00:39:13.1	00:39:13.9	Ja	I
00:39:13.9	00:39:15.3	Fordi de har trods alt været to	R
00:39:15.3	00:39:18.4	Ja det har de. (kort pause) Mmm.	I
00:39:18.4	00:39:20.4	Ja.	R
00:39:20.4	00:39:35.6	Ja. Altså vi har læst os ind i at der godt kan være et tabu eller at der er nogle der oplever det omkring sådan spædbarnsdød, øhm hvad tænker du om det? Har du nogle tanker eller erfaringer med det?	I
00:39:35.6	00:39:38.8	(pause) Altså at det skulle være et tabu?	R
00:39:38.8	00:39:39.9	Ja	I
00:39:39.9	00:39:50.8	(pause) Mmm. Nej altså jeg har jo lidt en øh, jeg har jo lidt den der specielle oplevelse som jeg har nævnt nogle gange (griner)	R
00:39:50.8	00:39:51.8	Ja (griner)	I
00:39:51.8	00:40:06.0	Det kan i nok få kodet ret godt i jeres opgave (alle griner). Hvor mange gange kan vi farvelægge det (griner). Hvad hedder det, men øh, og det taler jo helt i den anden retning, det var jo, det gjorde jo netop at det ikke blev et tabu	R
00:40:06.0	00:40:06.4	Mmm	I
00:40:06.4	00:40:22.8	Altså at det ikke blev så noget med, nu træder de ind ad døren til hvad ved jeg til en eller anden barnedåb i en eller anden forbindelse og så alle kigger og uh og dem skal vi helst ikke sidde ved siden af fordi øh hvad nu hvis de begynder at snakke om deres døde baby. Det blev ligesom fuldstændigt afvæbnet af at de ligesom tog nærmest en tur rundt	R
00:40:22.8	00:40:23.5	Ja	I
00:40:23.5	00:40:29.4	Med den her skide billedbog og så fik snakket om det, og så var der jo ligesom blevet snakket om det, så var der ikke nogen der skulle gå og	R
00:40:29.4	00:40:29.9	Nej	I

Når et spædbarn dør

00:40:29.9	00:40:38.2	og fedte rundt med om om øh være bange for at blive cornered af en af de to forældre, som var i sorg, og skulle ud med et eller andet ik.	R
00:40:38.2	00:40:38.4	Nej	I
00:40:38.4	00:40:46.5	Så på den måde, så tror jeg de tacklede det godt for dem selv og for deres omgivelser på en eller anden måde fordi det blev jo afvæbnet	R
00:40:46.5	00:40:47.8	Mmm	I
00:40:47.8	00:40:48.6	Punkteret	R
00:40:48.6	00:40:48.8	Ja	I
00:40:48.8	00:40:49.8	Det der tabu	R
00:40:49.8	00:40:50.5	Mmm	I
00:40:50.5	00:41:28.5	Øhm, så jeg har ikke, øh oplevet det og jeg ved heller ikke om det som sådan er (kort pause) altså jeg synes, helt generelt set, tit at man ser alle mulige, men jeg er også lidt en gammel sur mand efterhånden (alle smågriner), men jeg synes da tit at jeg ser øh folk, mennesker, som har brug for enten øh på tv eller et eller andet og tale ud om et eller andet de nu engang har oplevet ik, så på den måde, så synes jeg da ikke at der er øhm også omkring det her emne, som sådan et tabu, men det skal der sikkert nok være, jeg tror tabuet ligger vel i at det er svært at snakke om	R
00:41:28.5	00:41:30.4	Mmm	I
00:41:30.4	00:41:30.7	Altså	R
00:41:30.7	00:41:31.8	Ja måske, ja	I
00:41:31.8	00:41:41.0	Mere end at det sådan er, jeg ved ikke om der er nogen der har, der er sikkert noget skam og noget, det ved jeg ikke øhm (kort pause). Men altså det er jo et tungt emne ikke	R
00:41:41.0	00:41:41.3	Jo	I
00:41:41.3	00:41:41.4	Altså det er jo ikke lige noget man lige hiver op	R
00:41:42.6	00:41:44.2	Nej, det	I
00:41:44.2	00:41:52.6	over rib-eyesteaken vel. Medmindre man sådan lidt lidt, lidt er tvunget til det øh, og det kan jeg da sagtens følge	R
00:41:52.6	00:41:52.9	Mmm	I
00:41:52.9	00:41:56.1	Det er jo ikke, hvad ville du foretrække at snakke om	R
00:41:56.1	00:41:56.7	Nej	I
00:41:56.7	00:41:57.6	Så ligger den ikke i top tre, vel	R

Når et spædbarn dør

00:41:57.6	00:42:07.3	Aj, nej og i forbindelse med det altså, har du oplevet at der var situationer hvor du ikke ville sådan bringe barnet op eller sådan hvor du tænkte	I
00:42:07.3	00:42:07.9	Nej	R
00:42:07.9	00:42:08.8	Nej, det har du ikke	I
00:42:08.8	00:42:09.8	Nej	R
00:42:09.8	00:42:10.2	Okay	I
00:42:10.2	00:42:11.3	Altså der er ikke noget berøringsangst	R
00:42:11.3	00:42:13.1	Nej okay	I
00:42:13.1	00:42:23.5	Øh og det er heller ikke mit indtryk generelt i familien, altså det er heller ikke noget de er bange for, du har mødt ham (henvender sig til Laura), i snakkede nærmest om det, øhm hov det ved jeg ikke om jeg måtte	R
00:42:23.5	00:42:25.7	Jo jo (alle griner), nej der er ikke noget, du må sige lige hvad du vil	I
00:42:25.7	00:42:28.3	Ja ja der er ingenting	I2
00:42:29.5	00:42:29.7	Nej	I
00:42:29.7	00:42:31.9	Men ja det er rigtigt, jeg snakkede med din bror om det	I2
00:42:31.9	00:42:32.5	Ja	R
00:42:32.5	00:42:33.0	Ja	I2
00:42:33.0	00:42:34.2	Der er ikke noget beat around the bush	R
00:42:34.2	00:42:34.5	Nej	I
00:42:34.5	00:42:52.0	Ift. det. Altså det er jo sket og det er som det er og øh og ja jeg tror altså at den der øvelse der nu engang blev lavet, det tænker jeg at jeg vil overveje hvis jeg skulle stå i en lignende situation på et tidspunkt og på en eller anden måde (kort pause), jeg tror det er en god metode	R
00:42:52.0	00:42:52.4	Ja	I
00:42:52.4	00:42:57.4	At få, (mangler et ord, dårlig lyd), hvad skete der	R
00:42:57.4	00:42:57.9	Mmm	I
00:42:57.9	00:42:59.9	Få snakket om det, få fortalt om det	R
00:42:59.9	00:43:00.7	Mmm	I
00:43:00.7	00:43:04.9	Og få gjort det (kort pause) efter det er sket, lige efter det er sket	R
00:43:04.9	00:43:06.7	Ja	I
00:43:06.7	00:43:17.3	Øhm, fordi så er der ikke et eller andet der ligger og ulmer inde og hvad var det, var det lige sådan her det var	R

Når et spædbarn dør

		eller, sådan her det var eller, hvordan foregik det lige, og jeg tror nogle gange det er det der kan gøre	
00:43:17.3	00:43:17.7	Mmm	I
00:43:17.7	00:43:19.4	at tingene ligesom bliver hængende	R
00:43:19.4	00:43:20.5	Ja	I
00:43:20.5	00:43:25.1	Hvis man er sådan også i tvivl om, om det har været en kaotisk situation og hvordan var det lige	R
00:43:25.1	00:43:25.9	Mmm	I
00:43:25.9	00:43:27.8	Hvis man ikke sådan helt kan placere tingene	R
00:43:27.8	00:43:30.8	Ja. (kort pause) Det giver meget god mening, ja, mmm	I
00:43:30.8	00:43:41.1	Ja. Og så, igen altså det er jo lidt øh, tror jeg, en arbejdsskade eller gave afhængigt af hvordan man ser det, som han har, det er seriøst det de gør	R
00:43:41.1	00:43:41.5	Ja	I
00:43:41.5	00:43:42.3	altså i militæret	R
00:43:42.3	00:43:42.8	Mmm	I
00:43:42.8	00:43:47.0	De, de kører hjem og taler det hele igennem så så der ikke er nogle huller	R
00:43:47.0	00:43:47.9	Ja	I
00:43:47.9	00:43:55.9	Fordi det ligesom er beviseligt at, at øh det er måden at man hurtigere kommer videre og man undgår f.eks. PTSD og så nogle ting	R
00:43:55.9	00:43:57.3	Ja	I
00:43:57.3	00:44:01.9	Øhm, siger han, siger han, jeg er ikke ekspert, men det siger han	R
00:44:01.9	00:44:15.2	Den er vidst god nok (alle smågriner), ja. Øhm, hvornår oplevede du at det kunne være udfordrende at være tæt på personen i sorg, men det er så også, du var jo ikke fysisk så tæt på	I
00:44:15.2	00:44:15.6	Nej	R
00:44:15.6	00:44:21.7	Så det kan være at det ikke er, altså har du nogle situationer hvor du oplevede at det kunne være en udfordring eller?	I
00:44:21.7	00:44:26.0	Altså ikke andet end de der øh uh det (gestikulerer ubehag, smågriner imens)	R
00:44:26.0	00:44:26.5	Ja	I
00:44:26.5	00:44:27.1	Det er et tungt emne ik	R
00:44:27.1	00:44:27.5	Jo	I

Når et spædbarn dør

00:44:27.5	00:44:30.5	Altså, men ubehagelighed, det sådan	R
00:44:30.5	00:44:31.5	Ja	I
00:44:31.5	00:44:32.9	det sådan max	R
00:44:32.9	00:44:41.0	Okay, ja. Så det har været ift. den her måde at uh være i det og hvordan man skulle tale om det eller hvad, altså er det sådan?	I
00:44:41.0	00:44:41.4	Ja	R
00:44:41.4	00:44:42.3	Ja	I
00:44:42.3	00:44:59.1	altså øh jeg er altid sådan, jeg føler mig lidt som en elefant i en glasbutik ik, når det kommer til sådan noget der, fordi hvad fanden skal man lige spørge om og øh, ser man nu også øh, sådan, altså jeg tænker også tit over hvordan jeg ser ud, i ansigtet (alle smågriner)	R
00:44:59.1	00:44:59.4	Okay	I
00:44:59.4	00:45:05.2	altså reagerer man, har man ligesom det rigtige, sådan så man ikke (laver en grimasse, alle griner), altså det ikke fordi	R
00:45:05.2	00:45:05.9	Aj undskyld (alle griner)	I
00:45:05.9	00:45:14.2	(Griner) man skal helst ikke se for glad ud, eller for chokket, man skal heller ikke, Årh (laver udtryk med ansigtet) okay altså, så det tænker jeg egentlig meget over, ja	R
00:45:14.2	00:45:14.8	Ja	I
00:45:14.8	00:45:15.5	Så	R
00:45:15.5	00:45:15.8	Mmm	I
00:45:15.8	00:45:23.3	Jeg hører slet ikke hvad der bliver sagt faktisk, nej (alle smågriner) det passer ikke, hvad hedder det. Men altså jeg synes altid jeg føler mig lidt som en elefant i en glasbutik	R
00:45:23.3	00:45:23.7	Mmm	I
00:45:23.7	00:45:26.7	Når det kommer til så nogle ting, fordi det er sku svært altså	R
00:45:26.7	00:45:31.4	Snakkede du egentlig nogensinde med nogen om det der med at det var svært, at du ikke vidste hvad du skulle sige eller hvad du skulle gøre?	I2
00:45:31.4	00:45:42.6	Ja, altså fordi at øh så meget elefant i en glasbutik er jeg jo netop også at jeg siger sådan lidt "jamen jeg ved sku ikke lige hvad jeg skal sige" eller hvordan jeg sådan skal, så og det er jo tilbage til den der sådan meget down to earth ting	R

Når et spædbarn dør

00:45:42.6	00:45:43.0	Ja	I
00:45:43.0	00:45:54.2	vi også har, altså, øh (pause). Ja. Jeg tænker det kan være meget sundt at sige at man ikke aner sine levende råd	R
00:45:54.2	00:45:54.5	Ja	I
00:45:54.5	00:45:57.1	Når man ikke aner sine levende råd, istedet for at prøve og forsøge	R
00:45:57.1	00:45:58.5	Mmm	I
00:45:58.5	00:46:00.3	Og hellere sige det end måske ikke at sige noget	I2
00:46:00.3	00:46:01.4	Ja, det er det	R
00:46:01.4	00:46:11.0	Ja. Hvorfor tror du at generelt at det kan være svært at være tæt tæt på et menneske i sorg? Bare sådan helt generelt. Hvis du har nogle tanker om det.	I
00:46:11.0	00:46:23.9	Jamen en del af det er jo så det der jeg lige nævnte, altså og så fordi at et menneske i sorg er jo øh for fa'en heller ikke nødvendigvis øh særlig sjove at være sammen med.	R
00:46:23.9	00:46:25.0	Nej	I
00:46:25.0	00:46:28.1	Altså. Så det er jo selvfølgelig også svært	R
00:46:28.1	00:46:28.7	Ja	I
00:46:28.7	00:46:36.4	Tænker jeg øhm, og øh (pause) ja, det er jo egentlig det, altså	R
00:46:36.4	00:46:37.1	Ja	I
00:46:37.1	00:46:44.7	Det er jo altid, det er altid lidt sjovere og nemmere og være sådan in a good place	R
00:46:44.7	00:46:55.5	Helt sikkert. Ja. Vi er faktisk også ved at være øhm ved vejs ende sådan, øhm men er du, er du religiøs eller spirituel?	I
00:46:55.5	00:46:55.7	Nej	R
00:46:55.7	00:47:00.5	Nej, okay. Så det har ikke, og det har ikke ændret sig ift. det her	I
00:47:00.5	00:47:00.7	Nej	R
00:47:00.7	00:47:01.8	Du er ikke begyndt at se anderledes på	I
00:47:01.8	00:47:02.0	Nej	R
00:47:02.0	00:47:02.1	Nej	I
00:47:02.1	00:47:03.9	Mmm	R
00:47:02.6	00:47:15.0	Det er også bare lige for at få det afdækket. Er der noget sådan du gerne sådan lige vil fortælle her afslutningsvis? Noget som du tænker er vigtigt eller, ja, som du lige sidder og brænder inde med?	I

Når et spædbarn dør

00:47:15.0	00:47:15.8	Nej	R
00:47:15.8	00:47:18.6	Nej. Har du noget? (henvendt til I2)	I
00:47:18.6	00:47:34.9	Ikke umiddelbart øh jeg tror jeg har fået spurgt om det jeg sådan har studset lidt over, mmm (I2 tjekker sine noter). Nej jeg tror at jeg er godt dækket ind	I2
00:47:34.9	00:47:40.2	Super. Tusind tak. Var det okay at være med i det her interview?	I
00:47:40.2	00:47:41.2	Det var fint	R
00:47:41.2	00:47:50.8	Ja. Øhm hvis der nu opstår et eller andet at øh, vi har også spurgt ind til nogle ting som du nødvendigvis ikke lige har gået og overvejet eller	I
00:47:50.8	00:47:51.2	Mmm	R
00:47:51.2	00:47:58.6	Så må du endelig øhm, nu er det nemt nok at hive fat i Laura, men altså sige til hvis du lige vil vende det eller, så er vi til rådighed	I
00:47:58.6	00:47:59.3	Ja	R
00:47:59.3	00:48:08.4	Ja. Så det skal du bare vide, og hvis der er noget du har sagt som du tænker, det er jeg egentlig ikke interesseret i at få med alligevel så kan du også trække det tilbage. Så siger du bare til.	I
00:48:08.4	00:48:08.7	Yes	R
00:48:08.7	00:48:16.8	Super, jamen tak for det, så slutter vi her	I

Bilag 6: Interviewguide

Interviewguide
<p>Introduktion: En kort præsentation af os og interviewets fokus (deres oplevelse af at være pårørende til en forælder i sorg efter perinatal spædbarnsdød).</p> <p>Varighed: Vi forventer, at interviewet vil vare omkring 45-60 min.</p> <p>Samtykke og anonymitet: Du har underskrevet samtykke, og alle navne vil blive anonymiseret i opgaven.</p> <p>Båndoptagelse: Interviewet vil blive optaget, men vil efter transskribering blive slettet igen.</p> <p>Spørgsmål: Du er altid velkommen til at stille spørgsmål eller sige fra.</p>

Forskningsspørgsmål	Tema	Interviewspørgsmål
<p>Præsentation af informant og introduktionsspørgsmål</p> <p>Personlige forhold</p>	<p><i>Strukturelle, kulturelle og relationelle forhold</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vil du fortælle lidt om dig selv? (alder, civilstatus, uddannelse/job, bolig mm.) • Hvad er din relation til personen, der har mistet? • Hvor længe siden er det, at personen mistede barnet? • Hvor langt henne i graviditeten var vedkommende? • Hvordan vil du beskrive dit forhold til din familie? Til dine venner? • Hvad bruger du din familie og venner til? <i>Prompts: I hvilke situationer har du brug for dem? Vil du prøve at beskrive måden i er sammen på? Hvornår forventer du, at dine nærmeste er der for dig? Hvordan forventer du, at dine nærmeste klarer deres problemer? Hvordan synes du selv, at du skal tackle udfordringer?</i> • Betyder religion og spiritualitet noget for dig? Hvis ja, hvordan?
<p>Hvilken betydning tilskriver nærtstående sorgen og tabet efter perinatal spædbarnsdød?</p>	<p><i>Nærtståendes syn på sorg</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nu bevæger vi os lidt mere ind på den konkrete hændelse og sorg. • Vil du beskrive, hvordan du oplevede situationen, hvor x mistede sit barn? • Hvordan oplevede du, at forældrede håndterede deres tab? <i>Prompts: Hvordan snakkede de om det? Oplevede du, at de trak sig socialt?</i> • Hvilken betydning oplever du, at sorgen har for forældrene i dag? <i>Prompts: Hvilken forskel oplever du fra dengang til i dag?</i>

Når et spædbarn dør

		<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan kommunikerede i om barnet dengang? Hvordan kommunikerer i om barnet i dag? <i>Prompts: Taler forældrene om barnet? Hvis ja, hvor ofte? Kalder forældrene barnet ved navn?</i> • Hvad gør det ved dig, når i snakker om barnet? <i>Prompts: Hvilke følelser bliver vækket i dig? (usikker, utilpas, glad, nostalgisk mm).</i> • Hvordan oplever du, at forældrene reagerer, når i snakker om barnet? • Hvordan forestiller du dig, at sorgen udvikler sig over tid? <i>Prompts: Sluttes sorgen? Ændrer sorgen karakter? Hvor længe synes du, det er passende at forældrene er påvirket af tabet?</i> • Hvordan tænker du om sorgen over spædbarnsdød ift. andre typer af dødsfald? <i>Prompts: Er der nogen tabstyper, som efter din mening, berettiger længere sørgetid end andre? Uddyb.</i>
<p>Hvilke forestillinger har nærtstående om sin egen rolle som værende nærtstående til en forælder, der har mistet et spædbarn perinatalt?</p>	<p><i>Nærtståendes rolle</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke forventninger havde du til dig selv umiddelbart efter x mistede barnet? • Hvilke forventninger har du oplevet, at forældrene havde til dig som nærtstående? • Hvad vil det sige, at være nærtstående til en, der har mistet et spædbarn? <i>Prompts: Hvilken funktion har man? Hvilken betydning har man?</i>
<p>Hvordan oplever nærtstående at være udfordret i relationen til en forælder i sorg efter perinatal spædbarnsdød?</p>	<p><i>Udfordringer for nærtstående</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oplevede du selv at være ramt af sorg? Hvis ja, hvordan påvirkede det så relationen til x? <i>Prompts: Gjorde den fælles sorg jer tættere, komplicerede den samværet eller noget tredje?</i> • Vi har læst os ind i, at der kan være tabu omkring sorgen over spædbarnsdød; hvad er dine tanker eller oplevelser med det? • Har du oplevet, at der var situationer, hvor du ikke ville bringe barnet op i samtalen? Hvis ja, hvad var dine tanker ift. det? • Hvornår oplevede du, at det kunne være udfordrende at være tæt på personen, som var i sorg?

Når et spædbarn dør

		<ul style="list-style-type: none">• Er det stadig udfordrende i dag?• Hvorfor tror du, at det generelt kan være svært at være i en tæt relation med et menneske i sorg? <p><i>Prompts: Hvorfor er det svært at tale med et menneske i sorg? Hvorfor er det svært at tale om den døde?</i></p>
--	--	--

Bilag 7: Samtykkeerklæring

§SAMTYKKEERKLÆRING I FORBINDELSE MED INTERVIEW

Sæt kryds i boksen

Jeg erklærer hermed at have fået mundtlig information om interviewet og har haft mulighed for at stille spørgsmål og fået tilfredsstillende svar.

Jeg forstår at min deltagelse er frivillig og jeg til enhver tid har retten til at trække min deltagelse uden begrundelse tilbage.

Jeg erklærer hermed at deltage i interviewet er af min egen frie vilje og uden overtalelse eller tvang.

Jeg forstår at min deltagelse vil blive analyseret og at de indsamlede data vil blive behandlet fortroligt og anonymt.

- Lydfilerne vil blive slettet efter transskription, og transskriptionerne vil blive slettet efter godkendelse af speciale.
- Ved oplysninger der kan kompromittere anonymiteten slettes disse, eksempelvis profession, bynavn mm.
- Vi forbeholder os retten til at dele specialet med anden part efter dets godkendelse (uden transskriptioner).

Navn på deltager

Dato

Underskrift

Navn på erklærings modtager

Dato

Underskrift

Når et spædbarn dør